

పుణ్యాంగులు

చుట్టుపోయిన చుట్టుపోయి

ស្រីលិនអាសយដ្ឋានក្រោម^(១)

ប្លង់ប្លង់ប្លង់

(ជាយើងអារ៉ាប់)

តាមពង្រារតារស្ថិចអំពីបុរាណ ក្នុងដែនពេញ ដែលបានផ្សាយ
ព្រះរាជអាណាពេទ្យ ទៅក្នុងស្រុកសេណ្យ និងនាទាប្រទេស ដែលនៅ
ក្នុងរាជរាជក្រឹង នៃស្ថិចស្រុកពេញព្រមទាំងបិវិធី ដែលនៅខាងនាយ
ទន្លេគ្នា ដែលបានផ្តល់នឹងស្រុកចិន នៅលើសេចក្តីថាក្នុងកាលជាប
ុរាណដែលមកហើយ មានស្ថិចៗអនុ គ្រងរាជ ក្នុងនគរពេញប្រកប
ដោយសុទិន្ទិយុត្តិធម៌ បច្ចាមិត្រ ត្រប់ទិសាសុទិសក៍រាជនាមួយទូទៅ
បុញ្ញិត្ត ហើយអំពីព្រៃងបានបង្ហាគបង្ហើកសេនាទាបេន ប្រមុនជាការពារ
ព្រះមហាផ្ទៃជានិច្ចតមានធ្វើសប្រែបសម្បួយវេលា ។

ក្នុងរដ្ឋកាលនោះ ត្រីឃុំខ្លោគបិរាណចម្រិនសម្បរបុរ
ហេវ្យ តែមានខ្លះចន្ទោះ របស់អ្និដែលមនុស្សលោកត្រូវការបើក្នុង
ជាន់នោះ ។ ព្រះមហាក្សត្រអនុនេះ មានព្រះរាជបុត្រាមព្រះអនុបុត្រ
ច្បាប់ច្បាប់នាមជាសាស្ត្រ ប្រកបដោយរូបនោមនិងសតិបញ្ជាត់មាន

១- ពាក្យចោងកសហប្រភាគត្រីជាកាសាសំត្រូវ បើចា “មួយពាន់មួយយប់” បានជាទូយកមកបើក្នុងទីនេះព្រះយោងដើរបានសម្រេចពីរោងពាក្យខ្មែរ ។

ឈ្មោះអំពីព្រះបិតា ឯក្រារជាក្រសួងនាយកដ្ឋាន សាសិ-
ណាង កំមានលក្ខណៈមិនយុទ្ធសាស្ត្របុន្ណានពីព្រះរៀំម ។

ឬ៖ គ្រងរាជឃុំមួយតិចមកជាយុវវិះនឹងផ្លូវ ស្ថិតិនឹងតទៅ
ទីប្រពេទក្នុងរាជឃុំបុគ្គមួយនេះគ្រងជាតំណាកត្រពេរជាក្រសួង
ឯក្រារ សាសិណាង ត្រានចំណោកអីក្នុងរាជឃុំមួយតិចនៅទីនេះទៅ
ព្រះថ្វាប់សម្រាប់ព្រះនគរមិនត្រូវឱ្យបាន ឡើងកំចិត្តឱ្យជីវិតនៅជាប្រ
ក្រតិហាកំដូចជាដីនិងមួតាចុងថ្វាប់នៅព្រះនគរមិនត្រូវឱ្យបានបុសរា-
សំណោះស្រែព្រះរៀំមទីនេះ ព្រះប្រុងឱ្យប្រធានាធិប្បធម៌ត្រូវឱ្យបានបុសរា-
សំណោះស្រែបុគ្គមួយនេះ ។ ព្រះបានសារការលើការបានយើងជាប្រ
ព្រះតិវីស និងចំកព្រះនគរឱ្យព្រះអនុដក្នុងគ្រងឯក្រារ ទីប្រពេទប្រពេទនៃព្រះតិវី-
សារការលើការបានយើងជាប្រពេទនៃព្រះនគរ ការបានយើងជាប្រពេទនៃព្រះតិវីស កំពង់
ព្រះរៀំមនៃនគរ នៅក្នុងព្រះនគរ ។

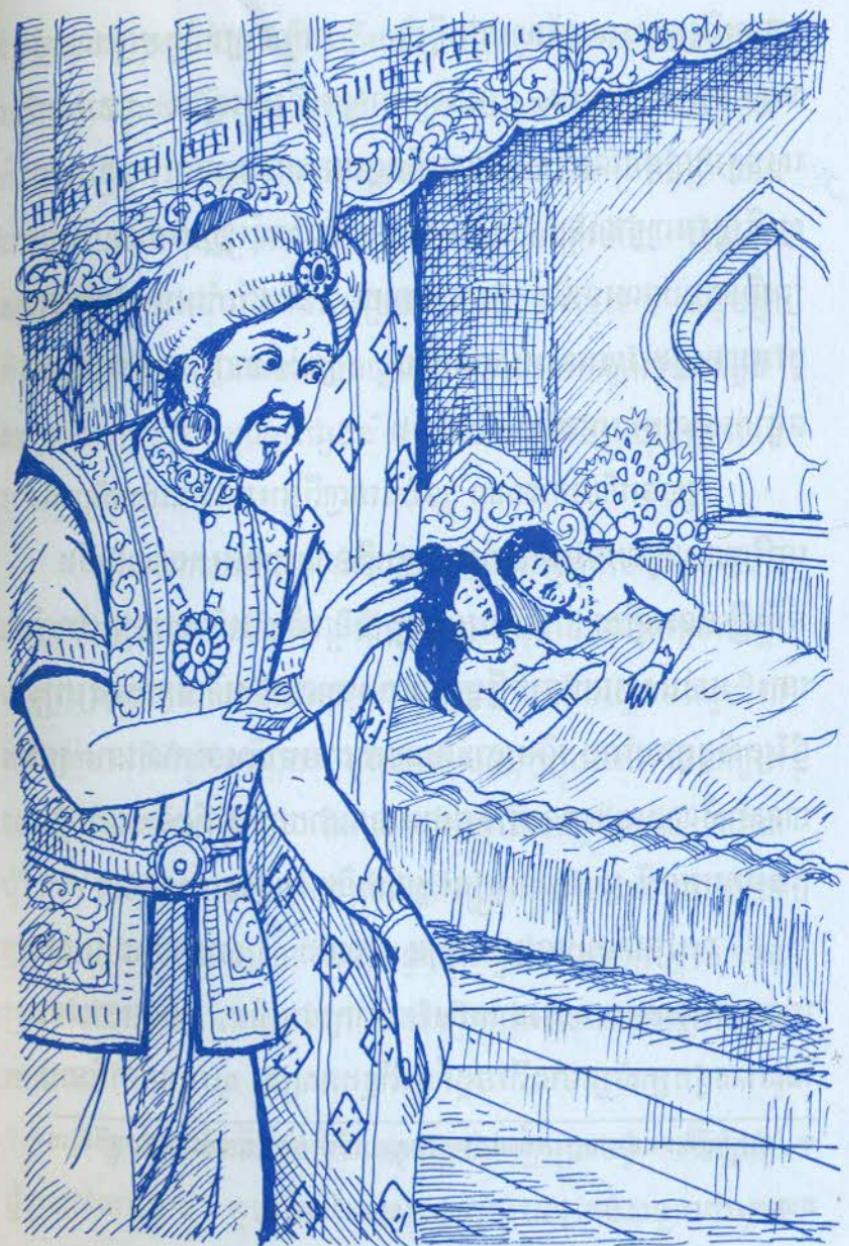
ស្ថិតិនឹងពីព្រះអនុនេះ គ្រងរាជឃុំនៅខែមិថុនា ១០ឆ្នាំមិន
ដែលបានយានទៅមករកត្រា ឬ៖ សម្រាប់ព្រះបានសារក្នុងព្រះតិច
ចង់ដូចបិនធនេះ អនុដក្នុងគ្រងឯក្រារ កំពង់ជាប្រពេទនៃព្រះបានយើង
សាសិណាង ដែលបានយើងជាប្រពេទនៃព្រះបានយើង ប្រើអគ្គមហាសន្យាទិន្នន័យ
យោជាសមនិករាជឃុំនៃព្រះនគរ នៅក្នុងព្រះបានយើង ដើម្បីបានយើងជាប្រពេទនៃព្រះបានយើង
ដើម្បីបានយើង នៅក្នុងព្រះបានយើង ។

អស់សេវាសិល្បៃសព្វមុខម្រី ចេញទោទទួលដោយរូសភាន់ ហើយ
ធម្មូនស្ថានុវត្តន៍សម្រេចព្រះរៀបជាផីម ឯអគ្គមហាសេវានៅជាតិ
រាជទួកកំចាយសេចក្តីដោយអណ្តាប់ដែរដែលអវត្ដនាគារ ទីប្រាបទួល
រើនដែលខ្ពស់ទទួលកិច្ចការនាំមក ឬ៖ព្រះបាយសិល្បៃបាយជាប
រើនច្បាស់សព្វម្រី កំមានព្រះបន្ទូល តបនឹងអគ្គរាជទួតវិញ្ញាតា
“ម្នាលអគ្គរាជទួត តាមសេចក្តីដែលអ្នកពិភាក្សានេះ យើងថាសម្រេច
ព្រះដោជាមានសេចក្តីរួមឱ្យកនិតដល់យើងជាត្រាំង ហេតុនេះយើងមាន
អំណរពន្ល់ពេកណាល់ ព្រះសមនឹងតាំងនៃដែលយើងបានគិតជាយុរ
ហើយ បើបុង្ហានយើងនឹងទើករេកប៉ុណ្ណោះថ្ងៃចាយបង្កេដោយរូសភាន់
ក្នុងនគរនេះពតមានចលាចលទ យើងនឹងរៀបចំណើរីរុវ្យេសចក្ខុង
រវាង១០ ថ្ងៃដើម្បីនឹងទោជាមួយនឹងអ្នក នៃលានេះសូមអ្នកបោះឆ្នាំ
ការកំឡែកព្រោះក្រុងសិន ខ្ញុំនឹងត្រឡប់ទៅថាត់ការីរុវ្យេបសៀវភៅការ
នាំមកលោកស្រីមួយអនី ដោយរៀបចំនាំអស់ីរុបតាមត្រប់ត្រាន់
បរិបុណ្យ” មានព្រះបន្ទូលតែបុណ្យ៖ កំនាំសេវាសិល្បៃសព្វមុខម្រី
ចូលទោក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ ហើយត្រឡប់ថាត់ីរុវាំសៀវភៅការនឹង
វិត្តផែង។ ដើម្បីជារម្យាន់ដល់យោបាយត្រប់ឱ្យតាមសុទ្ធសឹងតែជា
របស់មានតែម្រោ។

ទីប្រាបទោសិល្បៃ ត្រឡប់មិនម្នាកិច្ចការជាប្រព័ន្ធប់
ីរុបិយេស៊ូ ហើយត្រឡប់បានតាំងក្រុមជំនួយការកំបាន ទៅ

នៅ ដែលប្រចាំព្រះរាជដៃណើរទៅបានចាត់សេវាបតីម្នាក់ដែលមាន
សតិបញ្ញាមុនមានជាអធិបតីនៃក្រុមដំនុះនោះ ចាត់ការក្នុងព្រះនគរ
រួមប្រែបកាលណារម្រេងក៏ដូចជាទ្រោះអគ្គមហ៍សី ហើយលើកសកល
យោធាជេញចាករាំងដឹងក្នុងរោលរេស្សោំលត្រជាក់ទៅប្រចាំប៊ក្នុងបារាំ
ព្រះពន្លានៅប្រហាហារអគ្គមហ៍សេវាន័ៅជាបារាជទូទៅព្រះបានសារ្យា ។
ប្រចាំគីឡូនាទាមឱ្យនឹងអគ្គរាជទូទៅរាជរាជកាលនៃប្រាប់ប្រាប់
ប្រចាំគីឡូនាទាមឱ្យការិយាល័យនៃក្រុមបាន ក៏ស្ថិត្រឡប់ចូលទៅ
ក្នុងរាជនឹងរេសនីវិញ្ញុទៅ ព្រះអង្គុនងក្នុងរាជត្រីនោះ ឯព្រះអគ្គមហ៍សី
គិតស្អានចាប្រះស្មាថិមិនត្រឡប់មកវិញ្ញុទេ ក៏តាំប្រុសសហយុទ្ធក់
ដែលជាមហាផលិកទៅវិញ្ញុរៀបរាប់ជាមួយ ហើយដែកលក់ទាំងពីរអ្នក
តាំងពីបំមឺនមាមមក ។

ព្រះបានសិណង់ស្ថិត្រឡប់កាលណារ ក៏យោងព្រះបាន
ថ្មីម៉ោចូលទៅ ដើម្បីធ្វើកំឱ្យព្រះអគ្គមហ៍សីភាក់នឹងព្រះអង្គុ ព្រះ
ប្រចាំស្អានចា ព្រះទៅវិមានព្រះបង្កើតយេន្យោំគ្រេង ឬ៖យាងចូលទៅ
ដល់ក្រឡាប្រះបន្ទាំប្រចាំទីនៅយើងព្រះអគ្គទៅ កំពុងដីឱិបប្រុស
សហយុទ្ធនៅលើព្រះទៅ ក៏ប្រចាំស្អាតព្រះបង្កើតយេន្យោំ ហើយប្រចាំប្រព័ន្ធឌីង
ឬ៖បានមួយប្រព័ន្ធទៅ ដើម្បីសង្ខេតឱ្យច្បាស់ក្រោងពីលព្រះនៅត្រឡប់ដីង
ឬ៖បានមួយប្រព័ន្ធទៅ ប្រចាំឈ្មោះយល់ចា មិនមែនជាប្រែប្រើប្រាស់ទេ ទីប
ប្រចាំពិចារណាចា “ឱិអនិញ្ញា ! កម្ពុជាកម្ពុជានិងទាន់ចេញផុត

ស្រឡេខាត់ក្នុងសាមារកំណើនទៅឡើយ វាបានក្យត់ចិត្តអញ្ញដល់ម៉ែន
អញ្ញមិនត្រូវបង្ហាញទេស មេចថ្លែងការឡើកណានីនេះឡើយ ខ្លួនអញ្ញជាបាស
ស្អែចក្នុរីឱ្យផ្តល់នាបទល្មើស ដែលកែតក្នុងអាយារាមេខ្លួនអញ្ញ ខ្លួនអញ្ញជាបាស
មិនត្រូវរាយក្រឹងឡាតាំងឡើស ។ គឺតែប៉ុណ្ណោះហើយ កំហុត
ព្រះខ័នយាយចូលទៅដីតប្រហារសហាយ ទាំងពីរកំពុងដែកលក់ដល់
នូវមរណៈក្នុងរោលនោះស្របហើយ ត្រង់កំទាញយកមួនមួយទៅ
ទម្ងាក់ចោលក្នុងដោរ៖ដែលដឹកជួរវាំង ” ។

ស្របហើយកាលណា ត្រង់កំចេញពីព្រះរាជវាំងដោយស្មាត់ៗ
ទៅវិញយាយចូលទៅក្នុងបារាំព្រះពន្លាដើមតតប្រាប់មួកឯកណាមីនីង
អំពីរឿងនេះឡើយ ហើយត្រង់បង្ហាប់ឱ្យលើករោប់ពលទៅក្នុងរាជ
នោះ អស់សេនាយោធាតាកើម្នារប្រជុំកងទាបាន ហើយប្រគុប្បុរាប្រុងត្រូវត្រូវ
ជីវិតត្រូវការងារពេល ទីប្រាងចំពោះចរតតាមមាតិទៅកាលនោះ ព្រះ
បានសាស់ណាង ត្រង់មានបរិតក្នុងអនេកដោយត្រង់រឿងនីកដល់រឿង
ព្រះអគ្គមហាផ្ទៃ ព្រះឱភាថុរៀបចង្គល់ជានិច្ច នៃមួយព្រះអង្គុង ។

ឬ៖ត្រង់យាយទៅបង្គល់ក្រុង សុុលតង^(១) សាររាជាជារ៉ាស្អែច
ចេញមកទូលមួយអនីដោយសេវាការមាត្រជាប្រើន ហើយនៅរោល
ដែលបានជួបក្រសួងត្រារាំងពីរអង្គកំចុះពីខ្លួនអស្សុរាស សុះចូលទៅតំនាប់
១- ពាក្យសុុលតងជាតាក្យ អារាប់ ប្រចាំស្អែច ឬជាអគ្គមហាផ្ទៃហែរថា ត្រីសុុល-
តាម ។

ថ្លែងសេចក្តីបានស្រើយការនៅត្បា ហើយក៏ប្រកែរកប្រិបតាមដោយសេចក្តីរួចកំដែលខាន់យើងត្រូវជាយុវរដ្ឋា ឬទេនស្រាកស្រានត្រៃបង្ហីទៅក្នុងព្រះរាជវាំង ព្រមទាំងសេវាយការបែងបាយ ឬទេនដែលព្រះរាជដឹកញឈាត់ហើយ សូលតង់សារ្យក៏នាំព្រះអនុជាតិរាជទៅប្រជាប់ក្នុងដឹកញឈាត់មួយ និន្ទ័មត្រា
និងដឹកញឈាត់ព្រះអង្គដឹកញឈាត់សុទិញ្ញារមួយយុវវ៉ាកណ្តាលជាកំនើង
សម្រាប់រៀបចំពិធីបុណ្យផ្សេងៗ ហើយមានទាំងប្រជាប់ប្រជាតិ
មានខ្លះអើង ។

កាលណោបានប្រគល់ ដឹកញឈាត់ថ្វាយព្រះអនុជានូចហើយ សូលតង់
សារ្យក៏ស្អួចទៅការនៅទីដីទេ ដើម្បីឱ្យព្រះអនុជាតិរាជចូលស្រដែកអ្នក
ឬទេនព្រះអនុជាតិនិងតែងព្រះអង្គរោច ទីបស្អួចមកដូចបិញ្ញា
អនុសន្តនាអាំពីកិច្ចការផ្សេងៗ នូវសេចក្តីសុខទុក្ខុងរវាង ដែលយុត្ត
ថែពីត្រូវជាយុវរដ្ឋីនៅង្វែង នាកណ្តាលម្រីដឹកញឈាត់អង្គយកាល់ ដោយ
ជុវិញ្ញា ឬទេនពេលសោយ ក្រសួងត្រឡប់ព្រះអង្គក៏ប្រចង់សោយជាមួយ
ត្រា សោយស្រចន់លាងការ ក៏តែងសន្តនាតទៀត ដែរបារត្តិស្តាត់ ទីប
ព្រះបានសារ្យភាពព្រះអនុជាតិ ដើម្បីឱ្យព្រះអនុជាតិនានសម្រាកព្រះ
ការយកលេខ ។

ព្រះបានសារ្យភាពព្រះអនុជាតិ ក៏យើងចូលក្នុងក្រឡាប្រពេន្ធដែនិង
នឹងក្នុងរោលនោះ ក្នុងពេលដែលសម្រួចព្រះដែងជាកំសន្តនាតជាមួយ

ហាក់ដូចជាតានរយាលសីរីយ នូវសេចក្តីវិតក្នុងនោះខ្លះ តែមុនវេលា
ដែលសំនើតែមួយព្រះអង្គុងបន្ទិចទៅ សេចក្តីវិតក្នុងនោះក៏ថ្វោរត
ទេវិន នាំឱ្យកើតរសាប់រសល់ឈើផ្សែបរព្រះព្រះហប្បទ័យ ប្រវត្តិតែ
ទៅវិនប្រះអគ្គជាយាទុចិត ប្រុបបីដូចជាការដែលត្រូវគេចាក់
ដោយជនូញ បានសេចក្តីឈើចាប់យកឃណា បុសេចក្តីគ្មានរាជរដ្ឋប្រើ
ក៏ឈើចាប់យកឃណុច្បាជ ម៉ោះហើយប្រជែងក្រាក់ចេញពីក្រឡាបន្ត
តង់តម្រងកាយសត្វិនតែមួយព្រះអង្គអស់ភាគតីនោះ ប្រជែងមានព្រះ
ភ្នំពេញ ដោយអំណាចទុក្ខជាមុំង ។ ឯសុំលតង់សារ្យាសម្ងាល់
យើង ថាប្រះអនុជមិនសប្បាយជូច្បាជ ប្រជែងព្រះតីវេចា (ចុះប្រុនអញ្ហា
មានវិនិត្តិកើតទុក អង្គកដោយហេតុយកឃណា នរណាជើឱ្យអាក់
អន់ បុមុយតុចិត្តថាគារដែលអញ្ហរបទទូលមិនគូរសម តែតាមអញ្ហរបៀប
មិនទៅយើង តែមានទាល់ផ្តល់ត្រង់ព្រះពេល បុមុយជាមានសេចក្តី
ព្រៃយរញ្ជកដល់នរនឹងដល់អគ្គមហោសិ ប្រមិនបីជូច្បាជ ប្រវិអញ្ហរបស់
បុំន្ទាន ដែលអញ្ហបមុននឹងឱ្យដល់បុនអញ្ហ ដើម្បីបីមានប្រជាធិបាល
ទៅនរណាដោយក៏ទៅបាន មិនទៅសទាល់ព្រះហេតុមិនហៀនលាត
អញ្ហទៅ ឬ៖ព្រឹកវិនប្រជែងក៏ចាត់ឱ្យវាដំឡាយផ្សេងៗ យកមកព្រះ
រាជទានសុទ្ធស សិនតែរត្តិដីមានតម្លៃ រកបានដោយក្រោដែលមានក្នុង
ប្រទេសនោះ ។ វិនប្រជែងចាត់ឱ្យធើឱ្យមានលេងលោងបែក ដើម្បី

ជាតិកំសាន្តដល់ព្រះអនុដ បុន្ថែតព្រះអនុដតែមានស្រាកសេចក្តីពិភព
នៅទីយើរិវិតតែទូទឹកឱ្យឯងទៀត ។

មានថ្វីមួយព្រះបានសារា បានចាត់យោធាតីមីថ្មីចេញទៅ
បណ្តុះសត្វថ្មីមាយពីថ្វី ពីធនក្រុងហើយនាំព្រះអនុដទៅក្រសាល
ជាមួយដី បុន្ថែក្នុងវេលានៅព្រះអនុដសំខាន់ ទូលចាមានប្រណួន
និងទៅក្រសាលមិនបាន ព្រះដៃដ្ឋាក់មិនហកិនបង់ បណ្តាយឱ្យព្រះអនុដ
នៅជាសុខក្នុងព្រះរាជរាជ៖ ហើយស្អែចចេញទៅតែមួយព្រះអនុដនៃ
មួយអនុវត្តដោយសេវាទាបាន ។ ឯព្រះបានសាសិណាងគង់គេងទៅក្នុងព្រះ
ដីណាក់ទេងដី ហើយសព្វិងសព្វិប៉ះទៅបង្ហើចដែលផ្ទោះទៅសូនច្បារ
ដីមានដើមឡើង ជាថ្រឿនមានបក្សីត្រប់យ៉ាង ។ តាំងប្រនាំនៅជានិច្ច
ក្នុងទីនោះ ហើយវេសកយំប្រហើនសាន្តតាមភាសាភារិទេ គួរជាតិ
សហ្មាយដល់មនុស្សដែលត្រានទូក បុន្ថែងព្រះបានសាសិណាង ក៏ត្រាន
សេចក្តីស្មើយក្នុងព្រះឱក រួចពិសមិនមិលព្រឹករាលាតារិលីក្នុងសូន
ច្បារ ដើម្បែនព្រះក្រោមតែឡើងទៅលើមេយ ហើយពោលតូច្ច័រពិកម្ម
អកុសលនិងកំពុងសំណាងអារក្រក់ដែលជូនលំមក ។

ក្នុងវេលានោះប្រន់ដោយព្រះនៅត្រឡប់ត្រារសម្ងាត់នៃ
ប្រាសាទព្រះដៃដ្ឋាក់ ស្រាប់តែយើពុទ្ធនានោះហើកឡើងហើយយើពុទ្ធឌី
២០ នាក់ចេញមក យើពុទ្ធអត្ថិវិវិត នៃព្រះដៃដ្ឋាក់នៅកណ្តាលស្រីទាំង
នោះ ។ វិព្រះនានគិតស្អានថា សូលគង់សាសិណាងចេញទៅជាមួយនឹង

ស្មាថីទើបនាំស្រីស្ថុទាំងនោះទៅការអ៊ិណាក់ ដែលស្មូចសាសិ-
ណាងគង់តែត្រូវទាំងអស់សុទ្ធតែត្រូវមុខមិនឱ្យយើង តាមទំនួរមួយក
ឈុះមកជិតដឹងការកាលណា ក៏បើកមុខទ្វីនទាំងអស់ត្រា ឯងស្មូច
សាសិណាងពួននោះក្នុងបច្ចេកទេសមិនឱ្យស្រីទាំងនោះយើង ។
កាលណាកើកមុខហើយ ស្រីទាំងនោះក៏ដោះអារវវិនាទក្នុងព្រះបានសាសិណាង មានសេចក្តីផ្តល់ណាល់ ព្រះ
យើងត្រូវបានចំណោមនោះមានមនុស្សប្រុសខ្សោះ១០នាក់ ដែលប្រឡងស្ថាន
ថា ជាស្រីទាំងអស់ ហើយប្រុសទាំងនោះក្នុងស្រីមួយម្នាក់ទៅ ដែល
ជាសហាយរបស់ខ្លួន ឯងចំណោកព្រះអគ្គទេរីកិមិននោះតែត្រូវដោ យុរបន្តិច
ដោះអារហើយទេ ដែងឱ្យងទៅ ក្រោមកោះថា “មាសុទ្ធប់” ត្រូវបានក្រោនោះ
យើងប្រុសខ្សោះម្នាក់ទេត្រូវបានពីលីដើមលើ ហើយរត់ទៅឱិបព្រះរាជ
ទេពី ។

កិរិយាដែលបុរសនឹងស្រីទាំងនេះ ប្រព្រឹត្តត្រូវបានរោចនានោះខ្ញុំមិន
អាចនឹងពោលឱ្យសង្ឃគ្រប់ទៅបានទ្វីយ ដោយឆ្លាប់ក្រែកខ្លួន
អនុញ្ញាតឱ្យ ហើយជាការដែលគេតែងតែដឹងគ្រប់ត្រា ត្រាន់តែថា
ត្រូវបានរោចនានោះ ព្រះបានសាសិណាងបានសង្គតយើងឆ្លាប់ស្ថាន
ហើយមកគិតថា “សម្រួចព្រះរៀមមិនមែនមានអកុសលតិចជានេះប្រឡង
ទ្វីយ សេចក្តីតម្រោកត្រូវបានគុណរបស់សហាយទាំងនេះ សម្រេចនោះ
ត្រូវទិន្នន័យ ដែលបានរោចនានោះកណ្តាលអត្រាប្រាំ ទើបនាំត្រាំងឯក

ស្រែកតុងស្តីនច្បារនោះទាំងអស់ត្រា ស្រួលហើយការណ៍រា ក៏ស្ម័គ្រាក់
នាំត្រាចូលទៅត្រូវដឹកការកំតាមទ្វារដៃដលនោះវិញ ឯងចំណេកមាស្តុទ
ដែលជាសហាយរបស់ព្រះអគ្គទេវី ជាមនុស្សខាន់ក្រោក់ចេញទៅតាម
កំន្លែងដៃដលនៃលានចូលមក ” ។

កាលត្រួចចំណាននូវនាការអំពើទាំងនេះ ច្បាស់នឹងព្រះនេត្រ
ហើយក៏មកយើងក្នុងព្រះហប្បុទ្ទីយថាមពុំ “ គិតពេញជាភុសសោះ
ដែលស្តានថាក្នុងលោកនេះ មានតែខ្លួនអញ្ចូមយជាមនុស្សតែករណីជាន់
គេ អកុសលនេះផ្តាក់លើវិធីនប្បុសដែលមានកិរិយាលានជាថាមីដ្ឋេះ
ព្រះយើពុំថាមម្បាលដល់ សូលតង់ បងអញ្ចូជាមហាក្សត្រចំបំជុំត
ក្នុងលោកមេចក៏ត្រួចដៃដល់ដូចនេះ ឯងចុំពិត ឯងខ្លួនអញ្ចូនេះសោត
ជាមនុស្សទៅខ្សោយណាស់ បានជាបុណ្យយុវវិត្តក្នុមកញ្ចាំពីបាន បាប់
ដើមពីពេលនេះតទៅ អញ្ចូមិនត្រូវបើកឱកាសទុក្ខមកប្រើប្រាស់ត្រូវបាន
បាន ” ឬ៖ ត្រួចព្រះចិន្ទាមីដ្ឋេះហើយ សេចក្តីពិតក្នុទាំងបុំន្ទាន់ ដែលមាន
ក្នុងព្រះឱរក៏សាយបាត់អស់ សាយក្រោយសាយក៏មានឱជារសព្រះ
ការណីក៏ទទួលសណ្ឌាប់នូវកេភងមហោស្រាតដែលលេងច្បាយ ព្រះតាំង
ពីត្រួចយាយចេញពីក្រុងសាមារក៏ណូមក ត្រួចមិនដែលបានក្រសាលនិងមហោ
ស្រាតសោះ ។

ថ្ងៃក្រោយមកទ្វៃត សេចក្តីពិតម្រោកក៏វិតតែកើតមានក្នុងព្រះ

អនុ លុបានជាបង្ហារព្រមទាំងដែងក្រឡ្យប់មកពីប្រពាណត្រ ក៏ស្ម័គមចេញ
ទៅការលំដោយរូសរាយវាក់ទាក់ ។ ដើមឡើយ សុលតន់សារ្យមិនបាន
ជាពិនិត្យដល់ហេតុដែលនាំឱ្យព្រះអនុជប្រុក ឡ្ងង់មានបន្ទូលតែអំពី
ស្ថាយមិនបានព្រះអនុជទៅក្រសាលជាមួយ ហើយព្រះអនុជមិនទាន់
ទាំងបានធ្វើយកបច្ចាផុំដែល ឡ្ងង់មានបន្ទូលឡើកអំពីសេចក្តីសប្បាយ
ក្នុងការប្រពាណត្រ អំពីចាប់សត្វប្រើគឺធ្វើដោយបានជាប្រើន ។ ខណៈនោះ
ព្រះបានសាស្ត្រឯកជំនាញថ្មីប៉ុចប៉ែសេចក្តីហើយ ដោយ
ឡ្ងង់បានទុកដីក្នុងព្រះអនុ ឡ្ងង់ក៏ពីរាតបទោក្រោមដោយការ
រូសរាយអំពីវីរីនឹងធ្វើជា តាមដែលឡ្ងង់និកយើត្យក្នុងរោលនោះ ។

នសុលតន់សារ្យ គិតស្ថានថា ព្រះអនុជនៅមានទុកដីដែល
ក៏ភ្នាក់ស្ថានទី នៅដែលយើត្យក្រោមព្រះអនុជសុំស្មូល ហើយរូស
រាយឡើបឡ្ងង់មានព្រះរាជីនុវារទៅការអនុជថា “បុន ! បងសុម
អរគុណដល់ព្រះជាម្នាស់ ដែលបានធ្វាស់ប្រកិរិយាបុន្ណែនក្នុងពេលដែល
បងមិននៅបងមានសេចក្តីអំណរហូសប្រមាណ ដែលបានយើត្យបុន
បានសេចក្តីរករាយដុំចេះ បុំនេះបងសុមសុរបុណ្ឌនបន្ទិច សុមឱ្យបុនអនុ-
ត្តាតតបសេចក្តីដែលបងសុរទាំងបុំន្នាន់” ព្រះអនុជនបទវិញ្ញា
ទូលព្រះបង្គំជានុំមិនអាចនឹងរាំងរាយព្រះដែងទេ ហើយព្រះដែងក្រឡ្យ-
បានដើរសុរីវីរីនឹងអ្នូលបង្គំ និងសុមធ្វើយច្បាយគ្រឿនការ សុមព្រះ
ដែងក្រឡ្យរមកចុះ ទូលបង្គំជានុំចង់ដើរសិនឹងវីរីនឹងដែលព្រះអនុសុរីដែរ ព្រះ

បានសារ្យមានបន្ទូលសុរចា “តាំងពីបុរិច្ចេលមក ដល់ទីក្រុងបងវេណា
ណាបងសម្ងាត់យើងបុរិស្រួលជាតិជានិច្ច បងខំធើឱ្យបុរិនសាយ
ទូវសេចក្តីស្រួលជាតិនៅទៅ គ្រប់បែបយ៉ាងនំមិនបានការអីសោះ
ហើយបងគិតយើងបុរិច្ចេល ដែលបុរិស្រួលកៅតទុក្ខនេះ គិតណាលមកអំពីការ
ដែលបុរិនទោះបង់ចោលនករ ឯសេចក្តីស្រួលជាតិនេះប្រែបល
កៅតអំពីសេចក្តីស្អែបានលំអគ្គជាយា ព្រោះវេណាដែលបុរិនវិសអគ្គ-
មហ៌សិនោះ គិវិសយកស្ថិតដែលប្រកបដោយលក្ខណៈរូបរោម ហើយ
បងស្ថានថាអគ្គមហ៌សិបុរិននេះហើយ ជាដើមប្រើសនៃសេចក្តីវិតក្តុរបស់
បុរិ បើត្រូវឱ្យដឹងជាកំនើតដែលបងគិតយើងបុរិនេះគ្រូរបុរិស្អែប្រោះពេល
បងគិតយើងបុរិច្ចេះហើយបានជាបង យល់ថាថាមិនគ្រូរបុរិឱ្យបុរិនទិន្នន័យ
មិនហានលាបង បងរៀបរបស់ទាំងបុរិនានដែលបញ្ចូននឹងថ្វាយបុរិ
យកទៅថ្វាយ ដើម្បីឱ្យបុរិចង់វិនាទោនករវេណាបាក់បាន បុរិនៅទៅ
តែស្រួលជាតិព្រោះក៏ត្រូវដែល ឲ្យបងគ្រឡប់មកពីថាប់សត្វនេះ
ត្រូវបែតយើងបុរិកិរិយាបុរិដ្ឋាន់ទៅជាផីរករាយបាត់កៅតទុក្ខវិញ ហេតុ
នេះ សូមឱ្យបុរិប្រាប់បងដោយត្រង់ ធម៌ហេតុអីបានជាបុរិស្រួលជាតិ
ស្រួលតែ? ហើយចុះហេតុអីបានជាផីរករាយឡើងវិញ?”

កាលណាពាចប់សេចក្តីខាងលើនេះ ព្រោះបានសិរីណាស់ជាបុរិ
សង្កាន់ស្រួមនៅមួយស្របកំដួងជារកនឹកសេចក្តីនឹងផ្លូវបានវិញ
ទិន្នន័យទូលោក “ព្រោះអង្គជាសុលតង់របស់ទូលបង់ ជាម្មាស់លើ

សិរសាពូលបង់ បុន្ញក្នុងវេលានេះ សូមព្រះអង្គត្រដៃអនុញ្ញាតកំឱ្យ
ទួលបង់ជាមុខផ្សេយ៍” ព្រះបានសារ្យមានបន្ទូលពន្លៅឡើតចា ត្រូវតែ
បុន និយាយប្រាប់បន្ទាន់មិនបាន ព្រះបងបានសូមអនុញ្ញាតជាបង់
ស្រប ហើយឯងព្រះបានសាសីណែងៗស្វែរមិនបាន កំមានបន្ទូលចា “ហើ
ព្រះដែងដា ទទួលស្ថានទួលបង់ជូនដែងៗទួលបង់នឹងថ្វាយសេចក្តី” ធើបាគិ-
ប្បាយតាំងអំពីព្រះអគ្គមហ៌សិជិតក្បត់ ដាក់បងលំចែប់វីរ៉ីន ហើយទូល
ឡើព្រះរៀមចា “នេះហើយជាដើមហែតុដែលនំឱ្យទូលព្រះបង់ជាមុខ
ស្របត្របត្របាត់សូមត្រដៃបង់ជាបាប” វេលានោះសុលតង់សារ្យភាពបន្ទានីពី
ចា វីរ៉ីដែលបូននិយាយនេះជា឴ីរីនអញ្ចប់មួលសមនឹងបុន្ណែន្ទាមនុស្ស
ក្បត់ដែលទីនេះគានអ្នកណាងណាបន្ទាសបុរីនឡើយ ព្រះបានធ្វើសម
និងបន្ទានីសនោះណាស់ បងប្រាប់បុនដោយត្រដៃចុះ ប្រសិនបើខ្លួន
បងវិញប្រហែលជាថីលើសបុនឡើឡើត គីថាតីវិតស្ថិម្តាក់មិនចូនទេ
ត្រូវសម្ងាប់យ៉ាងគិច ១០០០នាក់ទើបចុន នឹងកំហើនបង វេលានេះ
បងអស់សន្និ៍សង្ឃឹមយើង ព្រះដឹងថាគូកបុនមានដើមកំណើតមា-
ពន្ល់ប្រមាណណាស់ តាមដោយបងស្ថានយើពីពី ថាមនុស្សក្នុងលោកនេះ
គាននរណាមួយអភពុជានុបុនទេ វីរ៉ីដែងៗមានលើតែបុន្មាក់ងង
គាននរណាមានវីរ៉ីហេតុជូនដែងៗឡើយ បុន្ញត្រូវតែរលើកដែលគុណព្រះ
ជាម្មាស់ដែលលោកបានធ្វើឱ្យបុនមានសេចក្តីវិកាយឡើងវិញ តែដោយ
បងធ្វើជាក់ចា ក្នុងវេលានេះបុនអស់សេចក្តីវិតក្តុ ស្រឡែក់ពីខ្លួនហើយ

ត្រូវតែបុន្មានបាប់រឿងដែលនាំឱ្យបុន្មានបាត់ទុកនេះ ឱ្យបងដឹងដឹង តើ
បណ្តាលមកពីហោតុអ្សី?

សេចក្តីសូរលិកទី ២ នេះនាំឱ្យព្រះបានសាសិណង្វួញអល់ជក
លើសរឿងដឹងបុន្មានបាប់រឿងនេះមានទាក់ទាមដល់ព្រះរៀម “បុំនែនឹង
ទប់មិននិយាយមិនបាន ព្រះព្រះរៀមបង្កែងជាពាណ់ពេកណាស់ ។ មុនឹង
បាប់ធើមរឿងទ្រឹង ឡ្ចងទូលព្រះរៀមថា បើព្រះដែដ្ឋាសព្យព្រះ
ហប្បុទយ ទូលព្រះបង្កែងជាទុនឹងទូលពាមទៅទូលព្រះបង្កែងពិភាល់ក្នុង
ចិត្តថា វេក្ខងទូលពាមព្រះរាជធានីមានវិកាយរឿងវិញ” នៅនោះព្រះ
អង្គដោយរឿងនេះ ព្រះព្រះអង្គបង្កែងឱ្យទូលព្រះបង្កែងថ្វាយសេចក្តីដែល
ទូលព្រះបង្កែងនាំឱ្យខ្ញុំវេក្ខងទិន្នន័យ នៅនោះព្រះបាប់រឿងអ្នកដោយ
ឱ្យតែចង់ស្វាប់ទៅទ្រូវតែ ចុរបុន្មាននិយាយឱ្យដាប់ទៅរឿងអ្នកដោយ
ឱ្យតែពិត តាមការដែលកើតឡើង កាលណាមរាក់ខានតាំបាន ព្រះបាន
សាសិណង់ក៏ពីណិតាតាំងអំពីដែលបានយើងព្យមនុស្សខ្លួន កំពុងកេទជាតា
ត្រូវអំពីកាមភាពរបស់ព្រះអគ្គទេវិន បណ្តាលសិស្សក្រោមការទាំងបុំន្ទាន
ព្រមទាំងមាសុទ្ធដែលជាសហាយរបស់ព្រះអគ្គមហោសិន៍ព្រះរៀម
ឡើងសារសំណើពាមដែលបានយើងព្យមបំស្ថាន ក៏មានក្រុចកំន្នែងណាយ
បំរឿងហើយ ឡើងទូលព្រះរៀមពេញថា “ទៅរៀលដែលបានយើង
អំពីអាក្រក់នេះ ទូលបង្កែងពិចារណាថា ស្ថិទាំងអស់នៅតែដូច្នោះ តែ

កាលណាតាក់ចិត្តទៅខាងលាង មិនអាចនឹងទប់ចិត្តវិញ្ញាន លុះគិត
យើញដូច្នេះហើយ ទូលបង្គំសម្រួលដាចា បុរសណាគែតជាប់ទុកចិត្តទៅ
លើកិរិយាមារយាយទៅសំស្បីណាបេរីយ បុរសនោះតែហេវថាជាមនុស្ស
ខ្សោយខ្សោយ ជាមនុស្សមានសភាពនៃជុនជាប ទូលបង្គំពិចារណា
យើញហេតុជាថ្រើសទៅឡើង បានជាម៉ាកត់ចិត្តលេខនៃទូរសេចក្តីវិគ្គ
ស្រីបុគ្គលិកស្រាត់ចេញ លុះដល់បានសម្រេចដេចសេចក្តីប្រចាំថ្ងៃ ប្រសិនបើ
ព្រះដៅដីរឿងដែលទូលបង្គំប្រាកោតនេះ សូមប្រចែងយកត្របាប់តាម
ដែលទូលបង្គំបានធ្វើនោះ យើញជាការស្សុលលួ” ។

ឯកសារនេះត្រូវបានដែលបានប្រចែងព្រមទាំងសណ្ឌាប់ទូរវារ៉ាទេ
ព្រះអនុជនាំបុន្ទានហើយ ក៏ប្រចែងតែដីរឿងព្រះអនុជនិចសោះ ព្រះ
ហប្បធម៌យចង់ខ្សោលនឹងព្រះអនុជនិចង់ហើយមានបន្ទុលដា “ពាក្យដែល
បួននិយាយនេះជាបាក្យមិនពិតទេ ព្រះអគ្គមហោសិបងមិនអាចនឹង
ប្រពិត្តអំពើលាមកក្សត់បងបងដូច្នេះឡើយ បងដីបួនលុះតែបងបាន
យើញច្បាសនឹងក្រុកបង ប្រហែលជាបួនភាពនៃប្រទែងទេដីនេះ? ដោយ
រឿងនេះ ជាអ្នើសង្គ់ត្រូវបងចាំបញ្ជាក់នឹងក្រុកបងឱ្យច្បាសសិន” នៅ
នោះ ព្រះបានសាសិណាងទូលតបវិញ្ញា ប្រសិនបើព្រះដៅដីរឿងច្បាស
នោះ ជាការនាយណាស់ ព្រះអនុធ្វើជាបេញដូច្នេះថាប់សត្វមួនឡើត
ជាមួយនឹងទូលបង្គំជាមួន នាំចាំនានាបីនិសពួមុខមន្ត្រីរបស់ព្រះអនុនឹង
របស់ទូលបង្គំជាមួនឡើតចាំនានអស់ត្រា លុះយើងទៅប្រជាប់ក្នុងព្រះពន្លា

នៅក្រោមប្រព័ន្ធបើយ យើងត្រឡប់មកវិញទៅនាក់ ចូលមកពួននៅ
ភូមិណាក់ដែលទូលបង្គំជាតុខ្លះនៅ ទូលបង្គំជាតុខ្លះជាប្រាកដជាប្រើកស្ថុក
ប្រជែងនឹងបានយើងដូចកាលដែលទូលបង្គំជាតុខ្លះយើងពីនខាង ” ព្រះបាន
សារ្យក៍ប្រជែងយល់ព្រមបាម បើយបានចាត់ការឱ្យទៅសង់ព្រះពន្លាបាន
នៅកំន្លែងមួយភូមិត្រូវដែលបានសម្រេចទុក ។

ថ្វីក្រោយពីនោះមក ក្បួនទាំងម៉ោងចេញមួយអនី ដោយ
សេវាការមាត្រជាប្រើប្រាស់ ឬុះបានដល់ទីព្រះពន្លាបើយប្រជែងចូលសម្រាក
ព្រះកាយភូមិនៅជាបាបដល់ភាគតិស្សាត ប្រជែងត្រាសំហែអគ្គិស្សបាប
សេវាមកដ្ឋានឱ្យនៅថែទាំព្រះពន្លា ហាមជ្រាត់មិនឱ្យមនុស្សណាចូលដល់
ក្រឡាបន្ទុ តែប្រជែងមិនបានប្រាប់អំពីសេចក្តីប្រចាំរបស់ប្រជែងទៀត ដូច
សេចបើយ ប្រជែងទៀតឱ្យគឺជាដារឃើញជាមួយនឹងព្រះអនុជាជិវាជ
យោងត្រឡប់ចូលមកភូមិនគរិញ ប្រចាំបុណ្យដែលបាក់ដែលព្រះបាន
សាស្ត្រដង់សម្រាកនៅ បើយក៏ដូចម៉ោងពីរព្រះអនុនៅទីនោះ ឬុះវេលា
ពីកទៀតឱ្យប្រជែងយោងទាំងពីរព្រះអនុនៅគេងនៅព្រះកោរពា ប្រជែងគេង
ក្រសាលយកសន្តិសុខនៅទីបង្គុចដោយភូមិនៅលើនោះព្រះអាណិត្យមិន
ទាន់រានៅទៀត តែប្រជែងផ្សេងព្រះនៅព្រំពូយ។ នៅទីទូទាត់នៅនោះ
តែមួយស្របកំពើបាយើងទាន់នោះរបីកទៀតឱ្យ បើយយើងព្រះអគ្គ-
មហ៌សិចិត្តមកព្រមដោយស្រីស្អែក្រមការ និងមនុស្សខ្លះ ១០នាក់
នោះ បើយយើងទាំងប្រសកហេរលើមាសុច ដែលជាសហយ

របស់ព្រះអគ្គទេវិជន ។ សូលតង់សារ្យាតានយើង ហេតុកោដជាក់
ខែងទាំងអស់តែមានអនុវត្តន៍ឡើង កំមានសេចក្តីអៀវ
ខ្លាសជាម្នាក់ អំពីទុក្ខដែលធ្វាក់លើព្រះអង្គហើយ ឡើងផ្លូវត្រួត
ឯក្រាមបានឱ្យមហាក្សត្រមានប្រទានភាពដូចយើងខ្ញុំនេះ តង់ប្រព័ន្ធ
អំពីលាមកដូចខ្លោះបាន ហើយឱ្យនេះតើមានក្សត្រណាបារក្រា អំពីខ្ញុំ និង
អូតអាងថាទូនប្រកបដោយសុខនិរទុក្ខទៅបាន ? រួចឡើងសុះទៅឱិប
ព្រះអនុជហើយមានបន្ទូលថា “ខែបុន ! យើងទាំងពីរនាក់ត្រូវកំនែ
ក្នុងព្រះនគរយើងនេះ គួរមនុស្សបានពេញនិងក្សត់ទាំងអស់ត្រូវយើង
ទៅពិនាក់លាក់ខ្លួន ក្នុងប្រទេសដទៃកំឱ្យមានអ្នកណាតីនៅលើយើង
ព្រះបានសាសិណង់ចិនព្រមតាម តែប្រចាំថ្ងៃនិងព្រះនៃរៀប
គិប្រចាំថ្ងៃនិងពេលទេវិច្ឆ បពិត្រព្រះដោដ្ឋាប្បុនតែមានទិន្នន័យអ្នី
និងព្រះហប្បុទិយទេ បុន្ថែសុមិរីព្រះអង្គសន្យានិងទូលបង់ថា យើង
ត្រូវត្រឡប់មកនគរវិច្ឆ កាលណាបើយើងបានយើងមនុស្សដែល
មានអកុសលក្រាសជាងយើងទៅឡើង ព្រះបានសារ្យាប្រើយតបថា
ចិនអីទេ បងនិងសន្យាណី តែបងស្ទានមិនទៅថ្មានសំជាតានអ្នកឯណា
មួយជាមនុស្សអកុសលជាងយើងទេ ព្រះបានសាសិណង់ទូលវិច្ឆថា
ទូលបង់ជាមុខិនស្ទានដូចព្រះអង្គទេ ទូលបង់ស្ទានថាប្រហែលជាយើង
ទៅមិនធ្វាយប៉ុន្មាន តង់បានប្រចេះមនុស្សអកុសលមួយមិនខាន លុះ

សន្និនាចុងផ្សេចហើយក្បួនទាំងពីរលប់ចោរពីព្រះរាជវាំងទៅតែត
មានឱ្យនរណាឌី ហើយត្រាត់តាមដូរដើម្បីដៃធ្វើឯងជីថ្មីរដែលយាយចូល^១
មកការតែប្រព្រឹត្តក្បារដាប់ពេលព្រឹលប់ កំណើប់ដីក្នុងប្រព័ន្ធដែល
មួយយប់ ឬអូរឈរនេះឡើងជាតិកំឡើងដាក់លើរតទោល់ទៀត ឬ
ដល់មាត់ផ្លូវសម្រានរួចរាល់ជាតិជំ។ ត្រសុំសាខាប្រកបដោយម្នាប់
គ្របាក់ ប្រចាំកំសម្រាកប្រពះការយព្យីដីនោះទាំងពីរប្រពះអង្គ ប្រាប់ទុក
ឆ្លាត់អំពីឡើងរាជទេវិចិត្តក្បាត់នោះ ។

ឱើនតែសម្រាកបានមួយស្របកំក្នុងទីនោះ ស្រាប់តែពួសពួ
សថ្មីប្រពេន្ធនៃពេលក្នុងកណ្តាលសម្រួចរួចរាល់កំសុត ដោយសម្រេច
នោះជាមួយ យុរបន្តិចលេចជីសជាតិដើរដើរខ្លះក្នុងត្របាច់ក្នុងទីក្រឹង^២
ខ្លស់ទៅលើអាកាសនៃបាន់ ក្បួនទាំងពីរអង្គយើរពីដូរដីផ្សេងៗ កីរត់តែ
ការកំងស្បានី ដោយមិនបានបេតុ ហើយប្រចាំកំសុំស្រាប់ឡើងលើ
មេកលើសំងគ្គនទាំងពីរប្រពះអង្គ លបមិនទោល់យើរដើរដើរខ្លះ
ការ តែជិតមការដល់ត្រីយសម្រួច ។

គីមានអារក្សីកមួយដែលជាសត្វវិនិមមនុស្ស អារក្សនោះ
ខ្លួនខ្លះ មុខក្រឡូវក្រឡូវមាមុចិកម្នល់ចុងគ្រោតលេ ទូលបីបៀវកវ
មួយលើក្រាល ហើយនោះមានមាត់សោគ្រប់ ទាំងមួមទូលដើរឡើង
តាមមាត់សម្រស់ដោមក្រចងកនៅនៅដែល ស្អួចបងបុន្តែននោះហើយ
កំដាក់ហើបចុះក្រាមដើមលើនោះ ។

ឯស្សុចទាំងពីរអង្គមានសេចក្តីពក់សុពលសិនបាត់ស្តារពីរពីន
ក្នុងព្រះអង្គថា នឹងដល់ខ្លួវសេចក្តីមរណៈហើយ អារក្សជាក់ខ្លួនអង្គយ
ធម៌ប្របហើប ហើយក៏ទាញក្បុនសោតិចង្វោះចាក់ហើបនោះ ហើយកស្សិ
ម្មាក់ពីក្នុងហើបមក ស្សិនោះប្រជាប់ការយោងគ្រឿងអលអ្នរណីយ៉ាង
ធំត្រកអីនីមិនបាន មានរូបនោមសកិសមភាគការយក្សរជាថីសម្រើប
ដល់បុរសទាំងពូង អារក្សជាក់ស្សិនីឱ្យអង្គយដិតខ្លួនហើយថ្មាក់ថ្មីម
បានសអនុលណ្ហុងលោយដោយពាក្យដើម្បី នៅក្នុងប្រកបដោយនរណាលក្ខណៈរបស់បង បងនឹងរកស្សិនាក្នុងលោក
នេះមកដូចឱ្យប្រើបាលនឹងបុរីនគាន តាំងពីបងបានលួចយកបុរីនមកពី
កណ្តាលប្រជុំដន ដែលបុរីនកំពុងរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដកបមកដល់
ថ្មីនេះ បងតតមានយើសចិត្តអីនឹងបុរីនឡើយ បងវិតតែស្រឡាត្រូវ
គ្រឿនឡើងទាំងនេះស្សុមបុរីនអនុញ្ញាតឱ្យបងកើយលើក្រោបន្ទិច
ព្រោះបងបុរីនដោកណាស់ ថាគុងថ្មាក់ហើយក៏ប្រែបខ្លួនដែកកើយលើក្រោ
នាងនោះទៅ សណ្តូរដើរស្សុកដល់មាត់សមុទ្រ ហើយស្រមុកខ្លែរព្រោះ
លក់នោះទេ ” ។

ឯករាយថ្មីនជានិយមិនទៅចុងឆី ក៏ប្រទេសយើព្យក្បែត្រ
ទាំងមេ ហើយបាយដែលបាយក្នុងមក ស្សុចទាំងមេយើព្យថ្មីថ្មីថ្មី
ក៏កិតកិយឡើឡើង សំពេអង្គរពីលើមកចាមិនហិនចុំមកទេ ស្សិនោះ
វិកលដើរដោព្យិតិក្រាលអារក្សបានហើយ ក្រាកិយរឡើងកំហែងខ្សែប

ថា ចុះមកឱ្យរាប់ហើយចូលមកជីឡើងខ្ញុំ ស្ថិតទាំងពីរដើម្បីអង្គរមកវិញ្ញាតា
មិនបានចុះមកទេ ព្រោះខ្លាថអារក្សរាល់ នាមនោះកំណែងទៅ
ធ្វើតែថា “ចុះមកឱ្យរាប់ ហើយវិនុស ខ្ញុំនឹងដាក់អារក្សទិន្នន័យម្នាប់
តម្លៃវា ” ។ ស្ថិតទាំងពីរមានសេចក្តីភាយ ពកមានឯងអារក្សពេកណាស់
កំចុះមក ដោយប្រយ័ត្នចិនឱ្យពួកគេរាយឯ្យិយ វិក្រាយអារក្សភាក់ ។
ឈុះចុះមកដែលដើរណាយក្នុងនោះ ទៅចាប់ទាញដែលទាំងពីរអង្គ
នាំទៅក្រាមដើមលើមួយច្បាយពីនោះបន្ទិច ហើយបង្ខីរឱ្យធ្វើនូវមេ-
ចុះក្នុង ។ ដើមឡើយក្រុងព្រោំទាំងពីរមិនព្រមទាំងនាមនោះកំណែងបន្ទាត់
ដោយប្រការដោរធម៌ ទីបន្ទីឱ្យសម្រេចតាមប្រាប់ទៅ ។ ឈុះនាម
នោះបានយើប្រាស់ស្ថិតទាំងពីរមានចិត្តពួកគេម្នាប់នៅប្រាមកំនិយាយ
សុំចិត្តពួកគេនោះត្រាតែទាន ហើយទាញយកខ្លួនមួយពីក្នុងប្រអប់ដែល
ដាក់ក្នុងអារម្មណ៍មក ។ នៅខ្លួននោះមានចិត្តពួកគេឡើតជាប្រើប្រាស់បែប
នាមនោះសូវទៅស្ថិតបងបួនថា “អ្នកបានដើងរឿងចិត្តពួកគេទាំងនេះ
បុរោះ? ស្ថិតទាំងពីរដើម្បីការណ៍ យើងមិនដើងរឿងអ្នកទេ សូមឱ្យនាម
អធិប្រាយប្រាប់យើងឱ្យដើងចុះ នាមកំប្រាប់ថា ចិត្តពួកគេទាំងនេះសុំត្រូ
ពេជ្តរបស់ប្រុសដែលបានធ្វើសេវនកិច្ចជាមួយនឹងខ្ញុំ គឺចិត្តពួកគេម្នាប់
ប្រុសមួយ ទាំងអស់បានចិត្តពួកគេ ៩៨ ហើយខ្ញុំបានសុំមកទុកជាថី
រលិករបស់ខ្ញុំ ដែលខ្ញុំសុំរបស់អ្នកនេះ ដើម្បីយកមកទុកជាថីរលិក
ដូច្នេះដែរ បំពេញឱ្យបានព្រមប៉ែ ៩០០ ” ។ តាំងពីអារក្សយកខ្ញុំមកទៅ

នឹងថ្ងៃនេះ ខ្ញុមានសហាយ ១០០នាក់ ហើយ អារក្សទេសប្រយ័ត្នខ្ញុមាន
ជាតិបំផុត មិនដែលយ្មានទៅនឹងណាស្សាយចោលខ្ញុមេ ដូចអ្នកយើង
ធ្លាក់នឹងភ្លើកស្រាប់ វាទុកខ្ញុមេត្តក្នុងហើប លាក់ដែលបាតសម្រប្រយ័ត្ន
យ៉ាងនេះ ខ្ញុមេត្តជិតរាជាណ ត្រូវឱ្យអ្នកដឹងប្រាកដថា ពេតាលើក
ស្ថិជ្រើនិត្តទៅលើអ្នកហើយគ្នានឹងលាបុសហាយណាទៅការពារទៅបំ
ណួល៖ឡើយ ជាតិប្រុសត្រូវកំខាធាយបុប្ផិនិត្តស្រី ត្រូវបណ្តាយតាម
ការវិញ្ញាលួចដាន ។ សេចក្តីដែលបើកបណ្តាយនេះហើយជាមានយុទ្ធសាស្ត្រ់
សំខាន់ដើម្បីឱ្យស្ថិជីរត្រូវតាមគន្លឹនស្រី ប្រាប់ពេចបុណ្យការ កំយក
ខ្សោយដាក់ចិត្តរាជនទៅបានពីរបាតាល ជាមួយគ្នានឹងចិត្តរាជនុនទេ ទីបង្កើរ
ចូលទៅអង្គុយជិតបិទិកក្រាល ជាក់ឱ្យកើយលើក្រោងដូចដើមវិញ្ញា ហក
ដែលឱ្យស្ថិជានំពីរតចខ្លួនទេ ។

ឯស្ថិចបងបុនកំដើរតាមដូរវិដែល នៅទៅនៃករិញ្ញា ។ ឬ៖
ដើរស្សាយបន្ទិចពីនោះទេ ឯមមិនជុំតកនុយភ្លើក សុលតង់សារា
មានបន្ទុលទៅនឹងអនុជថា “ខ្លួន ! អ្នកយល់ដូចមេចរើនអម្ពារ៉ា
មិញ្ញនេះ តើអារក្សទេសវារាតិតស្សានចានូនវាមានវិយាស្សុតត្រង់តាម
គន្លឹនចិប្បៈទេ ? បុន្ណោះជាក់ចាតានអ្នកស្ថិជីនឹងពុតស្រីដែរបុរទេ ? ” នៅ
នោះ ព្រះអនុជទូលតបវិញ្ញា ។ “ទូលបង្គំជាមួយដើរប្រាកដមួយចេះណាល់
សុមិញ្ញត្រោះអនុសន្ទិជានថា អារក្សទេស ក្នុងព្រៃក្នុងព្រៃក្នុងជានិយោប៊ិន
ចានំពីនាក់ ព្រោះខ្លួនវាគារអ្នកកតកត្វាបាមួកអកុសលជានិយោប៊ិន
ណាល់ ហើយចេះគ្រឿរយើងវិលទៅការអំនគរយើងវិញ្ញា ព្រោះយើងបាន

យើងបានដែលយើងដើរនេះហើយ យើងត្រូវយល់ថាគ្នានអីយាត់
ខាងមិនឱ្យយើងយកវិយាម៉ែត ។ ចំណែកទូលបង់ជាតុំនោះ និងធ្វើ
តាមគំនិតដែលបានគិតទុកសេចយុរហើយក្នុងវីងនេះ គំនិតនោះ
ព្រះអង្គភាពនឹងជ្រាបទៅវិច្ឆាយ ទូលបង់ប្រាកដក្នុងចិត្តថារោលា
ណាប្រះអង្គបានជ្រាបព្រះអង្គមុខជានឹងធ្វើតាមទូលបង់មិនខាន សុល-
ភង់សាររា ក៏ព្រមតាមព្រះអនុជក្នុងរោលនោះ ហើយស្ថិចត្រឡប់
ទាំងពីរអង្គ ផ្លោះទៅព្រះពន្លាដែលអគ្គមហាសេនានៅថាំក្បួនវិញស្ថិច
ទាំងពីរ យានទៅដែលរោលពាលប់នៅវិច្ឆិក គឺវិច្ឆិកដ្ឋានចេញ
ទៅពីព្រះពន្លានោះ ។

ឯអគ្គមហាសេនានឹងអាមាត្យទាំងទ្វាយ ដែលនោះក្នុងទីនោះ
ឬ៖បានដើងថាស្ថិចទាំងពីរយានចូលមកវិញហើយ ក៏ព្រមព្រៃំងដូច
ដុំគ្នាថែវិច្ឆាយបង់គាល់ទាំងពីរព្រះអង្គទូលដោយសេចក្តីក្នុង
ឯសាកស្បរកិច្ចការធ្វើងស្រែចហើយ ទីប្រាស់បង្ហាប់ទៅអគ្គ-
មហាសេនាណូរឱ្យរំបក្តុំរហូតល ត្រឡប់ចូលទៅព្រះបរមរាជរំងរិញ
ព្រោះព្រះអង្គមិនចង់នោះក្រសាលពទោវិញហើយក៏ប្រែងទៀន អាត-
ជានូយសិហនុទូលដល់ព្រះរាជរំងក្នុងរាជធីនោះ ។

ចចំភាពទី១ វិហីរុណុះ
វីងក្នុងភាពទី២ ការដែលបង្កើតការាសទៅឡើត
សូមអពិបារិយាទិនតទៅកំខាន ។

ឯកសារប្រតិបត្តិ

ចូលរួមនៃព្រឹមដែល

(ភាគទី២)

ឱ្យយាយចូលទៅក្នុងព្រះរាជដំណាក់ នៃពាណាពលិត្យលេខា
ក៏សូមចូលទៅក្នុងបន្ទូបំព្រះអគ្គមហាសី ហើយទ្រង់ព្រះបញ្ហាមីរាប់
នាងចង ប្រគល់ដល់ដែលអគ្គមហាសនាមីរាប់ប្រហារជីវិតបង់ក្នុង
នៅក្រោម តតប្រាប់មីរីដឹងវីរីដែលខុសផ្តុងគីសោះ ។

អគ្គមហាសនា ក៏ទទួលព្រះរាជអាជ្ញាបោទៅសម្រេចយាតកម្ម
ទៅ វិព្រះមហាក្សត្រ ដោយទ្រង់ព្រះពិរាជខ្មៅងក៏ថាប់ព្រះសេដ្ឋការ
ប្រហារនូវស្រីម៉ាងបុរាណ ដែលជាប្រើស្ថិត្រូវក្រមការព្រះអគ្គមហាសី
ដោយព្រះបាស្តីព្រះអគ្គិន ឬដូន្លានទាសរួចហើយ ទ្រង់ឈ្មោះយល់
ថា អំណីៗនៅទៅនឹងដែនរកស្រីម្នាក់មីរាប់មីរីតាមគន្លឹះ-
ធម៌គ្នាន ទីបន្ទាន់ព្រះពីរោះថា នឹងយកស្រីមក្បួមសង្គាសទៅមួយយប់
ម្នាក់ វិចយកទៅប្រហារជីវិតបង់នៅក្នុងនៃលាត្រិកឡើង ដល់បាន
កម្រិតព្រះរាជកំណត់ច្បាស់ជាប្រសិទ្ធភ្រោះហើយ ទ្រង់បេងប្រាប់ថា នឹង
ថាប់ធ្វើនៅនៃលានដែលព្រះអនុជាតិរាជក្រុមបំទៅនគរិញ្ញ ឯស្ថិត
សាស្ត្រិយាជិនបានអង់នៅយុរិបុរាណ ក៏លាត្រិកដែនរីលត្រួយប់ទៅ

ក្រុងសាមារកំណើដោយរូសភាន់ នាំគ្រឹះឱបណ្តាការជាផ្លាយដែលព្រះ
រាជ ព្រះរាជទេជាប្រាយដី ។

លុះស្វេចសាសិណ៍ជាប្រាយចេញផុតទៅ សុលតង់សាររាជ្យដៃ
បង្ហាញអគ្គមហាសេនាណីរា នាំស្រីម្នាក់ ដែលជាកុនសេនាទាបានសក្តិ
ខ្ពស់ម្នាក់មកថ្វាយទ្រង់រូមប្រវេណី និងស្រីនោះតែមួយយប់ដល់វេលា
ព្រឹកទ្វីឱឱយកទៅប្រហារជិវិតបង់ ហើយក្នុងយប់ក្រាយឱឱយក
ម្នាក់មកថ្វាយទៀត ។ អគ្គមហាសេនាដោយខ្សាចសុលតង់ណាស់ ក៏
ទទួលស្ថាប់ហើយធ្វើតាមទៅ លុះយប់ក្រាយនាំយកបុត្រីសេនា
ធាបានជាន់ទាបទៅថ្វាយ ហើយព្រឹកស្នើកឱឱយកទៅសម្បាប់ទោល
ទៀត រួចពីនោះមកដល់វេនស្រីដែលជាកុនសេនាក្នុងអ្នកមានមុខនៅក្នុង
ក្រុង ស្វេចឱឱយកទៅប្រហារជិវិតគ្រប់តែស្រីតតមានលោះមួយណាប
ទ្វីយ ។

ដីណីនេះ មិនបាត់ស្ថាត់ក៏បែកសាយទូទៅពេញទាំងក្រុងពុ
ស្សរស័ព្ទសំប្រកនឹងស័ព្ទពុពុរទ្រហើងអីងកង ដូចនាលេយើញឱ្យឱៗពុក
វែសកទ្រហោយំហាកខ្លួនប្រាកដជោយស្ថាយក្នុង ដែលគេសម្បាប់ ដូច-
កាលពុស្សរសេចក្តីពុពុរទ្ររបស់ម្នាយ ដែលមានក្នុងស្រីកិតកំយក្រង
ក្នុងត្រូវព្រះរាជអាជ្ញាត់ដែរ តាំងអំពីដើមរួចរាល់ការណារាស្សទេ
ពោលសរសើរថ្វាយសាងគារពារ ដល់សុលតង់គ្រប់កន្លែងចាប់ដើមពី
នោះមក ពុំពេសម្បែងប្រទេចផ្តាសាច់ស្វេចនោះវិញ ។

អគ្គមហាសេនាមានបុត្រិ ២នាក់ នានបងឱយ្យានេះ សេវាសាង^(១)
ឯការងបុនឱយ្យានេះឱិជារសាង^(២) ដីតាងចាប់ពីរនេះមានរូបនោមលួចត្រា
បុទ្ធឌនឹងបងមានសេចក្តីភាព ប្រកបដោយសេចក្តីខស្សាបៃព្រាយាម
ផ្លូវវិសាលូសកេឡដាថ្មីភាព ប្រកបដោយសេចក្តីខស្សាបៃព្រាយាម
រៀនសូត្រក្បួនខ្ងាតជាថ្រីន ហើយចាំអស់វីរីងវារដែលបានមិនចាប់
បុន្ទាន នានបានសិក្សាសញ្ញាផិធាត្រូង មានក្បួនវិជ្ជាសារពីដែលតត
រូបវិជ្ជាទេទៀ ពង្រារតារ និងក្បាច់រចនាតាតីម ។ ចំណោកខាងកាត្រ
យោងកំបុងប្រសប់ចំណាន ដូចជាតុកវិយោងពួកក្នុងជាន់នោះក្រោ
ពីនេះ នានមានរូបនោមលោមណិប្រកបដោយនរណូណីត្រប់ប្រការ
ចាប់បុកពាមារយានកំត្រីមត្រូវតាមវប្បធម៌តតផ្លូង ។ បិតាស្រឡាត្រូ
បុត្រិពន់ពេកណាស់ មានកាលសម្រួលូយកកំពុងនូយនិយាយត្រា
លេងនាននិយាយទៅការនៃអាតុកថាបពិត្របិតាចុំមានប្រចាំ និងសំ
អនុញ្ញាតធើកិច្ចមួយ សូមឱ្យលោកអាតុកអនុញ្ញាតឱ្យនានខ្ញុំកំខាន ។
វេលានោះអគ្គមហាសេនានឹងយកបទទិន្នន័យ អាតុកតរំងដល់សេចក្តី
ប្រចាំរបស់ក្នុងទេ ហើសេចក្តីអនុញ្ញាតដែលក្នុងសំនោះ ត្រីមត្រូវតាម
គន្លឹមច្បាប់ល្អមាតុកហើកឱ្យបាននឹងយោង ដែលលោកពុកថាមិន

១- សេវាសាង ជាតាក្សាករប់ប្រចាំ “កូនព្រះម្ខ្ម” តាក្សារេះ សរសរជាមក្សារខ្មែរ
មិនចំនេះ ។

២- ឱិជារសាង ប្រចាំ “លួចមាស” ជាកំជាមក្សារខ្មែរមិនចំនួចត្រា ។

គ្រឿមត្រូវតាមគន្លឹងជមិនេះ ខ្ញុំយល់យើងពីចាមិនដាងត្រូវពេញប៉ុន្មាន
តែចាប់លាកអាតុកអាចនឹងសន្តិដ្ឋានពិចារណាទៅបានតាមទំនួរហើត
ដែលបណ្តាលឱ្យខ្ញុំសុំនេះ គឺខ្ញុំមានបំណងនឹងបំបាត់នូវអំពើបាប ដែល
មហាក្សត្រតែងប្រព្រឹត្តលើត្រកូលនឹងមួយទូទៅនូវក្រុងនេះ គឺខ្ញុំមានបំណង
នឹងបំបាត់នូវសេចក្តីភីតក់យោតកំសុំពសេចក្តីត្រូវ ថ្មូររបស់មនុស្សដែល
មានបុត្រិទំនួរប៉ុន្មាន កំឱ្យមានទោះឡ្វ់ត វេណានោះអគ្គមហារសនា
តបទោរិញ្ញចា ម្នាលក្តុន ! សម្រួលដែលក្តុនពោលមកនេះពេញជាមហាប
ប្រសិរីហើយ តែចាប់រាល់ដែលក្តុនចង់យកឱសច ទោះដាក់នេះអាតុក
ស្ថានចាបាក់ដូចជាត្រានេងផ្ទាំណាមបំទេរការពារបានឡើយ បើដូច្នោះតើ
ក្នុងគិតដូចមេដឱ្យបានសម្រេចតាមសេចក្តីប្រចាំនាងដើម្បីទោរិញ្ញចា
រាល់នៅបំណងខ្ញុំទោះឡ្វ់យោសេច សេចក្តីនេះខ្ញុំអង្គរ
សូមឱ្យលាកអាតុកនាំខ្លួនខ្ញុំទោះឡ្វ់យោសេចចុះ កាលបានស្ថាល់ពាក្យ
ក្នុងសូម គូរខាងរបស់ក្នុងដូច្នោះហើយ អគ្គមហារសនាក៍នៃសកកាត់
ដោយសេចក្តីក្រោចចា “ឯធមាសដោយហើយ ! ដូយស្ថាល់ខ្ញុំមិនចុះ ក្នុង
ឯធមាសតែសិក្សាធិបានជាបាននិយាយសុំគ្រោះអាណករកំមកដាក់
ខ្លួនដូច្នោះចុះ ក្នុងមិនដឹងទេបុ ? សេចបានបេងដូចជានឹងដាមួយនឹងស្រី
ម្នាក់តែមួយយប់ហើយយកទោះការបំសម្រាប់ មិនដែលបណ្តាលឱ្យ
បុសកំណត់ មេដកំបានជាចង់ឱ្យអាតុកនាំក្នុងទោះឡ្វ់យោសេចដូច្នោះ
ក្នុងគិតឱ្យសេចទោះមិន បើទុកជាក្នុងមេដាប់ ត្រូវបែងបច្ចេកដារ

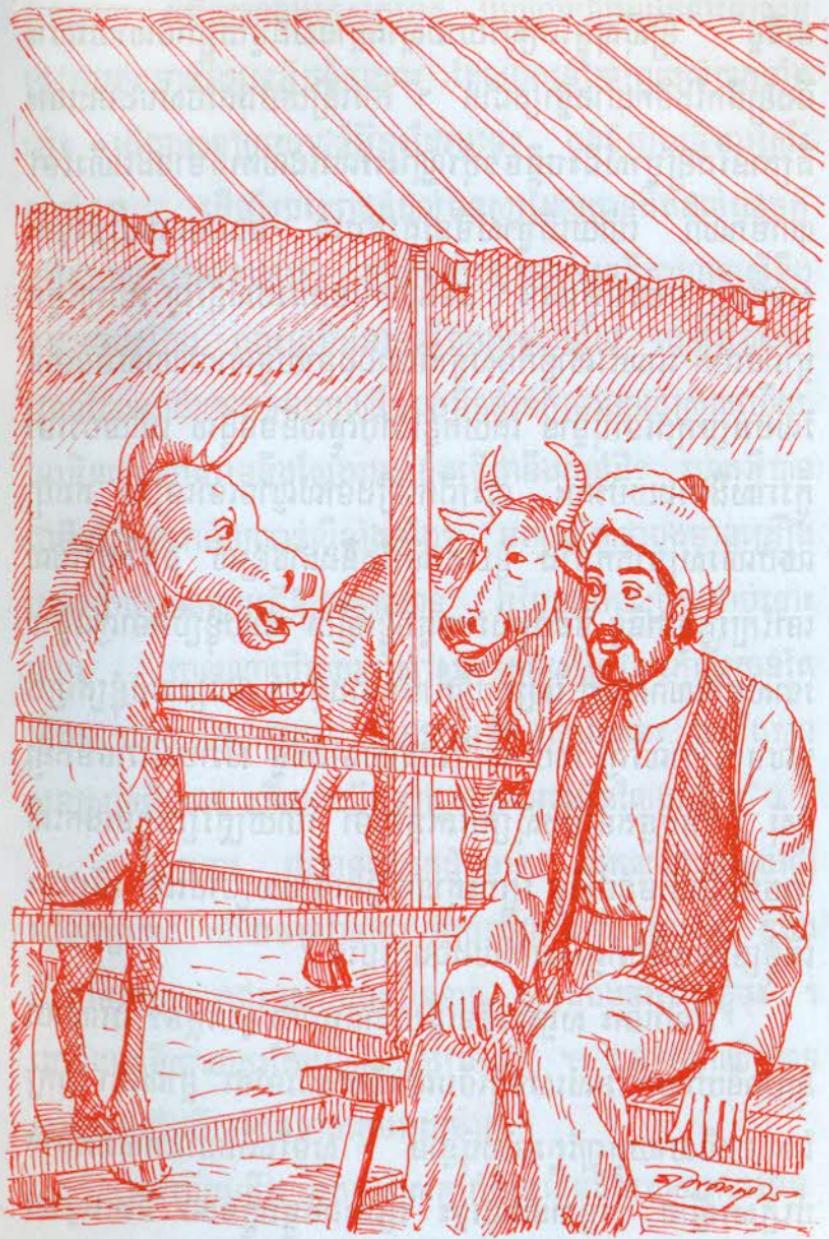
ក៏ដាករតតប្រយោជន៍នឹងខាងមុខទី សេចក្តីបេណ្ឌរបស់សេចក្តីន
បានឡើយ ” នាមធើយពបទវិញ្ញា “ខ្ញុំបានដឹងថ្លាស់បើយគ្រោះ
ការទាំងនេះ បើនេះខ្ញុំត្រូវកើបអូនឹងគ្រោះទាំងនេះទេ បើជាប៉ុណ្ណោះ
ក៏សេចក្តីស្ថាប់របស់ខ្ញុំនោះជាមួលប្រសិរីដែរ ” បើប្រសិនជាប៉ុណ្ណោះ
ហើយបានសម្រេចដូចសេចក្តីប្រចាំវិញ ខ្ញុំនឹងមានគុណបំណងចំយ៉ាង
ដំលើព្រះនរោ ។ អគ្គមហាលេនធើយពបទវិញ្ញា “ទៅក្បែងកំចា
ដូច្នោះ បើទុកជាក្បុនដែលថាជាចុងមេដ្ឋានទៀត ដើម្បីឱ្យអាតុកព្រមទាំង
ទៅចូលក្នុងសេចក្តីវិនាសនោះ ក៏កំឱ្យគិតស្ថានថា អាតុកនឹងអនុញ្ញាត
ឱ្យសោះឡើយ កាលណាបើសេចប្រើអាតុកឱ្យនាំក្បែងយកទៅសម្បាប់
នោះឱ្យអាតុកធ្វើមេដ្ឋាន គឺត្រូវតែអាតុកទូលាតាមព្រះរាជរាជ្យាន
មិនបានចូរក្បុនវាំពីកិតិតិនិយោប៊ោនៅម៉ឺន កាលដែលអាតុកយកអារុជ
ទៅសម្បាប់ក្បែងខ្លួននោះភ្លាម្បែ ? ឯក្បែង ! បើក្បែងមិនខ្ងាចស្ថាប់ក៏ហើយ
ទៅចុះវែតត្រូវឱ្យក្បែងខ្ងាចថា ហេតុនេះ នឹងនាំឱ្យអាតុកមានទុកដល់
ស្ថាប់ខ្លួនវិញ្ញា នោះរោចដែលអាតុកយើងដែប្រឡាក់ដោយណាម
ក្បែងឯង នាមធើយពបរិញ្ញា “ខ្ញុំសូមអង្គរលាកអាតុកមួនទៀត សូម
ឱ្យអនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំកំខាន់ ” អគ្គមហាលេននិយាយ តីនសម្រេចឡើងថា
សេចក្តីចមេសរបស់ឯងនាំឱ្យអាតុខិនជាបានមុខ ចុះហេតុអីបានជានោះសូម
មិនចង់ទៅចង់ស្ថាប់វិញ្ញា នរណាក់ដោយ បើមិនបានពិចារណាទិន្នន័យ
ក្បែងការអនុវាយនឹងអាចដក្នុងឱ្យផុតមិនបាន ទាំងនេះសុទ្ធដែលតត

ប្រយោជន៍សារៗហើយ និងមានគ្រារៗអារក្រកំដល់ខ្លួនឯង អញ្ញត់ក្រែង
ខ្លួនឯងទេៗដូចជាអ្វីនសព្វលាយូយ ដែលមែនអ្វីគោរសុខស្រួល ទៅ
ជាតានទុក្ខមកលើខ្លួនវិញ ។ នាយកស្ថាប័ណ្ណ តើទុក្ខដែលធ្លាក់លើខ្លួនសព្វ
លាក់នៅៗដូចមេដីខ្លះ៖? អគ្គមហាហេសនាដើម្បីយប្រាប់ថា ឯក្រឹងលាក់នេះចូរ
ឯងប្រុងស្មាប់ចុះ... ។

ស្រីលាសត្វជាតិ សត្វតោះ និទ្ទេអ្នកត្វូវត្រួតប្រាក់

មាននាយការិដម្នាក់ ប្រកបដោយការពារម្បែទានសង់ផ្ទះ
ជាថ្រើនខ្លួនទៅស្រុកវេស្ស ហើយបានចិត្តឱ្យសព្វស្រុកជាថ្រើន មាន
សមិយម្បួយ នាយការិដបានទាំប្រពន្ធផ្លូវទៅត្រួតមិនស្រីរអង្គរ
ទៅទីផ្ទះម្បួយ ឯនាយការិដមានវិជ្ជាម្បួយដើសំខាន់ គីឡេស្តាប់ភាសា
សព្វទាំងអស់ បើទៀនស្តាប់បានទៅម្នាក់ឯង និងនិយាយប្រាប់អ្នកដៃទែ
មិនបានទៅនិយាយទៅនិងមានអនុវាយដល់ជីវិតខ្លួន ។

ទៅនិរកាលម្បួយ គេតែងបាក់សព្វឈាត់ និងគោជាម្បួយត្រា ។
ថ្ងៃម្បួយ វេលាដែលនាយការិដកំពុងទៅអង្គុយលេងប្របក្រាលនោះ
ដើម្បីមិនសព្វតុចំ ដែលលេងជាម្បួយត្រា ស្រាប់ទៅគោនិយាយទៅ
លាថា ម្នាល់បងបានជាសព្វតតុក្ខ សព្វថ្ងៃនេះ តាមខ្លីរឹងមិនមែនទៅ
យើត្រិថា បងឯងពេញជាមានកំពុម្ពបានស្រួល ព្រោះគឺមិនបងឯង
ធ្វើការតិចណាស់ មានមនុស្សដែលចាំបាច់ឯង ហើយដូសលាយសំភាព

ជានិច្ច ឱ្យសុសុទ្ធតែស្រួលយ៉ាងស្មាតត្តានសំដើមឃើញគ្រាប់លាយសោះ
និងឱ្យជីកពេទិកយ៉ាងច្បាស់ជាក់ ។ ការឡើយបំផុតរបស់បងិច្ឆេនទោះ
គិត្រាន់តែឱ្យម្ងាស់ដីបន្ទិចមួយបុណ្យភាពរោលតាត់មានជំណើរទៅ
លាយកណ្តា ហើយបើម្ងាស់មិនត្រូវការទេ បងិច្ឆេនទោះសម្រាប់ជាប
សុខតត្រូយចារម្បីសោះ ។ ឯចំណែកមុខងាររបស់ខ្លួន យើងបើក
ត្បាត់ពេក ពេលវេលាខ្មែរកុំខ្លួន គេយកខ្មែរបាន ឯម្ធន្តិលិខិត្ត ហើយបរទេ
ភ្នៀរសំដើមឃើញយប់ទោះ ឬ៖ព្រឹកឡើងទាល់ល្អាចទៅឡៀត តតិឱ្យ
យប់លាយសម្រាកកម្មាំង ខ្សោយការឈឺរំភ័យ និងជាចំខ្សោយ ឯងអ្នកភ្នៀរដែល
នៅក្បែរគួរបានិច្ច មិនបងបុងរាយគួរបានិច្ចខ្លួយ ដោយខ្សោយបើងទាញនូល
រនាស់ខ្សោយណាស់ទៅ ស្មោកកខ្សោរកុំខ្លួន របកទាំងជីទៅ ។ ឯល់ព្រៃលប់ខ្សោត្រឡប់
ចូលមកក្រោលវិញ គេយកចំបើងដោយទាំងដីធ្វើ សំរាមសំរាជមកឱ្យ
ខ្សោសិ ខ្សោកិអត់ធ្លីតែខ្សោបើងសុត្រាក់ដែនពីរទេ ហើយត្រូវប្រែប្រឈមដែល
អាចម៉ែនឈាមខ្សោជានិច្ច ព្រោះគ្មានកនេះនឹងសម្រាប់ដោក ហើយដោក
តើខ្សោត្រូវនឹងការណ៍សំណាងបងិច្ឆេនទោះ ?

វេលានោះ សត្វលាមិនធ្វើយកាត់គោចា ដូចម៉ែច ? បណ្តាយ
ឱ្យគានិយាយឈុំអស់សេចក្តីទិន្នន័យការណ៍ ម្នាល់គោ ពាក្យ
ដែលនឹងឈាយត្បូពុំត្រូវទាំងបុណ្យភាព សុទ្ធតែពិតិទាំងអស់តតមាន
បំភ្លើសឡើយ បុណ្យភាពជាដូចដោក ព្រោះជុំនឹងសុទ្ធនឹង នឹងបន្ទាស

អ្នកឯករាជ កំមិនបានឯងធ្វើស្ថុតពេក បណ្តាបយុវគេដឹកនាំទៅតាម
ត្រូវការភេទមានវិរួសអីបន្ទិចសោះ ដែលឯងខ្សោយព្រៃយល់បាកទាំង
ម្ខៃ៖ តើឯងបានប្រយោជន៍អីខ្លះដែរបុទេ? ឯងខ្សោយព្រៃការស្ថិរ
ស្ថាប់ខ្លួន ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់មនុស្សដែលគ្មានគិតដល់សេចក្តី
ឡើយហត្ថរបស់ឯងសោះ ប្រសិនបើឯងមានសេចក្តីភាហកនស្ថិន
កម្មាំងរបស់ឯង នៅក្នុងអាមេរិកឯងដូចម្ខោគនៅឡើយ ហេតុអីបានជាតា
នរោងដែលគេដឹកនាំទៅបាបពុលនិមិនមិនទំន់កំទៅដោយស្រួលហើយ
ឯងមិនស្ថុទៅតាំងមិនស្ថុនរបស់ឯងធ្វើជាជាន់ត្រូវដី? ហេតុអីបាន
ជាមិនស្រករាជីអូរលាន់លីខ្លាងឡើង? អាពុយិពុថាជាន់មានគ្រឿង
បង្ហារគ្រប់គ្រាន់លូមធ្វើអូរគេខ្សាចបាន បុន្ថែនឯងមិនបើប្រជាប់នោះ
សោះ កាលណាបើគេយកស្អោស្ថុតមកអូរសិត្រវិនិងកំសិត្រកាន់តែ
ហិតិ ហើយដើរចេញទៅ បើឯងតាមដីបូន្ទានអាពុយនេះ ឯងនឹងបាន
សុខស្រួលមិនខាង ហើយឯងនឹងអរគុណដល់អាពុមិនលែងឡើយ” ។

នៅនោះ គោមទូលាយកដីបូន្ទាន អរគុណនឹងសត្វណាដា
ននៅកប្រការ ហើយមានរាជាថា ចាប់ធ្វើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ ខ្ញុំនឹង
ធ្វើតាមពាក្យប្រដោរបស់បង្គងមិនខាង អូរបង្គងចាំមិលខ្ញុំចុះ ។
គោមនានានិយាយត្រាតែងបុណ្ណោះក៏ស្មោះមិនខាង ។ ឯងនាយកណាតិជ្ជបាន
ស្ថាប់សត្វទាំងពីរចាំតំបនមានគ្រប់មួយម៉ាត់ ។

ឈុំព្រឹកឡើង អ្នកភ្លូវស្រកាកំព្រឹត្តិមិនគោយកទៅទីម

តាមទម្រូវ និគោដីដលចាំដីបុន្ទានលាក់និច្ច ក៏ធ្វើការក្នុងថ្ងៃនេះ
យ៉ាងរក្សាទំបី ដល់ពេលព្រលប់នៅដីលគិយកទៅបាបញ្ហាលក្រាល
ហើយយកខ្សោយទៅចង ក៏មិនបណ្តាយឱ្យចងតាមទម្រូវបែង ត្រឹម
ស្ថិនស្រែករាជទៅក្រោាលស្តីចំយក្រាយ ហើយបន្ទាបក្បាលចុះធ្វើ
អាការ៖ចងបុះអ្នកនោះ តាមពាក្យដីលសត្វលាបពុះទាំងអស់ ឬ៖
ត្រូវស្អែកឡើងឡើត អ្នកក្នុរំស្រក៏ទៅពីត្រជីម ដើម្បីនាំយកទៅ
ទីមឡើត នៅដីនឹងទៅដល់យើពុចំហើងដីលជាក់ឱ្យសុពិល្ងាច
សល់នៅទាំងអស់ ហើយយើពុចំគោដកដើម្បីត្រង់ស្តីក ដកដើម្បី ដងកំ
មិនដួចប្រក្រតិ ក៏ស្ថានចាត់គារតាមនឹង អ្នកក្នុរំស្រាហាធិតគា
ណាស់ ក៏ខាននាំទៅទីម ទីបយកសេចក្តីទៅដ្រោបដល់នាយកាណិជ្ជា
គោលឲ្យ ។

នាយកាណិជ្ជកាលបានពួកដែលបានបើកកំណើនយកទៅតាមពីរ ដើម្បីនឹងជាក់ទណ្ឌកម្ម
ដល់សត្វលាក៏ប្រាប់ទៅអ្នកក្នុរំស្រចា “អី ហើយគោលឲ្យ ត្រូវនិងយកលាកេ
ទីមជាតិនូសវិញ ហើយនិងបើរាកុវិយឱ្យឡើយ ធ្វើឱ្យ
លំបាកយ៉ាងប្រើប្រាស់ កំប្រឈានឡើយ” អ្នកក្នុរំទួលបង្ហាប់ ហើយនាំ
យកលាកេទីមជាតិនូសក្នុងថ្ងៃនោះ ឯសត្វលាក៏សោយទុក្ខនៃនាក់តែ
ប្រមាណ ដោយខ្លួនមិនធ្លាប់ធ្វើការដួរថ្ងៃដែល នឹងដោយគោរយតត្រា
ប្រណិជ្ជ ។

ឯកសារពាក្យទានសេចក្តីសុខស្សល នៅថ្ងៃនោះមហិមា
សុធន្តោទាំងបុណ្យនានដែលគោរពជាក់វីរ ហើយដោកសម្រាកកំលាំងតាំង
ពីត្រាលីមដល់ត្រាលប់ ទីបរពិនក្បានចិត្តថា “អញ្ញធីពាមពាក្យប្រជ័
របស់លាងទៅ យើត្សស្សលវិមនហើយ កំឡុងដល់លាងជាប្រើប្រាស់” ។ ឥឡូវ
យើត្សលាងត្រឡប់មកពីស្រីពីរពីរកនិយាយសរសើរ និងអរគុណ តែ
នៅលាងទៅលាចិនចេញស្តីមួយម៉ាត់ ដោយតូចចិត្តខ្លាំងអំពីគោបីហើយ
ធីពាមពាក្យមួយថ្ងៃ ។ លាតិតតែត្រូវចិត្តថា “ការនេះ មកពីអញ្ញមិន
បានគិតឱ្យប្រើប្រាស់ និងមកពីអញ្ញចេសប្រហែលម៉ាងបានជាអកុសល
ផ្ទាក់លើខ្លួនអញ្ញដូច្នេះ កាលពីដើមខ្លួនអញ្ញបានសុខស្សលស្អាយ ជាបី
ទីបំផុត ចង់ធីជូចមេដូចកំបានពាមចិត្តអញ្ញទាំងអស់ តម្លៃមកពី
កំហុសរបស់អញ្ញបានជាអញ្ញផ្ទាក់ខ្លួនដល់ទីនេះ ហើយនៅស្សែមិនគិតរក
ឧបាយអីវិក្សុនទេ អញ្ញមួយជាមុខការធំមិនខាង” គិតជូច្នេះ ហើយ
កំងសម្រាប់ដោយជូចជាស្សាប់ក្រែរស្សាប្រុយនោះទៅ ព្រោះអស់កម្មាំង
ស្សីនិងជូតដើម្បី ដោយខំទាញនូលតាំងពីត្រាលីម ឥឡូវពេលត្រាលប់ ។
អញ្ញមហាសេនានិយាយដល់សេចក្តីត្រង់នេះ កំហែរទៅប្រាប់
នាយកសេវាសារដថា: “នៅក្នុង ! គិតក្នុងឯកសារដូចជាដូច្នេះ គឺសេចក្តី
ចំណងរបស់ក្នុងឯកសារជាក់វីរអនុករួមខ្លួន” ដោយមិនបានគិតឱ្យប្រើប្រាស់
ថា “កំឡុងដល់ស្សាប់ជូចជោគជ័យ” ។ ដែលដឹងឱ្យស្សាប់ជូចជោគជ័យ
ទៅក្នុងក្រុងឯកសារជាក់វីរអនុករួមខ្លួន នៅថ្ងៃនោះមួយ នៅថ្ងៃនោះមួយ

រឿងដែលលោកអាតុកយកមកធ្វើជាមានបារណ៍ពន្យល់ខ្ញុំនៅ៖ មិន
អាចនឹងទប់ទល់សេចក្តីប្រចាំថ្ងៃបំផុត ឱ្យប្រជាបន្ទាន់ឡើយ
កាលណាបើលោកអាតុកព្រមទាំងខ្ញុំទៅថ្ងាយស្អែច ទីបន្ទុំសុខចិត្តលែង
វាអូកលោកអាតុកទៅឡើត” ។ អគ្គមហាកេសនាមុនយើព្យូរត្រួចចេស
ទទួចសំដូចដោះ ក៏ប្រប់ទៅឡើតថា “អើដីនឹងមិនព្រមដូរសំគិត
អាណកកំនៈដោះចេញទេ ព្រវិអញ្ញធ្វើឯងបន្ទិចឱ្យដឹងជាហាយពាណិជ្ជធ្វើ
បំបាត់ចំណាយប្រពន្ធនៅខាងចុងរឿង ដែលនិទានអម្ចាស់មិញនេះ ចូរ
ឯងប្រុងស្អាប់ចុះ” អគ្គមហាកេសនាថាប់រឿងទៅឡើតថា :

ឯងនាយពាណិជ្ជកាលបានដើងថាគាន់សេចក្តីទូក្រូវនៅខ្ញុំនៅ
ដូចដោះបើយ ក៏នឹងចង់ដើងរឿងលានឯងគោះ តើវានិយាយត្រាជួចមេច
ឡើត ឬ៖រួចបាយល្អាចបើយ នាយពាណិជ្ជកាលប្រពន្ធក្នុងដើរទៅលែង
ក្នុងរោលយប់ខែភ្នំថ្ងៃសំរាប់ពេញ ក៏ទៅយូរដិតក្រោលសត្វនោះស្រាប់តែបុ
ណ្ណសុរទៅគោះ “ម្នាច់គោះសំឡ្ងាច់អើយ ! ឯងនឹងគិតធ្វើដូចមេច
ទៅឡើតដល់គោរកស្ថាមកុឃុំព្រឹកសុំព្រឹកនេះ ? គោរដឹងពប៉ា
ខ្ញុំនឹងធ្វើដូចជាបងបងប្រដោពីមួយឯធមិញ្ញដោះទៅឡើត ដំបូងខ្ញុំព្រវិចយ
ឱ្យម្នាយរួចខ្ញុំគ្រឹះស្អានចូល ខ្ញុំធ្វើពុតជាមី ហើយវេសករពីឱ្យត្រូ
ខ្មៅនឹង” រោលនោះលាញិយកាត់ថា : “នេសំឡ្ងាច់ការនេះយើព្យូ
ជាមិនស្រួលទេអញ្ញបាមុនធមួយឱ្យបើយ ចូរឯងស្អាប់អញ្ញ ព្រវិឯងកំធ្វើ
ដូចដោះទៅឡើត វេតខ្ញុំធ្វើនឹងអន្តរកាយដល់ខ្លួនមិនអាន ក្រោះរោលដើល

អព្យដើរមកចូលគ្រាល ដល់កណ្តាលដូរអព្យពុម្ពស់ យើងនិយាយការ
ម្នាយ អព្យស្ថាប់ហើយកាយតកំស្សុទរន្ទៃតែជូសិនិងណាស់” តោស្សរថា
“បងិនបញ្ជូចមេដី? កំណាក់នឹងខ្ញុំអាមិតត្រាប់ខ្ញុំឈី” លាជិឈ្មោប់
ថា “អព្យបានពុម្ពស់យើងនិយាយនឹងអ្នកភ្នៀវ ហើយការណីមិនសី
ស្សាប់ហើយគ្រាកមិនរួចជូចឡាត់ នៅព្រឹកនឹងកត្រូវឯង យកទៅសម្បាប់
ហើយចេកចាយសាច់ដល់អ្នកកំសត់ទុកិតទៅ ឯធម្មករវាងលមាន
ប្រយោជន៍នោះ ត្រូវឯងប្រពលឱ្យទៅជានសម្បាប់ស្សីក ត្រូវឯងទៅ
ហេវអ្នកពិយាធតនគ្មានកកំខាន់” លាជ្មាប់បន្ទែមទៅតោឡវ៉ែតថា “ដែល
អព្យបានពុម្ពកិច្ចានេះ ហើយអព្យមិនចង់ឱ្យឯង អនុរាយជីវិត
ត្រោះអព្យអាមិតស្រឡាត្រូវឯងបានជាអព្យមកប្រាប់ ឯងនៅព្រឹក
នឹងកត្រូវឯង ហើយកស្សាមកិច្ចី ត្រូវឯងគ្រាកទ្វីនយ៉ាងរហ័ស
ហើយសុំទៅរកស្សានោះ ធិនុជុំម្នាស់យើងនឹងសម្បាល់យើងទៅថា
ឯងជាតិត្របាកដ ហើយតាត់កែលងឱ្យសម្បាប់ទៅវិញ អព្យប្រាប់ឯង
នៅបីណ្ឌេៗ ហើងងទ្រីខុសពីនេះ មិនតាមដីបុន្ណានអព្យទេ ឯងកំបង្ហាស
ថាអព្យចិត្តអាណក់” ។

ឯក ឈុំបានស្ថាប់លានិយាយរឿងប្រាប់សញ្ញប្រាប់ហើយ កែ
ស្រយុត្តិត្តិកិតកំយមហិមា ខ្លាចអនុរាយរកអីប្រុំបុមិនបាន ហើយ
បន្ទីនូវសំម្រកជាកិរិយាត្រូច្បាប់ប្រាប់ប្រការ តាមភាសានុងក្នុងនៅ
នោះ ។

នាយការណិជ្ជការនគរបាល ចារម្ពាវទេវិញទៅមក ដូច្នេះ
ហើយ ក៏អស់សំណើថា ពេម្ភាកំងងក្នុងទីនោះ ភរិយាដែលអង្គយនោះ
ជាមួយ ក៏កើតឡើងនៅលើបច្ចុប្បន្ននៃស្ថាផ្ទាមីថា “អ្នកសិចអីខ្សោះ
ម៉ែន ចូរបាបខ្ញុំឱ្យដឹង ខ្ញុំនឹងសិចជាមួយជាង” ហើយបាបថា “នាយ
ក្រាន់តែស្ថាប់បងសិចក៏បានហើយ កំចាំបាច់ចងជីនរឿងរាជ្យ” ប្រពន្ធ
ថា “ទេ ! ខ្ញុំមិនប្រម ខ្ញុំចងតែដឹងដើមទនអំពីសំណើរបស់អ្នក សូម
បាបខ្ញុំទិបខ្ញុំសុខចិត្ត” ហើយបាបទេរតថា “បងនឹងបំពេញចំណងរបស់
នាយកិនបានទេ នាយក្រាន់តែដឹងថា ដែលបងសិចនោះ តិសិចនឹង
ពាក្យដែលលានីនគោនិយាយត្រា តែបុណ្យោះបានហើយ ឯណីណើរវិះ
វារ ដែលវាតាចូចមេចទៅនោះ បងបាបមិនបានទេ ព្រោះជាការ
ស្ថាតកំពាំងរបស់បង” ប្រពន្ធលើយថា “នរណាបាមមិនឱ្យអ្នកនិយាយ
រឿងស្ថាតកំពាំងនោះបាបខ្ញុំ” ហើយថា “បើបងបាបនាយកទៅជីវិត
បងនឹងអនុវត្តក្នុងរោលនោះមិនខាង” ប្រពន្ធលើយថា “អ្នកឯងកុហក
ខ្ញុំ ពាក្យដែលអ្នកនិយាយនេះមិនពិត បើអ្នកមិនប្រមបាបខ្ញុំឱ្យត្រង់
ពិរឿង ដែលអ្នកសិចទេ ហើយមិនប្រមឱ្យខ្ញុំដឹងអំពីសត្វលានីនគោ
និយាយដូចមេចទេ ខ្ញុំបែងចិត្តស្រួចចំពោះព្រោះដែលគង់នៅខាងលើ
ថា យើងទាំងពីនោះកំច្បាស់ជាមិនបានរស់នោះជាមួយត្រូវទៅទេរត
បាន” ថាទែបុណ្យោះ ក៏សុះចូលទៅក្នុងផ្ទះ ហើយអង្គយក្នុងក្រែវនមួយ
ក្រែវក្រោយ ឱ្យកុងលុរៈអស់រាត្រី ។ ឯណីក៏ដែកតែម្ភាកំងងក្នុង

រៀលាយប់នោះ ឬុប្រព័ន្ធឌីជីថាកិយាតាព្យានៅ តែខ្សែកខ្សែល
កំបនោសថា “នាមធើយ៉ាងនេះមិនត្រូវទេ យំសាក ព្រោះតែវិញ
បុណ្យៗ ការនេះបើទុកដារានៅបានដឹងទេ កំត្តាបន្ទាយដន្លឹកសោះ
ឯងចំណោកបងត្រូវតែលាក់ ព្រោះជាព្រមឈានពីនរបស់បងត្រូវ
នាមលេងគិតអំពីវិញនេះទៀតទេ” ប្រពន្ធដីយឡើងថា “ខ្ញុំនៅតែ
គិតឲ្យប្រាក់នាមដោយឆ្នាស់លាស់ថា បើបងត្រាបតាមចំណងផ្លូវ
របស់នាមនោះខ្លួនបងនឹងស្អាប់មិនខាងម៉ែងកំនែតែមិនព្រមដើរ” ប្រពន្ធ
ធីយឡើងថា “បើត្រូវស្អាប់កំស្អាប់ទៅចុះ ស្រែចន្ទូវសង្ឃាររបស់ខ្លួន
និងឱ្យខ្ញុំសុខចិត្តលេងស្សុរំលេងចង់ដឹងវិញនោះខ្ញុំមិនលេងទេ” បីនិយាយ
ពេទោទៀតថា “បើអញ្ញកែងមិនទៀនី ឯងនៅតែចចេសចង់ស្អាប់
ជួចចេះតាមហេកកូនថែទីមុខជួចបង្កើមមុនដែលនឹងឱ្យ
ជួតខ្សែល់ទេ” ថាគំពុងបុណ្យៗកំបើមនុស្សឱ្យទោបេកកូនថែមកជួចបង្កើ
ហើយហេក ទាំងអាតុកម្នាយនឹងបងបួននាមនោះទាំងបុំន្ទានមកជង់
ឬុមកជួចបង្កំត្តា ហើយនាយពាណិជ្ជកិដ្ឋាយវិញត្រាបតាមជីវិរ
សត្វប្របង្កួលនោះទាំងអស់ត្តា កំចួលទោលូលុងពោមនិយាយពន្យល់
ដោយនឹងដឹងទេ ដើម្បីឱ្យលោបង់កំនិតអារក្រកំនោះថាលេចញ តែ
នាមមិនព្រមទទួលស្អាល់ពាក្យនោះទៀនី ។ ត្រូវការតែស្អាប់វិញ
នោះឱ្យបាន បើមិនបានស្អាប់សុខចិត្តតែស្អាប់ ឯកូនទាំងបុំន្ទាននាក់

ដែលយើពុម្ពាយមិនបានបង្ហាញឡើង ហើយក៏ស្រកយំត្រូវឱ្យអីនឹង
កងក្រឹងរៀលានោះ ចំណោកនាយកាណាច ក៏មិនដឹងគិតជាមួយរៀលាអុយ
កើតទុក្ខម្តាកំងងនៅមាតាំទ្វាន្តុះពិចារណា ថាគ្នរដ្ឋាយបានប៉ុន្មាន
ស្ថាប់ខ្លួនងឺ បុគ្គរកុងឃាយបណ្តាយឱ្យកិរិយាភាសាស្ថាប់វិញ គិត
ទៅគិតមកមិនដឹងជាប្រវិសប្រជាមានគំនិតណាមទ្រឹម ។

ឯន្តាយកាណាចបានចិត្តឲ្យមានតីមេ និងមានគក ១នៅក្នុង
ក្នុងនោះ ហើយមានផ្លូវ សម្រាប់ការពារសេត្តទាំងនោះដឹង នៅ
ដែលនាយកាណាចកំពុងតែអង្គុយគិតម្តាកំងង ដើម្បីរកឧបាយណា
ដែលស្រួលឲ្យស្រាប់តែយើពុជ្ជសុះទៅសង្កែប់មានគកដែលកំពុងជាន់
ពី ហើយពុជ្ជសិត្រពោះឱ្យមានថា “អាតកុងហេវពេញជាប្រើប្រាស់
គ្មានដឹងអ្នីសោះ អានឯងច្បាស់ជាប្រពេលភាគមិនឱ្យរស់នៅយុរបុន្ទាន
ទ្រឹម ឯងគ្មានប្រួយបានមួយទេ? បានជានឯងត្រកត្រអាលការកាល់ពី
តាមអំពើចិត្តឲ្យដោះ ក្នុងថ្ងៃនេះ” នៅនោះមានគកសុះលោតទ្រឹង
ទៅលើគិតនរអសហើយស្រកស្ថុរទោស្ថុវិញ ដោយប្រជើយតែកំយ៉ង
“នៅបងសុខ ខ្ញុំផ្តល់ណាស់ ហេតុអីក៏ត្រូវកំណត់ក្នុងថ្ងៃនេះពីថ្ងៃមុនៗ
មេចក៏មិនតមដឹង” ផ្តល់បិវិញថា “បើឯងមិនដឹងអាតីនិងប្រាប់” នៅ
អាតកប្រុងដឹងថា ក្នុងថ្ងៃនេះម្នាក់ស្រីតាត់ចំង់ដឹងរឿងដែលម្នាក់
ប្រុសប្រាប់មិនបាន ហើយប្រាប់ទៅនិងអនុរាយដល់ជីវិតអញ្ច កំយ៉ង
ម្នាក់ប្រុសអត់ប្រាប់មិនបាន ព្រោះតាត់ស្រឡាត្រូវម្នាក់ស្រីពន្ល់ពេក

ឯម្ធាស់ស្រីចចេសទទួលចង់ដឹងណាស់អង្គរយ៉ាងណាក់មិនស្ថាប់ ដែលតែ
អង្គរយបំទីនឹងខ្សែកខ្សោល ហើយអញ្ចាយឱ្យម្ធាស់ប្រុសប្រួយចិត្តអាណាព
ប្រពន្ធតាត់ជន ស្អាយជីវិតខ្ពស់ជន ហេតុនេះបានជាយើងប្រយារម្ភ
ទាំងអស់គ្មាន មានតែងមួយគ្មានគិតដល់ទូកភពនោះ ដែលតែរតែដោយ
កាលពីលេងតាមទំនើមចិត្តជន ។

ឯម្ធាន់គកកាលហើយបានពុំផ្លូវស្តីបន្ទាលដូច្នោះហើយ ក៏ដើម្បី
ធម្មាន “ម្ធាលបងសុនខ ម្ធាស់យើងពេញជាមេឡានសំប្រពន្ធដែលមួយ
ប្រជែងឱ្យបានបទដូចចិត្តមិនបាន បងបងមិលខ្លួនប្រពន្ធដល់ទេ ៥០
ខ្លួនប្រជែងឱ្យបានបទទាំងអស់ តែមួយក៏មិនហើយខ្លួនប្រជែងឱ្យទិន្នន័យ” ។
ម្ធាស់យើងលួងថ្វែលន ហើយចង់ឱ្យបាត់ប្រយចិត្តជាការងារយោលោះ
ដែលវេសកស្សរថា “ឯម្ធានយោ តើត្រូវឱ្យម្ធាស់យើងធ្វើដូចមេច មាន់
គកដើម្បីយថា ត្រូវឱ្យម្ធាស់ប្រុសចូលទៅក្នុងបន្ទប់ ដែលម្ធាស់ស្រីនៅ
បិទទូរឱ្យជីតហើយយកដីបងមួយយោងដំឡូមទៅសំពងបាន ៩០០ កំ
ប្រឈឺហើយធ្វើដូច្នោះហើយខ្លួនសន្យាថា ម្ធាស់ស្រីច្បាស់ជាមេឡាលៃស្សែរំម
ទេវិញលេងចង់ដឹងវិញវារោនទេវតែ វេលានោះនាយការណាកិដស្ថាប់
មាន់និយាយស្សីរតែមិនជូនសេចក្តី ក៏ស្សីរំក្រាករយកដីបងមួយដើរចូល
ទេ ឯប្រពន្ធដែលកំពុងតែខ្សែកខ្សោលតាំងបិទទូរឱ្យជីតនៅតែពីរនាក់ ក៏
ពិតសំពងអស់ទំហើងភពប្រឈឺ” ឬ៖ត្រាតែនាងនោះអត់មិនបានវេសក
អង្គរថា “បុណ្ឌិនហើយ ម្ធាស់បុណ្ឌិនហើយបុណ្ឌិនចុះ ខ្លួនស្សរ

លេងចង់ដឹងទៅពហិយ” កាលណាត្វប្រពន្ធដែលក្នុងសន្យាថា នឹង
ធោះបង់គំនិតថាសំចោលដូចជាបីយ នាយកាណិជ្ជក៍លើបំរាយសុំទៅ
បើកទ្រារឲ្យបងបួនកូនថោទាំងអស់ត្រាចូល អ្នកទាំងអស់ក៍មានសេចក្តី
សោមនស្សុក្តុងវេលានៅ ដោយបានយើង្ហានអចុះសំរុងស្សុលទៅវិញ
ទីបនិយាយសរសើរដែលប្រាប់នាយកាណិជ្ជក៍រកបាយមកកែបាន។
លូបំបែកវិញនេះបីយ អគ្គមហាសេនាប្រាំប៉ុនានៃសៀវភៅដាក្នុង
ថា “ឯុទ្ធឌែលនេះ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើតប្រពន្ធ ទីបងុង
ធោះបង់សេចក្តីចចេសនេះចេញបាន ” ។

នានាសៀវភៅដើម្បីបង្ហាញបិញ្ញា ខ្ញុំសូមលោកអាតុកអនុញ្ញាត
ថោសខ្ញុំមុនទៅ សុំឲ្យលោកអាតុកកុំយល់ថាគារដែលខ្ញុំចង់ចេសនេះ
ជាគារអាតុកតែឡើយ ឯុទ្ធឌែលប្រពន្ធទាណិជ្ជនោះ មិនអាចមក
ប្រើបនិនៃសេចក្តីចចេសនេះបានទេ ខ្ញុំនឹងនាំរឿងរារាំងចិន ដែល
ជាមានរាជីឲ្យលោកអាតុកកំលងយាត់ខ្ញុំក៏ពាន តែថាគារខាតពេល
វេលា បើដូចជាបីយ ត្រូវបានប្រាស់ប្រាស់ខ្ញុំបានទេ ដែលលោកអាតុក
យាត់ខ្ញុំជាគារតែអំពី បើទុកជាលោកអាតុកមិនប្រមិនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំ
គឺនៅតើនឹងចចេសទៅឲ្យដែលស្អែចខ្លួនឯងមិនខាង ។

ឯុទ្ធឌែលនាការ កាលយាត់ក្នុងមិនបានដូចបីយ ក៏ទៅទាំងខិន
ចូលទៅកាលស្អុលតង់សារាំរាយ ហើយទូលាចាល្សាចនេះនឹងនាំនានា សៀវ-
ភៅដាក្នុងមកចោរ ។

កាលនោះ សុលតង់សារា មានសេចក្តីផ្តល់អំពើកិរយារបស់
អគ្គមហាសនា ទីប្រទេសត្រាស់សូវថា “ចុះហេតុអីបានជាដាច់ចិត្ត
យកក្នុងបង្កើតមកឱ្យយើងដឹងទេ” ។

មហាមាត្រប្រាបទូលថា “កួនទូលព្រះបង្កើជាខ្ញុំចង់មកខ្លួនវា
យាត់មិនស្ថាប់ វាតែតតស្ទើបរុញ្ញរាមីនិងសេចក្តីស្ថាប់ ដែលរង់ចាំនោះ
សោះឡើយ វាតាមឱ្យតែបានបម្រើព្រះករុណាដាម្មាស់មួយរាជពីរាមុខ
ចិត្តទូលស្ថាប់តែមានតុចចិត្ត” សុលតង់ដើរប្រាប់ថា អគ្គមហា
សនា បើដឹងទោះអ្នកកំភ្លើចិត្តស្ថាប់យើងនិងប្រគល់នានាសំរាប់យើងនិង
សម្បាប់អ្នកនឹងវិញ ដោយដោយធម្មាន អគ្គមហាសនាទូលថា
“សូមប្រទេសមេត្តាប្រាស បើទុកជាទូលព្រះបង្កើអល់ឯក ររាជិត្ត
យ៉ាងណាក់មិនអាចនិងកន្លឹនព្រះរាជអាជ្ញាតាន ទូលព្រះបង្កើត្រូវវិត
សម្រេចព្រះរាជតម្រាលសំតាមចម្ងាតា ដែលធ្វាប់ធ្វើមកវិភាគនោះ សុល-
តង់សារាប្រមិទូលហើយ ប្រាប់ទៅអគ្គមហាសនាថា បុត្រិមក
ថ្វាយពេលណាក់បានតាមចិត្ត ។

អគ្គមហាសនាថ្វាយបង្កើលាចេញទៅ ហើយក៏មិនមែនថ្វាប់
នានាសំរាងដួចត្រូវប្រការ នានោះមានចេក្តីសោមនស្សែន
ប្រមាណ ហាក់ដូចជាបានវត្ថុអីយ៉ាងប្រសិរីវត្ថុថ្វាក្នុងលាក់ នាន
អគ្គុណនិងអគ្គមហាសនាដាកាតុកតែតគណនា ហើយលើងលោមបិតា

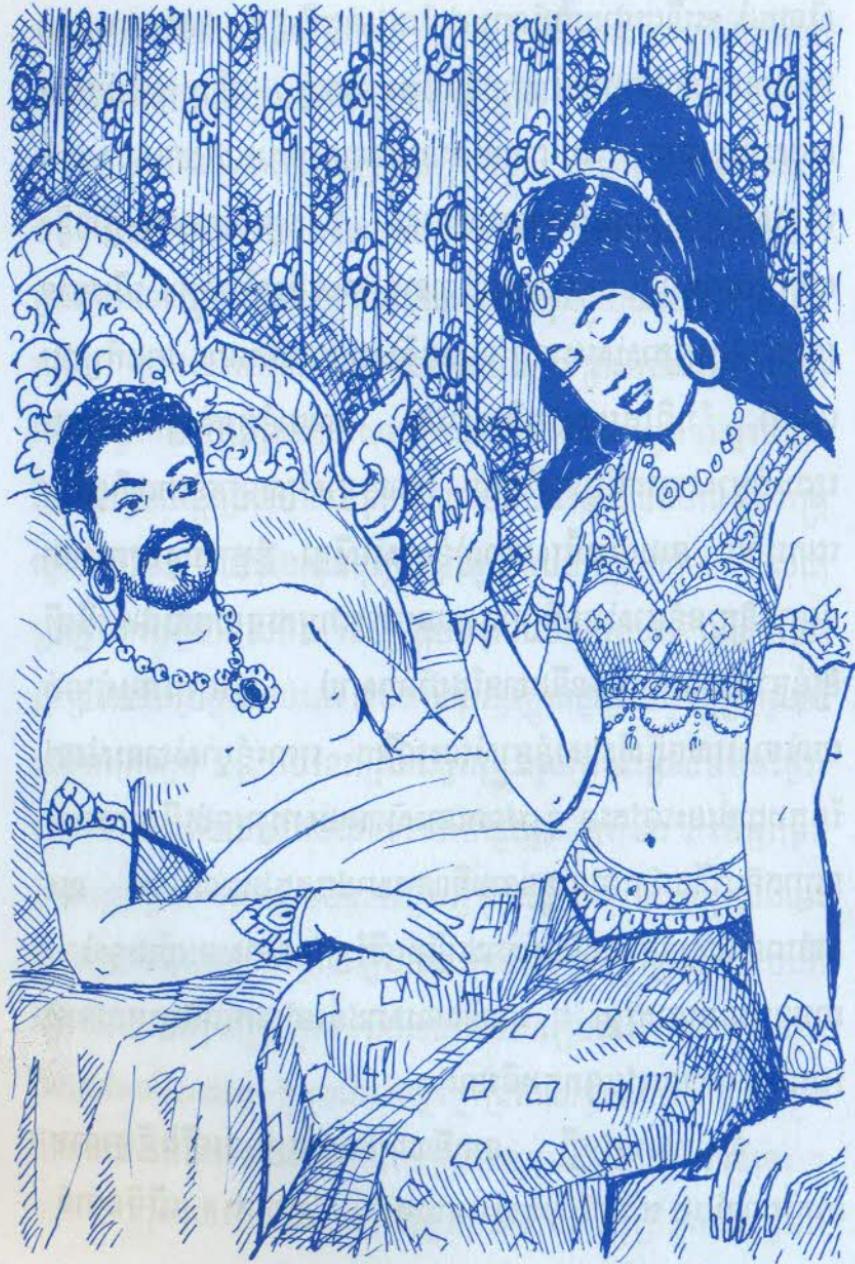
ដោយមធ្យរវាជាតារប្រការ កុីវិរាតុកព្រៃយបារម្ភនិងខ្ពសនាន
ត្រូវឱ្យចាំសប្តាយឱ្យអស់ពិចិត្តកុងត្រានេះចុះ ។

វួចពីនោះនានប្រើប្រាស់បង្កើតបញ្ជីនិងបង្កើតបញ្ជីនិងបន្ទីរបន្ទាន់
មុននិងទៅ នានហេតវានីឈារសាគជាបុន្ណែមកនិយាយថា “នេះអូន !
កុងវេលានេះបងមានចុរោះម្បាងចំ បងសុមឱ្យអូនដូយបងបន្ទីចក្ខេតកក
ឡើយ” ល្អាចនេះអាតុកយើងនឹងនាំបងទៅថ្វាយព្រះមហាក្សត្រ ដើម្បី
ធ្វើជាមហ៌សិកុីឱ្យអូនមានសេចក្តីកំរើយបារម្ភអីសោះអូនចាំស្តាប់បង
និយាយប្រាប់ឱ្យច្បាស់ការណ៍ កាលណាបងបានទៅដួលចំពោះព្រះភ័ព្យ
សុលតង់នោះ បងនិងសុំអនុញ្ញាតនាំអូនទៅដោកកុងបន្ទប់ ដែលជាប្រភេទ
ក្រឡាប្រះបន្ទាំជាមួយដី ដើម្បីឱ្យបងបានយើរុមុខអូន ហើយចរចាប្រសិទ្ធិ
គិតក្នុងបន្ទីរបន្ទាន់ បើបងសុំអនុញ្ញាតដូច្នេះបាន ត្រូវអូនចាំ
សមិបងកំភ្លើច ថារោលាត្រីកស្នូកត្រូវអូនភ្លាក់ពិត្រលិមមុនថ្វាយរោះ
មួយម៉ោង ហើយជាសំបងដោយវាជាបុរីដេះ “អូកបង ! បើអូកបង
មិនសម្រានូលកំទេ សូមនិទានរឿងអីមួយដីពីរោះ ដែលអូកបងទេ
ឱ្យខ្សោប់បន្ទីចទំរំតែថ្វាយឡើង ឬ៖អូននិយាយសុំដូច្នេះហើយ បងកំ
ធ្វើមនិយាយរឿងមួយភ្លាម បងសង្កែរថា រឿងនេះអាចនិងសរ្រាប់
បណ្តាញទាំងអស់គ្នា ឱ្យរួចពីសេចក្តីភ្លាក់ក្រហោយបានជាប្រាកដ” នាន
ឯឈារសាគកំព្រមទទួលធ្វើតាមពាក្យទាំងបុន្ណានដូចមានខាងលើនេះ ។

ឬ៖ដួលពេលព្រលប់ អគ្គមហាសេវនាំបុត្រិថ្វីលទៅថ្វាយ

សុលតង់ ហើយច្បាយបង្គំលាងទៅលំនៅអាត្រាវិញ្ញា ខណៈនោះស្មូច
មានបន្ទូលប្រាប់នាងសៀវភៅដីកមុខចេញ ហើយត្រួចចំពយគ់
សព្វសពិង្ឋកាយ យើងទានេមានរូបផោមប្រកបដោយនរលក្ខណ៍ក៏
កើតសេចក្តីស្មោបាប្រតិបទនៃប្រមាណ តែត្រួចមានសេចក្តីសន្តិ៍
សង្កាត់ប្រព័ន្ធដឹងទិន្នន័យ ដោយយើងទោនេនោះទីនី៖ខ្សែកខ្សែល ធើបាន
ព្រះរាជីម្លារត្រាសំសុរបោតុនេសចក្តីសោយសាកនោះ នាងក៏ក្រាប
ទូលថា “បពិត្រព្រះសម្បតិទេវវិញ្ញុ បានជាអុំម្មាសំខ្សែកខ្សែលនេះ
ព្រោះខុំម្មាសំយ្យាតពីបុទ្ធស្រីម្មាយ ដែលខុំម្មាសំស្រឡាត្រូវពេញចិត្តកំក្រ
ពេកហើយ នាងនោះក៏ស្រឡាត្រូវខុំម្មាសំស្រីត្រា ខុំម្មាសំសុមព្រះរាជា
នុញ្ញាតិឃុប្បុនខុំម្មាសំមកនិត្រាក្នុងបន្ទូប់នេះជាមួយមួយប់ជង ដើម្បី
ឲ្យខុំម្មាសំបានយើងទិន្នន័យនៅដូចជាលាស្តាប់ សុមព្រះអង្គកំត្រួច
យល់ទាស់សេចក្តីសំរបស់ខុំម្មាសំនេះទ្រូយ ព្រោះខុំម្មាសំបានរស់នៅ
តែក្នុងយប់នេះទេ” នៅពេលនោះសុលតង់សារ្យត្រួចចំបីកព្រះរាជា
នុញ្ញាតិឃុប្បុននៅខ្លួននាងឱ្យឈាមសាធារណក្នុងពេលនោះ ឬឯះ
ជល់ពេលដូស្មោះស្មោះនាំនាងសៀវភៅទ្រឹងលើក្រទេនភាសនេះយ៉ាងខ្សែសំ
តាមទម្ងាប់មហាក្សត្រ នាងឱ្យឈាមសាធារណក៏នៅដោកលើក្រមួយខាង
ក្រោមដែលបានរួបទុក្ខុងទីនោះ ។

ឬឯះពេលទេរីបក្តី នាងឱ្យឈាមសាធារណក៏ក្រោកទ្រឹងមិញតាម
ពាក្យបណ្តាបង ហើយស្រកសូវទៅបងថា “អ្នកបង ! បិចិនទាន់

សម្រាប់លក់ទេ សូមនិទានរើងអីមួយដើរពីរោងដែលអ្នកបងចេះឱ្យ
បុន្តែនស្អាប់បន្ទិចមិនជាបានត្រឹមត្រូវ ! ប្រហែលជាបុន្តែនបានស្អាប់
រើងពីរោងរបស់អ្នកបងគេមួននេះឡើតទេ” ។

ឯការនេះវាសាច់ មុននឹងផ្លើយតបទៅបុន្តែន បានទូលស្ថានសុល-
តង់ថា “បពិត្រព្រះករុណាដាម្មាស់ ខ្ញុំមាស់សូមព្រះរាជទានបំពេញ
បំណងនាន់ឱ្យរាជសាច់ជាបុន្តែនក្នុងរោលរោន៖ សូមប្រើប្រាស់ព្រះករុណាមេត្តា
ប្រាសអនុញ្ញាតចុះ” ស្ថិតផ្លើយតបថា “នឹងចូរនានិយាយចុះ” នាន
ថ្វីរកប្រាប់បុន្តែនថាចាំស្អាប់ ហើយទូលទៅសុលតង់សារ្យាណូរប្រាស់
សណ្តាប់រឿងដែលនាន់នឹងនិទានថ្វាយ ទិបនានថាប៉ុនិយាយរឿងនោះ
ឡើង ។

ចប់ភាពទី២ តែបុណ្យ៖
រឿងក្នុងភាពទី៣ ការនៃចេចថ្មីកណាស់ទៅឡើត
សូមអរិញ្ញាមិលតទៅកំខាន ។

ព្រៃនិលិខិត្តិនាគ ក្រដៃលិខិត្តិនាគ

ព្រះនាងសេហ៍រាជ ដោយពុទ្ធនាន់ដីជាសំថា តើព្រះបាន
សុលតងនឹងសម្បាប់នាង បុគ្គិនុកជិតនាងអូគង់នៅ កំចាប់និយាយ
វីរិន្តិមួយទៀតទូលព្រះអង្គ ដីមិបន្ទប់ព្រះអង្គកំអូគ្រែងនឹកតែទៅ
ការសម្បាប់ចោលពេក មានសេចក្តីផ្តល់នៅ នេះ ។

បពិត្រព្រះករុណាឌ្ឋីវិសេស កាលដើមឡើយមានព្រះអង្គម្មាស់
ប្រទេសទីរឿមួយព្រះអង្គព្រះនាមក្បាសា ។ ព្រះអង្គម្មាស់អង្គនេះ
កំពុងចាប់ធ្វើមចង់ដីនិងកិច្ចការធ្វើឱ្យក្នុងលោក បុន្ថែនព្រះអង្គប្រើន
សព្វព្រះទៅយើងដើរធ្វើឱ្យបានតែនៅរៀលាយប់ គឺប្រែងស្អែកពាក់
កែវង្រីនព្រះអង្គមាននាយទាហារនឹងធម្មយតាមដំឡើង ស្អែកពាក់កែវង្រី
នូនដូចជាព្រះអង្គដែរ ។ រៀលាយព្រះអង្គប្រែងយើងកាត់តាមសង្គាត់
នៅទីក្រុង ព្រះអង្គប្រែងបានទទួលយើក្រុងក្នុងលោក ដែលខ្ញុំ
ម្មាស់ពុំអាចយកមកនិទានទូលព្រះអង្គក្នុងល្អាចនេះ ឯុទ្ធនចប់ទាំង
អស់តែម្នានទេ បុន្ថែនខ្ញុំសង្ឃឹមថា ព្រះអង្គនឹងប្រែងបានព្រះសណ្ឌាប់យើង
វិករាយ នូវវីរិន្តិមួយដែលកើតឡើងនៅពេលដែលព្រះមហាក្សត្រអង្គ
នោះ យើងចេញទទួលឱ្យក្រុងនៅត្រាដាចិបូនបង្គស់ នៅពេលពីរ-បីចុះ

បន្ទាប់ពីព្រះអង្គបានឡើងបាយការជសម្រតិដៃនូសបិតាប្រាស់អង្គ ដែលឡើងបាយទីវិនិត្តទៅក្នុងព្រះជននាយកដៃថាសំជាការជីបំផុត ។ ហិតា ព្រះអង្គម្មាស់មុននឹងឡើងបាយទីវិនិត្តទៅ បានប្រគល់ដែនដីប្រទេស ពេញចិត្តបាយមកព្រះអង្គម្មាស់ទុកជាមរតក ។

បន្ទាប់ពីពិធីធ្វើបុណ្យរាជាណិសក និងបន្ទាប់ពីពិធីបុណ្យប្រាស់បរមសព ព្រះរុណាជាតីអង្គម្មាស់លើក្នុងមក ព្រះថោក្នុងសាធារណៈបាន សូលតង់ចិត្ត ដើម្បីនឹងបានជ្រាបន្ទូរកិច្ចការដែរដែលព្រះអង្គ ព្រះអង្គក៍យាយចេញពីព្រះបរមភាគរាជជាមួយករដ្ឋមន្ត្រី ស្ម័គ៌ ការកំត្រួចការយកដែលជាប្រាស់អង្គដែរ នៅវេលាល្អាចម្លួយ ពេលម៉ោងពីរ យប់ ។ ឯុះយាយទៅដែលក្នុងសង្គាត់មួយដែលមានតែប្រជាធិនិយោគ រស់នៅ ព្រះអង្គឡើងប្រាស់ពីរក្នុងសណ្ឌាប់ពុទ្ធគិយាយគ្មាយខ្សោះ ។ ព្រះអង្គក៍ឡើងយកចុលទៅដិតផ្ទះដែលលើចេញសំខ្លែងក្នុងប្រាស់ខ្លួន ។ ក្នុងកាលបរិច្ឆេទព្រះអង្គទទួលបានប្រហែលន្ទារទៅ ឡើងកំពុងដែកគ្មាយពីពុំ បាយរូចមក ។ កាលបីព្រះអង្គបានព្រះសណ្ឌាប់សំដីស្មើដែលចាស់ជាង គេទៅ ព្រះអង្គក៍ឡើងជ្រាបថា ប្រជាន់នៅរឿងដែលគេដែកគ្មាយនៅ គឺ “សេចក្តីប្រជាបី” ។ នារើជាបងបង្គស់ពោលថា : “សេចក្តីប្រជាបីរបស់ អព្ទិតិថង់បានអ្នកធ្វើនា ប៉ុងចោរយព្រះរាជាណិសក ជាស្មាគី នៅពេលនោះ អព្ទិតិនសុនា ប៉ុងដែកគ្មាយព្រះអូរធម្មតាន់ ដែលគេអាចហេរម្បាងឡើង

ថា នំបុងព្រះបានសិលតង់” ។ ដូច្នេះ ចាំមីលពេមានបំណងអ្នកណា
ប្រសើរជាងអញ្ញទេ ។

- នាវជ្រាបូនបន្ទាប់កិច្ចាយចា សេចក្តីប្រាជ្ញារបស់ខ្ញុំ គិចង់
បានចោរហ្មាយនៃនាយកិស់ស្រែវជាតិធ្លឹងពាណិជ្ជកម្ម នៅពេលន្រោះខ្ញុំនឹងពាក់
មួលបានចំណាត់ការ ហើយដោយខ្ញុំដើរការ នំបុងព្រះបានសិលតង់នឹង
មាននៅក្នុងប្រាសាខ័ត្តខ្លះឡើយ ដូច្នេះ ខ្ញុំនឹងបាននំបុងពាក់តុលេខ្លះ
ឡើយ ។ បងយើញទេ សេចក្តីប្រាជ្ញារបស់ខ្ញុំប្រសើរជាងសេចក្តីប្រាជ្ញា
របស់អ្នកបង ។

ចំណោកនានេរិញ្ជា ដែលមានរូបសម្រាតីជីថុក្រោលនេះហើយ
ជាស្តីប្រកបដោយគំនិតរៀងដែងបង ជានេរណ៍ដូច្នេះថា
“ចំណោកខ្ញុំ ខ្ញុំមិនប្រាជ្ញាអីឡូហិច្ចិថ្នូចដូច្នេះទេ ខ្ញុំប្រាកដជាប្រាជ្ញាមួយបាន
ខ្លស់ជាងនេះហើយ បំណាច់យើងខំដែកពីសេចក្តីប្រាជ្ញា ។ ដូច្នេំខ្ញុំ
នឹងប្រាជ្ញាមួយបានទៅជាមហ៌យព្រះបានសិលតង់ ហើយសុំប្រាជ្ញាមួយ
មានព្រះរាជបុត្រមួយ មានសក់មួយចំហេរឯងជាមាសមួយចំហេរឯក
ជាប្រាក់ ។ ហើយកាលណារាយ សូមមួយទីកំភ្លូកបុរាណចេញក្នុងក្នុងព្រះ
ជាតិដែល ហើយនៅត្រូវបានដែលរាយពីម សូមមួយបុរាណតែត្រូវបាន
ជានោះលើចេញឡើងដូចជាដាក្នុងបាកំពុងវិក ។

សេចក្តីប្រាជ្ញានេះបងបូន្មីជីនាក់នោះ ជាពិស់សេចក្តី
ប្រាជ្ញារបស់នានេរិញ្ជា បានធ្វើឱ្យព្រះបានសិលតង់ត្រូវដែលមួយក្នុងព្រះ

ទីយណាស់ ហើយព្រះអង្គត្រឡប់សម្រចចព្រះទីយថា និងបំពេញបំណង
ស្ថិទាំងបីនេះគូរតាន ។ បើទៀតព្រះអង្គត្រឡប់សម្រចចមានព្រះបន្ទូលប្រាប់
ក្រឹងនោះគូរតាយករដ្ឋមត្តិដឹងទេ ។ ព្រះអង្គត្រឡប់តែជាតុំគូរតាយ
នាយកគូរសម្ងាត់ផ្ទុំនោះគូរតាយករដ្ឋមត្តិដឹងទេ ។ ដើម្បីនឹងបង្ហាប់គូរតាយករតាំង្វើ
ទាំងនោះទៅថ្វាយព្រះអង្គនៅវីថ្មីស្អួល ។

វីស្អួលឡើង លោកនាយករដ្ឋមត្តិកីឡើងពាមព្រះរាជបញ្ញាប្រាស់
បានសុំលតង់ ។ លោកបានបង្ហាប់គូរតាយករដ្ឋមត្តិទាំងនោះស្សែកពាក់យ៉ាងឆាប់
ជាតិបំផុត ដើម្បីនឹងចូលទៅតាល់ព្រះអង្គ ។ លោកតែបាននិយាយ
ក្រឹងអ្នប្រាប់ស្សែកទាំងនោះ ក្រោពីថ្ងៃព្រះក្រុមពាណិជ្ជវារមានចង់ជួយបន្ទូល
លោកនាយករដ្ឋមត្តិនៅក្នុងព្រះបានសុំលតង់ ។ ចូលទៅថ្វាយបង្ហៀតព្រះបានសុំលតង់
ក្នុងព្រះបរមរាជរាជ ។ ព្រះបានសុំលតង់កើមានព្រះបន្ទូលស្សរទៅនោះទៀត
ទាំងនោះថា : “នាមភ្លេចហើយបូន្មានអំពីបំណងដែលនាមរាល់គ្នាបាន
ប្រចាំពីរបំផុតមិញ? ចូរនាមនិយាយប្រាប់យើងមក ។ កុំណាក់នឹង
យើងគូរតាយករដ្ឋមត្តិដឹងចង់ដឹង” ។

កាលបីបានឡើព្រះរាជរាជ ព្រះមហាក្សត្រថ្មីបុរីទីទាំងបី
ដែលមិនស្សរជាបានយកចិត្តទុកដាក់និងការដែលខ្ពស់បាននិយាយគ្នាមក
នោះបុន្ទាន់ កើតូចារ៉ាប់បានការការការការការការការការការការការការការការការ
ស្សែកទាំងអស់គ្នា ចំណោកនាមពោះដែលមានការប្រចាំខែសំជាមគោះ កើត
សម្រេចកិរិយាដែបបុរីកដាមគេបន្ទូចដែរ ។ ព្រះបានសុំលតង់ កាលបី

ត្រង់សង្គតយើព្យាពីទាំងអស់ទៅល្វេរម ព្រោះវេក្ខជនិភ័យវេនខាស
និងព្រះអង្គ និងខ្លាច់ព្រោះអង្គត្រង់អាក់អង់ព្រះនឹង ក៏មានព្រះ
បន្ទូលបញ្ញាក់ថា : “សូមនាមកុំខ្លាចអីឱ្យលោក យើងមិនមែនបោនានេ
មកដើម្បីធ្វើទុកទោសអីទេ ។ បើទេនឹងកញ្ចូរដោយយើងសម្ងាត់យើង
ថា សំនួរដែលយើងសូរទៅនានេនោះ ទៅជាបានលទ្ធផលជូនយើងបំណង
យើងវិញ យើងក៏លើងត្រូវការសូរឡើតែដែរ ព្រោះយើងដឹងបំណង
នានេរៀងទូទៅអស់ហើយ ។ ដូច្នេះនានេដែលបានបញ្ជាជីនៅក្នុងបានយើងធ្វើជាតា
ស្ថាឌី នានេនិងបានពេញចិត្តក្នុងថ្ងៃនោះតុលាន ។ ចំណោកកងនានេពីរនាក់
ឯណោះខ្ញុំនិងរៀបចំការឱ្យជាមួយអ្នកធ្វើនំបុងយើង និងជាមួយថា-
ហ្មាយវិនាយពិសេសរបស់យើងជាការចាំបាច់” ។

កាលបីព្រះបានសិលតង់ ត្រង់សំម្រួលនៃនេះព្រះអង្គដូច្នេះរួច,
នានេពេញ ដើម្បីជាតុរិដល់នានេបង់ ក៏សុះទៅឱិបព្រះបានសិលតង់
សំម្រួលអំណារគុណដល់ព្រះអង្គ ។ នានេពោលថា : “បពិត្រព្រះករុណា
ថ្ងៃវិសេស ពិតមេនតែព្រះអង្គត្រង់បានជាប នូវសេចក្តីប្រាជារបស់ខ្ញុំ
ម្នាស់ បើទេសេចក្តីប្រាជានេះ ត្រាន់តែជាការដំណឹកគ្នាដែលសហ្មាយ
បុណ្យឈានេះទេ ។ ខ្ញុំម្នាស់មិនសមនឹងទទួលកិត្តិយសដែលព្រះអង្គត្រង់បាន
ព្រះរាជទានដល់ខ្ញុំម្នាស់នេះសោះ ហើយខ្ញុំម្នាស់សូមព្រះករុណាត្រង់
ព្រះរាជទានអក់យាទោសដល់ខ្ញុំម្នាស់ជីង ចំពោះអំពើតតអេវេនខាស
របស់ខ្ញុំម្នាស់នេះ” ។ នានេបងពីរនាក់ឡើត ក៏បម្រួលសុំទោសព្រះរាជា

ដូចដោនៅបុន្ញល្អព្រះអង្គត្រចេងមានព្រះបន្ទូលកាត់ថា “ទេ, ទេ, កំវើរវីឡេក្តា, សេចក្តីប្រាថ្ឌារបស់នានាម្នាក់ទ្រព្រៃតែនិយមជាម្រេច” ។

ពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ កំពានធ្វើឡើងដីណាលគ្នាក្នុងថ្ងៃនោះ ដូចដែលព្រះបានសុលតង់ច្រង់មានព្រះបន្ទូលមែន បុន្ញល្អមានការប្រើកត្តាសម្រៀមណាស់ ។ ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍នានាដោប្រព័ន្ធដែលដោយអធិកអធិក ប្រកបដោយការសហរួមគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាង សម ជាតិជីវាតាកិសេកព្រះបានសុលតង់ និងព្រះនានាសុលតានប្រទេស ទំរូវឱ្យមែនទៅ ។ ចំណោកជម្លើលការនានបងពីរនាក់វិញ កំពានធ្វើឡើង តាមរបៀបដឹងតាមបាន៖អ្នកធ្វើនីមួយៗ និងចោរប្រាយនៃ នាយកិសេសរបស់ព្រះរាជា ។

បាប់តាំងពីពេលនោះមក នានបងទាំងពីរនាក់យ៉ែយើង ចាប់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ខ្លួន មានសភាពអន់ចែយជាងបុន្ញនស្សី ផ្តាយណាស់ ។ ដូចដោនៅប្រព័ន្ធអនុករនឹងសុភាសាអង់គ្លេស ដែលបានសម្រេចទៅតាមទំនាក់ទំនាក់របស់ខ្លួនរៀងទូទៅ មានទំនើចង់លើស សេចក្តីប្រាថ្ឌានោះទេរីតិចន នានបងពីរនាក់បែរទេជាកៅតិសេចក្តី ច្រៀងកនមហិមានឯងបុន្ញនស្សីខ្លួន ដែលសហរួមនឹងការរៀបចំនៅក្នុងអស់ ។ បុន្ញល្អ នានតុទាំងមានពេលជូនបន្ទិយាយគ្នាដូល់អំពីការយ៉ល់យើង រៀងទូទៅ ចំពោះការដែលព្រះបានសុលតង់ច្រង់សព្វព្រះចំយបុន្ញនស្សី ខ្លួនជាងខ្លួនទៅវិញ ។ នានបានជូនបគ្គាន់តែនោះពេលរៀបចំខ្លួន ដើម្បី

រឿងការពេបុណ្យភាព ។ បុន្ថែតីរិថ្នូរច្បាយមក នៅពេលដែលនាង
បានដឹបគ្មានវាកន្លែងមុជទីកសាងរាល់មួយដែលនាងបានសន្និតគ្មាតី
ពេលមុននោះ នាងបងបង្គស់ កើនិយាយទៅការថ្មីបន្ទាប់ម៉ាំ
“ម្នាច់ទៅអ្នក តើអ្នកយល់យើរូបចម្លៃម្នាចអំពីបុន្ណោះ? តើជាស្ថិ
ល្មសមធ្វើមហេសិស្ថុចេះ?”

- ទេបង នាងបន្ទាប់ផ្លើយ ខ្ញុំដាក់ពុំយល់សោះហើយក្នុង
រឿងនេះ ខ្ញុំមិនពុំយើរូរាលូត្រង់ណារោសោះ ចុះហេតុអូបានជាប្រពេ
បានសុំលតង់ប្រង់ទតយើរូរាលូ ហើយប្រង់ស្រឡាត្រូវការទៅវិញ ។
វានេះ ជាក្នុងក្រុងសោះ ហើយបងដឹងទេ តើបងយើរូរាយានម៉ែង ។
តើជាការត្រីមត្រូវទេ ដែលប្រពេបានសុំលតង់មិនបានសម្រួលម៉ែងមិនរួល
បងដឹងសិន ។ ប្រពេបងនាងមិនកុំទៅក្នុងជាងអ្នក ហើយបងដឹង
នេះ សម្រួលបាន៖ ប្រពេអង្គុំដឹង គូរណាស់ពេប្រពេអង្គរកយុត្តិធមិត្តឱ្យបង
ដឹង ក្នុងការដែលប្រង់ទៅជាសញ្ញប្រពេទ័រស្រឡាត្រូវការទៅវិញនោះ ។

- ទេអ្នក នាងបងចរចាតា ។ សូមកុំនិយាយពិបង បងតតយល់
ទាស់ទេ បើសិនជាប្រពេបានសុំលតង់ប្រង់សញ្ញប្រពេទ័រស្រឡាត្រូវបង នៅ
នេះប្រពេអង្គុំទៅជាស្រឡាត្រូវមនុស្សក្រុងទៅវិញ ជាបេតុគ្រឿងឱ្យបង
កើតឡើក្នុងណាស់ ។ បងត្រូវពេសនសិកវាមិត្តឱ្យបាន ហើយអ្នកដឹងកំមាន
ប្រយោជន៍ក្នុងរឿងនេះដូចបងដឹង ។ ភាស្វែងដោយបេតុនេះ បង
សូមឱ្យអ្នកពួកដែលជាមួយបង ដើម្បីនិងបានគិតគ្មាតីរឿងនេះ ដែល

មានប្រយោជន៍ស្ថិត្តានីងដើម្បីជួយប្រចាំមធ្យាបាយណា ដែលបូន
យល់យើពុថាប្រសិរនោះ ប្រយោជន៍នីងធ្វើបង្ហាប់មុខវាកូរទាល់តែ
បាន ។

បន្ទាប់ពីការរួមគាំទិតក្សរតែដើម្បីថ្មីនៅមក ស្រីបងបូនពីរនាក់
ក៏បានដួបគ្នាជាតូកពុយ ហើយនៅត្រូវបានរាជ្យបញ្ហាភាសាដីនំឡើង
អីក្រោពិវិនេរកដួរយ៉ាងណាមដើម្បីបំផ្តាញសុភម្ពលព្រះនានសុលតាន
ជាបុន្យបង្កើតនោះទេ ។ វាក៏បានរកយើពុមធ្យាបាយជាប្រើន បុំន្តែ
ដល់ដែកក្នាតីឡើងត្រូវប្រពិបតីការណ៍ទៅ យើពុថាមានឧបសក្តុ
យ៉ាងសម្រួល ឬប្រាក់វាតុបានប្រចុងយកមធ្យាបាយមួយណា
មកអនុវត្តនិភាសាទាន ។ ដូច្នេះយុទ្ធមុន គេយើពុស្រីបងបូនពីរនាក់
ទៅលេងបូនស្រីដោយលាក់ពុតអាណក្រកំត្រូវដួននោះ ហើយនៅពេល
ដែលវានៅលេងបូននោះ វាបានដាសំមួនសេចក្តីរករាយកក់ទាក់ទៅ
រកបូនជាប្រកៃលងប្រយោជន៍អូរបូនដើរ វាបានបងទាំងពីរមានសេចក្តី
សោមនសុជាតង់ពេកណាស់ ដែលបានយើពុបូនស្រីបានទឹងបាន៖
ខ្ញុំអិលសំយ៉ាងនេះ ។ ចំណោកងព្រះនានសុលតានជាបុន្យវិញ នានបាន
ទទួលបងទាំងពីរដោយការកិច្ចចម្លាតា ដែលបូនត្រូវតែមានដល់បង
ព្រះនានជាប្រើមិនមែនដើរក្រើន ដោយអាមេរិកសាគិក ហើយនាន
នៅពេលស្រឡាត្រូវបង ដោយភាពជិតស្ថិតុជួរជាតិពេលមុនដែល ។

ពីរបីខែបន្ទាប់ពីពេលរៀបអាតាបៀពិតាបៀមក ព្រះនាន

សុំលតានក៏ប្រចង់មានគឺ ។ ព្រះបាយសុំលតងក៏ប្រចង់មានព្រះទ័រយព្រៃក
អរជាពន្លំពេក ។ ហើយដីលិងជីវិករាយនេះ បន្ទាប់ពីបានលាន់ពូតាស
ពេញនៅក្នុងព្រះបរមាណវាំង ក៏បានផ្សាយចេញលាន់ពូរហូតឡៅដែល
ក្នុងសង្កាត់នានា នៅរាជធានីប្រទេសទំពើ ។ សិជាបងទាំងពីរនាក់
កាលបីបានពួកដីលិងនេះ ក៏បានចូលឡៅសំមួងសេចក្តីរករាយដល់បុន
ដែរ ។ ហើយនៅពេលនោះ ស្រីទាំងពីរក៏បាននិយាយវំលើកព្រះនាន
សុំលតានអំពីការរក្សាប ដែលព្រះនានអុខជានឹងត្រូវការ ដើម្បីនឹង
ជួយប្រសុទបុគ្រនាន ហើយស្រីទាំងពីរនោះក៏បានអង្គរព្រះនានថា
សូមកំឡើយកដ្ឋាមណារក្រាតីនានជាបងពីរនាក់នោះ ។

ព្រះនានសុំលតាន ក៏មានបន្ទូលតបទវិញ្ញាដោយសេចក្តីគ្នា
សមឡើថា : “អ្នកបងទាំងពីរ បើសិនជាការធ្វើសវិសនេះ អាច
សម្រេចចេញពីខ្លួនខ្លួនជាលាននោះ ខ្លួនត្រូវការយកនរណាផែទេ
ឡើតទេ ដូចអ្នកបងបានជ្រាបនូវចិត្តខ្លួនសាប់ហើយ ខ្លួនមានគុណ
និងភន្ធនេះ ។ បើទេនូវខ្លួនតុកដាក់ អ្នកបងនឹងព្រះបាយ
សុំលតងបានឡើយ ។ ហើតនេះ សូមអ្នកបងជ្រាបបីអ្នកបងគុំតាត់
ពិនពាក់រកសម្ងាត់គាត់ ដើម្បីចូលសុំសេចក្តីអនុគ្រោះនេះពីព្រះបាយ
សុំលតងនៅ ហើយបើសិនជាប្រពេន្ធអន្តប្រចង់សូរយោបល់ខ្លួនឱ្យនោះទេ
សូមអ្នកបងធ្វើចុំថា ខ្លួនត្រូវតែអរគុណប្រពេន្ធាមួយនេះដែលប្រចង់សព្វ
ព្រះរាជបាប្បីចិយសូរវិរឿងនេះដល់ខ្លួនឱ្យ គឺខ្លួនចាំងអរគុណប្រពេន្ធ

អង្គជាប្រើប្រាស់ ហើយសិនជាប្រព័ន្ធអង្គប្រាមនឹងយកអង្គបង្កើជាស្ថាប
ខ្លះ” ។

ស្ថាមិស្តិតិរនាក់ក៏ទទួលសុវត្ថិភាពកំដណែននៅក្នុងព្រះបរមាណវាំង
ដែលជាអ្នកឧបត្ថម្ភខ្លួន ព្រមទាំងសូមអង្គរីយ្យគុណឃាយក្រាបទួលព្រះ
បានសុលតង់ សុវិច្ឆាប់អង្គនឹងយកកិរិយាលូនធ្វើជាស្ថាបព្រះនាងក្នុង
ការប្រសិទ្ធបុត្រ ។ ឧបត្ថម្ភដន៌ ក៏បានខំដូយខ្លះខ្លួនក្នុងវីរីងនេះ
យើងពេញទំហ៺ ឬទៅត្រាគំពើពីក្នុង ឬទៅពេលមួយព្រះអង្គក៏ប្រចាំមានព្រះបន្ទូល
និយាយជាមួយនឹងព្រះនាងសុលតានថា ព្រះអង្គយល់ថាប្រពេជដ្ឋកគនី
ឡើង^(១) សមយកធ្វើជាស្ថាបសម្រាប់ដូយប្រសិទ្ធបុត្រម្នាស់អូនប្រសិរីជានេ
ផ្តល់ទៅទៀត បើនេះព្រះអង្គតាំទាន់ហើននៅពេលតាំងភ្លាម ព្រះតាំទាន់
បានទទួលសេចក្តីយល់ព្រមពីព្រះនាងជាមួនដង ។ ព្រះនាងសុលតាន
វិភ័យលេខាប៉ុរីនឹងសេចក្តីគោរព ដែលព្រះបានសុលតង់ប្រចាំមានមក
លើខ្លួនដូចខ្លះ ក៏មានព្រះសវនិយតបថា: “បពិត្រព្រះករុណាអ៉ីវិសេស
ខ្លួនជានេបម្រុងខ្លួនប្រសងជាមួនថានឹងធ្វើការអីទាំងនេះព្រះវាដ
បញ្ហារបស់ព្រះអង្គ ។ ដូចខ្លះដោយព្រះអង្គប្រចាំមានព្រះទេយមេត្តា
សណ្ឋាគាសនឹងនឹសយកបង្កើខ្លួនជានេះទេ ខ្លួនសុមិត្តិថងអំណារ
គុណដៃជាលើជាមួននៅក្នុងព្រះអង្គ ព្រះកាយវិការនេះបណ្តាល

(១) បងឡើងស្រី

មកតែពីសេចក្តីស្មបារបស់ព្រះអង្គមកលើរបខ្ពុម្មាស់តែបូណ្ណារោះ ។
ហើយខ្ពុម្មាស់សួមទូលព្រះអង្គដោយគ្រង់ថា “ខ្ពុម្មាស់មានសេចក្តីរិក-
រាយជាប្រកៃលនឹងទទួលបងខ្ពុម្មាស់ជាដាមអ្នកដែឡែវត់” ។

ព្រះបានសុលតង់ក្បួនសាក់តែងតាំងបង្រីព្រះនានសុលតាន
ពីរនាក់ឱ្យធ្វើជាស្ថិបព្រះនាន ។ ហើយចាប់តាំងពីពេលនោះមក សិ
ទាំងពីរក៏បានចូលទៅក្នុងព្រះបរមាជនរាយយ៉ាងស្រាយ ដោយវារក
យើត្យឱ្យកាលសុលត្រូវតាមបំណងខ្ពុន ដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើកំណាមត្រូវឱ្យ
ខ្លួនប្រាសំនឹងព្រះនានសុលតានជាបុន ។

ពេលប្រសុតបុគ្គក៏បានមកដល់ ហើយនានសុលតានក៏បាន
ប្រសុតព្រះអង្គម្មាស់មួយមកលូដុចជាទន្លឹម្រៀ ។ បុន្ថែលម្បីនឹងភាពទេន
ខ្សោយនេះពុំអាចចូរបានចិត្តសិតិតម៉ោងនោះ ឱ្យទាន់អាណិតព្រះ
រាយកុមារបន្ទិចសោះឡើយ ។ វាបានយកក្រុណាត់សំពតត្រូវក្នុងដំកនោះ
ធ្វើបែបលេង។ រួចយកទៅដាក់ក្នុងករបញ្ចូនមួយ ហើយតុលិកឱ្យសាត់ទៅ
តាមប្រឡាយនីក ដែលហូរកាត់តាមកំក្រែរដំណាក់ព្រះនានសុលតាន
ធើបរាយក្នុងផែនក្នុចមួយមកដាក់នោះកន្លែងនោះ ហើយដើរិយាយ
ដូរាយថា ព្រះនានសុលតានបានប្រសុតបុគ្គមកដាសត្រូវផែន ។ ដីណីឱងដែ
អមីនុលនេះបានព្យាយិដល់ព្រះបានសុលតង់ ហើយព្រះបានសុលតង់
ក៏ប្រចាំព្រះនឹងបណ្តាលឱ្យមានលទ្ធផលដែលដោរក្នុងក្រុងពេល

បំភីព្រះអង្គចា ព្រះអង្គតំអាចចាត់ភាពចម្លកដែលគើតមកពីចម្បជាតិ
នេះឱ្យព្រះនានចួលខុសត្រូវទេ ។

កំព្រឹងដែលគេបានដាក់ព្រះរាជកុមារបណ្តុះតេលទោះនោះ បាន
រសាត់ទៅតាមប្រឡាយទីក រហូតទៅដែលខាងក្រោកកំពងដព្យាកំដែល
ខណ្ឌដីណាក់ព្រះនាន ហើយចាប់តាំងពីនេះទៅ កំព្រឹងកំរសាត់
កាត់តាមទិសុននានានៃប្រាសាទ ។ ដោយទេសកាលនាយកម្មត្រូវធម្មន
ឱ្យរព្រះបានសិលសង់ ដែលជាមត្តិមានបណ្តាសកូម្មាក់ ហើយដែល
ត្រូវគេប្រឡាយព្យាកំអានជាប្រើប្រាស់ប៉ុណ្ណោះ នៅក្នុងព្រះនគរ បានអាចពិច្ឆេទ
ដើរលើក្នុងសុនបណ្តាយតាមប្រឡាយទីក កំពងប្រទេសយើងកំព្រឹង
អរណុត ។ លោកកំព្រះកោហ្គកថ្មីកំចិសុនឱ្យរ ហើយចងុលប្រាប់ទៅ
អ្នកនោះថា “ចូរឯងទៅឱ្យលើវិន ហើយនិសយកកំព្រឹងនោះមកឱ្យ
ខ្ញុំ ដើម្បីខ្ញុំទិន្នន័យគឺមានវត្ថុអ្នកនោះ” ។ អ្នកថ្មីកំចិសុនកំចេញ
ទៅមួយវំពេច លូនេទៅដែលកាត់កំណោះពីមាត់ប្រឡាយយកចបីក
ផ្ទុកកំទាញកំព្រឹងនោះលើកទ្វីន ហើយយកទៅជូនថែប្រាយកាត់ ។

នាយកម្មត្រូវធម្មនមានសេចក្តីភាក់ដើរជានាមុំ កាលបើយើង
កូនដែងតម្លៃយុទ្ធប្រាណភាត់ដាក់ក្នុងកំព្រឹងនោះ ហើយកូនដែងពេលនោះ ពិត
ថមនវត្ថុនេះរសហើយគូរឱ្យចង់មិន បុំនែនលោកមិនទៅហាកំដូចជា
តំសុវយើងបុំន្ទាន ។ ជាមុនកាសណ្តុ នាយកម្មត្រូវធម្មនមានប្រព័ន្ធ
ជាយុវត្ថុសេចក្តីភាក់មកហើយ បុំនែនទៅតាំងនានជាក់ទាន

បុគ្គមូយដល់លោកសោះ ។ ដូច្នេះ លោកកំណើប៉ែនលេង ហើយ
បង្ហាប់ឱ្យអ្នកថែស្នូនការង់កំព្រឹងនៅក្នុងក្រុងបន្ទីរប៉ែនលេង លើក
ត្រឡប់មកដល់សណ្ឌាតារលោកវិញ្ញ ដែលមានដូរប៉ែនលេងតាមស្នូនព្រះរាជ
វាំង លោកកំចុលទៅក្នុងបន្ទីរប៉ែនលេងតាមភ្លាម ហើយនិយាយថា
“ឯងហើយ យើងតុំទាន់មានកូនមួយសោះ តម្លៃវិទ្យាតាលោកបាន
ដាក់ទានកូនឱ្យយើងមួយហើយ ។ ហេតុនេះចូរឯងរកមេដោះមួយឱ្យ
បានអាប់មក ហើយចូរឯងមិនថែរក្សាកូននេះដូចជាកូនយើងបានឱ្យ ។
ខ្ញុំទទួលស្ថាល់ថាដាកូនតាំងពីពេលនេះទេ” ។ ប្រព័ន្ធកំទទួលយកកូន
ដំណោះដោយវិភាគយ សម្រួចអាការ៖ ឱ្យយើងថា នានចង់បានកូន
មែន ។ នាយកប្រធានស្នូនមិនចង់និយាយរឿងនេះឱ្យវេងឆ្លាយប្រាប់
ប្រព័ន្ធអេរ៉ែតទេ តែតាត់បាននិកកូនចិត្តថា : “អញ្ញយល់ច្បាស់ថា កូន
នេះលើចេចពុមកពីខាងចិសដីលាក់ព្រះនានសុលតាន បុំនុំការនេះ
មិនត្រូវមុខនារអញ្ញដើម្បីនិងទៅពិនិត្យការអីទៅកន្លែងនោះទេ បុរី
ទៅបណ្តាលឱ្យមានចោចលទៅក្នុងកន្លែង ដែលលើចក្ខុលប់ស្រែម
ត្រូវពេលម៉ោងដាការចាំបាច់ឡើយ” ។

ផ្លាស់បន្ទាប់មក ព្រះនានសុលតានកំប្រសុតព្រះរាជបុគ្គមូយ
ព្រះអង្គទេរ៉ែត ។ ស្រីឆ្លើបទាំងពីរកំត្តានចិត្តករុណាអីបន្ទិចដល់ព្រះអង្គ
មួយស់ខាងក្រោមនេះដែរ ។ វាបានយកកូនដំណោះដាក់កំព្រឹង
បំណុំពាមប្រម្ភាយទីក្នុងដោលលើកមួន រួចរារក់ពោលក្នុងថា ព្រះ

នានសុលតានប្រសុពុទ្ធមកដាសត្វផ្ទា ។ ជាសំណាងល្អរបស់កូនដែងពន្លេ នៅ៖ នាយកម្រួតសុខបានទៅក្បែរប្រឡាយទីកនោះទៀត ។ លោកក៏ និសយកកំព្រឹងទីនៅក្នុងពីធម៌ រួចយកទៅឱ្យភិយាណាលោក ដោយផ្តាមវិធី កិរិយាទា សុំឱ្យមិលបិបាទថែរក្សាក្នុងខ្លួននៅដូចជាកុមារមុនដែង ។ នានភិយាក៏បានយកចិត្តទុកដាក់ចិត្តធមិលបមក្នុងដែងអភព ដោយកើត ស្ម័គជាទីបំផុត ម្ប៉ាងបណ្តាលមកពីចិត្តរបស់តាត់ផ្ទាល់ ម្ប៉ាងដើម្បី ឱ្យត្រូវតាមបណ្តាល់ស្អាត់ ។

ព្រះបានសុលតងប្រទេសទៀត្យ កាលបីទ្រង់ជាបន្ទូរដីលីង ខាងក្រោមនេះ ។ ក៏ទ្រង់អាកំអង់ព្រះទេសពីលីកមុនទៅទៀត ។ ព្រះអង្គទ្រង់សម្រួលការការៈក្រោដទៅហើយ បិសិនជាការព្រមាន របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនបានផ្តូរយព្យាបំងព្រះទេសអង្គឱ្យស្អាត់ ស្ម័រទៅវិញទេ ។

ទីបំផុត ទៅផ្តាមវិធីបំព្រះនានសុលតាន ទ្រង់ប្រសុពុទ្ធបោះរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៅមុននេះជាក្រុមពី ។ ព្រះរាជកុមារីខានក្រោយនេះ ក៏ទ្រួលរាសនាដូចជាប្រះរៀមមុនទៀង់ ។ សិបងបុន្តីនាក់ ដែល បានកំណត់កូនចិត្តជាប្រែប្រើប្រាស់ និងឈប់ប្រព័ន្ធគំពើអាក្រកក្នុង ឱ្យខ្ចីមនេះ លុះត្រាតែវបានយើងព្រះនានសុលតានបុន្តែម្រីវាយ៉ាង ហេចលាស់ក៏ខ្ចាត់ចេញពីព្រះបរមាបានវារំបាន ។ អាម៉ាសមុខរកអីប្រែប្រើប្រាស់ ក៏នៅទៅប្រព័ន្ធគំពើលាមកទៅលីក្នុងដែងព្រះរាជាណដែល

ដោយជាក់បំណុលចោលតាមប្រឡាយទឹក ។ តែជាកុសលជំលបុណ្យ
លោកដូយ ព្រះអង្គម្ពាល់ក្សត្រី ក៏ត្រូវបានលោកនាយកប្រព័ន្ធសិដ្ឋាបៈ
ជួយស្រាចស្រង់ជីវិតផុតពីកូមរណៈទេរ៉ាត ហើយបានទទួលការចិត្តឱម
បីបាទចំពីលោក ដូចជាព្រះរ៌មិន្ទនាក់មុនដែរ ។

បន្ទាប់ពីអំពើមនុស្សដិនេះមក, ស្រីពិរនាក់ក៏បានប្រើមធ្យាបាយកុហកនឹងបាកប្រាសដូចជាលើកមុនឡើត ។ វាបានបង្ហាញឡើងមួយដុំឱ្យគេងងើញ ហើយនិយាយបង្ហាញថា ព្រះនាងសុលតានបានប្រសុទបុគ្គមកជាដុំលើ ហើយគឺជាលើធម្មតាតំង្វើរបុលដែកបាត់លំសម្រាប់ការពារនឹងខ្សោះលក ។

មួននេះ កាលបើព្រះបានសុលតងប្រចាំបានជាបន្ទូរដីណីង ចំនួកខាងក្រោមបំផុតនេះ ព្រះអង្គតំអាចទូប់ពុំក្រោចបានឡើតឡើយ ។ ទីប្រព័ន្ធអង្គមានព្រះបន្ទូលសុរីបនានថា: “យើម៉ែច, មិនស្រីចំនួនសមបាន៖អញ្ចូននេះ បើសិនជាអញ្ចូនឯកឱ្យវារស់នៅក្នុងទីនេះ តទៅឡើត វាមុខជានឹងបង្កើតរបស់ភាគរកកំជាក់ពេញប្រាសាន អញ្ចូនទៅបើយប្បៃ? ទេ, ការនេះមិនត្រូវឱ្យកើតមានបានទេ, វានេះជាស្រីចំនួនអញ្ចូនត្រូវតែលាយកំរង់នេះ ឱ្យស្មាតចេញពីលោកនេះ” ។ ដូច្នេះ ព្រះអង្គកំប្រចាំប្រាសកាត់ទោសប្រហារជីវិត រួចកំប្រចាំបង្ហាប់ទៅលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យថាគំការនេះឱ្យបានសម្រេច ។

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងជននៅក្នុងព្រះបរមាខាងវាំង ដែលនៅ

ដូចបង្កើតក្នុងទីនោះ ក៏មិនលើពាណិជ្ជកម្មអង្គរព្រះអង្គដើម្បីសុំលប់
ថាលាសេចក្តីសម្រេចព្រះទ័រនោះ ។ ពោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏មានប្រ-
សាសន៍ទ្វឹងថា : “បពិត្រព្រះករុណាទ្វឹងវិសេស សូមព្រះពេជ់តំកល់
ធើត្រូង សូមលួងចូលឱ្យប្រាសព្រះរាជទានអនុញ្ញាត ឯុទ្ធលព្រះបង្គាំ
និយាយទូលព្រះអង្គបន្តិចថា ឆ្នាប់សម្រាប់ផ្លូវនាទោសប្រហារជើន
បានខែងទ្វឹង ដើម្បីជាក់ទណ្ឌកម្មទៅដែលលាងដែលបានប្រព្រឹត្ត
អំពើក្រិដ្ឋ វិនារប្រសួតបុគ្គលើព្រះនាយកសុំលាន ពិតមែនជាការ
ចំឡូកតុំដែលយើពុ តុំដែលពុ ក៏បុំន្តែមិនមែនជាអំពើក្រិដ្ឋទេ ។
តើអាយុវិដែលថា ឯុព្រះនាយកត្រូវទទួលទោសក្នុងវីរីនេះ? មានស្រី
ជាទ្រូវពារចិនដែរវិដែលបានកែតបុគ្គចំឡូក ដូច្នេះហើយនឹងនោះ
តែមានផ្លូវជាប់ក្នុងចិត្តមែន បុំន្តែស្រីទាំងនោះតតែដែលត្រូវមានទោស
ទេ ។ ព្រះករុណាទ្វឹងវិសេសអាចបណ្តាញរាជចំណែក ។ សេចក្តីទូទៅប្រយោជន៍រាជក្រឹត្ត
បុំន្តែត្រូវទុកជើរវាទា ។ សេចក្តីទូទៅប្រយោជន៍រាជក្រឹត្តទទួលរាប់
អាលុយជើរវាទានោះ ដោយសាររាជត្រូវបានបង្គ់នូវសេចក្តីទទួលរាប់
អាលុយជើរវាទា ។ ដោយសាររាជត្រូវបានបង្គ់នូវសេចក្តីទទួលរាប់
ព្រះអង្គប្រជែងយល់នូវការអយុត្តិចមិ ដែលព្រះអង្គប្រជែងបានប្រកាស
ផ្លូវនាទោសប្រហារជើនព្រះនាយកសុំលានមកពីការប្រសួតបុគ្គខុសគេ

នោះ ហើយទោះបីការនេះមិនមែនដូច្នោះក៏ដោយ ក៏ព្រះអង្គមិនត្រូវ
ធ្វើយ៉ាងនេះដែរ គើលព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលថា: “បើដូច្នោះត្រូវទុកវា
ឱ្យសំនៅចុះ បើនេត្តត្រូវដឹងន្ថាទោសរាជាណាព័ត៌មាន ។ ហេតុនេះ
ត្រូវឱ្យគេសងការមួយនៅមាតិជួយរួចរាល់ក្នុងវិហារអូស្សាម ដែលជំ
ជានេត ត្រូវមានបង្កួចមួយបើកចំហជានិច្ច រចត្រូវយកមិន្ទិចថ្មីនេះ
ទៅឱ្យនៅក្នុងនោះ ឱ្យសំណែតអារិវាស្សែវការកំយ៉ាងក្រឡាក់បំផុត ដើម្បី
ឱ្យពួកអូស្សាមម្នាក់ទាំងអស់បានបាន ខ្លួនឯងដឹងន្ថាទោសរាជាណាព័ត៌មាននរណា
ធ្វើលើសនឹងបញ្ហាតិនេះ ខ្ញុំនឹងដឹងន្ថាទោសដូចម្រើសទុរាយសនេះដែរ ។
ដូច្នោះដើម្បីឱ្យការនេះត្រូវបានគេគោរព ខ្ញុំសូមឱ្យលោកនាយកចាត់
ការឱ្យមានមនុស្សចាំឆ្នាំម៉ែនដឹង” ។

ព្រះសុរស្សែវ ដែលព្រះបានសុំលតង់ប្រាងប្រកាសជាក់កំហិត
ដល់ព្រះនានសុំលតានេះ បានបិទមាត់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យនៅ
ស្សែវមិនឃើញ ។ លោកនាយកក៏រៀបចំថាត់ថែងការនេះ ជាបេតុឱ្យស្រើ
ប្រចំណូនធនាក់ជាបងសហរដ្ឋបានក្នុងក្រោលនេះ ។ កនសម្រាប់ដោកក៏បាន
សង្គមដារ៉ែប្រែប្រឈម ហើយនានសុំលតានដែលមានសន្នានគ្នាធិសន្នាលេ
នោះ ក៏ត្រូវគេនាំយកទៅដាក់នៅកន្លែងនោះ បន្ទាប់ពីពេលព្រះនាន
យានចេញពីកន្លែងប្រសុទបុត្រ តាមព្រះរាជបញ្ជាផ្លាត្រះបានសុំលតង់ ។
ហើយចាប់តាំងពីពេលនោះមក ព្រះនានក៏ត្រូវទទួលអំពើដីថោកទាប

មានការចំអភិវឌ្ឍន៍យនិងការមិលងាយគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងពីប្រជាពេទ គឺជាអំពើមួយដែលព្រមទាំងតាំងត្រូវទទួលរាយសោះ បើទៀតនានសិទ្ធិមាត់នៅស្ថិស្ថាម្រាំទទួលទោសនោះ ជាបេក្ខតាត្រានំទីកិចិត្តដននដែល ចេះវិកថ្វករកការខុសត្រូវម៉ែនចំណងជើងសាមញ្ញឱ្យមានការស្លឹក សរសើរនិងអាណិតព្រមទាំងជាប្រើប្រាស់ ។

សូមជិលាលពីព្រមអង្គម្មាស់ពីរព្រមអង្គ និងព្រមអង្គម្មាស់ក្បុត្តិជាប្រជាជាដុប្រត្រព្រមនាមមួនវិញ្ញា ព្រមអង្គត្រឡប់បានទទួលការិកពីមិបាទ ពីសំណាក់លោកនាយកប្រុតស្ថិស្ថា និងកិរិយាលោកដោយសេចក្តី ស្មោហច្បាក់ថ្មីមិនឃើញដូចមាតាបិតាប្រជាមួនបង្កើត ហើយសេចក្តីស្មោហនេះការង់តែកើតមានចំឡើងទៅជាលំដាប់ណា ដែលព្រមអង្គម្មាស់ទាំងឡាយមានវិយចំបន្ទិចឡើងទៅ និងតាមសញ្ញានៃប្រការអាជីវការដែល លើចេចប្រើប្រាស់ ។ តាមការចំណាំនេះ គេសម្រាប់យើងចោរ ព្រមអង្គម្មាស់ក្បុត្តិត្រឡប់បែបមានបញ្ហារៀនវិជ្ជានេះបានប្រាកដការង់តែមានព្រមទាំង ព្រមអង្គម្មាស់បន្ទិច ដោយមកពីព្រមអង្គម្មាស់ក្បុត្តិការង់តែមានព្រមទាំងបញ្ហារៀនជាកាលប៉ុណ្ណោះ និងដោយព្រមទាំងមានការទនន់ភ្លាមនិងចិរិយាទ្វេងទ្វេរ ខុសពីក្នុងចម្លាត ព្រមទាំងមានទីកន្លែងព្រមទាំងប្រាកដបានកំណត់នៅក្នុងប្រជាជាតិ ហើយសម្រាប់ព្រមអង្គម្មាស់ទាំងពីរនោះតាមលំដាប់ថ្មីខ្លះប្រសុទមក លោកនាយកសុទ្ធនិងកិរិយាលោក

ព្រះនាមព្រះអង្គម្មាស់បងចា បាយៗ, ព្រះអង្គម្មាស់បុទ្ធដែបិស (តីជាប្រព័ន្ធឌីតិមហាក្សត្រប្រទេសពេទ្យ) ។ ឯងព្រះនាមក្សត្រិរីញ្ញ, តាត់បានថ្វាយព្រះនាមចាំបាច់សាង ដែលជាប្រព័ន្ធដែលគោនជាក់ថ្វាយព្រះមហោសិ ឬព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិក្សុងប្រទេសជាប្រើប្រាស់មកបើយ ។

កាលបើព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរមានព្រះវិរាយចម្លើនជំលូមហិយ, នាយកម្រួតសុនុសក៍បានរកត្រូម្យាក់ឱ្យមកបង្រៀនព្រះរាជកុមារឱ្យរៀនមិលរៀនសរស់ ។ ចំណោកឯងព្រះរាជកុមារី ដែលព្រះអង្គមេដែលតែទៅអង្គួយស្អាប់ពេទ្យទៅ ក៍កើតព្រះទំយចង់រៀនមិលរៀនសរស់នឹងពេដ្ឋា ពិតមែនតែនៅក្នុងជាងព្រះរាជកុមារទាំងពីរ ។ នាយកម្រួតសុនុសបង្ហាយចិត្តនឹងចែកនាលូទោះ ក៍សំគ្រោះឱ្យព្រះនាមចូលរៀនជាមួយនឹងព្រះអង្គម្មាស់ជំងឺ ។ មិនយុរបុន្តោនអារ៉ាយដោយព្រះនាមមានបញ្ហារៀនវិនាមានចិត្តប្រលាក់ប្រជំងឺ, ព្រះនាមក៍មានការចែកចាយជាប្រើប្រាស់ព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀម ។

ចាប់តាំងពីពេលទោះមក, ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងបីព្រះអង្គមេងរៀនមុខវិជ្ជាជានវិចិត្តសិល្បៈផ្សេងៗ និងត្រូវពេមួយជាមួយគ្នា ដូចជាក្សាសាល្ត, កវិនិពន្ធនៃ, ពង្រារពារ និងវិទ្យាសាល្តផ្សេងៗ ទោះវិទ្យាសាល្តអាចីកំពាំងក៍ដោយ ។ ហើយដោយហេតុតែព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយម្រោងសិក្សាមុខវិជ្ជាជានទោះ ហាក់ដូចជាត្រានយើញលំហកព្រមទាំងកំន្លែងណាសោះ ព្រះអង្គក៍ម្រោងសិក្សាទាប់ចេះប្រើប្រាស់ជាផីបំជុំត

ធម៌ត្រាគ់ត្រាគាំងម្នាយមានសេចក្តីផ្តើមនូល ហើយមិនយុរប៉ុន្មានព្រោះទាំងអស់ក៏ណាន់មាត់ពេលបញ្ចាក់ដោយត្រង់ថា ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងម្នាយត្រង់បានសិក្សាមុខវិជ្ជាទាំងអស់ ដែលត្រូវបែងចេះជាងលោកទៅឡើត ដូច្នេះលោកភាពអូនិងបង្រៀនព្រះអង្គម្មាស់ទាំងនឹងព្រះអង្គនេះឡើតទេ ទោះគិចតូចកំដោយ ។ នៅពេលវិស្សរមាតុល ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនត្រួងត្រង់រៀបចំរៀបចំ រៀបចំនៃព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀបចំឡាយ ។ នៅពេលវិស្សរមាតុល ព្រះនានកំទៅរៀនដីសេះដាមួយដែរ ឬៗត្រាគ់ត្រាគាំងសេះដាមួយដែរ ព្រោះព្រះនានមិនចង់ឱ្យព្រះរៀបចំមុខវិជ្ជាអូនិងព្រះនានឡើយ ។ ហើយព្រះនានត្រង់តែងដែលវិជ្ជានិមួយាថ្មីកជាងព្រះរៀបចំដែន ។

នាយកម្រោតសុំន ដែលមានទីកច្ចាសហ្មាយជាតាត់ពេក ដោយបានយើក្រុនចិត្តឯមរបស់ខ្លួនមានការចម្រើនសេចក្តីផ្តើមបែងចេះទាំងអាយការការឃុំចជាមាយចំណោះវិជ្ជាសមទោនិនការចំណាយដែលត្រួនដែលតាត់ធ្វើមក ដើម្បីអប់រំកូនតាត់ទាំងនឹង ។ ការចម្រើននេះបានកើនហូសពីការសង្កែរបស់តាត់ទៅឡើត ។ ដូច្នេះ តាត់កំធ្វើការចំណាយមួនឡើត ដើម្បីសេចក្តីផ្តល់បុគ្គចិត្តឯមនោះ ។ តាំងពីដើមមករហូតមកទល់នឹងពេលនេះ នាយកម្រោតសុំនតែងពេញចិត្តនឹងផ្លែជាស់តាត់ ដែលតាំងនៅក្នុងកំពងព្រះបរមាជាជវាងនេះលាស់

តាត់គ្រានសង្គមនៃវិជ្ជាបទឡើតទេ ។ បុន្ថែកល្អរនេះ តាត់ទីបំពី
និងបានទិញដូចមួយពីក្រុងបន្ទីច ដោយមានទាំងដីទៅរាជក្ខារ
ដំដឹងហើយបានយកចំណង កន្លែងខ្លះជាកាលស្សោ ។ កន្លែងខ្លះជាដោតរី ។
ហើយដោយហេតុតែតាត់យល់ថា គេហស្សាននោះមិនស្សុវណ្ណ មិនស្សុវ
ស្សុលនៅ តាត់ក៏សម្រួចចុះមកនៅទាហរិញ ។ ហើយតាត់តែសំចេ
ននធាន ដើម្បីនិងតុបំពងទិញវិញដូចមួយនៃនោះឱ្យបានលូឡើយ ។ តាត់
តែងទៅការទិញដូចមួយនៃនោះជាកាលចំពោះ ដើម្បីគ្រឿនកម្មករជាប្រើនដែល
តាត់បានដូលមកនោះឱ្យខ្សោដើម្បីការឱ្យបានហើយអាប់ ។ ឥឡូវតាត់ធ្វើបាន
បន្ទូបំមួយសមណ្ឌលនិងតាត់ទៅនោះបាន តាត់បានទៅសម្រាកលើនោះ
ទិន្នន័យអស់ពេលជាប្រើនចំពោះ នោះពេលដែលតាត់គ្រានកិច្ចការអ្នីនិង
បំពេញនៅឯធមួយ ។ ដោយសេចក្តីសង្គាតិឱ្យបានរបស់តាត់ មិនយុរ
បុន្តានក៏បានធ្វើដូចមួយនៃហើយ ហើយនោះពេលគេរៀបចំដូចលម្អិត
ដោយគ្រឿនតុទុ ដើម្បីឱ្យសមនិងដូចមួយ ។ តាត់បានទៅបង្ហាប់ឱ្យគេ
កាប់ជ្រោះសម្ងាតទិសឈឺតាមគំនួរ ដែលតាត់បានត្រាយទុកជាប្រសិទ្ធភាព
តាមរបៀបចុះការដែលគេ ផ្តាប់បានយើត្រមកនៅប្រទេសទៅក្នុងបណ្តាញ
ដូចតុកគបបតិចំ ។ ក្រោពីនេះ តាត់បានធ្វើឧប្បាយមួយយកចំមាន
របងយកចំមានពីក្រុងបណ្តី ហើយនៅក្នុងឧប្បាយនោះ តាត់មានចិត្តឲ្យម
សត្វប្រើគិត្យគារគ្រប់បែបគ្រប់យក សម្ងាប់ឱ្យពេជ្រោះអង្គម្មាស់ក្នុងពី
បរបាត្រូលើពេលតាមរបៀបចុះការ ។

កាលបីដូចតាត់បានសង់ហើយរេសចទាំងអស់ សមនិញនៅ
បានស្មោលហើយ. នាយកម្រួតសុនកំចុះឡើងថា ក្រាបច្ចាយបង្កំព្រះបាន
សុលតង់ សុំព្រះរាជាណាច្ញាតឱ្យតាត់លាយប់ពីតាំណែងធ្វើការ ។ នៅ
ពេលនោះ តាត់បាននិយាយទូលប្រាប់រាជាណាច្ញាត់ តាត់បានធ្វើការបម្រើព្រះ
រាជវាំងមកអស់ពេលយុររាជស៊ហើយ ឥឡូវតាត់មានវិយាទាស់ជាការ
ហើយតុំភាពធ្វើការបម្រើព្រះអង្គឱ្យបានដិតដល់ទេរៀតទេ រួចតាត់កំច្ចាយ
ពាក្យសុំលាយប់នោះទៅព្រះមហាក្សត្រ ខិះបច្ចុប្បន្នមក ។ ព្រះ
បានសុលតង់កំច្រង់ព្រះរាជាណាច្ញាត់លាយប់ពីតាំណែងដោយវិរ-
កាយ ។ ព្រះអង្គច្រង់សញ្ញព្រះខ័យនឹងមុខការតាត់នេះណាស់ តាំងវិតិ
នៅក្នុងរាជបីតារោងអង្គ កំដួងជាតាំងតែពីពេលដែលព្រះអង្គច្រង់
ទៀតឱ្យនៅយោរាជសម្បត្តិមកដោរ ។ មួយចំណោកទេរៀត ព្រះបានសុល
តង់ច្រង់មានព្រះបន្ទូលថា តើព្រះអង្គមានអីនិងដូនតាត់ជារូបាន តាត់
កំដើរឃើយសបថា : “បពិត្រព្រះក្រុណាដែនិនិសន ទូលព្រះបង្កំជាមុនមាន
សេចក្តីផ្សែនដូនពេញចិត្តនិងការធ្វើលូ របស់ព្រះអង្គនិងបិតារោងអង្គ
ណាស់ទៅហើយ ដូច្នេះទូលព្រះបង្កំជាមុនក្នុងតាត់នោះទៀត ក្រោពី
ប្រចាំសុំឱ្យបានស្សាប់ទៅ ដោយសេចក្តីវិរកាយដូច្នេះទៀត” ។ នាយ
កម្រួតសុនកំច្ចាយបង្កំលាង ព្រះបានសុលតង់ក្នុងសារូចបន្ទាប់ពីនោះមក
តាត់កំទោនៅនោះតើ ដាមួយនឹងព្រះអង្គម្មាស់បានម៉ាន់ ព្រះអង្គម្មាស់
បែវិសនិងព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិបានសាង ។ ចំណែកប្រពន្ធតាត់វិញ, នាយ

បានទទួលអនិច្ឆ័កម្មចំនួនជាតីរបីផ្លាសំមកហើយ ។ លោកនាយកតម្រូវ
សូននេះទៀត ក្រោយពីបានរស់នៅវិមាលខ្លួនជាមួយនឹងបុគ្គលិកឱ្យ
បានចំនួនជាតិ ៥ បុរីខែ ក៏ដីនឹងបានរាំស្សុចមច្ចុរាជមកជាតិជីវិត
ភាពៗទៅទៀត ដោយឥតទុកពេលឱ្យភាពៗបាននិយាយឡើងពិតពីរឿង
កំណើតនៃបុគ្គភាពៗ ប្រាប់បុគ្គភាពៗទៅទៀត ការនេះភាពៗបម្រុង
នឹងនិយាយប្រាប់បុគ្គភាពៗ ព្រោះជាការចាំបាច់ដើម្បីបង្កើតអង្គម្មាស់
ទាំងឡាយឱ្យបន្ថាការរស់នៅឱ្យបានប្រព័ន្ធដូចជាបានធ្វើមកទល់សព្វ
ថ្ងៃនេះ ឱ្យសមទៀតាមភាពនឹងបាន៖និងឱ្យសមទៀតាមការអប់រំ
ដែលភាពៗបានខ្សោះខ្សោះ ហើយក្រុងក្រាមបង្ហាញទូទាត់នានាមករស់ពេលជាយុវ
មកហើយដឹង ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាន ព្រះអង្គម្មាស់បើវិសព្រមទាំងព្រះអង្គ
ម្មាស់ក្បួនត្រីបានរោង ដោយទ្រង់បានស្សាល់បិតាបាលក្រោពីនាយកតម្រូវ
សូន ក៏ទ្រង់សោកស្រាយនាយកតម្រូវសូនហាក់ដូចជាបិតាប្រះអង្គបង្កើត
ហើយព្រះអង្គទ្រង់បំពេញគិច្ចធ្លានសព្វប្រប់ទាំងអស់ក្នុងពេលបុជា
សពនាយកតម្រូវសូន សមទៀតាមសេចក្តីស្សុបាននិងសេចក្តីកតាតូ
ដែលបុគ្គត្រូវមានចំពោះមាតាបិតា ។ ដោយហេតុវត្ថុនាយកតម្រូវសូន
បានស្សាប់ទៅ នៅសល់ទ្រព្យសម្រាតិជាប្រើនទុកជូនបុគ្គលិកឱ្យមរបស់
ភាពៗ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយក៏ទ្រង់សព្វព្រះទ័រនឹងរបស់មរតកនេះ
ណាស់ ហើយទ្រង់ក៏បន្ទាការរស់នៅជាមួយគ្នាច្នៃបញ្ជោះពូរឃើនទៅ តុត
មានព្រះទ័រនឹងរបស់ចំណាត់បានអ្និទៀតទៀត ។

ថ្វីមួយ. នៅពេលដែលព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀបចំបានការងារទៅបរាប់. ហើយព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីឡើងនៅថ្ងៃដូចម៉ោងមានស្រីអ្នកការសាសនាអិស្សម្មាក់មានវិយចាស់ណាស់ទៅហើយ បានដើរមកយកនៅមាតាំទ្វាចុះ ហើយអង្គរសំគូរគេអនុញ្ញាតឱ្យតាត់ចូលសុគ្រែងមិបន្ទិចព្រោះដល់ពេលព្រះរៀបចំ ។ តែក៏ទៅចូលសុំសេចក្តីអនុញ្ញាតពីព្រះនានម្មាស់ក្បុត្រី ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីក៏បង្ហាប់គូរគេហិកទ្វារឱ្យស្រីនៅថ្ងៃដូច ហើយបង្ហាញកន្លែងសុគ្រែងមិគិតាត់ ដែលនាយកម្មួតម្រួតសូនភ័ត៌ចេសប្រើបាសបានធ្វើបន្ទាប់នឹងដូចជា ព្រះទីនោះគ្មានព្រះវិហារអិស្សមេ ។ ក្រោពីនេះព្រះនានប្រែងមានសវនិយ័បង្ហាប់ដូចខេះទៀតថាកាលបើស្រីអ្នកការសាសនានោះសុគ្រែងមិចប់ហើយ ព្រះនាំតាត់ដើមិលដូចនឹងទិសុន រួចហើយនាំតាត់មកដូចបន្ទឹងព្រះនានបន្ទិច ។

ស្រីអ្នកការដែលក៏ដើរចូលទៅ ហើយចូលទៅសុត្តដមិត្ថុងកន្លែងដែលគោនបង្ហាញពាត់ ។ ឈុំតាត់សុគ្រែងមិចប់ កិលោរឱ្យម្មាស់ក្បុត្រីពីរនាក់ ដែលនៅឱយរជាំតាត់ ក៏អរពីព្រោះតាត់ឱ្យដើរមិលដូចនឹងទិសុន ។ តាត់ក៏យល់ព្រមតាម កិលោរឱ្យចាប់ពីក៏នៅមិលដូចនឹងដូចបន្ទាប់មួយទៅបន្ទាប់មួយ ហើយនៅត្រប់បន្ទាប់តាត់បានសម្រួលមិលរបស់សព្វគ្រប់ទាំងអស់ ។ បន្ទាប់មកកិលោរឱ្យក៏នាំតាត់ចូលទៅក្នុងទិសុន ។ តាត់ក៏បានយើរបេរិបត្តិរដ្ឋីល្អក ។ តាត់ក៏ស្រីចក្ខុងចិត្ត ហើយនិយាយថា អ្នកដែលបានគូរតាតំនូវឱ្យគើឱៗ ប្រាកដជាប្រាកសិល្បៃ

យោងចំណាត ។ នៅទីបំផុត, ស្រីអ្នកការ់សាសនាថោះក៏បានចូលទៅជូបនឹងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆិះ ដែលតង់នៅក្នុងបន្ទប់ចូលក្រៀវ ។ បន្ទប់នេះមានលម្អិនគ្រឿងតុបតែងធើតជាងបន្ទប់មុនា ដែលស្រីអ្នកការ់ដិចានយើង ។

កាលបីព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆិះបានយើងត្រួតស្រីអ្នកការ់សាសនាដើរចូលមកភាយ, ព្រះអង្គម្មាស់ក៏មានសវនិយទៅការអំស្រីនោះភាយថា : “ដើម្បីធ្វើ សូមជើងឯកអាណ៉ូមកជិត, ហើយអាណ៉ូមកអង្គួយក្រោខ្លួននេះ ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីគ្រោកអរនិងសុភាពម្អាល ដែលឱ្យកាសល្អបានជូល ឱ្យខ្ញុំមានពេលបាននិយាយសន្ននាគារមួយមនុស្ស ដូចជាដើម្បីនេះ ដែលដែលបានដើរដូរក្នុងវិនិយោគ ព្រះបានប្រគល់ខ្លួនទាំងអស់ចំពោះព្រះអាណិទេត, ហើយដែលជនទាំងអស់ត្រូវតែយកព្រមាប់តាម ហើសិនជាទូនជាអ្នកប្រកបដោយគតិបណ្តិតម៉ែន” ។

ស្រីអ្នកការ់សាសនាក៏អង្គួយនៅប្រហែលបានកៅអីនេះ បុំនៅព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆិះនិងព្រមឱ្យកាត់អង្គួយដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះនាងត្រង់យាយក្រោកពីកន្លែង ហើយយាយទៅដឹកដែកកាត់ឱ្យអង្គួយជិតព្រះនាង, ត្រង់កន្លែងកិត្តិយស ។ ស្រីអ្នកការ់សាសនាកំរែកិបញ្ញាប់ព្រោះនឹងសេចក្តីគ្រួសមនេះណាស់ ទីបាត់និយាយថា : “អ្នកស្រី, ខ្ញុំនិងសមនិងចូលបានជាប្រាក់បាន នៅយោងនេះទេ ហើយដែលខ្ញុំគោរពជើតាមអ្នកស្រីនេះ, ក៏ព្រោះតែអ្នកស្រីបានបង្ហាប់មកខ្ញុំ និងដោយ

សារពេអ្នកសិជ្ជាថៃប្បាយលើទីនេះដោយ” ។ កាលបីសិអ្នកភាពសាសនា
អង្គុយចុះ ហើយមុននឹងចាប់ពិភាក្សាតាកិលេវ្យប្រពេអង្គម្មាស់ក្បត្រិ
ម្មាក់បានលើកចាសតួចឡូមជាក់នាំ ដើម្បីក្នុងរដ្ឋដីណាប់ដើម្បី នឹង
បង្កើមកំបុងមកច្ញាយប្រពេនានឹងជួនចាស់នោះ ។

ប្រពេអង្គម្មាស់ក្បត្រិ ប្រចង់ចាប់យកនិមួយចានជួនទៅជួនចាស់
ហើយប្រចង់មានសវនិយថា : “ជួនថ្វី សូមជួនទទួលយកពិសាទោះ
រួចនឹសយកដើម្បីលើណាដែលជួនពេញចិត្តពិសាទេរោគទេ” ។ ជួន
ប្រាកដជាត្រូវការទទួលទានហើយ បន្ទាប់ពីជួនបានធ្វើដីលើរមក
ដល់ទីនេះ ។ ជួនចាស់ក៏ដើរថា : “អ្នកសិ ខ្ញុំដែលទម្រាប់ទទួល-
ទានរបស់ជ្រើញចុះសោះ ហើយបើសិនជានូវទទួលទាន គឺមកពីខ្ញុំ
មិនហើយប្រកែកនឹងទទួលយករបស់អ្នក ដែលប្រពេនាជាមុនបាន
ធ្វើមកឱ្យខ្ញុំតាមដោនេអ្នកសហរសជួនចាស់អ្នកសិនេះ ។

នៅពេលដែលជួនចាស់កំពុងទទួលទានរបស់ផ្សេងៗ ប្រពេអង្គ
ម្មាស់ក្បត្រិ ដែលកំពុងសោយរបស់ផ្សេងៗដែរ ដើម្បីកំសរជួនចាស់
បានមានសវនិយសូរទៅជួនចាស់ជាថ្មីនឹងអំពីការហាត់ពាត់ចិត្តប្រពេត្ត
តាមសាសនា ដែលតាត់បានប្រតិបត្តិមក និងអំពីរបៀបដែលតាត់រស់
នៅ ។ ជួនចាស់ក៏បានដើរពីប្រពេនាប្រពេត្តិកិរិយាល័យ ដោយសេចក្តី
សុភាព ។ លើដែកគ្នាតីនេះពីនោះបានបន្ទិចទេ ។ ប្រពេអង្គម្មាស់ក្បត្រិ
ក៏សូរទៅជួនចាស់ថា តើតាត់យល់យើងឯច្ឆេចមេចអំពីគេហស្សានប្រពេ
នានេះ ។

ស្រីអ្នកភាពសាសនាក់ផ្តើមថា : “អ្នកស្រីដូចនេះលូណាលាស់
មិនទៅគួរឱ្យសប្តាយ. មានត្រឹមតាំងយ៉ាងណូធីត មិនទៅគួរ
ឱ្យទាស់ត្រង់ណាយ ។ ឯធមុនវិញ្ញុតិដូចនេះបានសង់ទៅលើកនៃនូងត្រជាក់
ត្រជុំកើតកាលរាលតុម្នជាប្រាកដ ហើយពេតំអាចរកសួនច្បារជាមាន
ឡើងឱ្យបានសប្តាយជានេះបានឡើយ” ។ បើនេះបើសិនជាអ្នកស្រី
អនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំនិយាយឱ្យអស់កំឱ្យមានសល់អីនោះៗ ខ្ញុំសូមជម្រាបថា
ដូចនេះនឹងទៅជាផ្លូវការប្រែបគ្នានៅ បើសិនជាអ្នកស្រីអាចរក
របស់បីមុខ ដែលទៅខ្លះមកជាក់បំពេញឡើងបាន. នេះតាមយោបល់
ខ្ញុំ ។

- ដីដូន ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួព្រឹត្តិថាវីសាធមានសវនីយ. តើអ្នីខ្លះ
ទៅរបស់បីមុខនោះ? សូមដឹងទៅមេត្តាប្រាប់ខ្ញុំមក ខ្ញុំសូមអនុរដោយ
តាមនាមព្រះអាពិទ័រ ។ ខ្ញុំនឹងតតសំចែកម្នានំឡើយ ដើម្បីនឹងរក
របស់នោះឱ្យបាន. បើសិនជាអាចធ្វើកើត ។

- អ្នកស្រី. ដូនចាស់ឡើបរប់. របស់ទីម្នាយគិបក្បាច់និយាយ
គិជាបក្បាម្នាយចំម្លោករោះបុលបុលហើសារ ហើយប្រកបដោយ
លក្ខណៈដែលបានបក្បាបក្បួននៅទីនឹងខាង ដែលកំពុងស្រកឱ្យ
ស្រកតាមសវនីយឱ្យបាន ។ របស់ទីពីរគិដើមលើចេះប្រែង ដែលបាន
ស្តីកទាំងឡាយទុកដុកជាមាត់ ហើយអាចប្រគល់កើតជាក្រោងមានសម្រេច
ប៉ូកទាំងឡាយទុកដុកជាមាត់ ហើយអាចប្រគល់កើតជាក្រោងមានសម្រេច
ប៉ូកទាំងឡាយទុកដុកជាមាត់ ហើយអាចប្រគល់កើតជាក្រោងមានសម្រេច

របស់ទីបី គិតិកពណិជ្ជកម្មចាត់រាយ ហើយទីកនេះ កាលបីគេ
យកទៅចាក់ទៅមួយដីណាក់ចូលទៅក្នុងអាងទិកមួយ ដែលទិន្នន័យ
ហើយនៅក្នុងទិសធនេះ បុន្ទាណកវិនិច្ឆ័យណាក់ដោយនឹងវិកចំហំឡើង
ពេញអាង ហើយកើតរាយទៅជាកណ្តាប់ស្រួរមួយដី៖ចេញឡើង ពី
កណ្តាលអាងនោះ ។ ទិកដីជាកណ្តាប់ស្រួរនេះ តែងបុរាណចំឡើង
លើ ហើយធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអាងវិញ្ញតតិយប់យោ ដោយតតិឱ្យហេរ
ទិកចេញពីអាងនោះឡើយ ។

- អើយា ! ជីដុនផ្សេ. ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិត្រីប្រជែងជីដុនសម្រាក,
តើខ្ញុំត្រូវដើរដីដុនយ៉ាងណារទៅ ដែលជីដុនបានប្រាប់វគ្គនោះដល់
ខ្ញុំ ! របស់ទាំងនេះគួរឱ្យខ្ញុំចង់យើងឲ្យណាស់. ហើយខ្ញុំតុំដែលពុត្វគិយាយ
សោះថា នៅក្នុងណាកនេះ មានរបស់ដីចំខ្លួនការស្វារក្នុងផ្ទៃឡើយ ។
បើដូន ដោយខ្ញុំដើរដីដុនប្រាកដជាស្ថាល់ទិកវិនិច្ឆ័យក្នុងទាំងនោះហើយ
ដីផ្ទៃ៖ ខ្ញុំនឹងនៅថាំស្ថាប់ជីដុនមានប្រសាសន៍ប្រាប់ខ្ញុំពីឡើងនេះទៅ
ឡើត ។

ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិ ស្រីអ្នក
ការ់សាសនាក់ពោលថា : “អ្នកស្រី ខ្ញុំនឹងទៅជាមនុស្សមិនសមនឹង
ត្រូវបានអ្នកស្រីចុះឈើលិខិត់រាយ ដោយសេចក្តីសប្បរសដីផ្ទៃ៖
ទេ ហើសិនជាហ្មោះហើយប្រកែកមិនប្រាមបំពេញសេចក្តីត្រូវការដែលអ្នក
ស្រីប្រចាំថ្ងៃដី ។ ដីផ្ទៃ៖ ខ្ញុំមានសេចក្តីវិភាគយនឹងជំនាញអ្នកស្រីថា

វគ្គិធមុខដែលខ្ញុំទើបតែនឹងនិយាយជំម្រាបអ្នកស្រីនោះ សិរីនៅវគ្គផែ
កវន្ទនជាមួយគ្នា គគ់ទិញច្បាស់ដែនព្រះរាជអាណាព្យក្រឡាយទិសប្រទេស
តណ្ហា ។ ដូរដែលប្រុវទៅការនៃកវន្ទននោះ កាត់តាមមុខងុះអ្នកស្រី
នេះ ។ មនុស្សរាជដែលអ្នកស្រីថាត់ឱ្យទៅការនៃកវន្ទននោះ ប្រុវដើរតែ
តាមដូរនេះចំនួនម៉ែនចូល ហើយនៅថ្ងៃទីម៉ែនមួយ អ្នកនោះឯងប្រុវស្មោរ
ជនិភាគដែលខ្លួនបានដូចបងបុងបងសំចា តិបក្បាច់និយាយ ដើមឈើ
មេដេច្បាំង និងទិកពណិលើឱ្យនៅឯណារា? គឺនឹងនិយាយប្រាប់ពុំខាន់” ។
កាលបីនិយាយចំភាម ដូនចាស់នោះក៏ក្រោកឡើង ហើយក្រាយ
ពីបានជំម្រាបលាត្រោះអង្គម្មាស់ក្បួន្តី ។ តាត់ក៏ថយចេញទៅបន្ទីដើរ
តាត់ទៅឡើត ។

ព្រះនាយកបានរាយការ មានព្រះទ័រយកម្មលំរោះពាក្យលំនងនឹង
រក្សាកត់ត្រាចុកកំឱ្យមានភ្លេច នូវរោលចក្ខិត្រវការបស់អ្នកស្រីការ់
សាសនាអុស្សាមអំពីឱ្យបក្បាច់និយាយ រួចរាល់មេដេច្បាំង និង
ទិកពណិលើឱ្យនេះ ព្រះព្រះនាយកបានស្វានខុសចា ស្រីអ្នកការ់សិល
និងលាងចេញទីនេះទៅ ឈុំណាក់តែន្ទាប់ពីព្រះនាយកបានស្វូរបញ្ញាកំ
តាត់ពីឱ្យខានលើនេះសព្វគ្រប់សិន ។ អាស្រែយហេតុនេះ ព្រះនាយក
ហាកំដូចជាតុំអស់ក្នុងព្រះទ័រយការ់ដោយហេតុចា ការដែលព្រះនាយក
បានស្វាប់ពុំមាត់ស្រីអ្នកការ់សិលទាំងបុំន្ទាន ដូចជាតុំទាន់គ្រប់គ្រាន់
នោះ ដើម្បីកំឱ្យរាយក្រោះថ្ងៃក៏តែអំពើ ដោយសារតែការឡើដើរ

ទៅតានបានដល់អ្នី ។ ព្រះនាយមិនមែនចង់ឱ្យគោរពទៅតាមភាព ដើម្បី
ហេតុភាពទៅឱ្យត្រឡប់មកវិញទេ ។ បើនេះ ព្រះនាយមាតាំងស្ថារតិ ដើម្បីនឹងក
ឱ្យយើងចាំងអស់នៅការអ្នីទាំងបុន្ញាន ដែលព្រះអង្គបានពួរ ហើយខំ
ធ្វើយ៉ាងណាកំឱ្យក្រោចទៅវិញ ។ កាលបីព្រះនាយលែងថា ព្រះនាយ
បានកត់ត្រាចំណាំចាំក្នុងព្រះទ័រកតមានសល់សោះទ្វីយ ។ ព្រះនាយក៏
ត្រង់នឹងសង្ឃឹមយ៉ាងមាំថា និងបានយើងចារាសហ្មាយយ៉ាងអស្សារ្យតាំ
ខាង ហើសិនជាប្រពេន្ធដាច់អស្សារ្យទាំងនោះបានផ្ទួចសេចក្តី
ប្រឆ្លាផមែន ។ បើនេះខ្លួនបានដែលព្រះនាយត្រង់យល់ដឹងពីក្នុងរឿងនោះ
និងសេចក្តីបារម្មខ្លាចពាំបានសម្រេចតាមព្រះទ័រ បានធ្វើឱ្យព្រះនាយ
ព្យាយព្រះចិត្តាដាក្រោល់ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុរព្រឹត្តិថាវិសាងកំពុងពេលឃើញកំពុងរឿងនោះ
ស្រាប់ពេតព្រះអង្គម្មាស់ ព្រះរៀមយាយក្រឡប់មកដល់ពិបាលពួរសត្វ
វិញ ។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរក៏យាយចូលទៅក្នុងបន្ទប់ទូលាក្សែវ ហើយ
ស្រាប់ពេទកយើងចារាសហ្មាយទៅក្នុងព្រះរាជក្រឹត់ ព្រះរាជក្រឹត់ស្រាវជ្រាវទី
ប្រក្រតិ ។ ព្រះនាយត្រង់និងព្រះរាជក្រឹត់ដឹងថារីរីក្រោមបានកំណើនដែល
ព្រះរាជក្រឹត់បន្ទិច គ្រាន់ជាសញ្ញាណូរិ៍ដឹងថា ព្រះនាយបានទេរីយើង
ព្រះអង្គដែរទ្វីយ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បានកំមានព្រះបន្ទូលថា៖ “ម្មាស់
អូន តើសេចក្តីសហ្មាយវិកាយ ដែលផ្តាប់ពេមានជាប់ជានិច្ចជាម្មាយ
ម្មាស់អូនឯង រហូតមកណល់និងសព្វថ្វីនេះ រត់ទៅឱងណាមេះ? ម្មាស់

អូនមិនស្រួលខ្ចោនប្ល? មានគ្រោះធ្វាក់អើកើតមានដីលអូនប្ល? មានគេប្រាប់វីរីទាំងឯុទ្ធលាកចិត្តប្ល? សូមម្មាស់អូនប្រាប់មកយើង ជាព្យាប់រៀបចំលាក់ឯុទ្ធសោះ ដើម្បីឯុទ្ធព្យាប់រៀបចំល្អូលរូមក្នុងវីរីនេះ ដឹងហើយនឹងគិតរកឱសចមកជាក់ឯុទ្ធដែរ. បុម្ភយក់ព្យាប់រៀបចំនឹងសងសឹកជីនូសម្មាស់អូន ហើសិនជានរណាបើយមានចិត្តព្រហើនប្រមាណទៅលើ ឃាយមនុស្សដូចជាម្មាស់អូននេះ ដែលគោត្រវេត្តមានសេចក្តីគារពា” ។

ព្យាប់អូនម្មាស់ក្បួនត្រីបារីសាធ កំឡុងពេលទៅស្រីមយ៉ាងយុវត្ថានមានព្យាប់សវនិយ័យពបនិងព្យាប់រៀបចំថាជាមួចមេចមេរីយ ។ នៅទីបំផុត ព្យាប់នាយកំឡុងដើម្បីប្រពេកក្រឡើង ទតទៅព្យាប់រៀបចំបានពីរហើយត្រូវបានចុះវិញ្ញុមួយរំពោះ. បន្ទាប់ពីមានព្យាប់សវនិយ័យទូលប្រាប់ រៀបចំនឹងសងសឹកជីនូសម្មាស់បានវិភីទ ។

ព្យាប់អូនម្មាស់បាយាន កំមានព្យាបន្ទូលពទោនីរៀតថា : “ម្មាស់អូន, ម្មាស់អូនលាក់ការពិនិត្យនឹងព្យាប់រៀបចំបើយ ប្រាកដជាមានវិភីទុយ ហើយជារៀងចំដឹង ។ វាមិនសមសោះទៅក្នុងរយៈពេលដីខ្លួនព្យាប់រៀបចំបែកពីម្មាស់អូនទៅមានកើតហេតុយ៉ាងចំ ហើយតាមព្យាប់រៀបចំបន្ទូលបញ្ជាក់ថាគារវិភីទម្មាស់អូន ហើយម្មាស់អូនមានបន្ទូលបញ្ជាក់ថាគារវិភីទអូន ។ ម្មាស់អូនស្មានថា ព្យាប់រៀបចំអក់យទោសឯុទ្ធម្មាស់អូនប្ល ហើសិនជាចម្លើយម្មាស់អូនបណ្តាលឯុទ្ធព្យាប់រៀបចំសប្បាយចិត្ត ។ ដូច្នេះគ្រោរម្មាស់អូនកំលាក់នឹងព្យាប់រៀបចំ ឬ៖ត្រា

ព្រះរៀបភាពសន្តិដ្ឋានបានថា ម្នាស់អូនចង់យប់ចងស្ថានមេត្តិនិង
រស់នៅជាមួយគ្នាយើងស្តីទួលសាងតទៅថ្វោតនោះ ដែលជាអំពើដែល
យើងធ្លាប់មានមកទល់នឹងថ្វោនេះ ថាប់តាំងពីនៅជាកុមារភាពម៉ែន៖ ។

ព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រិ ដែលគ្នានព្រះទេរីនិងចង់ផ្ទាត់ភាពរភាព
ជាមួយនឹងព្រះរៀបភាព កំមានព្រះសវនិយ័ត្នឯធម៌ថា : “កាលដែល
ម្នាស់អូនបាននិយាយទូលព្រះរៀបថា ម្នាស់អូនគ្នានវិឃុំនៅនោះទៅ
ម្នាស់អូននិយាយចំពោះទៅនឹងខ្ពស់ព្រះរៀប មិនមែននិយាយចំពោះ
ខ្ពស់ម្នាស់អូនទេ ដែលយល់ថារឿងនេះជាការមានប្រយោជន៍ខ្ពស់ ។
ឥឡូវដោយម្នាស់ព្រះរៀបឡងចុចទៅលើរឿងភាពរភាព និងការរួប
រូមគ្នា ដែលជាធីស្សទ្វាត់បំផុតរបស់ម្នាស់អូននោះទៅម្នាស់អូននឹង
និយាយទូលព្រះរៀបអំពីរឿងនោះ ។ ម្នាស់ព្រះរៀបកំយល់ជូចជាប
ម្នាស់អូនដើរថា ដូចនេះដែលជាកេរីបិតាយើងបានសង្គកឱ្យ មានតុប
តែងលម្បដោយក្បាច់និងគ្រឿងសង្គរិមហិយស្រែចសព្វត្រប់ទាំងអស់
គ្នានខ្លះចន្ទាន់ត្រង់កំន្លែងណានោះ បុន្ញទីបន្ទីនមកដល់ថ្វោនេះ ខ្លួន
ម្នាស់កំបានដើងថា ដូចនេះមានខ្លះរបស់បិទ្យោត ហើសិនជាបានរបស់
នោះមក នោះដូចនេះនឹងទៅជាលូជាត់គោរកប្រើបគ្នាន បណ្តាផូនេះទាំង
ឡាយដែលសង្គមទៅទីជនបទជូចគ្នា ក្នុងលោកយើងនេះ ។ របស់ទាំងបី
នោះគឺបក្សចេះនិយាយ, ដើមឈើចេះថ្វោង និងទីកណ្តាលិលីឃុំជូ-
ជាតណិកមាស” ។

បន្ទាប់ពីបានមានសវនិយ័ទ្ធលព្យេមអំពីរត្តុលូនោះ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆីក៍ ក្រឡងបន្ទៀមថា : “គឺអ្នកស្រីការ់សាសនាអីស្សាយម្មាក់ ដែលបានប្រាប់ម្មាស់អូនអំពីរើងនោះ អំពីឯកវន្ទនៃដែលវត្ថុទាំងនោះ សិតនោះ ព្រមទាំងដឹងរដែលទៅការនីនើនោះ ។ ម្មាស់ព្រះរៀលប្រែបាលជាយល់យើងឬថា របស់ទាំងនោះមិនជាមានសារ៖ សំខាន់បុំន្ទាន់ទេ ដើម្បីយកមកតុបតែងដួន៖ យើងឱ្យបានលួសពុកប់ ហើយអាចនោះតែលួយដាច់តែដែរ ព្រះតែមានរបស់តួនេះមកហើនូមនោះទេ ។ ម្មាស់អូនសូមទុកឱ្យព្រះរៀលយល់យើងយើងណាក់យល់ចុះ បុំន្ទៀន ម្មាស់អូនពុំអាចនោះស្វ័យបាយទូលព្រះរៀលបានឡើយថា ចំណោកម្មាស់អូនទាយល់ថា របស់នោះជាការមានប្រយោជន៍ចាប់ចំណែលដួន៖ យើងហើយម្មាស់អូននិងកតសប្បាយចិត្តសោះឡើយ ហើយនិងជាម្មាស់អូនពុំបានយើងឱ្យបានទាំងនោះមកដាក់តាំងក្នុងទីនេះ ។ ដូច្នេះនោះព្រះរៀលយល់ថាគ្នានប្រយោជន៍បុំមានកំដោយ កំម្មាស់អូនសូមឱ្យព្រះរៀលដួរយុទ្ធសាស្ត្រជាបុំន្ទាន់ទេ តើម្មាស់អូនត្រូវថាតំនរណា ឱ្យទោរកយករបស់នោះឱ្យបាន ។

- ម្មាស់អូន ព្រះអង្គម្មាស់បានមានបន្ទូល គ្នានឹងដែលម្មាស់អូនត្រូវការហើយ។ ម្មាស់ព្រះរៀលត្រូវការដឹងដែរនោះទេ ។ ដែលម្មាស់ព្រះរៀលបាលនោះ ព្រះយើងឱ្យម្មាស់អូនមានការរៀសវ៉ែក្នុងរើងនោះពេក ដើម្បីឱ្យម្មាស់បងចូលរូមក្នុងរើងនេះជាន់ ។ បុំន្ទៀនដូយ

អំពីគំនិតម្នាស់អូនយល់ទេវិញ. ម្នាស់ព្រះរៀបកំចង់បានរបស់នោះ ដូចជាម្នាស់អូនដែរ ព្រះម្នាស់ព្រះរៀបដើរកាត់ថា ម្នាស់អូនកំតត មានមនោសពេញទន្លេនៅខ្លួនពីម្នាស់បងដែរ ។ ដូច្នេះ គឺយើងទាំងពីរនាក់ នេះហើយ ដែលត្រូវរៀបចំឡើងដើម្បីរបស់នោះមកប្រើ ព្រះម្នាស់អូនបានហេរដូច្នេះ ហើយឱ្យសមនិងតែម្នាស់តុកដែលយើង ត្រូវទៅរកនោះដឹង ។ ព្រះរៀបកំណុំខ្លួនទៅរករបស់នោះ សូមម្នាស់ អូនត្រាន់តែនិយាយប្រាប់ព្រះរៀបមកអំពីដូច្នេះដែលត្រូវទៅ និងទីកន្លែង នៃរបស់នោះ ព្រះរៀបនឹងចេញដើរទៅមិនឱ្យយុរហ្មុសពីថ្វីស្ថិក នេះឡើយ ។

- ម្នាស់ព្រះរៀប. ព្រះអង្គម្នាស់ប៊ូវិសជាត្រាប្រះអនុជបន្ទាប់ មានព្រះបន្ទូល. ម្នាស់ព្រះរៀបជាថោប្បាយនិងជាតិពីរាជកំពុងទីនោះ, ដូច្នេះ មិនសមបើម្នាស់ព្រះរៀបធ្វើដើរចេញចោលដូច្នេះអស់ពេល យ៉ាងយុទ្ធជំឡើង ឬយុទ្ធជំឡើងទៅតុលាសុំមអង្គម្នាស់ក្បុត្រីទុកឱ្យខ្ញុំ ចេញចោលដើរបំពេញបេសកកម្ពុនេះវិញ ព្រះខ្ញុំក៏ដែលបំពេញករណិយភីចុ មិនអនុចំយើងម្នាស់ព្រះរៀបបុំនានដែរ. ហើយភីចុការក្បុងដូច្នេះយើង និងអាចស្តិតទៅជាសណ្ឌាប់ដែល ។

- ម្នាស់អូន. ព្រះរៀបយល់ច្បាស់ហើយនូវសុវត្ថិរបស់ម្នាស់ អូន ហើយម្នាស់អូនកំអាចធ្វើដើរនេះបានដូចជាត្រាប្រះរៀបដែរ បើទៀត ដោយការនេះបានសម្រេចទៅហើយ ម្នាស់ព្រះរៀបបានប្រុងធ្វើ

ហើយនិងត្រូវតែធ្វើ ។ សូមព្រះអនុជាតង់នៅជាមួយនឹងម្នាស់ក្សត្រី
អូនយោងទៅ ហើយព្រះរៀមតតចាំបាច់ថ្លែងដំអីទ្រួតទេ” ។ ហន្យាប់
ពីនោះមក ព្រះអង្គម្នាស់ព្រះរៀមប្រចាំបានខ្ចល់ខ្ចាយរៀបចំគ្រឿង
ប្រជាប់ធ្វើដីលើ និងសាកសុរតិមានពីព្រះនាងឱ្យបានជាបញ្ហាស់
សញ្ញគ្រប់ ដើម្បីកំណើយ្យាតចាកពីគោលបំណង ។

នៅក្នុងនៅពេលព្រលិមដំ ព្រះអង្គម្នាស់បានកំណត់ឡើង
ពង់លើសេះរៀបចំធ្វើដីលើរយាយចេញទៅ ។ ព្រះអង្គម្នាស់បែវិសនិង
ព្រះអង្គម្នាស់ក្សត្រីបានសាធារណៈ ដែលចង់យើងព្រះរៀមធ្វើដីលើរចេញ
ទៅពេក កំស្ទះទៅឱិបីតព្រះអង្គ វួចច្បាយពារសូមព្រះរៀមធ្វើដីលើរ
ទៅប្រកបដោយសេចក្តីសុខសប្តាយ ។ បើនេះនៅពេលនោះ ព្រះអង្គ
ម្នាស់ក្សត្រីកំព្យិចនិកយើងរៀងមួយ ទីប្រព្រះនាងមានសវនិយ័ទៅ
ការនៃព្រះរៀមថា : “ម្នាស់ព្រះរៀមម្នាស់អូនតតនិកយើងដល់គ្រោះ-
ត្រាក់ ដែលអាចកើតមានក្នុងការធ្វើដីលើរនេះទេ តែថាគើនរណាមួយ
អាចដឹងថា ម្នាស់អូនពិតជានិងបានយើងម្នាស់ព្រះរៀមត្រឡប់មក
វិញ? សូមម្នាស់យាយចុះមកសិន ។ ម្នាស់អូនសូមអង្គរ ហើយយប់ធ្វើ
ដីលើរទៅត្រីមនេះចុះ ម្នាស់អូនសូរខានយើងនិងខានបក្សា ចេះ
និយាយ ដើមយើងមេដែលបានប្រើប្រាស់ព្រះរៀមតតលយប់យោ ។ បានម្នាស់ក្រោងតែមិនយើងព្រះរៀម
យាយត្រឡប់មកវិញដូចដែលនោះ ។

- ព្រះអង្គម្មាស់បានមានព្រះបន្ទូលទាំងពុរីម ព្រះយើង
ម្មាស់ក្បួរត្រីភាគបំភីយអីមី៖យើងនេះថា ម្មាស់ក្បួរត្រីអូន ការសម្រេច
ចិត្តបានធ្វើរួចទៅហើយ ហើយបើសិនជាត់ពេលនេះព្រះរៀមតុបានធ្វើកំ
គង់ពេលក្រាយព្រះរៀមនៅវេទទួចធ្វើឱ្យទាមពេលនេះដែរ ។ ដូច្នោះសូមម្មាស់ក្បួរត្រីអូនអនុញ្ញាតឱ្យម្មាស់បងប៉ីទៅ ។ ព្រះថ្វាកំ
ដែលម្មាស់អូនបាននិយាយនោះកើតមានឡើងពេលលំពុកអភពុប្តុល
ទេ ។ ពីតមីនហើយ ។ ម្មាស់ព្រះរៀមកំអាចចាត់ចូលជាមួយពុកជន
អភពុនោះដែរ បុន្ថែម្មាស់ព្រះរៀមកំអាចចាត់ចូលជាមួយនឹងពុកភពុ
ប្តុល ដែលមានចំណូនត្រឹមជានេះអភពុប្តុល ។ បុន្ថែម៉ោយហេតុថា
ត្រីតុការណីទាំងឡាយមិនមែនសុខទៅពីត្រីក្រាកដនោះទេ ហើយម្មាស់
ព្រះរៀមកំអាចស្មាប់បាន ក្នុងការធ្វើដីលើរនេះដែរ ដូច្នោះការដែល
ព្រះរៀមអាចធ្វើបាន តីទុកការបិតនេះថ្វាយម្មាស់ក្បួរត្រីអូន” ។

នៅពេលនោះព្រះអង្គម្មាស់បានកំណើយការបិតស្រីព្រម
ទាំងស្រាមថ្វាយទៅព្រះអង្គម្មាស់ក្បួរត្រី រួចមានព្រះបន្ទូលថា: “សូម
ម្មាស់អូនទេចូលយកទុក ហើយយុទ្ធម្មោះ សូមម្មាស់អូនដែកការបិតនេះ
ចេញពីស្រាមមិន បើសិនជាដែកចេញពីស្រាមមកយើងការបិតនេះ
ស្មាតទេ នោះជាសញ្ញាផីរឿងថា ព្រះរៀមឡង់មានព្រះជននៅឡើយ
ទេ បុន្ថែមើលជាមួយម្មាស់អូនយើងស្រកំណ្មោះចេញពីមុខការបិត នោះ
ជាសញ្ញាផីរឿងថា ម្មាស់បងអស់ព្រះជននៅហើយ ។ សូមម្មាស់អូនសូត្រ
ធមិមិនបញ្ជីនោះឱ្យដឹង ។

កាលបីព្រះអង្គម្មាស់ក្បរត្រីថាវិសាង អស់វីរ៉ូនិនសុំពីព្រះ
អង្គម្មាស់បាម៉ានទេវតែហើយ ព្រះអង្គម្មាស់បាម៉ានក៍មានព្រះបន្ទូលលាតា
នាយនឹងព្រះអង្គម្មាស់ហើយ ជាលើកក្រាយបំផុត រួចឡើងគង់លើ
សេះយាងចេញទៅ ប្រកបដោយអារុំដ និងគ្រឿងបរិភ័ណសញ្ញត្រប់ ។
ព្រះអង្គក៍បន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូល
ឡើយ ហើយនៅថ្ងៃទីមេធម្មយ ព្រះអង្គបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូលបន្ទូល
កំភ្លើង មានរូបរាងអាណក់សិមស្ថុ ។ តាមសៀវភៅអង្គយនៅក្រោម
ដើលើមួយ ជីតុដែលស្ថុរីមួយ ដែលជាដំប្លីសម្រាប់ការពារនឹងការ
ប្រប្រលែនធាតុអាកាស ។

តាមសៀវភៅមានរោមចិត្តីម សក់ ពុកមាត់ ពុកចង្វារូច
ត្រិល ។ រោមចិត្តីមដុះឆ្នាក់របួនមកដល់ចុងច្រមុំ ពុកមាត់ត្រប
មាត់ជិត ពុកចង្វារិនសក់ឆ្នាក់របួនដល់ដើង ក្រចកដៃក្រចកដើងលួត
ដើងបុសប្រមាណ មានពាក់អីរាងដុះជាមួកសំបែតហាក់ដុះជាពាតាំងយុ
ហើយយកកន្លែលរុំថ្ងៃជាម៉ោង ។ តាមសៀវភៅគឺជាអ្នកបុសក្នុង
សាសនាអិស្សាយ គាត់បានបែកចេញពិសេសមខុស្ស ដើម្បីនៅកំស្បែង
ធិត្តម្មាក់ជុង អស់ពេលជាប្រើនិងដ្ឋានបំបែក គាត់បានថ្ងៃកិច្ចខទ្ធិសខ្លួន
ចំពោះតែព្រះអាវិទេ ដើម្បីនៅកិច្ចបំផុតគាត់បានទៅកិច្ចខទ្ធិសខ្លួន
ទៅកិច្ចខទ្ធិសខ្លួន ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាម៉ាន ដែលបានប្រុងព្រះអង្គតាំងវិតិត្រលីម

ឱ្យតានជូបនរណាម្ញាក់ ព្រះអង្គកីនិងអាលបានស្ថរអំពិទិកវិនិន័យដែល
ព្រះអង្គប្រាជ្ញានិងយាងទៅនោះ ឬបានជូបតាមាស់នោះកាលណា
ព្រះអង្គកីយប់យាងចុះពីខ្ពស់សេស់ភ្លាម ព្រះព្រះអង្គយល់ថា អ្នកនេះ
ហើយដែលជាដនិមួយដែលព្រះអង្គត្រូវស្ថរពីមាន ដើម្បីឱ្យត្រូវ
តាមពាក្យឱ្យការ ដែលស្រីអ្នកការសំសាសនាបានទូលព្រះអង្គម្មាស់
ក្បត្តិមក ។ ព្រះអង្គម្មាស់កីឡច្ចេងដឹកសេស់យាងចូលទៅជិតតាមាស់
សំអ្នូងសេចក្តីគ្នាលំតាមទម្ងន់ រួចមានព្រះបន្ទូលថា : “លោកតាមាន
ធិ ព្រះអាណិទេបានទុកជិវិតលោកតាណូរក្រោមនៅក្នុងបន្ទូលបាន ហើយលោក
ពេញិត្តនិងឱ្យលោកតារោប់បំពេញសេចក្តីប្រចាំរបស់លោកតា ។

តាមាស់កីឡច្ចេងតបនិងសំនួរបស់ព្រះអង្គម្មាស់ បើនេះព្រះអង្គ
ម្មាស់តតប្រើប្រាស់ស្ថាប់បានមួយម៉ាត់ឡើយ ។ ដោយហេតុមកពីពុកមាត់
កាត់ដុះគ្របមាត់កាត់ជិត ហើយដោយព្រះអង្គម្មាស់មិនចង់យាងចេញ
ពីពីនោះទៅឡើត ដោយតតទាន់បានជ្រាបពីមាន ដែលព្រះអង្គ
ត្រូវការចង់ដឹងនោះសោះ ព្រះអង្គកីបុរិយកកវិនិន័យដែលព្រះអង្គបាន
ជាក់ជាប់ទៅជាមួយចេញមក រួចក្រោយពីបានយកសេស់ព្រះអង្គទៅ
ចងនិងមែកយើមួយ ។ ព្រះអង្គកីឡច្ចេងមានព្រះបន្ទូលទៅការសំតាមាស់
នោះថា : “លោកតាប្រកបដោយធិ ខ្ញុំត្រូវការនិយាយនិងលោកតាបន្ទូច ។
បើនេះឧបសគ្គមកពីពុកមាត់លោកតា ធ្វើឱ្យខ្ញុំស្ថាប់លោកតាមាន
ប្រសាសន៍ថាគុងចម្លៃចុំបានសោះ ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមអង្គរលោកតាសុំឱ្យ

លោកតាមនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំកាត់ពុកមាត់នឹងរោមក្នុកលោកតាមពេញ ដែលជាបស់ធ្វើឱ្យលោកតាមនាយបង្កួចជាល្អាយឃុំ មិនមែនបង្កួចមនុស្សទេ” ។

អ្នកបូសក៏តតយល់ទាស់នឹងបំណងព្រះអង្គម្មាស់នេះទេ. តាតយល់ព្រមឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ធ្វើតាមបំណង ។ កាលបីព្រះអង្គម្មាស់បានកាត់ពុកមាត់ នឹងរោមចិត្តីមអ្នកបូសនោះរួចហើយ, ព្រះអង្គក៏ត្រង់ទទួលយើពុកតាត់មានសាច់យាមនៅក្រោងស្មោះ. មិនមែនចាស់ដូចជាតិពេលព្រះអង្គទទួលយើពុកពីដីបុងស្មោះ ទីប្រព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលថា : “លោកតាប្រកបដោយធិ, បិសិនជានុំមានកញ្ញាកំផុះមុខជាប់មកជាមួយជន ខ្ញុំនឹងជួនឱ្យលោកតាមធម៌មិលខ្ពស់លោកតា គឺលោកតានៅក្រោងស្រស់យ៉ាងណា ។ ឥឡូវនេះ លោកតាថីបាពេញជាមនុស្សដែលពិពេលមុននេះ គ្នាននរណាមួយអាចសម្បាល់លោកតាថាដាម្ភីបានឡើយ” ។

ការនិយាយល្អឃើងលោមសរសើរខ្លះបញ្ហារខ្លះនេះ បានធ្វើឱ្យអ្នកបូសពុញ្ញីមគោរពពបមកវិញ ហើយនិយាយថា : “លោកម្មាស់, ទោះលោកម្មាស់ជានរណាកំដោយ, ខ្ញុំត្រូវវិភាគឯកតុលាចំពោះអំពើពិសេសដែលលោកម្មាស់បានធ្វើដល់ខ្ញុំនេះ ។ ដូច្នេះខ្ញុំបានប្រើបង្រួនជារោលិនបញ្ហាបញ្ហាកសុំតាមវិនេសចក្ខិកកតាបញ្ហាបស់ខ្ញុំនេះ ដើម្បីបំពេញកិច្ចអ្នកឱ្យដោយ ដែលលោកត្រូវការឱ្យតែការនោះនៅក្រោមអំណាចខ្ញុំនោះ។ លោកម្មាស់មិនចាំបាច់អត្ថិត្តុចុះពីខ្លួនស្មោះជន សេចក្តីត្រូវ

ការនោះ នឹងបានសម្រេចភ្លាម ។ ហេតុនេះសូមលោកម្យាស់មានប្រ-
សាសន៍ប្រាប់ខ្ញុំមក គើលោកម្យាស់ត្រូវការអី ខ្ញុំនឹងខ្សែបំពេញចិត្ត
លោកម្យាស់ បើសិនជានូវអាចធ្វើបាន ។

- លោកតានីថមីន ព្រះអង្គម្យាស់បានម៉ានមានព្រះបន្ទូល ខ្ញុំ
មកពីទីផ្សាយណាស់ ហើយខ្ញុំមកនេះ ត្រូវការរកបក្សដែនិយាយ.
ដើមឈើមេដៃច្រៀង និងទីកណ្ឌិតឱ្យឯើង ។ ខ្ញុំដឹងថារបស់ទាំងបីមុខនេះ
ស្ថិតនៅទីក្រោរកន្លែងនេះ បើទេនូវខ្ញុំតុលាងកន្លែងពីប្រាកដ. បើសិនជាបាន
លោកតានីន ខ្ញុំសូមអនុរាមត្រូវបានឡើងខ្ញុំបន្ទិច. ដើម្បីកំឲ្យុខ្ញុំស្ថាក់
ស្ថិតុំដឹងទៅតាមផ្លូវណា ហើយនិងកំឲ្យុខ្ញុំខាតប្រយោជន៍តតអំពើ
បណ្តាលមកពីការធ្វើដីលើរដ្ឋធម្មាយនេះ ។

នៅពេលព្រះអង្គម្យាស់កំពុងមានព្រះបន្ទូលដូច្នេះ ព្រះអង្គច្រៀង
សង្គគមើលើពួកបុសជាសំគិកមុខ. និនក្សាលចុះនៅនឹងត្រួលជិនមាន
ធ្វើយថាចុងមេច ត្រឡប់ជានៅលើស្សែរមិនឯើង ។ យើពួកដ្ឋាន៖ ព្រះអង្គ
ម្យាស់កំមានព្រះបន្ទូលទេរៀតថា: “លោកតានី ខ្ញុំស្ថានហាក់ជួចជាបាន
តាមស្ថាប់ខ្ញុំដ៏រ សូមលោកតានីប្រាប់ខ្ញុំមក បើសិនជាលោកតានីន
បុរីតុំដឹងប្រយោជន៍កំឲ្យុខ្ញុំខាតពេល ហើយខ្ញុំនឹងអាចទៅរកស្សរគេ
នៅកន្លែងដែរទេ” ។

ទីបំផុត អ្នកបុសកំធ្វើយថា : “លោកម្យាស់ ផ្លូវដែលលោក
ម្យាស់ស្សរនោះ ខ្ញុំស្ថាល់ បើទេ សេចក្តីរបានដែលខ្ញុំទីបំពុតនឹងមាន

ជាមួយលោកចាប់តាំងពីកាលខ្ញុំបានយើបញ្ចាកមក. ហើយសេចក្តី
រាប់អារ៉ានេះដែលបានកិច្ចដែលលោកម្នាស់បានធ្វើដែលខ្ញុំទេរំត. បានធ្វើឱ្យ
ខ្ញុំនៅស្វ័យប្រវត្តិដីងិច្ច តើខ្ញុំត្រូវតែបំពេញចិត្តលោកម្នាស់តាមសេចក្តី
ប្រចាំឆ្នាំរបស់លោកម្នាស់បុរីយ៉ាងណា” ។

តើមានហេតុអ្និនដែលបណ្តាលឱ្យលោកតារុញ្ញភាពធនធ្វើដែលបុ
ក់លោកតាមានុបសគ្នាអ្និកឯកងការដែលត្រូវប្រាប់ខ្ញុំនេះ. ព្រះអង្គម្នាស់
បានឡាយត្រួចស្មោរ ។

- ខ្ញុំនឹងនិយាយជំរាបលោកម្នាស់. អ្នកបុសដើរឃើយ. គឺដោយ
ហេតុមកពីខ្ញុំសម្រួលយើបញ្ចានត្រោះថ្ងៃកំដែលលោកត្រូវទទួល ហើយ
លោកនឹងមិនប្រាមដើរតាមខ្ញុំ ។ មានពួកអភិជនជាថ្មីនៃដែលមាន
សេចក្តីអង់អាចភ្លាបានមិនខុសពីលោកម្នាស់ទេ បានទទួលត្រោះថ្ងៃកំ
នោះរួចមកហើយ ។ ពួកអភិជនទាំងនោះបានធ្វើដើរមកតាមនេះ
ហើយបានធ្វើសំនួលពារនេះដល់ខ្ញុំដូចជាលោកម្នាស់ដែរ ។ ហើយខ្ញុំតត
មានចេសប្រហែលនឹងនិយាយពន្លឺលំណោនវាំអស់លោកទាំងនោះឱ្យ
ធ្វើបង់សេចក្តីប្រចាំឆ្នាំ ហើយយាយទោវកអ្និនទោកនៃនេះទេទៀតទៅ
បុំនែនគេតព្រមដើរខ្ញុំស្មោរ ។ នៅទីបំផុតខ្ញុំកំប្រាមប្រាប់ជ្លូវ តាមការ
អង្គរបស់គេ បុំនែនខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជ្លូនលោកម្នាស់ឱ្យប្រាប់ថា ជនទាំង
នោះតែបានសម្រេចតាមចំណងស្មោរ ហើយខ្ញុំតតយើបញ្ចុម្យីតែម្នាក់
ត្រឡប់មកវិញទៀត ហេតុនេះ. នោះលោកម្នាស់ស្រឡាត្រង់ជីវិតលោក

ម្មាស់តែបន្ទិចបន្ទុចកី ហើយបើលោកព្រមដើរតាមដីបូន្ទានខ្ញុំ សូម
លោកម្មាស់កុំអគ្គិភ័យទៅដ្ឋាយទៀត ហើយបាយក្រឡ្វប់ទៅគេហ-
ស្ថានលោកម្មាស់វិញទៅប្រសិរធភាព” ។

ទោះបីអ្នកបុសបាននិយាយទូលបាយនេះក៏ដោយ ព្រះអង្គ
ម្មាស់បានក៏ទៅតែទូចចង់ធ្វើតាមព្រះរាជបំណងព្រះអង្គ មិនព្រម
ដើរតាមអ្នកបុសសោះ ហើយក៏មានព្រះបន្ទូលទៅការអ្នកបុសថា :
“ខ្ញុំព្រមដើរជាបូន្ទានរបស់លោកតាមនេះស្មោះត្រង់មែន ហើយខ្ញុំត្រូវ
ដឹងគុណរោកតាតតែភ្លើចចំពោះសណ្ឌាមិត្តភាព ដែលលោកតាមបាន
គ្រឿនដល់ខ្ញុំនេះ, បើនេនទោះជាគ្រោះថ្វាក់ដែលលោកតាមបានប្រ-
សាសន៍ទោះ មានសណ្ឌានបាយក៏ដោយ ត្រានអីអាចធ្វើឱ្យខ្ញុំផ្តល់
គោលបំណងនេះបានឡើយ” ។ ហើសិនជាមាននរណាមួយហើនវាយ
ប្រហារខ្ញុំ ក៏ខ្ញុំមានត្រឹមសារណ្ឌារុងយោងសំខាន់នឹងការពារខ្លួនដែរ,
ហើយអ្នកទោះងារក៏មិនមែនភ្លាប់ខ្លាំងពួកជាងខ្ញុំបូន្ទានដែរ ។

- ឯះហើសិនជាអ្នកដែលវាយប្រហារលោកម្មាស់, អ្នកបុស
បញ្ជាក់, មិនបង្ហាញឱ្យលោកម្មាស់យើង ហើយវាមានគ្មានប្រើប្រាស់
ណាស់ តើលោកម្មាស់អាចការពារខ្លួនលោកម្មាស់ទៅនឹងមនុស្សដែល
លោកម្មាស់មិនដឹងពីយើងទេនៅម៉ែបាន?

- អីក៏ដោយ, ព្រះអង្គម្មាស់ត្រង់មានព្រះបន្ទូលធ្វើយោង
រឡើន, ហើយទោះជាលោកតាមបានប្រសាសន៍ជួចមេចក៏ដោយ, ក៏

មិនអាចឱ្យខ្ញុំយូរបំពេញករណីយកចូលនេះបានដ៏រ ។ ដូច្នេះខ្ញុំមានឯក
លោកតាមុងទេវត សូមឱ្យលោកតារាប់ខ្ញុំភាមមក ហើយសុំកុំប្រឹកក
និងសេចក្តីអង្គរខ្ញុំនេះទៀតឱ្យសោះ ។

អ្នកបួសកាលបើសម្ងាត់យើងទាំង តាត់ពីអាចរារំណាង
ត្រេងអង្គម្មាស់បានទេ ព្រោះត្រេងអង្គនេះនៅតិចចេសវិងចង់នៅយាមទេ
កំន្លងនោះ ថ្មីបើតាត់ខ្ញុំជួយបុន្ណានដែលអាចជួយស្រាវជ្រាវង់ជីវិតបាន
កំដោយ កំឡុងកដែយកដុំមួលមួយនៅក្នុងចង់ជីតតាត់នោះ ហើយ
ថ្មីយោទៅត្រេងអង្គម្មាស់បានដោយពោលដូច្នេះថា : “ព្រោះខ្ញុំតុអាច
និយាយយាត់លោកម្មាស់បាន សូមលោកម្មាស់ចាំឆ្នាំប៉ុន្ម័រ ហើយទាត់
យកប្រយោជន៍ពីជួយបុន្ណានខ្ញុំនេះចុះ សូមលោកម្មាស់ការងដុំមួលនេះ
ឡើង រួចកាលបើលោកម្មាស់ឡើងជីលិសវិរុទ្ធបើយ សូមបាទ់ដុំ
មួលនេះទៅមុខលោកម្មាស់ ហើយបរស់តាមរបស់នេះឱ្យជាប់ ឲ្យ-
ត្រាទៅដែលដើរក្នុំមួយដែលវាគ្មោះយប់ហើយ
សូមលោកម្មាស់ចុះពីខ្លួនសេះ ហើយទុកសេះនៅទីនោះចុះ ត្រាន់តែ
គ្រឿរយកខ្សែបង្វឹងដាក់លើកវាបុំណោរៈ សេះនេះនិងកត់ដើរទៅណា
បានឡើយ វានិងនៅឯណារចាំលូនត្រាលោកម្មាស់ត្រឡប់មកវិញ ។ នៅ
ពេលដែលលោកម្មាស់ដើរឡើងក្នុំនោះទៅ លោកម្មាស់និងបានយើង
នៅខាងស្តាំនិងខាងចេងដៃ ដុំផ្ទើរឈើជាបានឡើងអនេក ហើយលោក
ម្មាស់និងបានពុសម៉ូនត្រឡប់ហើយអីនិងកងច្របុកច្របល់គ្មាតិត្រប់ទិន្នន័យ

អ្នកបុសធាននិយាយ ដីមួលនៅកំណើប់ស្វ័រ ។ ព្រះអង្គម្មាស់កំយាង
ចុះពីខ្ពស់ យកខ្សែបង្កើតកំឡើកវា សេះកំតតមានដើរទៅ
ណាគជាលកវន្តុងទ្រឹម ។ បន្ទាប់ពីធានពិនិត្យមិនក្នុង និងសម្ងាត់
យើងពីថ្មីខ្លាងនៅ ហើយព្រះអង្គម្មាស់កំចាប់យាងទ្រឹងទៅលើក្នុង ។
ត្រង់យាងទ្រឹងតុលានតែតាមត្រូវប៉ុនជាបានដឹង ។ សម្រេចដែលអ្នក
បុសធាននិយាយនៅ បានលានៗពុទ្ធបែងចែងអីនិងការ តែតតយើងមាន
មនុស្សម្មាយម្មាក់ ។ អ្នកខ្លះពោលថា៖ “តើមនុស្សពើនេះទៅណា
មកណា? វាចង់បានអ្នី? ចូរកំអីវានៅ” ។ ខ្លះទ្រូវពោលដូចដែះ៖
“ចាប់វាណិញជាប់ យកវាមក សម្ងាប់វាគោលទៅ” ខ្លះវែសកញ្ចប់ចិត្ត-
លាន៖ “ថែរ ! មនុស្សយាង ! មនុស្សធ្វើអំពើយាងកម្ម ! ” ខ្លះដូយ
ទេវិញវែសកចំអកម្មកស្តីយថា៖ “ទេ. កំដើរបាត់ ហើកដូរឱ្យបង
កំលោះគាត់ទៅដឹង គិតាតំនេះហើយដែលគេត្រូវទុកត្រូងនិងបក្ស
ជួន ! ” ។

ត្រូវបើតុសដែកបេរីតបេរីនរំខានដូចដែះកំដោយ ។ កំព្រះអង្គ
ម្មាស់បាន នៅតែខំយាងទ្រឹងទៅបានមួយសន្តុ៖ ដោយសភាពនិង
នូនយោងអង់អាច បុំនេះដែលមិនមែនទ្រឹង។ លានៗស្ថាដារាជាំង ។
ហើយនៅដើរព្រះអង្គម្មាស់ដឹង ខ្លះពីមុខខ្លះពីក្រោយ ឬ៖ត្រាដំព្រះ
អង្គកែតសេចក្តីខ្លាចទ្រឹងពីរព្រះហស្សព្រះបានទាំងអស់ ។ ទីប្រេង
មានដែរទៅជាប្រោតប្រោត ។ រូបកាលបើព្រះអង្គម្មាស់យល់ថា.

ខ្ញុំសូមដំប្លាបម្បងទេរៀតថា. ទាន់និកាសនៅម៉ាយនឹងពិចារណា សូម
លោកម្មាស់មេត្តាសញ្ញីងត្រីវិវាទីម៉ែនទេ ព្រះការហត្ថបង្កើត
នៃជាតិអីដូសដុលបានទេ ហើយស្ថិតនៅជាប់នឹងលក្ខខណ្ឌដែលគេ
ប្រព្រឹត្តិត្រឡើស បុរីការធ្វើសប្រហែស. សូមលោកម្មាស់យល់ឱ្យច្បាស់ ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាមាន ក្រាយពិចារណាគួលដុំមួលពីអ្នកបុស
ហើយ ក៍មានព្រះបន្ទូលថា : “ចំពោះដីបុន្ណានដែលលោកភាពានទួន្ទាន
ហើយទួន្ទានទេរៀតនេះ ហើយដែលខ្ញុំត្រូវតែនឹងកតុលាលោកភាពាតតភ្លើច
នៅ៖ ខ្ញុំតុំអាចធ្វើបាមបានទេ. បើនូវខ្ញុំនឹងឱតខំផ្សែរប្រយោជន៍
អំពីដីបុន្ណានដែលលោកភាពានហាមខ្ញុំកុំឱ្យងាកក្រាយ នៅពេលដើរ
ឡើងទៅ ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថា មិនយុរបុន្ណានលោកនឹងយើពុខ្ញុំត្រឡប់
មកវិញ ហើយមកសំម្បងអំណរគុណដៃជ្រាលដ្ឋានដែលលោកតា ដោយ
បានទាំងរបស់នោះមកជាមួយដោយ” ។ កាលបីមានព្រះបន្ទូលដុំធ្វេះ
ចប់កាលណា ព្រះអង្គម្មាស់ក៍ឡើងអង់សេះជប្រាបលាអ្នកបុស ដោយ
នោនក្រោះកេសគារពយាយក្នុរសមបំជុត រួចក៍បានដុំមួលនោះទៅមុខ
ព្រះអង្គ ។

ដុំមួលនោះបានរម្យល ហើយចេះតែរម្យលទៅមុខជានិច្ច
ដោយលើវិនដែល បាមលើវិនដែលព្រះអង្គម្មាស់បានបានទៅ ។
ដុំធ្វេះ ព្រះអង្គម្មាស់បរសេះបាមនៅលើវិន. ឱ្យត្រូវនឹងលើវិនដុំមួល
នោះ ដើម្បីកុំឱ្យបាត់ព្រះនៅត្រីដុំមួល ។ កាលបីទៅដែលដើម្បីដែល

មក ព្រះអង្គម្មាស់បេវិសមានព្រះបន្ទូលថា : “ម្មាស់ក្បឹត្តិអូន, សូម
ម្មាស់អូនបុរិចកំបិតមើល ហើយយើងនឹងធានដីឱយ៉ាងណាយក្រោះ” ។
ព្រះអង្គម្មាស់ក្បឹត្តិកំបិតមើល ហើយទាំងពីរព្រះអង្គ
ត្រួចត្រូវទៅយើងព្រៃកកំបិតឡាយនៅចុងកំបិត ។ ទីប្រះអង្គម្មាស់ក្បឹត្តិ
យល់ទូរគេរកមួនឯងការឈើចាប់ផ្តើម ក៏ត្រូវនៅកំបិតនោះថាលូច
ត្រួចត្រូវស្រកយ៉ាងភាគតែសម្រេងថា : “អីយ៉ា ! ម្មាស់ព្រះរៀំម. ម្មាស់
ព្រះរៀំមចាកថាលម្មាស់អូនហើយបុ ចាកថាលម្មាស់អូនបណ្តាលមក
ពីកំបុសម្មាស់អូន ! ម្មាស់អូនខានយើងព្រះក្រោព្រះរៀំមទៀតហើយ!
តើខ្ញុំជាមនុស្សកំណាថយ៉ាងណាយទៅ ? ហេតុអូនក៏ខ្ញុំនិយាយរីនហក្សា
ចេះនិយាយ. ដើមឈើចេះប្រែង និងទីកពណិលីនប្រាប់ព្រះអង្គ ។
ហើយម្វោងទៀត តើហេតុអូនជាមុនខ្ញុំចាំបាច់ត្រូវការសូរសិរីអូកការ
សាសនាអីស្សាមចាត់ដូចនេះលូបុអាណក្រក់ មានវត្ថុតាំងគ្រប់គ្រាន់ហើយបុ
នៅ ? និមួយនាមើល ចុះហេតុអូនក៏តាត់មិនប្រាប់ពីរីនគ្រោះថ្ងៃកំនេះ
ជន ! សិលាកំពុត សិលាភោក មេចក៏អូកមិននិកដល់គុណដែលខ្ញុំបាន
ធ្វើបានឯកចិត្តដល់អូកជន ? ហេតុអូនក៏អូកបាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំអំពី
ហក្សា អំពីដើមឈើ. អំពីទីក ដែលជាបស់មាននៅតែក្នុងមនោគពី
ហើយធ្វើឱ្យខ្ញុំដើរ ឬបានត្រូវស្សាប់បងជាដីស្សូហារបស់ខ្ញុំបានទៅ
ដូច្នេះ ហើយរបស់ទាំងនោះនៅតែមករាយខ្ពស់ខ្ញុំឱ្យគិតនិកដល់
ដោយសារអំពីស្សូហ៊ូបស់អូក ? ” ។

ទ្រង់អស់កម្មវាំងការនៃពេទ្យវាំងណាស់ហើយ ទ្រង់ក៏ក្រោចនឹកដែលបណ្តាំអ្នកបុសលើឯង ហើយទ្រង់នាករបែរទៅក្រោយដើម្បីរត់ចុះទៅវិញ បុំនឹងពុទ្ធឌីយមួយរំពោះនៅ ព្រះអង្គម្ពាល់ទ្រង់ភាពយទៅជាថ្មីខ្លាំង ការផ្តាស់រូបរាងនេះ បានកើតមានឡើងដែលជាប្រើប្រាស់មុនព្រះអង្គដែលមានបំណងដូចគ្នានេះ ។ មិនតែបុំណូការ សត្វសែនក៏ត្រូវទទួលការផ្តាស់ជាតិនេះដ៏រ ។

ថាប់តាំងពីព្រះអង្គម្ពាល់បានធ្វើដីលើរយាយចេញទៅព្រះអង្គម្ពាល់ក្បុត្រីបានរាយដែលខាននឹងបុំតកាំបិត ដែលព្រះអង្គម្ពាល់ព្រះរៀំមបានទុកច្បាយមិលក្នុងមួយថ្ងៃជាប្រើប្រាស់ប្រយោជន៍ឱ្យបានដើងថា តើព្រះរៀំមមានព្រះជនុកង់នៅទេ បុំក៏អស់ព្រះជនុកហើយ ។ ព្រះនាងបានចេងកាំបិតនេះជាប់នឹងខ្សោយក្រវាទ់ព្រះនាងជាមួយនឹងស្រោម ។ អាស្រែយដោយហេតុដូចម្ខោះ ព្រះនាងក៏បានស្រាកស្រានុក្នុងមួយថ្ងៃ ដោយបានដើងថាប្រះរៀំមទ្រង់សុខសប្តាយព្រះអង្គទៅហើយព្រះនាងនៅពេលបានយករឿងព្រះអង្គម្ពាល់ព្រះរៀំមមកសន្តនាដាតីកញ្ញយជាមួយនឹងព្រះអង្គម្ពាល់ហើយ ដែលទ្រង់ពេលបានស្តូរព្រះនាងជាត្រូយទៅដ៏រ អំពីដីលើរព្រះអង្គម្ពាល់ព្រះរៀំម ។

ឯុំមកដែលថ្ងៃចេងថ្ងៃដែលព្រះអង្គម្ពាល់ព្រះរៀំមត្រូវភាពយព្រះអង្គទៅជាថ្មីខ្លាំង នៅវេលាល្អាចព្រះអង្គម្ពាល់ក្បុត្រីនឹងព្រះអង្គម្ពាល់ហើយនឹងព្រះអង្គម្ពាល់បានសន្តនាក្រាតិរឿងព្រះអង្គម្ពាល់ព្រះរៀំមតាមទម្រាប់រៀំម

យើង បណ្តាលមកពីកំហុសភាត់ បុរីបណ្តាលមកពីគ្រោះថ្វាក់ដើរឃើងទាំងលេយើងតុអាចស្ថានបាន? ដូច្នេះ ម្នាស់ក្បួនត្រីអូន ដោយការសោយទិវាទុតរបស់ព្រះរៀមតតជាមុខភាពអីដល់ខ្ញុំនឹងបន្ទាក់ស្ថានរករបស់ម្នាស់អូនទេនោះ។ ខ្ញុំសំខ្លែនចេញធ្វើដីលើរីស្ថានរកនេះស្ថានព្រះរៀម, ខ្ញុំក៏មានបំណងដូចជាប្រពេជាអង់គ្លេដែរ នោះបីព្រះអង្គបានទទួលទុកជាតុំមកដូច្នេះក៏ដោយ, ក៏ខ្ញុំតតជាសំមនោស់ពេញនាយករដ្ឋីយៈ ដូច្នេះនៅវីឡា នឹងចេញចេញចំណែកនេះ ខ្ញុំនឹងចេញដីលើរទៅបើយ” ។

ព្រះអង្គម្នាស់ក្បួនតានខំរករីវិនិយាយយាត់ព្រះអង្គម្នាស់បីវិសណាស់ ព្រមទាំងបានអង្គរព្រះអង្គកំឱ្យយាយទៅនោរគ្រោះថ្វាក់វិក្សធមិនសុគត្តតែមួយព្រះអង្គទៅជាតិរព្រះអង្គទៅរិញ បុន្ឌែព្រះអង្គម្នាស់មិនព្រមតាមទ្វីយ តើបីព្រះនានបានបំភីដូច្នេះក៏ដោយ ។ មុននឹងធ្វើដីលើយាយចេញចេញទៅ, ព្រះអង្គម្នាស់បានថ្វាយចង្វាមគជ្រួយមាន ៩០០ គ្រាប់ទៅព្រះនាង ប្រយោជន៍ឱ្យព្រះនាងអាចជ្រាបដីលើអំពីលទ្ធផលនៃដីលើរបស់ព្រះអង្គ ដូចជាកំបីតដែលព្រះអង្គម្នាស់ព្រះរៀមបានទុកថ្វាយព្រះនាងដែរ នៅពេលដែលព្រះអង្គយាយចេញទៅ នៅពេលថ្វាយចង្វាមគជ្រួយនេះទៅព្រះនាង ព្រះអង្គម្នាស់បីវិសត្រង់មានព្រះបន្ទូលថា : “នៅពេលដែលខ្ញុំមិនទៅ សូមម្នាស់អូនទិយាយសូរទៅចង្វាមគជ្រួយនេះ ដើម្បីឱ្យដឹងដីលើពីខ្ញុំ ។ កាលបីនិយាយទៅបើយ, យើឡូគ្រាប់គជ្រួយបំស្បែរហាក់ដូចជាដារជាប់ត្រា

ព្រះអង្គម្មាស់បែវិស ក៏ឡើងតែកុដាទនៃប្រមាណភក្តុងរឿង
នេះ ដូចជាព្រះអនុជក្រុតិដីរ បើទៀតព្រះអង្គតែនៅបំផុងមីខាតពេល
វិលតែកុដាទក្នុងសោកស្រាយភពអំពើនោះទេ ដោយហេតុថា ព្រះអង្គ
ម្មាស់ឡើងយល់នូវព្រះគ័យម្មាស់អូននៅតែលាកលន់ពន្ល់ប្រមាណ ចង់
បានបក្សាចះនិយាយ ដើមឡើងចេះប្រើប្រាស់ឡើង ព្រះអង្គ
ម្មាស់ក៏មានព្រះបន្ទូលឡើងថា : “ម្មាស់ក្រុតិអូន យើងនឹងនៅក្រោម-
ឈាមៗអាហ្វេវានេសាកស្រាយម្មាស់ព្រះរៀមយើងដូច្នេះ ក៏ជាការភព
អំពើដីរ ។ សេចក្តីត្បូរត្រូវកើតឡើងរបស់យើងនេះមិនអាច
ពាត់ឱ្យម្មាស់ព្រះរៀមមានព្រះជន្ទាយុទ្ធផ្លូវនិញ្ញទេ តីជាសន្នេ៖ព្រះអាត-
ិទេ ។ យើងត្រូវតែចុះចូលធ្វើតាមសន្នេ៖នេះ ហើយគោរពតាម
សេចក្តីសម្រចចិត្តរបស់ព្រះអង្គ មិនត្រូវមានចិត្តចង់ប្រើប្រាស់ឡើង
ភក្តុងរឿងនោះឡើយ ។ ចុះហេតុអីបានជាម្មាត់មិញ ម្មាស់អូនមិន
ចង់ដើរតាមសម្បិតិអ្នកស្រីការសាសនាអីស្សាម បន្ទាប់ពីម្មាស់អូនបាន
សម្ងាត់យ៉ាងមិនម៉ាត់ភក្តុងចិត្តថា ជាការពិតហើយច្បាស់ណាស់នោះ ?
ម្មាស់អូនស្អានថា តើកាត់អាចនិយាយប្រាប់ម្មាស់អូនអំពីរបស់បីយ៉ាង
នោះបានទេ. ហើសិនជារបស់នោះគ្មានសោះ ហើយកាត់ឡើបនៃនឹង
ប្រើឱតឡើងដោយចេរក្នា ដើម្បីនឹងបញ្ជាតម្មាស់អូនដែលបានធ្វើ
បដិសិល្បាឯកិច្ចទួលភាត់ ដោយវិករាយនឹងដោយសប្បរស ? មួយ
ចំណោកឡើង តើយើងអាចដើរីថា ការសោយទីវិន្ទន៍នៃម្មាស់ព្រះរៀម

មកវិញ្ញាសា៖ ការនោះគ្នានសង្ឃឹមទេ គឺបាននោះត្រូវទទួលវាសនា
ដូចជាដនមុន្តទៀត ។

ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសកំមានព្រះបន្ទូលថា : “ជម្រាបអ្នកបុស,
ខ្ញុំស្ថាល់ហើយជនដែលអ្នកបានរោគនេះ គឺជាបងប្រុសចុងបង្គស់
របស់ខ្ញុំ ហើយខ្ញុំបានដឹងយ៉ាងពិតប្រាកដថាគាត់ស្សាប់ហើយ បើនេះខ្ញុំតាំង
ដឹងថា តើកាត់ស្សាប់ទៅកីឡាផាមី” ។

- ខ្ញុំអាចជម្រាបលោកបាន អ្នកបុសដើម្បី តាត់បានធ្វាយសំ
ជាតិទៅជាថ្មីទេ ដូចជានេរោះដែលខ្ញុំបាននិយាយជម្រាបលោកដែរ
ហើយលោកក៏ប្រហែលជានឹងត្រូវទទួលការផ្តាស់ជាតិដូចគ្នានេះដែរ
ខណៈណាលោកមិនបានពិនិត្យឱ្យម៉ែត្រចំនួននៃបុន្ណានទាំងឡាយ ដែល
ខ្ញុំបានប្រាប់លោកពីមុន្តមក ហើយបើលោកនៅវេទទទួចមិនព្រម
លេបង់សេចក្តីសម្រចចិត្តរបស់លោកនេះ ខ្ញុំសូរិភីកលោកម្នានេរោះ
ចុះ ។

- ជម្រាបអ្នកបុស ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសប្រជែងទទួចទៀត ខ្ញុំតាំង
ដឹងជាត្រូវដោកកំពុងអ្នកបុន្ណានទេ ដែលអ្នកខំខែៗខ្លួនជួយរក្សាការពារ
ជិវិតខ្ញុំនេះ ដែលជាដនដែលអ្នកមិនទាំងស្សាល់សោះ ហើយគ្នានទាំង
បានធ្វើអីជាអំពើការប្រសិរសមិនត្រូវទទួលចិត្តប្រណិតនេះជោង ។
បើនេះខ្ញុំសូរិភីកលោកអ្នកបុស មុននឹងខ្ញុំសម្រចចិត្តយ៉ាងណា ខ្ញុំត្រូវ
ការទៅឱ្យដែលកំន្លែងនោះសិន ខ្ញុំតាំងបានបង់គោលបំណងពេម្ខាន

ទាន់តែម្នាស់អូនពុំអាចធ្វើឱ្យកំណើកប្រចិត្តឱ្យរមេរោគមាមគ្មាន. សព្វា
នៅ: ប្រាប់ឱ្យដឹងថា ខ្ញុំត្រូវបានទទួលវាសន្តជាម្នាស់ព្រមរហូមដែរ ។
បើនេះ សូមយើងសង្ឃឹមថា ការនេះនឹងតតកើតមានឡើយ ហើយខ្ញុំ
ប្រាកដជាមានវាសន្តបានមកយើងពីម្នាស់អូនវិញ ដោយសេចក្តីរករាយ
ដែលយើងខ្លែងចាំមក” ។

ព្រះអង្គម្នាស់ប៊ិវិសក៍យាយចេញទៅទៅ ហើយនៅថ្ងៃទីមេូម្មាយ
ព្រះអង្គក៍បានដូចមិនអ្នកបួសដែលនៅ: នៅកន្លែងពេម្មាយដែលព្រះ
អង្គម្នាស់បានទ្រង់បានដូចបិមុន ។ ព្រះអង្គម្នាស់ក៍យាយចូលទៅជីត
តាត់ តាំងបំភាត់គ្នរសមភាត់រួចហើយអង្គរសុឱ្យភាត់បង្ហាញកន្លែង.
បើសិនជាពាត់ដឹង, គិតថ្ងៃខែបក្សាថេសិយាយ, ដើមលើថែរប្រៀង
និងទីកណ្តាលឈើឱ្យ ។ អ្នកបួសក៍មិនព្រមប្រាប់ព្រះអង្គសោះ ហើយ
ភាត់បាននិយាយបំភីព្រះអង្គបាមហេតុផ្សេង ដូចជាពាត់បាននិយាយ
ទូលព្រះអង្គម្នាស់បានដូច្នោះដែរ រហូតដល់ទៅនិយាយថា ទីបែត
មិនយុរប៉ុន្មានដឹងនេះ មានអ្នកដីសេះកំណៈម្នាក់ដែលមានទម្រង់
ការកែស្រែដឹងនិងព្រះអង្គដែរនោះ បានមកសុឱ្យភាត់បង្ហាញដូច្នោះ
ដែរ ។ លុះចាត់ចំណោះនិយាយបាមជននោះកំឱ្យប្រឆ្លងដូច្នោះពុំស្អាប់
សោះ, ភាត់ក៍ព្រមបង្ហាញដូរ, ឱ្យដីមូលមួយសម្រាប់ធ្វើជាអ្នកមកតុ-
ទ្ទេសក៍ និងប្រាប់អំពីកិច្ចការផ្សេងៗដែលប្រើរកត់ចំណាំ ដើម្បីធ្វើការ
ឱ្យបានសម្រេចបាមបំណង ។ បើនេះ ភាត់តតបានយើងជននោះត្រឡប់

ព្រះអង្គម្មាសលំហើសក៍សម្រួលអំណរគុណដល់អ្នកបុសយាយទ្វីន
តង់លើសេះ. ហើយដូចជាការងារមុខនៅវា រួចប្រឡងបរសេះតាមដូចមួយ
នោះ ។ នៅទីបំផុត ព្រះអង្គម្មាសក៍បានយាយទៅដឹងថា រួចប្រឡង
យើត្រដូចមួយនោះឈប់រិល. ព្រះអង្គក៍យាយចុះពីខ្លួនសេះ ។ មុននឹង
ព្រះអង្គចាប់យាយដំបានដីបុងទ្វីនទៅលើក្នុង ព្រះអង្គប្រឡងតង់យា
ទៅកន្លែងដើលមួយសន្តុ៖ ដើម្បីប្រឡងកត់ត្រាណីចាថ់នូវប្រមាណទាំងឡាយ
ដើលអ្នកបុសបានប្រាប់ ។ រួចប្រឡងក៍ខាងការចិត្តឱ្យភាពការទ្វីន ទើប
យាយទ្វីនទៅសម្រចប្រះថាទា និងទៅដឹងកំពុលក្នុង ។ លុះព្រះអង្គ
ម្មាសយាយបានប្រែបល់ជាប្រាំមួយដំបាន ព្រោះប៉ែតុលមេដឹងមួយ
លេចចេញមកពីក្រោយព្រះអង្គហេកជួចជានៅដើតិតាស ពួមចជាមាត់
មនុស្សប្រសកដើរដូចខ្លោះថា “ខ្សោយប៉ែតុលមេដឹងអ្នកភាពការហូសប្រមាណ
ទាំងអស់ទីទួលកម្មមួយជួនសិន ! ” ។

កាលបីព្រះអង្គម្មាស ប្រឡងព្រះសណ្ឋាប់ពួនុវការប្រមាជីយ៉ាង
ធ្លាក់ជួរដៃ៖ ព្រះអង្គក៍ក្រោចនូវប្រមាណអ្នកបុស. ព្រះអង្គប្រឡងយកព្រះ
ហស្សចាប់កាន់កាបិតស្សុវត្ថុប្រឡងនាក់បែរទេរក្រោយដើម្បីសងសឹក.
បុំនូវពេលនោះព្រះអង្គម្មាស ព្រមទាំងសេះព្រះអង្គក៍ភាយទៅជាថ្មីទេ
ទាំងអស់មួយរំពោះ ។

ចាប់តាំងពីពេលព្រះអង្គម្មាសលំហើសបានធ្វើដើរចេញទៅ.
ព្រះអង្គម្មាសក្បួចត្រួតឱ្យសាង ជាកាលដែលប្រឡងយកចេញមកដែលព្រះ

បានទេ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមអនុរអ្នកឱ្យមេត្តាគនុគ្រោះប្រាប់ដូរវិសល់ខ្ញុំ
ដូចជាអ្នកបានធ្វើសេចក្តីអនុគ្រោះដល់បងខ្ញុំជន ។ ខ្ញុំនឹងប្រហែលជាប្រព័ន្ធឌើមាមពីមានអ្នកបានប្រសិរជានបងខ្ញុំ ។

- ព្រោះខ្ញុំត្រូវបានយកដូចមេចបាន, អ្នកបួសពោល, ដើម្បីឱ្យលោកដី ហើយយល់ព្រមដោបងកំនិត ដែលលោកបានសម្រេចមក, បើសិនជាទុកំមានវិយថាសំដាតដូច្នេះ ហើយបើសិនជាទុំអាចទទួលឱ្យឯកជាន, នៅខ្ញុំនឹងក្រោកឡើងភាមមួយវាំពេច ដើម្បីបានដុំមួលដែលខ្ញុំមាននេះជួនទៅអ្នកកែត សម្រាប់ឱ្យអ្នកប្រើការធ្វើជាមគ្គទេសក៍ ។

ដោយឥតបណ្តាយឱ្យអ្នកបួសមានប្រសាសន៍ទៅទៀត, ព្រោះអង្គម្មាស់បែវិសក៍យាយងចេះពីខ្ពស់ ហើយយាយងចូលទៅជិតអ្នកបួសទាំងមួយដុំមួលមួយ បណ្តាត់មួលដែលតាត់នៅមានជាប្រើនទេរៀបចំនៅមក ព្រោះអង្គម្មាស់ ហើយនិយាយទូលព្រោះអង្គពិរបៀវបែលត្រូវបែន្រែក និងកិច្ចដែលត្រូវបែន្រែក ដូចជាតាត់បាននិយាយទូលព្រោះអង្គម្មាស់បានដូច្នោះដែរ ។ ហើយបន្ទាប់ពីតាត់បានវាំលិកព្រោះអង្គម្មាស់កំឱ្យខ្លាចនឹងសំប្រកដែលព្រោះអង្គនឹងបានពុ ហើយឥតយើពុមនុស្ស ទៅជាសំប្រកគំហកកំហែងយោងណាក៍ដោយ ព្រោះវាគ្មានធ្វើអ្នកបានក្រោពីវាំងក កំឱ្យព្រោះអង្គយាយឡើងទៅយើពុមនុស្ស អ្នកបួសក៍អនុញ្ញាតឱ្យព្រោះអង្គម្មាស់យាយទៅ ។

យាយគង់លើសេដ្ឋិជីណីរបៀរចេញទៅតាមផ្លូវវិតម្មយ ដែលព្រះរោម
ទាំងពីរមួនបានយាយទៅដី។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានសាគ. ដែលទ្រង់ឆ្លាប់ជីសេដ្ឋិបានពី
ថ្វីត្រីការសាគ. ក៏ទ្រាំទ្រឹនការអស់ព្រះកាយពលបានត្រាន់បើជាម
ស្ថិភ័យនឡៀត ។ ឈុំយាយធើជីណីរបៀរបានគ្រប់ចំនួនថ្វីហើយ. ព្រះ
នាយកបានជួបនិងអ្នកបុសដែលនោះនៅថ្វីទីម៉ែម្ពុយ ។ កាលបីព្រះ
នាយកបានយាយទៅដីជីតាត់ ព្រះនាយកយាយចុះពីខ្ពស់ ព្រះហស្ស
ម្ពាយការ់សេដ្ឋិ ហើយយាយចូលទៅតែងជីតាមអ្នកបុសតាំនាប់តាត់ គូរសម
តាត់តាមចេម្បតាត រួចព្រះនាយកត្រាល់ស្សរទៅតាត់ថា: “អ្នកបុសដីចំប្រើប្រើ
ស្សមអ្នកមេត្តាមីខ្ញុំលិប់សម្រាកកំក្ររអ្នកបន្ទិច ហើយស្សមអ្នកមេត្តា
និយាយប្រាប់ខ្ញុំថា តើអ្នកមានបានពុករីយាយទេថា នៅទីនិពិកក្នុង
ភ្នំនេះ. មានកន្លែងម្ពុយដែលមានសត្វចេះនិយាយ ដើមីណើចេះច្រៀង
និងទិកពណិលីឱ្យ” ។

អ្នកបុសក៏ធើយថា: “អ្នកស្រី. ដោយហេតុតែសំឡេងអ្នកធើ
ឯកខ្ញុំស្អាល់ថា អ្នកជាកេទអីភ្លាម ទោះអ្នកស្រីស្សវិកាតកំក្រងភាយជាប
មនុស្សបុសក៏ដោយ. បានជាតុំហេរអ្នកដូច៖ ។ ខ្ញុំស្សមសំមុនអំណារ
គុណនិងសេចក្តីគូរសមរបស់អ្នកស្រីហើយ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីរការយកក្រ
លេង ដោយបានទទួលកិត្តិយសបានគ្រឿរអ្នកស្រីស្សរខ្ញុំនេះ ។ ខ្ញុំស្សម
ជម្រាបថា ខ្ញុំស្អាល់ច្បាស់ណាស់កន្លែងដែលអ្នកស្រីស្សរកនោះ បុន្ថែ
តើអ្នកស្រីមានបំណងយ៉ាងណាក្នុងការស្សរខ្ញុំនេះ?

នានានទទួលពីព្រះអង្គម្មាស់បែវិសមកពាក់នឹងព្រះហស្ស ហើយកាល
បើព្រះនានាតារារីនិងបំពេញ ព្រះនានាំពេជយកពជ់នោះមកដាក់
រម្យលេខកុងបាតព្រះហស្ស ។ ទោះបីនៅរោលាយប៉កំព្រះនានាតត
ដែលដាក់ចង្វាមគជំនាយពីព្រះអង្គដែរ ។ នៅរោលាយប៉. ព្រះ
នានាប្រជំយកចង្វាមគជំនោះមកពាក់នឹងព្រះសុរាណ ហើយនៅរោលាយ
ព្រឹក កាលបើព្រះនានាប្រជំនឹងទីនទ្រីន ព្រះនានាំពេជយកព្រះហស្សទៅ
ស្ថាបិលដើម្បីចែងដើមិលថា គិតជំនោះនៅវេរតំបាមគ្គាល់ ។
ទីបំផុត នៅថ្ងៃដែលព្រះអង្គម្មាស់បែវិសត្ថរទទួលវាសនាក្សាយទៅជាតា
ច្បែខ្ទា ដូចជាព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀមដែរនោះ ព្រះនានានានមានព្រះ
បន្ទូលទៅការសំចង្វាមគជំ ដែលព្រះនានាតក់នៅនឹងព្រះអង្គនោះ បុំនឹង
មួយរំពោចនោះ ព្រះនានាក់សង្គត់យើត្រូគជំទាំងឡាយឈប់ស្ថាប់បង្ហាប់
ព្រះនានាប្រីត ជាសញ្ញាណុវិជ្ជម៉ា ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសប្រជំសោយទី
វិង្វុពយាយពិត្យប្រាកដហើយ ។ ដោយហេតុព្រះនានានសម្រេចព្រះទេស
ទុកជាមុនស្រែចទៅហើយថា កាលបើក្រើងដែលបានប្រជំកិច្ច ព្រះនានាប្រីន ព្រះ
នានានឹងយាយចេញទៅបំពេញកិច្ចនេះដោយខ្លួនជាតាល់មួន ។ ដូច្នេះ
ព្រះនានាក់មានសេចក្តីយើចាប់ជាម្នាក់ លុះស្មោះក្រើងបន្ទាប់ពីបាន
ស្បែកពាក់ក្នុងព្រះអង្គធើដាមទុសុយប្រុស និងរៀបចំគ្រឿងអារុជនិង
ហិរញ្ញវត្ថុជាបុរាណ និងក្រោយពីមានព្រះសវនិយ័ត្រប៉ះប្រាប់បិរិវារព្រះនានា
ថា ព្រះនានានឹងយាយត្រឡប់មកវិញក្នុងពេលពីរបីថ្ងៃ ព្រះនានាក់ប្រជំ

នៅពេលនោះ អ្នកបុសកិនិយាយទូលព្រះអង្គម្មាស់ក្បួចត្រីអាំពី ឧបសគ្គដែលត្រូវឡើងឱ្យបានទៅដែលលើកំពុលភ្លំ ដែលជាលំនោនៅ បក្សាជៈនិយាយ ។ កាលបីយកបក្សាជៈបានហើយ វានិងិយាយ ប្រាប់អំពីកន្លែងដើមឈើចេះប្រៀង និងទឹកពណិលើឯង ។ តមកទៀត អ្នកបុសបាននិយាយទូលព្រះនាង អំពីសំឡេងអូអរសម្ពុតគូរឱ្យព្រាប់ ព្រាប់ សំឡេងនេះលានំពុចពុមកពីគ្រប់ទិស តែតតយើពុត្តុមនុស្សទេ ។ នៅទីបំផុតអ្នកបុសបានទូលអំពីថ្មីខ្លាងជាថ្វីន ដែលជារត្តតែមួយ អាជធីឱ្យព្រះនាងនិងអ្នកជនទៀតកិតកំយជាទាមខ្លួន ។ កាលបីព្រះនាង ត្រូន់បានប្រាប់ ដូចខាងក្រោមនេះគឺជាប្រាប់អ្នកដីសេស់យ៉ាងភាព បានទៅដែលបានផ្តល់ជាតិពីមនុស្សទៅ ដោយហេតុតុប្រពិបត្តិ តាមលក្ខណ៍សំខាន់ៗ ដើម្បីឱ្យបានសម្រេចតាមបំណង គឺកុធម្ពៃបន្ទុន ងាកមិនប្រាប់ប្រាប់បានត្រូវសត្វសិន ។

កាលបីអ្នកបុសនិយាយចប់ហើយ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួចត្រីកំមាន ព្រះសវនិយ័ជា ៖ “បើតាមខ្ពស់ស្អាប់សម្រួលអ្នក ខ្ពស់បានដើងថា ឧបសគ្គចំណា ដើម្បីចេញទៅប្រពិបត្តិការឱ្យបានសម្រេចនោះ ទិមួយ គឺត្រូវឡើងឱ្យបានទៅដែលត្រូវសត្វនោះ កំឱ្យការកញ្ចប់ពីនិងសំប្រក អូអរ ដែលគេបានស្អាប់ពុទ្ធដែកពីពុត្តុមនុស្សអ្នកនិយាយ ។ ទិន្នន័យគឺកុ ធម្ពៃបន្ទុន ងាកមិនប្រាប់ប្រាប់បានត្រូវសត្វសិន ។ ចំពោះលក្ខណ៍សំខាន់ៗ ខ្ពស់មិនបាន ខ្ពស់បានត្រូវសត្វសិន ។ វិនចំពោះ

- សូមជំរាបអ្នកបុស, ព្រះអង្គម្មាសសំក្សត្រិមានព្រះសវនិយ៍, គេបាននិយាយរើនេះប្រាប់ខ្ញុំហើយ ខ្ញុំមានសេចក្តីអនុនេះអនុនចដ់បានរបស់នោះជាពោតនៃប្រមាណ ។

- អ្នកបុសកើតផ្លូវថា: “អ្នកស្រី, គេបាននិយាយការពិតជំរាបអ្នកស្រីមេន, របស់នោះចំឡើកអស្សារ្យក្រោលនឹងដួងគេបានជំរាបបុន្ថែតគេតែតានជំរាបអ្នកស្រីទេ អំពីខបសត្វទាំងឡាយដែលគេត្រូវពុះពារ ដើម្បីនិងបានរបស់នោះ ។ បើសិនជាកេបាននិយាយជំរាបអ្នកស្រីដែល ប្រហែលជាអ្នកស្រីមុខជាចិនជាចិត្តចេញដើរស្មោះស្រួលដូច្នៈឡើយ ។ សូមអ្នកស្រីដើរខ្ញុំ ហើយណយប់ប្រចាំយ៉ាងនេះទេ ។ សូមអព្រឹងត្រឡប់ទៅពីរ ហើយសូមកុំយល់ថាខ្ញុំនេះធ្វើឱ្យអ្នកស្រីខាតលាកនោះ ។

ព្រះអង្គម្មាសសំក្សត្រិកីមានព្រះសវនិយ៍ពេបថា: “លោកអីពុក, ខ្ញុំមកពិឆាយណាស់ ហើយខ្ញុំនឹងត្រួចចិត្តនឹងខ្លួនខ្ញុំជាតុំខាន ហើយខ្ញុំត្រឡប់ទៅពីរ ដោយពុំទានបំពេញកិច្ចធមាមបំណង ។ អ្នកបាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំ អំពីខបសត្វនិងអំពីគ្រោះថ្វាក់បណ្តាលឱ្យស្មាប់ជីវិតបុន្ថែតអ្នកតែតាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំ តើខបសត្វនោះយើងណាមួន: ហើយតើគ្រោះថ្វាក់នោះបណ្តាលមកពីអ្នី ការទាំងនេះហើយដែលខ្ញុំចង់ដឹងណាស់ ដើម្បីខ្ញុំនឹងបានយកទៅពិគ្រោះសូរខ្ពុសនឹងនិងពិចារណាមេដូច ថា តើខ្ញុំត្រូវដើរឡើបុរាណត្រូវដើរឡើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត, ឡើសេចក្តីភាពបាន, និងឡើកម្នាន់របស់ខ្ញុំ” ។

ត្តានរណាម្ភាក់បានសិល្បៈខ្លួនដាម្បកស្រីនេះសោះ ហើយអ្នកទាំង
នោះត្រូវស្សាប់តែហោងអស់ ។ ហើសិនជាម្បកស្រីនៅតែទទួចធ្វើតាម
បំណងអ្នកស្រីនេះ នោះអ្នកស្រីអាចធ្វើឲ្យបានមិនទេ ប៉ុន្តែសូមអ្នក
ស្រីជ្រាបថា ខ្ញុំមិនមែនដឹកនាំអ្នកស្រីឱ្យទៅកែបាបគ្រោះទេ ។

- លោកអីពុក ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីមានព្រះសវនិយ័យ ត្តានអ្នក
អាចវាំងភាគិនិយោខ្ញុំទទួចធ្វើតាមបំណងខ្ញុំនេះទេ? ហេះដូងខ្ញុំបាននិយាយ
ប្រាប់ខ្ញុំថា ការបុនប្រសប់អាចដូយឱ្យខ្ញុំសម្រេចការពាមបំណងបាន ។
ហើយខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តជាប្រែប្រឈមបែន្រែនេះមកប្រើ ។
ដូច្នេះ ខ្ញុំនៅតុំទាន់ស្អាត់តែដូរដៃលើត្រូវធ្វើដីណើរទៅទេ ។ តើជាសេចក្តីអនុគ្រោះដែលខ្ញុំត្រូវអង្គរសុំពីអ្នក សូមអ្នកមេត្តាប្រាប់ខ្ញុំកំប្រ-
កែក ។

អ្នកបូសក់បានក្រីនវំនឿកព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីជាលើកគ្រោយ
បង្គស់ សូមឱ្យព្រះនាងក្រឡើងពីគ្រោះនឹងខ្លួនឯងឱ្យមែនទេ ។ ឬ៖អ្នក
បូសលេងតាមបូសក់បាន តាត់ពុំអាចធ្វើឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីជាលើកប្រែប្រឈម
ទីយបាន តាត់កែលូកយកដុំមួលថ្វាយទៅព្រះនាងរួចពោលថា : “សូម
អ្នកស្រីយកដុំមួលនេះទេ ។ រួចអពេះពីរីប្រឹងជីស់សេះចុះ ហើយកាល
ហើយអ្នកស្រីបានដុំមួលនេះទេមុខអ្នកស្រី សូមអ្នកស្រីបរស់តាមឱ្យ
ជាប់ ដុំមួលនឹងរម្យលរហូតទៅដែលក្នុងដែលជាកន្លែងដែលអ្នកស្រីត្រូវ
ការរក ហើយជាកន្លែងដែលវាទ្រូវយប់ ។ កាលហើយជីស់សេះយប់រម្យល

លក្ខខណ្ឌទិន្នន័យវិញ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា សំគ្លែកដែងឯងទាំងឡាយ ដូច
ដែលអ្នកបានពោលបំភីខ្ញុំនៅ៖ អាចបន្ទាត់ទេះបីអ្នកអង់រាជយ៉ាង
ណា កំខើរទៅជាមួយបានដែរ បើនេនទៅត្រប់ការចាប់ផ្តើមធ្វើទាំងឡាយ
ដែលមានការលំបាកនឹងករួតរាយ គេតែពហាមយាត់មិនអីរីការ
បុន្ណែនប្រសប់ដែលខ្លួនមាននោះទេ ដូច្នេះខ្ញុំសូមរាយកៈ តើក្នុងរឿង
ដែលខ្ញុំយល់ថាមានប្រយោជន៍នេះ, គោរចយកការបុន្ណែនប្រសប់មក
រីការបានទេ?

- តើការបុន្ណែនប្រសប់ដូចមេចដែលអ្នកចង់យកមករីការនេះ?
អ្នកបួសស្សរ ។

- ខ្ញុំយល់ថា, ព្រះនានេដូរឈើយ, ហើសិនជានុខ្លួយកសំឡើងត្រឡប់ក្រឡៀក
គិត. ត្រឡៀកនោះនឹងតុស្សរមានការចាប់អារម្មណីបុន្ទាន់ ទេះបី
សំគ្លែកពួនខ្មៅង ហើយគូរឱ្យត្រួតព្រឹងយ៉ាងណាក់ដោយ ។ កាលហើត-
ឡៀកស្សាប់ពុំពុំហើយ, សំគ្លែកនោះកំត្តានអានុភាពមកលើមនោគតិខ្ញុំ
បុន្ទាន់ដែរ ឱ្យរក្សាលខ្ញុំនឹងបានសិតនៅជាលេវិ ប្រយោជន៍កំរិះរួម្រេង
វិច្ឆាន់ស្សានិតុំប្រាកាត់ការរីករាយណាត្វាយនេះ ។

- អ្នករី, អ្នកបួសដូរឈើយ, ថាប់តាំងពីដើមរបុពណ៍មកទល់កន្លែរ
នេះ មានជនជាថ្មីនបានស្សរមកខ្ញុំដើម្បីចង់ដើងដួរ ដែលអ្នករីបាន
សូរខ្ញុំនេះ. បើនេនខ្ញុំបានដើងថា តើមានជនណាមួយបានរីការបុន្ណែន
ប្រសប់ ដែលអ្នករីបាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំនោះទេ ការដែលខ្ញុំដើង គឺថា

ទាំងអស់ ។ គីជាសម្បុងបែកដែរប្រចេចផ្ទាល់សាលាកម្មាស់ឱ្យលោក
ម្មាស់ឡើយណាយធម្មានទៅត្រាន់ ឧចទិកចិត្ត កំឱ្យលោកម្មាស់ឡើងទៅ
ដល់លីកកំពុលភ្នំបាន ។ បុន្ថែសូមលោកម្មាស់ប្រយ័ត្នឱ្យមែនទេន កំ
ខ្លាចឱ្យសោះហើយជាពិសេសគីកកំងារកំបរម៉ឺនក្រាយ ។ ហើសិនជាបាល់
លោកម្មាស់មាកកកំបរម៉ឺនក្រាយ នៅលើកម្មាស់នឹងក្នាយទៅជាត្រូវ
ខ្លោម្បួយវំពេច ដូចជាតុកសេដ្ឋិប្បុអភិវឌ្ឍន៍ឡើត ដែលលោកម្មាស់បាន
យើក្បាន់ ព្រោះដុំថ្វីខ្លោទាំងនោះជាតុកអភិវឌ្ឍន៍ដូចជាលោកម្មាស់
ដែរ ដែលប្រតិបត្តិការណីតុបានសម្រេចដូចបំណង ដូចខ្ពុបាននិយាយ
ជម្រាបលោកម្មាស់រួចមកហើយ ។ ហើសិនជាលោកម្មាស់អាចធ្វើសំ
ត្រានៅថ្ងៃកំបរម៉ឺនក្រាយ ដែលខ្ពុប្រាន់តែបាននិយាយជម្រាបសិរីបុណ្ណោះបាន ដើម្បី
ឱ្យលោកម្មាស់ត្រង់ពិចារណាថីល ។ កាលបីលោកម្មាស់បានឡើង
ទៅដល់លីកកំពុលភ្នំ លោកម្មាស់នឹងបានយើក្បាន់ឡើងម្បួយនៅឯធន់ គី
នោះក្នុងត្រូវនៅលើកម្មាស់ហើយ ដែលគេជាកំបក្សារចេះនិយាយ ។ ដោយហេតុ
ថា សត្វបក្សារនោះចេះនិយាយ សូមលោកម្មាស់ស្ថិរវារ៉ា អំពិទិកនៃនៅ
ដើមឈើចេះប្រែង និងគីកពាណិលីន រានិងប្រាប់លោកម្មាស់តុបាន
ខ្ពុត្តានឹងជម្រាបលោកម្មាស់ក្រោពីនេះឡើតទេ ។ នោះហើយជាកិច្ច
ដែលលោកម្មាស់ត្រូវធ្វើ និងនោះហើយជាការដែលលោកម្មាស់ត្រូវ
ធ្វើសរាយ ។ បុន្ថែហើសិនជាលោកម្មាស់ណើតាមខ្ពុំ ហើយធ្វើតាម
ជូននានខ្ពុំនេះ នោះលោកម្មាស់តតាមនឹងក្បួយជិតឡើយ ។ ដូច្នេះ

ហើយ, សូមអ្នកស្រីយប់ទៅត្រង់នោះដោរ អពេជ្ជាចុះពីសេវាក្សាម, រួចអពេជ្ជាចុះឡើងទៅលើភ្នំទោ ។ ដូច្នេះ សូមអ្នកស្រីអពេជ្ជាចុះ អ្នកស្រីនិងបានជ្រាបការតទៅឡើក, តែសូមកំភ្លួចទាត់យកប្រយោជន៍ ពីការធ្វើដំណឹងនេះឱ្យបាន” ។

ព្រះអនុម្ភាស់ក្សិត្រីថាវីសាធ ក្រោយពីបានមានព្រះសវនិយ័យ អរគុណនិងដំបាបលាមអ្នកបុសនោះ កំយានឡើងជីស់សេះ ទោះដូមូល នោះទៅមុខ រួចឡ្រងបរសេះតាមផ្ទុរវិធីលដជីមូលបានរម៉ែល ។ ដូមូល នោះចេះតែរម៉ែលតែយ៉ាង ។ ឈុះដួលចិប់ផុត, ផុមូលនោះកំបានទៅ យប់ទោវិងក្នុង ។ ព្រះអនុម្ភាស់បានយានចុះពីខ្ពស់សេះ, ឡ្រងយក សំឡើងចុកព្រះភាគី រួចកំយានឡើងមូលទាំង ពាមផ្ទុរវិធីតាមកំពុលក្នុង ដោយសេចក្តីអង់ភាព ។ ព្រះនាងកំបានពួសុរសថ្មីក្នុងបុន្ញនៃសំឡើងអាជ ធ្វើជាដីនូយដល់ព្រះនាងយ៉ាងសំខាន់ ។ ហើយដរាបណាប្រះនាងបាន យានទៅមុខបន្ទិច ដរាបនោះសថ្មីក្នុងកំពុលតែពួន្ទាន់ បុន្ញនៃសំឡើងអាជ ដល់ទោជាកៅកែតារវកៅកែបណ្តាលឱ្យព្រះនាងឡ្វប់ស្ថារពីនោះទេ ។ ព្រះ នាងបានឡ្រងព្រះសណ្តាប់សថ្មីក្នុងកំពុលដែរជាថ្មីនយ៉ាង និងការសិចចំអក ធ្វើឱ្យ ត្បូរឱ្យឈើចាប់លាស់ ចំពោះកនែងជាស្ថិជីថ្មីព្រះនាងនោះ បុន្ញនៃ ព្រះនាងតែមានពាយពេជ្ជាចុះបន្ទិច ឡ្រងបែរជាមានព្រះសម្រួល ហើយបាន សវនិយ័យតម្លាកំងងចា : “ខ្ញុះតុងនិងពាក្យដែរប្រទេចប្រពាក្យចំអក ឡ្វកម្មីយរបស់អ្នកនោះទេ ។ ចូរអ្នកនិយាយឱ្យអាណក្រកជាងនោះទោ

ទេរៀតទៅ ខ្ញុំក៏តាមីក្រាលអូឡិច្ឆួយ ហើយអូកមិនអាចរារាំងវាទុមិនខីរ
ធ្វើដីលើរតទៅមុខបានទេរៀតទេ” ។ នៅថ្ងៃបំផុត ព្រះនាយក៏ប្រជែងបាន
យាយទ្វឹងទៅដែលថីខ្ពស់ ហើយបានយើត្រប្រឡងនិងបក្ស ។ ឯបក្ស
នៅក្នុងដោយចូលរួមគាំទិន្នន័យសម្រាប់ប្រការបានខ្លះស្រុកព្រះនាយកពួសូរ
សម្រេចបានរាមី ទៅបីមានមានតួចដូចខ្លោះក៏ដោយ ។ បក្សនោះ
វិញ្ញាបីព្រះនាយកថា : “ខ្លះស្រីស្អែក ចែយចោរឱ្យរាប់ កំចូលមកដីត
ឱ្យសោះ ! ” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួរត្រីសប្បាយព្រះទេរៀតយើនយើត្រូវត្រូវនោះ ក៏បាន
ជំហានយ៉ាងវេងទៅ ។ នៅពេលដែលព្រះនាយកបានយាយជីតទៅដែលថី
បំផុតនៃបំណងហើយ ។ ព្រះនាយក៏បានយាយទៅដែលលើខ្ពស់ ដែល
មានដែនដឹកភាពរបស់ឯធម៌ ។ ព្រះនាយកប្រជែងរកំយ៉ាងលើវិនិច្ឆ័យ
ប្រឡង ហើយក៏យកព្រះបាស្ត្រជាក់ពីលើប្រឡង មានព្រះសវនិយ័យទៅការ៖
បក្សថា : “បក្សខ្ញុំប្រព័ន្ធភាពការមកយកឯកង ហើយជីមិនត្រូវគេចែកទៅ
ឱ្យសោះ” ។

នៅពេលដែលព្រះអង្គម្មាស់ក្បួរត្រី ទាញយកសំឡើងចូលពីព្រះ
កាលិ បក្សក៏និយាយមកការនៃព្រះនាយកថា : “អ្នកស្រីដែលបាន សូម
អ្នកស្រីកំខិននិងខ្ញុំឱ្យសោះ ចំពោះការដែលខ្ញុំបានចូលរួមនិងសម្រាប់ប្រការ
នៅទៀត ដែលបានស្រកដោរអ្នកស្រីជាប្រើប្រាស់ក្រោលង ដើម្បីជួយរក្សា
សេវាការបស់ខ្ញុំ ។ ពិតមែនតែខ្ញុំជាប់នៅក្នុងប្រឡង ក៏ខ្ញុំសប្បាយចិត្ត

និងវាសនាដឹកជញ្ជូន បុរីនេដាយខ្ញុំកើតមកសម្រាប់ធ្វើជាទាសាមួយកណ្តាល
មួយដែលមកយកច្បាចនេះបាន ។ ដូច្នេះខ្ញុំនេះជាទាសាមួយកស្រីហើយ
ព្រោះអ្នកស្រីបានដណឹងយកខ្ញុំដោយសេចក្តីភាព និងថ្លែថ្លែរដាន
មនុស្សដែរទៀតទាំងអស់ក្នុងលោក ។ ហើយចាប់តាំងពីពេលនេះទៅ ខ្ញុំ
សូមសម្រេចក្នុងក្នុងការដែលខ្ញុំតុកាថប្រព្រឹត្តិផ្តើសបានចំពោះអ្នកស្រី ព្រម
ទាំងការទទួលខ្លួនធ្វើបាមសេចក្តីបង្ហាប់របស់អ្នកស្រីទាំងអស់ ។ ខ្ញុំ
ស្វាត់ហើយថាអ្នកស្រីជានរណា ហើយខ្ញុំនឹងជម្រាបអ្នកស្រីថា អ្នកស្រី
តតស្វាត់ខ្លួនអ្នកស្រីថានរណាទេ ។ បុរីនេថ្លែមួយខ្ញុំនឹងជម្រាបអ្នក
ស្រីឱ្យបានដឹង ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថាអ្នកស្រីនឹងដឹងគុណខ្ញុំជារ៉ូនពុំខាន ។
កន្លែវនេះ ដើម្បីជាការចាប់ធ្វើមឱ្យយើងទានូវសញ្ញាស្មាន៖ ត្រង់ ដែលខ្ញុំ
ត្រូវបានចំពោះអ្នកស្រី សូមអ្នកស្រីប្រាប់ខ្ញុំឱ្យដឹងមក អំពីបំណងអ្នក
ស្រីយ៉ាងណាមួយ៖ ខ្ញុំប្រើប្រាស់នេះធ្វើជូនហើយ” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រី ពោរពេញទៅដោយសេចក្តីសប្បាយរក
ប្រុះប្រុះបាន កំមានព្រះសវនិនីយ៉ែការការក្បាថា : “បក្សា. ខ្ញុំប្រាជ្ញា
ចង់បានវត្ថុត្រឹនឈាល់ដែលសុទ្ធដែងជាបស់សំខាន់ៗជាទីបំផុត ហើយ
ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រូវអរជាពន្លំពេក ដោយបានពុម្ពកសម្រួលសុវត្ថិភាព ចំពោះ
មកខ្ញុំ ។ បក្សា. ជាដីបុន ខ្ញុំបានដឹងថា នៅទីនេះមានទីកនាយិកលើឯ៉ា
ដែលអាចមានគុណភាពយ៉ាងអស្សារ្យ សូមអ្នកប្រាប់កន្លែងរបស់នេះឱ្យ
ខ្ញុំដឹងមុនរបស់ឯធនៅទ្រឹះទាំងអស់ ” ។ បក្សាក៍ប្រាប់កន្លែងរបស់នោះដល់
ព្រះនាង ដែលនោះមិនធ្វាយពីទីនោះប៉ុន្មាន ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីកី
យាងទៅការកំន្លែងនោះ. ហើយយកដល់ប្រាក់តូចមួយដែលព្រះនាង
បានជាក់ជាប់ទៅជាមួយ ទៅដឹងទីកនាយិកនោះជាក់ពេញ ។ ព្រះនាងកីយាង
ត្រឡប់មកការក្បាល់បក្សានិញ្ញ ហើយមានព្រះសវនិនីយដាតីទ្រឹះទាំងៗ : “បក្សា.
បុណ្យឯកតុំទាន់ត្រប់ត្រាន់ទេ. ខ្ញុំត្រូវការរកដើមឈើមេដែលប្រែងទ្រឹះ
ប្រាប់ខ្ញុំមក តើដើមឈើនោះនោះនៅឯណា? ” ។ បក្សាក៍ទូលថា : “សូម
អ្នកស្រីត្រឡប់ទៅក្រោយ. អ្នកស្រីនឹងយើញព្រោយឯមួយ ដែលនោះ
គុងទីនោះមានដើមឈើមេដែលប្រែង? ” ដោយប្រាប់ពេលឈើតិនោះស្អាយ

បុន្ទានទេ. ព្រះអង្គម្មាសសំក្បត្តិក៍បានយាយទៅដើរទីនេះ ហើយកំព្រៃង
បាន ពួមប្រែងយោងពីរោងកំលែចចេញពីចន្លោះដើមឡើងទ្រូវតា
សញ្ញាមួយដើរជាតិជាតិដើមឡើងដែលព្រះនាងត្រូវការរក បុន្ទែនដើមឡើ
នោះជំហើយខ្ពស់ណាស់ ។ ព្រះនាងកំត្រូវបំមកវិញ ហើយមានព្រះ
សវនិយ័ទោការ់បក្សាថា៖ “បក្សា, ខ្ញុំបានយើក្បាសដើមឡើងទេដ្រោះប្រោះបើយ,
បុន្ទែនខ្ញុំតាំងដឹកប្រឈមកណ្តាល” ។

- អ្នកស្រីពុំចាត់ដឹកប្រឈមវានេ. អ្នកស្រីត្រាន់តែកាច់យក
ថែកវាតុចម្លួយមក ដើម្បីយកទោដាំក្នុងស្វនអ្នកស្រី ។ ថែកនេះនឹង
ជុះថាកំប្លសភាម កាលបើគោរពរាជ្យលទោក្នុងដី ហើយមិនយូរបុន្ទាន.
អ្នកស្រីនឹងបានយើក្បាសថែកនេះទោជាតិដើមឡើងមួយដើមយ៉ាងណូន្តែងជាតា
ដើមឡើងដែលអ្នកស្រីទីបំពេនីនឹងបានយើក្បាសនេះដែរ ។

កាលបើព្រះអង្គម្មាសសំក្បត្តិបានរាយការនានាបស់ទាំងបីមុខ ដូច
ដែលស្រីអ្នកការ់សាសនាអីស្សាមបាននិយាយទូលព្រះនាង ហើយដើ
មួយព្រះនាងកំពុងព្រះទ័រចង់បានជាតិនៃប្រមាណមកការ់នៅនឹងព្រះ
ហាលូហើយ. ព្រះនាងកំមានសវនិយ័ទោការ់បក្សានៅទ្រូវតា៖ “បក្សា,
ការដែលអ្នកបានបំពេញបំណងខ្ញុំទាំងបុន្ទាននេះ តុំទាន់ត្រូវបំត្រាន់ទេ.
អ្នកនេះជាតិដើមហេតុនៃមរណភាពនៃបងប្រឈមខ្ញុំពីរនាក់. ដែលភ្លាយ
ទោជាដ្ឋានខ្ញុំទាំងនេះ ដែលខ្ញុំបានយើក្បាសពេលខ្ញុំឡើងមក ។ ខ្ញុំ
ប្រាថ្ញាបែងបានភាត់ត្រូវបំទោសុកវិញជាមួយនឹងខ្ញុំ” ។

នៅពេលនោះ តែសង្គមយើពុបក្សាបាកំដូចជាមិនចង់បំពេញ
គិចធុនត្រៃនាយកាមបំណង ។ វាត្រូវបាកំដូចជាថ្មីមច្រើម ទីបញ្ជាន
នាយករបញ្ញាកំបែន្ទែមថា : “បក្សា ឯងនឹកយើពុទេថា ឯងនឹប
និងនិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា ឯងជាការសារខ្ញុំ ដូច្នេះឯងប្រាកដជាការសារខ្ញុំ
ហើយជីវិតឯងកំនោកអូអំណាចខ្ញុំដែរ” ។

- ខ្ញុំមិនអាចប្រកែកនឹងការពិតនោះទេ បក្សាស្ថិយ នោះបី
ការដែលលោកស្រីសុវត្ថិភីជាការមានឧបសត្វុចំសម្រួលាស់ក៏
ដោយ ក៏ខ្ញុំត្រូវតែធ្វើបំពេញចិត្តអ្នកស្រីឱ្យបានដែរ ។ សូមអ្នកស្រី
ក្រឡេកមិលជីវិតឯងនេះ ក្នុងអ្នកស្រីបានប្រទេសយើពុក្តុមទីកម្មយ៉ា

- ព្រះនាយកំដូចយ៉ា ខ្ញុំយើពុក្តុមមួយហើយ ។

- សូមអ្នកស្រីយកក្តុមនោះមក បក្សាបាលបែន្ទែម ហើយ
នៅពេលចុះពីខ្លួនក្នុំនេះទេ សូមអ្នកស្រីយកក្តុមដែលមានទីកន្លែ
នេះ ប្រួចទៅលើគ្រប់ចូលខ្លះទាំងអស់ គឺជាមធ្យាពាយលម្អាប់រកបង
ប្រុសអ្នកស្រីទាំងពីរឱ្យបានយើពុដូចចិត្ត ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បែតិការីសាធក័ន្តិយកក្តុមទីក ។ ត្រូវឱងិនបក្សា
ដបទីកព្រមទាំងដើមឈើយានចុះមក ។ ឬ៖យានមកដល់ក្រោម ។
ព្រះនាយកំយកក្តុមទីកនោះ ទៅថា កំណើតិកបែន្ទែមខ្លះទាំងអស់ដែលព្រះ
នាយកនានយើពុ ហើយចូលខ្លះនឹមួយា ក៏បានប្រភាយទៅជាមនុស្ស
ម្មាក់ទៅដែរ ។ ដោយព្រះនាយកតមានភេទស្រាវទីកលើចូលណាមួយ

លោកទ្វីយ សេវាទាំងម្នាយ ព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀបចំទាំងពីរ និងពួក
សេដ្ឋីអភិជននទ្រៀតក៍បានរស់ទ្វីងទាំងអស់ ហើយព្រះនានក៍បាន
ស្តាល់ព្រះអង្គម្មាស់បាមាននឹងព្រះអង្គម្មាស់ប៊ូវិស ។ ព្រះអង្គម្មាស់
ទាំងពីរ ក៍បានស្តាល់ព្រះនានដែរ ហើយយាយចុះមកឱ្យប្រះនាន
សម្រួលសេចក្តីនិករលិក ។ ព្រះនានក៍មានសវនិយ័សូរថា : “ម្មាស់ព្រះ
រៀបចំទៅឯណា តើព្រះអង្គធ្វើអ្និះនៅទីនេះ?” ។ ដោយព្រះអង្គម្មាស់
ទាំងពីរបានផ្តើម្មាស់ ព្រះអង្គទីប៉ែនិងតីដ្ឋោ ព្រះនានក៍មានសវ-
និយ័សិយកាត់ទ្វីងភាមថា : “ថា ខ្លះហើយ តែបើកំបានម្មាស់អូន
មកជួយយកអាសានទេ ម្មោះសម្មាស់បងប្រហែលតុំទាន់អស់អូនយទេ
នៅតែដ្ឋោទៅទ្រូវរហូតដល់ថ្វីគេដីនុងម្រោចខ្លួន ។ ម្មាស់ព្រះរៀបចំ
ទ្រង់បាននិកយើញទេបុថា ម្មាស់ព្រះរៀបចំយាយមកទីនេះដើម្បីរកបក្រា
ចេះនិយាយ ដើម្បីចេះប្រៀងនិងទិកពណិលើឯធម៌ ហើយឈុំយាយ
មកដល់ទីនេះ ម្មាស់ព្រះរៀបចំបានយើញទេខ្លាំងចេះដើម្បីនៅបុទេ?
តម្លៃរសុម្មាស់ព្រះរៀបចំក្រឡូកម៉ែល តើមាននោះសល់មួយទេ ។
អស់លោកទាំងម្នាយដែលឈាមុនិពីពីរយើងនេះ ពីមុនគឺជាដុំឆ្នោតទាំង
នោះ ។ មិនតែបីណ្ឌភាពសោះ ម្មាស់ព្រះរៀបចំដែលបានភាយទេជាច្នៃ
ខ្លាំងនោះ តម្លៃរបានបែបជាតិកំណើនមកវិញអស់ហើយ ។ ហេតុនេះ
បិសិនជាម្មាស់ព្រះរៀបចំត្រូវការចង់ជ្រាបថា តើការអស្សារៀនោះយើង
ណានៅទេ នោះម្មាស់អូនសុមទូលថា គឺដោយសារគុណាចមិនទិកនោះ

ក្នុងក្នុងនេះ ដែលខ្ញុំបានយកទៅថ្មីថ្មីនិងមួយ។ ទីបច្ចុប្បន្នការអស្សាយរោះទ្វើនឹង ។ ក្នុងទីកន្លោះម្នាស់ក្សត្រិបានដាក់ចោលនៅដើម្បី ព្រោះអស់ត្រូវការយកមកប្រើប្រាស់អីឡូវតាមហើយ ។ ក្រោយពីបានដោលីមយកបញ្ជាប់ ដែលម្នាស់ព្រះរៀបចំនៅក្នុងន្រួចនេះ មកធ្វើជាទាសាកាលណា ម្នាស់អូនកំរកយើត្រានឹមឈើចេះថ្មីថ្មី និងទីកន្លោះលើឯកត្រូវតាំង ដែលម្នាស់អូនការនៃនេះ តែម្នាស់អូនពុំអាចដាច់ចិត្តត្រឡប់ទៅស្ថុកវិញ ដោយតតបាននាំព្រះរៀបចំជាមួយដែង ទីបម្នាស់អូនប្រើប្រាស់អូនត្រូវមានទៅលើបញ្ជាប់ ឱ្យបញ្ជាប់មធ្យាបាយ ។ បញ្ជាប់បានបញ្ជាប់ម្នាស់អូនអំពីកន្លឹងក្នុងក្នុងទីក និងអំពីការប្រើប្រាស់ទីកន្លឹងនេះ” ។

ព្រះអង្គម្នាស់បាននិងបើរិស កាលបើថ្មីថ្មីបានព្រះសណ្ឋាប់ព្រះសវនិយ័យ៖ ព្រះនាងដូច្នោះហើយ កំថ្មីថ្មីលំចា ព្រះអង្គត្រូវដំបាកគុណព្រះនាងច្រើនណាស់ ។ ចំណោកពួកសេដ្ឋិកបាបតិទៀនឡាយ ដែលយកកកកុញ្ញនៅជុីវិញ្ញីនោះ ហើយដែលបានស្អាប់ពុព្រះរាជសាសន៍ ព្រះអង្គម្នាស់ក្សត្រិដូច្នោះ កំបានសំមួងអំណារគុណនិងសេចក្តីដើម្បី ជាប្រើប្រាស់ជូនដល់ព្រះនាង ដែលបានដូចយស្រាចស្រីខ្ពុនឱ្យមានជីវិតរស់ជាមនុស្សឡើងវិញ ដោយប្រកាសខ្ពុនឱ្យអស់ត្រាដើម្បីជាទាសាប្រះនាង ហើយប្រុងខ្ពុនឱ្យតិន្នន័យដើម្បីបាមបង្ហាប់ព្រះនាង តតមានចិត្តនិកប្រចាំណាននិងព្រះនាងដែលដោលីមយកបានរបស់ដែលខ្ពុនប្រាថ្នាច់បានដែរនោះទេ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីក៍មានព្រះសវនិយ័ជ្ជាតិទ្វីនទ្រៀតចាំ: “អស់
លោកទាំងឡាយ, បើសិនជាអស់លោកបានយកចិត្តទុកដាក់ស្អាប់ខ្ញុំ,
នៅេអស់លោកអាចសង្គតយើពុំថា ខ្ញុំតានបំណុងអីដែលក្រោមអំពីរក
បងខ្ញុំឱ្យយើពុំនេះទេ, ដូច្នេះ បើសិនជាការនេះមានអត្ថប្រយោជន៍ទៅ
ធើអស់លោកដ៏រ, អស់លោកក៏តត្រូវដំបាកកំគុលខ្ញុំដ៏រ ទៅខ្ញុំសូម
ទទួលយ៉ាងវិរាយនូវសេចក្តីស្អោះត្រង់ ដែលអស់លោកប្រុងនឹង
សម្រួលឱ្យយើពុំជាកំច្បាស់ ចំពោះរូបខ្ញុំ ហើយខ្ញុំសូមអរគុណនឹងអស់
លោកវិញ្ញុដ៏រ ។ មួយចំណោកទ្រៀត, ខ្ញុំយល់ថា ឥឡូវនេះអស់លោក
ទាំងអស់បានត្រឡប់មកជាមនុស្សសេវា ចាកជុំពិភីអក់ពុំហើយទាំងខ្ញុំ
សុចិត្តល្អូមសប្បាយជាមួយសុរម្យលអស់លោក ដែលកែតមានក្នុង^{និង}
ពេលដូចនេះតាមឈាមួយនឹងខ្ញុំនេះ ។ បើតួល យើងមិនត្រូវនោះកំន្លែងនេះទេទៀត
ទ្រៀត ដែលជាកំន្លែងតានអីត្រូវការឱ្យយើងឈប់នោយូរទ្រៀតសោះ ។
សូមយើងទ្រីនិងសេវាទ្រូវប់ទេនៅពន្លេរៀងទូទីពិភព” ។

ដើម្បីជាតុរៀ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានយាយមុនគេទៀ យកសេវា
នៅក្នុងដែលព្រះនានបានលិចចោល ។ មុននឹងព្រះនានទ្រីនឹងត្រង់
សេវា, ព្រះអង្គម្មាស់បាន ដោយចំណូយសម្រាលព្រះនាន, បាន
អង្គរព្រះនានសូមឱ្យព្រះអង្គដូយការនៃប្រុងសត្វ ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រី
ក៏មានសវនិយ័ជ្ជា : “ម្មាស់ព្រះរៀង, បក្សនេះជាជាសាន្ត, ខ្ញុំចង់ការនៃ
ខ្លួនខ្ញុំជាល់, បើតួលបើព្រះរៀងមិចង់ការនៃមេករើនដើម្បីចេះប្រៀង,

សូមព្រះរៀមអគ្គិភាយកទៅ។ បើនេះសូមព្រះរៀមដួយការង់ត្រួចសត្វ
ខ្ញុបន្ទិច. ហើយឱ្យទៅខ្ញុវិញ នៅពេលខ្ញុបានឡើងដី៖សេះស្សុលបូល”។
កាលបីព្រះនាងបានឡើងគង់សេះស្សុលបូលហើយ។ ព្រះអង្គម្មាស់
ព្រះរៀមក៏បានច្បាយត្រួចសត្វនោះទៅ ព្រះនាងក៏ត្រង់នាកតម្រង់ទៅ
ទិស ដែលព្រះអង្គម្មាស់បែវិសកំពុងគង់ ហើយមានសវនិយ័ថា៖ “ម្មាស់
ព្រះរៀមបែវិស នេះជបជាក់ទិកពណិលើង ខ្ញុសូមច្បាយទុកនឹងព្រះ
រៀមហើយព្រះរៀមមិនមានការលំបាកទេ”។ ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសក៏ទូល
យកដបទិកជោយព្រះទៅយុវវិករាយ ។

កាលបីព្រះអង្គម្មាស់បាន ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសមួយអនី
ជោយពួកសេដ្ឋិកហបតិ បានឡើងគង់និងដី៖សេះគ្រប់គ្នាអស់ហើយ.
ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនត្រួចបង្គង់ចាំឱ្យនរណាម្មាក់បរសេះនាំដូវិចចោរទៅមុខ
ទេ ។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរ ចង់ទុកកិត្តិយសនេះជួនដល់ពួកសេដ្ឋិ ឬ
ពួកសេដ្ឋិវិញក៏ចង់ច្បាយកិត្តិយសនេះចំពោះព្រះនាង ។ លុះព្រះនាង
សង្គគយិញចា គ្នានជនណាមួយព្រមបរសេះទៅមុខគេសោះ ព្រះ
ចង់ទុកកិត្តិយសច្បាយព្រះនាង. ទីបព្រះនាងមានព្រះសវនិយ័ទៅការង់
អស់លោកទាំងអស់ចាំ : “អស់លោកទាំងម្មាយ ខ្ញុចាំឱ្យអស់លោក
ទាំងម្មាយទៅមុខ” ។ ជនម្មាក់ដែលនៅក្បែរព្រះនាងជាងគេក៏ដើរីយ
តាមនាមមិត្តធម៌ទាំងអស់ចាំ : “អ្នកស្រី បន្ទាប់ពីយិងខ្ញុបានដើរីយ
យិងខ្ញុត្រូវដំបាកកំណើអ្នកស្រីច្រើនណាស់នោះ។ គ្នានកិត្តិយសនាង

ដែលយើងត្រូវធ្វើចំពោះអ្នកស្រីក្រាតិពេលនេះទេ. ថ្មីបើអ្នកស្រីមិនប្រមុន្តុធ្វើ យើងខ្ញុំអ្នកស្រីសំដើរដៃឡាមក្រាយអ្នកស្រីដែរ” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីក៏មានសវនិយ័យថា: “អស់លោកជាទីគោរព, ខ្ញុំមិនសមនឹងទទួលភីតិយសដែលអស់លោកបម្រុងនឹងធ្វើចំពោះរូបខ្ពស់នេះទេ. ហើយបើសិនជាតុប្រមទទួល ក៏ព្រះតែអស់លោកប្រាញាមុន្តឹងទទួលដែរ ។ នៅពេលនោះ, ព្រះនាងក៏បរស់យាយចេញទៅមុនគេ, ហើយព្រះអង្គម្មាស់និងអស់លោកជាទីត ក៏បរស់តាមក្រាយជាមួយគ្មានតិចប្រាការទៅបាន: អូ! ឡើយ ។ នៅពេលយាយចេញប៉ុណ្ណោះ, ព្រះអង្គម្មាស់, ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រី. អស់លោកទាំងអស់បម្រុងចូលទៅដូចបង្កួល ដើម្បីសម្រួលអំណរគុណដល់គាត់ ចំពោះបងិសណ្ឌារកិច្ចដីប្រសិរដែលគាត់បានធ្វើដល់បរជនទាំងឡាយ នឹងចំពោះដីបូន្ទានរបស់គាត់ដែលអាចដូយប្រាជស្របជិវិតខ្ពស់បាន ហើយសិនជាតុប្រមុន្តឹងព្រមដើរហើយ ហើយគេតុំអាចដើរបានថា គឺគាត់ស្មាប់ដោយជាភាកាត ឬក៏គាត់ស្មាប់ពីព្រះតែគាត់អស់ត្រូវការនឹងនៅថាចំបង្ហាញផ្លូវដែលដើរបានទៅបាន ដែលត្រូវការនៅដើរឈូមយកវគ្គបិយាយ ដែលព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានដែលបានដោយ

ដូច្នេះ អ្នកដែករទាំងឡាយក៏ធ្វើដីណើរទៅបានទៀត បុន្ថែមេះតែរលោកតាមួយថ្មីបន្ទិច ដោយមកពីពួកសេដ្ឋិបុរាណកិច្ចនទាំងឡាយ

ដែលបានអព្រឹត្តមកពីប្រទេសនានា កាលបីធ្វើដីលើរមកដល់ផ្លូវ
ទៅការប្រទេសខ្ពស់ កំច្បាយបង្ក់លាងពេជ្ជៈអង្គម្មាស់ក្បួព្រឹងព្រះអង្គ
ម្មាស់ទាំងពីរជាបន្ទូបន្ទាប់គ្នា ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួព្រឹង ព្រះអង្គម្មាស់
បាននិងព្រះអង្គម្មាស់ប៊ីវិស ត្រង់បានខ្លះធ្វើដីលើរតាមផ្លូវតម្រង់
មកគេហស្ថានព្រះអង្គ ឱ្យបានដល់ដោយសុវត្ថិភាព ។

ដីបុងបង្គស់ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួព្រឹងបានជាក់ត្រូវបក្សានោះទេ
ក្នុងបន្ទប់ទួលក្រោរ ដែលយើងបានពេលរូចមកបើយ ។ ដោយ
ហេតុថា បន្ទប់ទួលក្រោរវិបរមុខទៅទិនសុនច្បារ កាលបីបក្សា
នោះវេសកយំឡើងសត្វុងទ្រូវតួចជាចាប ។ ក្រួចអីត ពាណិជ្ជ ជុនតា
ល្ងាចេក បើយនិងសត្វុដែលទ្រូវត្រួតពិនាទំងារ បានហើរមកទំយំ
បន្ទាន់តាមសម្រួលបក្សានោះនិយាយ ។ ចំណោកងមេកលើវិញ ព្រះ
នាយកាន់ឱ្យពេយកទៅដោន្លៅចំពោះព្រះក្រោព្រះនាន នៅក្នុងកន្លែង
សុនច្បារសម្រាប់ដំឡាតាំដោយពីផ្លូវបន្ទូច ។ មេកលើនោះបានដុះចាក់បុស
ហើយមិនយុប្បន្ទាន់កំទៅជាដោដើមលើមួយចំ ។ ដែលមានសិកម្មេច្រៀង
និងប្រគុំកើតជាត្រូវយ៉ាងពិរោះ ជូចជាដោដើមលើដែលព្រះនានបាន
កាថ់មេកយកមកនេះដោរ ។ ចំពោះទីកណ្ឌិលើលើឯំ ព្រះនាយកាន់ឱ្យ
ពេរៀបធ្វើអាយមួយនៅក្នុងរាលសុនបុញ្ញ កាលបីអាយនោះធ្វើហើយ
ស្រួចព្រះនានកំយកទីកនោះទាំងអស់ចាក់ចូលទៅ ។ មួយរំពោះនោះ
ទីកកើតកម្មបំប៉ូឡើង ។ ឱ្យបានដីលើរតាមផ្លូវតម្រង់ដែលចាត់
អាយត្រាប់តែម្ខាត់ ឱ្យបានដីលើរតាមផ្លូវតម្រង់ដែលចាត់អាយត្រាប់តែម្ខាត់

កណ្តាប់ស្មូវមួយ យ៉ាងចំណោតិចំពាក់កណ្តាលអានកម្ពស់ប្រហែល
មេដីហាន (០.៣២៥៨ម) ហើយហុរធ្លាក់ចុះមកវិញ្ញាតានិច្ច តតធ្វើឱ្យ
ទីការអនោះបោរំចេញបន្ទិចបានឡើយ ។

ជាកិច្ចនៃវត្ថុអស្សារ្យនេះបានលើចេញនឹងទៅដែលទីនិតាង ហើយ
ដោយហេតុថា ទ្វារដូចកំដូចជាថ្មារស្សននៅឯងហើយកចំបាតានិច្ច មិនយុវ
បុន្ទានប្រជាធិបាទបានប្រចិនកកកុញ្ញនៅដីនិតាងបានចូលមកមិនត្រូវប-
ត្រា ។ ចំនួនពីរិបីចេញកន្លែងមក ព្រះអង្គម្មាស់បានមិនខ្សោយ កាល
ហើយព្រះកាយពលស្សនបូលហើយ កំចាប់ប្រកបរបស់នៅតែឡើត្រូវត្រូវ ។
ហើយដោយការបរបាត់សត្វជាការកំសាន្តធម្មតារបស់ព្រះអង្គម្មាស់
ព្រះអង្គម្មាស់កំឡើងគង់សេះ រួចកំយាយចេញទៅបានបាត់ជាលើកដីបុង
បង្គស់ បន្ទាប់ពីពេលទ្រង់បានយាយត្រឡប់មកពីថ្មីជីលិរដ្ឋុងព្រោះ
វិញ្ញ នៅទីដែករាជក្រឹត់ពីក្រោលសត្វដែលបិតាចិត្តធម្មបានធ្វើទុកច្បាយ
ចម្ងាយប្រហែលពីរិលីយី (១លីយី=៥គ.ម.) ពីគេហស្សានព្រះអង្គ ។
នៅពេលដែលព្រះអង្គម្មាស់កំពុងនៅដោយចេញបាត់ជាលើកដីបុង
សត្វដែរ ។ កាលហើយព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរទទួលយើងឱ្យថា ព្រះបានសិលជំ
និងយាយមកដល់នាប់ៗ ព្រះមានពុកទាបានសេះជាប្រចិនបានលើ
ចេញមកពីត្រប់ទិស ព្រះអង្គកំយប់បាត់ ហើយយាយចំយោចេញពីទី
នេះ ដើម្បីកំឱ្យដូចព្រះរាជា ។ បុន្ណែនេះចំពាយដូរដែលព្រះអង្គម្មាស់

យាយចេយចេញទៅនោះ ព្រះអង្គម្មាសក៏បានដូចនឹងព្រះបានសុលតង់ ព្រះកំឡើងមួយយ៉ាងចេងឡើតរកវេតគេចេយក្រោយកុវិវិត ព្រះអង្គទេតយើញ ពុំបាន ។ នៅក្នុងខណៈភ្លាក់ភាន់ភាគៗនៅទៅ ព្រះអង្គម្មាសកំឡើងពីរមាន ពេលគ្រប់គ្រាន់តែយាយចុះពីខ្ពស់សេះ ហើយអារម្មណុតជួង់នៅមុខ ព្រះបានសុលតង់ ព្រះនិលាឌីឡើបទទីនឹងដីភ្លានដើម្បីប្រព្រះសិរសាមិល ព្រះអង្គឡើយ ។ បុំនែនព្រះបានសុលតង់ត្រង់សង្គែតយើញព្រះអង្គ ម្មាសកំឡើងសេះយ៉ាងសម ។ ស្មូកពាក់យ៉ាងស្មាតហាក់ ដូចជាដីនជាប់ ព្រះបានតិវិន្ទុនឹងព្រះរាជវាំង ។ កំចង់ទេតព្រះក្រុងព្រះអង្គទាំងពីរ ទីប្រព្រះអង្គទាន់សេះឱ្យលួយប់ហើយមានព្រះរាជឱ្យអារីមុខ ព្រះអង្គម្មាសកំឡើង ។

ព្រះអង្គម្មាសកំឡើងពីរកំពង់ដើម្បីប្រព្រះអង្គម្មាសកំឡើង ហើយតង់យរនៅមុខ ព្រះបានសុលតង់ ប្រកបដោយទីកមុខស្របតាម៖ ស្របសំស្រាយនិងប្រការ សុភាពរបសា ។ ព្រះបានសុលតង់ត្រង់សម្រួលិះមិលព្រះអង្គម្មាសកំឡើយ សន្តែះថាបាប់ពាក់ពីព្រះសិរសារបុរិតដល់ចុងព្រះបាន តែមានព្រះបន្ទូល ថាថូចមេឡើយ ។ បន្ទាប់ពីព្រះអង្គបាននិកស្វើចសរសៀវភាករ៍និង ទីក្រុងព្រះក្រុងជាជីវការយ និងព្រះអង្គម្មាសហើយ ព្រះអង្គកំពង់ត្រាស សូរថា តើព្រះអង្គម្មាសកំឡើងពីរជានរណាបៀយនៅឯណា? ។

ព្រះអង្គម្មាសបានកំមានព្រះបន្ទូលឡើងថា : “បពិត្រលួយ ចូលព្រះបាន ទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំជាបុត្រនាយកម្រៃតសូនរបស់ព្រះរាជ សូរថា តើព្រះអង្គម្មាសកំឡើងពីរជានរណាបៀយនៅឯណា? ។

ដែលតម្លៃគាត់ស្មាប់បាត់ទៅហើយ ហើយសព្វថ្មីនូវចុលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំ
នៅក្នុងផ្ទះដែលគាត់បានសង្គមខ្សោយឱ្យមុនពេលគាត់ស្មាប់បន្ទិច ប្រយោជន៍
ឱ្យចុលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំបានដ្ឋរកនៅបណ្តុះអាសន្នសិន ទម្រាំទូលព្រះ
បង្កំយើងខ្ញុំមានវិយក្រប់ការឡូមហប្រឹព្រះអង្គបាន ហើយនឹងបានចូល
សុំការព្រះអង្គធ្វើដើម្បីនឹងចិត្តធមជីវិត កាលបីឱកាសល្អបានផ្តល់ឱ្យ។

- តាមដែលយើងបានយើង ព្រះបានសិលតង់មានព្រះបន្ទូល,
គិត្យការងារបានដើរបានពីតួលិត្តបានទៀតមែនទេ? ។

- បពិត្យព្រះករុណាដែឡើឯសសព្រះអង្គម្មាស់បានមានបន្ទូល
គិតាមុខរបរចម្លាតាបស់ទូលព្រះបង្កំ ដូចជាមុខរបរនៃជននៅក្រោម
អំណោចព្រះអង្គដែលបានស្ថិតិតួចុលការអំភាពនៅក្នុងកងទ័ព្រះ
អង្គ ហើយមិនត្រូវចេសប្រែហសនឹងករណីយកិច្ចខ្លួនដូច្នោះដែរ ដើម្បី
ឱ្យស្របទៅតាមទម្ងាប់បុរាណ តុងព្រះរាជអាមាចក្រនេះ” ។ ព្រះ
បានសិលតង់ប្រែងស្ថិតិស្ថិតិមិនចម្លើយប្រកបដោយគិបណ្តិតនេះ ក៏
មានព្រះរាជអិន្តារទៅការអំព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរថា : “ព្រះការបរ-
បាត់នេះជាមុខរបរចម្លាតាបស់អ្នកហើយ ខ្ញុំសប្តាយចិត្តនឹងចង់យើង
អ្នកបាត់ឈាល់ ដូច្នោះចូរអ្នកមកជាមួយខ្ញុំ យើងហើកឱ្យអ្នករើសតាម
ចិត្តអ្នកស្ថិតិត្រ តើអ្នកចូលចិត្តបាត់សត្វអ្នកដានគេ” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក៏យាយទ្វីនគង់សេះ បរតាមព្រះបានសិលតង់ ។
ឬ៖បរសេះចេញទៅមិនបានឆ្លាយប៉ុន្មាន ព្រះអង្គម្មាស់ក៏ស្រាប់តែ

យើងសត្វជាប្រើនទៅម្នាច់ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បាម៉ានកំរើសយកសិង្ហា ។
ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសខ្លាយឱ្យ ។ វូចកំបែងដាយសេស់ចេញទៅក្នុងដីលាល
គ្នាដាយសេចក្តីអង់អាច ធ្វើឱ្យព្រះបានសិលតង់ភ្លាក់ជាម្នាច់ ។ ព្រះ
អង្គម្មាស់បានដេញតាមសត្វរបៀប ព្រះអង្គ ហើយកំបានចោលលំពេង
យ៉ាងត្រង់បំផុតទៅត្រូវមុតជាប់នឹងខ្លួនសត្វទាំងនេះ ។ ព្រះអង្គម្មាស់
បាម៉ានចោលត្រូវសិង្ហា ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសត្រូវខ្លាយឱ្យ ហើយក្រោយ
បន្ទិចមកព្រះបានសិលតង់កំឡើងទៅយើងសត្វនោះដូលមួយម្នាច់ ។
ចោលទៅមុខលេងរូច ។ ត្រានប្រែងឈប់នៅស្វ័យប័ណ្ណ ព្រះអង្គម្មាស់បាម៉ាន
កំដេញតាមខ្លាយឱ្យ មួយទៀត ។ ព្រះអង្គម្មាស់បែវិសកំដេញតាមសិង្ហា
មួយទៀតដែរ ហើយមិនយុរបុទ្យនៅព្រះអង្គម្មាស់កំបានចោលលំពេង
ត្រូវសត្វនោះស្ថាប់ជ្រាវដើងទាំងពីរ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បម្ចុងនឹងបន្ទាករ
បរាបាត្រូវទៅទៀត តែព្រះបានសិលតង់មិនឡើងត្រូងអនុញ្ញាត ។ ព្រះអង្គបាន
មានព្រះរាជអិន្តារហេតុត្រឡប់មកវិញ ។ លុះព្រះអង្គម្មាស់យានមក
ដល់ជិតព្រះអង្គហើយ ។ ព្រះបានសិលតង់កំមានព្រះបន្ទូលថា: “បើសិន
ជាម្នាច់បណ្តាបាយឱ្យអ្នកបាត្រូវទៅទៀត អ្នកនឹងបំផ្តាព្យកនៃនៅងប្រមាត្រូវខ្លួន
ខ្លួនខ្លួនអស់មួយរំពោះ ។ ខ្លួនមែនចង់សំចែសត្វខ្លួនទេ តែខ្លួនមានចិត្ត
ប្រជិនខ្លួនអ្នកដែលខ្លួនត្រូវគេទទួលស្ថាល់ក្នុងពេលត្រូវរោន់” ។

ព្រះបានសិលតង់ភ្លាសា កំពើតិចព្រះទំយេទារទន្ល់ស្រស្វាត្រព្រះ
អង្គម្មាស់ទាំងពីរព្រះអង្គនោះជាតង់ប្រមាណា ។ ហើយព្រះអង្គកំអពេញ

ព្រះអង្គម្មាស់ឱ្យទៅតាមព្រះអង្គកុងពេលតម្លៃនេះ ។ បើនេះព្រះអង្គម្មាស់បានច្រង់មានព្រះបន្ទូលធ្វើយថា : “បពិត្យលុបដូលិព្រះបាន, ទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំមិនសមនឹងទទួលកិត្តិយសដែលព្រះអង្គច្រង់សព្វព្រះរាជហ្មុមីយព្រះរាជទាននេះទេ ហើយទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំ សូមអនុរព្រះអង្គ សូមព្រះរាជទានអនុញ្ញាតកុំឱ្យទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំទៅតាមព្រះអង្គធ្វើអ្និតិវិកី” ។

ព្រះបានសិលតង់ច្រង់ពុំយល់ថា គើដោយហេតុអ្និតានជាប្រព័ន្ធអង្គម្មាស់ទាំងពីរមិនព្រមទទួលលេចកូវអនុគ្រោះនេះ ទើបព្រះអង្គច្រង់មានព្រះរាជឱ្យនារស្សរបង្កំឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ធ្វើយបំភីព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បានកំមានព្រះបន្ទូលធ្វើយថា : “បពិត្យព្រះករុណាដែលវិសេស, ទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំមានបុន្ណោះស្រីមួយជាបុណ្យពេបង្គល ។ ទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំទាំងអស់គ្មានរស់នៅជាមួយគ្មានជាប់ជានិច្ច ហើយទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំពុំដែលទទួលធ្វើ បូធ្វើអ្និតិវិកីបានសូរយោបល់នាន ឡើយ ចំណោកនានវិញ្ញកំដូច្ចោះដែរ, នានពុំដែលហើរសម្រេចធ្វើអ្និតិវិកីដោយពុំទានសូរយោបល់ទូលព្រះបង្កំយើងខ្ញុំជាមួយឡើយ” ។

ព្រះបានសិលតង់កំមានព្រះបន្ទូលពបថា : “ខ្ញុំសូមសរសើរជាប្រចិនចំពោះការរស់នៅវិរុំមគ្មានជាការពារភាពនេះ ។ ដូច្នេះ សូមអ្នកប្រើក្រាសិនបុរិអ្នកមិល ហើយនៅថែលត្រឡប់មកបរពាត់ជាមួយខ្ញុំ សូមអ្នកយកចម្លើយនោះមកប្រាប់ខ្ញុំកំខាន់” ។

ព្រះអង្គម្មាសទាំងពីរក៏យាយក្រឡប់ទៅលំនេរិញ បុន្ទែនទាំង
ពីរព្រះអង្គភតមាននឹកយើង មិនត្រីមតែពីវិជ្ជមឺនដែលព្រះអង្គម្មាសទាំង
ជូបនឹងព្រះបានសុលតង់ ហើយបានទទួលកិត្តិយសបរាបាក្តៃជាមួយព្រះ
អង្គបុណ្យ បុន្ទែនច្រឡំចំមទាំងគ្រប់ពុំបាននឹងយាយឡូលព្រះអង្គ
ម្មាសក្នុងត្រីអំពីវិជ្ជមឺនដែលព្រះបានសុលតង់បានមានព្រះបន្ទុលជាមួយ
ព្រះអង្គម្មាស ហើយព្រះអង្គច្រឡំមានបំណងនឹងនាំព្រះអង្គម្មាសទៅ
ជាមួយនឹងព្រះអង្គទៀតដឹង ។ ឈុំថ្លែស្អាកឡើង នៅពេលដែលព្រះ
អង្គម្មាសទានយាយទៅដឹងថានីតព្រះអង្គ នៅកន្លែងប្រមាណៗ ព្រះបាន
សុលតង់ក៏មានព្រះបន្ទុលស្មោចា : “ម៉ូចទៅ អ្នកមាននឹងយាយបាប
បន្ទុស្រីអ្នកទេ? នានយល់ព្រមឱ្យអ្នកទៅលេងនឹងខ្ញុំទេ?” ។ ព្រះអង្គ
ម្មាសទាំងពីរក៏នាកមិះព្រះក្រោតាតី៖ វួចព្រះអង្គម្មាសបាម៉ានក៏
មានព្រះបន្ទុលថា : “ឡូលព្រះបង្គិះយើងខ្ញុំសូមអង្វរព្រះអង្គសូមព្រះរាជ
ទានអក់យទោស បន្ទូលព្រះបង្គិះកី ឡូលព្រះបង្គិះកីភតមាននឹកយើង និងនេះបន្ទិចសោះឡើយ ។ ដូច្នេះ ចូរអ្នកនឹកកំភ្លេចក្បាន់ថ្លែទេ៖
ហើយថ្លែស្អាកនាំចិះយមកប្រាប់ខ្ញុំ ព្រះបានសុលតង់មានព្រះបន្ទុល”
ជាលើកទីពីរ ព្រះអង្គម្មាសទានភ្លេចវិជ្ជមឺននេះទៀត ហើយ
ព្រះបានសុលតង់ក៏តត្រឡំប្រាជិះនឹងការធ្វើសប្រហែលនេះដោយ
ទេរិញព្រះអង្គបានលួកយកដុំមាសចិត្តចេញពីក្នុងថង់ព្រះអង្គ ហើយ
ច្រឡំជាក់ទៅក្នុងថ្មីកំអារ៉ាព្រះអង្គម្មាសបាម៉ាន ទីបមានព្រះបន្ទុល

ដោយពុរិធម៌ចាំ : “ដីមូលនេះជាយករារពារកំឡើងអ្នកភ្លេចវីរិ៍ដែលខ្ញុំ
ត្រូវការចង់ដឹងនេះទៀត ។ នៅល្អាចនេះ ដីមាសនេះនឹងធ្វាក់ចេញពី
ខ្សែក្រវាត់អ្នក ហើយពុសមេងអាចឡើងអ្នកនឹកយើងដែលវីរិ៍នេះ
ភាម ដែលអ្នកតុបាននឹកយើងនៅពេលមួន ។

វីរិ៍នេះបានកើតឡើងដូចព្រះបានសុលតង់ត្រង់បានព្រមាន
មែន ហើយតុមានដីមាសបីនេះ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរប្រាកដជារេចចេ
មានបន្ទូលពីវីរិ៍ខាងលើនេះ ទូលព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនពីរីសាងទៀត ។
ដីមាសបានធ្វាក់ចេញពីខ្សែក្រវាត់ព្រះអង្គម្មាស់បានម៉ាន នៅពេលដែល
ព្រះអង្គម្មាស់ដោះខ្សែក្រវាត់ចេញរៀបនឹងចូលដំឡើ ។ មួយរំពោះនោះ
ព្រះអង្គម្មាស់កំយាយទៅជូបព្រះអង្គម្មាស់បែវិស រួចយាយទៅការង
បន្ទប់ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនពីរីសាងបន្ទូលសុទ្ធស
ព្រះនាមអំពីការដែលត្រង់មករំខានព្រះនាមកុនកាលមិនគ្នា រួចកំមាន
បន្ទូលអំពីវីរិ៍នោះទូលព្រះនាម និងអំពីពេលបានជូបព្រះបានសុល-
តង់ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនពីរីសាងត្រង់កំយនឹងដឹងនេះ ទីបាន
ព្រះសវនិយ័ម្ធាំ : “ការដែលម្មាស់ព្រះរៀបបានជូបនឹងព្រះបានសុល-
តង់ ជាការមួយសប្បាយហើយប្រកបដោយកិត្តិយសមួយចំណាស់
ហើយទៅមុខ ការជូបនេះវិតតែបណ្តាលឱ្យព្រះរៀបសប្បាយទៀត ។

បុរីន្ទចំពោះខ្ញុម្មាសជាបុន ការដូចនេះជាការនាំឱ្យរៀនាន ហើយឱ្យត្រួយ
ទិត្តិជង ។ ម្មាសអូនយល់ច្បាស់ថា ដោយសារតែសេចក្តីវាប់អានចំពោះ
ម្មាសអូនហើយ បានជាព្រះរៀមហើនប្រកេកមិនត្រាមធ្វើតាមបំណង
ព្រះបានសុលតង ។ ខ្ញុម្មិនគុណម្មាសបងទាំងពីរដើម្បីជាលេដ្ឋាន ម្មាស
អូនស្ថាល់ច្បាស់ហើយមេត្រិភាពរបស់ម្មាសបង ចំពោះមកលើឃុបម្មាស
អូនដូចជាមេត្រិភាពម្មាសអូនមានឡានឈើម្មាសបងដើរ ។ ម្មាសព្រះ
រៀមសុខចិត្តប្រពើត្តអំពើពុំក្តារសម ចំពោះព្រះបានសុលតង ដោយ
ហើនប្រកេកត្រង់នឹងព្រះអង្គ កុឱ្យនៅពាត់ការសែនឡានជាការរការ
ដែលយើងបានបេប្រាកិនគ្មាយកហើយ ។ ម្មាសព្រះរៀមបានពិចារណា
យ៉ាងត្រូវថា បើសិនជាម្មាសព្រះរៀមបានត្រូវយុទ្ធផលបន្ទិចមួនទៅ ឲ្យបានកែតែ
ហើយ នោះម្មាសព្រះរៀមនឹងត្រូវយុទ្ធផលបន្ទិចមួនទៅ ឲ្យបានកែតែ
ត្រូវឡើងបានប្រកេកព្រះអង្គរបុត ។ បុរីន្ទម្មាសព្រះរៀមស្ថាល់ថា ជាការ
ប្រព័ប្រ ដែលយើងបានប្រកេកជាដាច់ខាត នឹងព្រះរាជបំណងព្រះ
មហាក្សត្រ? សេចក្តីប្រាញារបស់ព្រះបានសុលតង គឺជាសន្យាទាំងឆ្លាយ
ដែលអាចនាំឱ្យមានត្រោះ បើសិនជាគោប្រកេកពុំធ្វើតាម ។ ដូច្នេះបើ
សិនជាម្មាសអូននឹងយាត់ព្រះរៀមកុឱ្យនៅពិចារណាបំណងព្រះអង្គទៅ នោះ
យើងបាន ម្មាសអូននឹងវិតតែធ្វើឱ្យម្មាសព្រះរៀមទទួលរដ្ឋាភិបាល និងព្រះរៀម
អង្គឡើង ហើយនឹងបណ្តាលឱ្យម្មាសអូនវេចនាដាមួយនឹងព្រះរៀម
ដឹង ។ ម្មាសព្រះរៀមយើងបាន តើខ្ញុម្មាសនោះពេញនាយករដ្ឋាភិបាល ។

ដីច្បែះមុននឹងយើង ត្រូវដោយយ៉ាងណាទោះ ត្រូវយើងពីគ្រោះស្តី
បក្សាថេសិរីយាយសិន ហើយយើងចាំម៉ឺនតើបក្សានឹងឱ្យដឹងទ្វាន
យើងយ៉ាងណា បក្សាមានបញ្ហាព្យាសវេរ ហើយចេសប្រមាណការអូទ
ជីងជាមុន ហើយបក្សាដែងជួយយើងនៅពេលមានការលំបាកដៃងទៅ
ដែលធ្វើឱ្យយើងទាល់តំនិត” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួរត្រីកើយកត្រួងសត្វចេញមក ហើយបន្ទាប់ពី
ព្រះនាងបានស្រីរើងនោះដល់បក្សាបើយ នៅថ្ងៃពេលព្រះក្រោមព្រះអង្គ
ម្មាស់ ព្រះនាងកំសុរឡើបក្សាថា តើឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ធ្វើយ៉ាងណា នៅ
ក្នុងភាពអល់ងកនេះ ។ បក្សាកំដើរិយាធិះ “ត្រូវតែព្រះអង្គម្មាស់ព្រះ
ស្រីម ព្រមទាំងអ្នកស្រីធ្វើស្របតាមផន្ត់ព្រះបានសុលតង់ ហើយត្រូវ
សុំយ៉ាងព្រះអង្គមកលេងដួន៖អ្នកស្រីដ៏រ ។

- ឬទីនេះ បក្សា, (ព្រះនាងមានសវនិយ័យ) យើងស្រឡាញៗ
បងបុនយើងរកអូប្រែវបញ្ហាន ។ តើមេត្រីភាពរបស់យើងមិនបែកបាក់
ទេប្រុងដោយដោរីនេះ ។

- ត្រានអូទាំងអស់, (បក្សាបើយ) មានវិតតែពីប្រសិរីឡើង ។

- ដីច្បែះ, ព្រះបានសុលតង់នឹងយើងព្យូរបខ្ពុំហើយ (ព្រះនាងមាន
ព្រះសវនិយ័យ) ។ បក្សាកំដើរិយាធិះ ជាការចាំបាច់ត្រូវតែឱ្យព្រះអង្គយើង
អ្នកស្រីហើយការចាំងអស់នឹងប្រព្រឹត្តឡើយាយ៉ាងប្រព័ទ្មេរោគ ។

នៅថ្ងៃនេះអ្នកឡើង ព្រះអង្គម្មាស់បាននឹងបែវិសកំយ៉ាងត្រ-

ឡ្ងប់ទៅបរាបាត្រូសត្វវិញ. ហើយព្រះបានសុលតង់កែច្រដៃត្រាស់សូរជា
គើព្រះអង្គម្មាស់មានបាននឹករួមឱ្យស្ថិភ៍រីនឱ្យនោះ ដល់ព្រះអនុជក្រពី
ទេ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បានមកកំយាយចូលទៅដីព្រះបានសុលតង់ ហើយ
មានព្រះបន្ទូលថា: “បពិត្រព្រះករុណាក្នុងរឿសស. លួនចូលឱ្យអាជត្រម្បវ
រូបទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំបានតាមព្រះរាជបំណង ហើយទូលព្រះបង្គំយើង
ខ្ញុំបានបម្បុនខ្ពស់នឹងធ្វើតាមបង្គាប់ព្រះអង្គ ព្រះថាទូលព្រះបង្គំយើង
ខ្ញុំមិនត្រូវការទូលសេចក្តីយល់ព្រម ពីចូលស្រីទូលព្រះបង្គំយើង
ឱ្យបុរាណៗទេ គឺនានចំមទាំងឱ្យយោបល់ថា ទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំ
មិនដឹងថាចាប់សូរយោបល់នានធ្វើអ្នីដូច ដោយហេតុថារីនឱ្យនោះជាតុ
ករណិយកិច្ចរបស់ទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំ ដែលត្រូវមានចំពោះព្រះអង្គ ។
ដូច្នេះបពិត្រព្រះនរបតីទូលព្រះបង្គំយើងខ្ញុំ សូមព្រះអង្គព្រះរាជទាន
អក់យទោសដល់ទូលព្រះបង្គំដី ចំពោះរីនឱ្យនោះ” ។

ព្រះបានសុលតង់មានព្រះបន្ទូលផ្លើយថា: “ការនេះសូមជនកំ
ព្យួយឱ្យនោះ. យើងយល់ព្រមយោងវិករាយបំផុត ហើយយើងសង្កែម
ថា ឯងនឹងត្រូវមានការគូរសម្រួលយើងយើងតែត្រូវបុរាណឱ្យដែលបាន
ហើយ” ។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរអរៈនខាងនៅសេចក្តីត្រាប្រណិកូស
ប្រមាណនេះ កំគ្មានមានព្រះបន្ទូលផ្លើយយោងណា ក្រោពីនកំព្រះ
សិរសាល់មែនសេចក្តីគោរពយោងជ្រាមដ្ឋានចំពោះព្រះអង្គ ។
នោះថ្ងៃនោះ ព្រះបានសុលតង់ប្រដៃជាប់យប់បរាត្រ ខុសពី

ព្រះរាជទម្ងន់ប័មក ដោយហេតុពេតព្រះអង្គត្រង់ពិចារណាយើពួជា
ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរប្រកបដោយបញ្ហាលម្បាសវិវ និងសេចក្តីអង់អាច
ណាស់ ព្រះអង្គក្រោងមានព្រះថែមអនុមចង់សន្តនា ដោយសិរិ
ជាមួយព្រះអង្គម្មាស់ ទីប្រពេលប្រពេលប័មកព្រះបារម
ភាពរាជវិញ្ញុជូន ។ នៅពេលធ្វើដីណើរយាយចេញទៅព្រះអង្គត្រង់
សញ្ញព្រះរាជហប្បុទីយអនុញ្ញាតឱ្យព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរបារស់ទន្លេម
សង្គមព្រះអង្គ គឺជាកិត្តិយសដែលបណ្តាលឱ្យកើតសេចក្តីប្រើណែន,
មិនត្រឹមតែពិពុកម្នូរចំនួនព្រះរាជរាជ សូម្បីពេលការងារដូច
ម្រឿនមានសេចក្តីអនុមចិត្តដែរ កាលបូរិយើពួជាប្រពេលប្រពេលប័មក
ទទួលកិត្តិយសយាយមុខលោកជូន ។

កាលបូរិព្រះបានសុលតង់យាយចូលទៅដែលក្នុងព្រះរាជធានី
ហើយ ប្រជាពលរដ្ឋដែលសិតនៅសង្គមវិគី បានខំសម្រួលចំនួន
ព្រះអង្គម្មាស់បាននិងព្រះអង្គម្មាស់ប៊ូវិស ដោយចង់ជីងថា តើព្រះ
អង្គម្មាស់ទាំងពីរនោះជានរណា ជាដនបរទេស បុរីជាដនក្នុងនគរ
នោះទេ ។ អ្នកខ្សែកំបានពេលថា : “ទោះជាយោងណាកំដោយ សូម
ឱ្យព្រះអាណិទេមេត្តាដាក់ទានឱ្យព្រះបានសុលតង់ មានព្រះរាជបុត្រ
ពិរព្រះអង្គ ហើយមានព្រះរូបលួតតខ្លោះប្រកបដោយទីក្រព្យព្រះរាជក្រឹង
រិករាយជូន កុំខាន ហើយជាប្រពេលនានាសុលតានប្រសុពត្តមក
ជូនប្រក្រពិធីមុត្តា នោះព្រះរាជបុត្រព្រះអង្គប្រហែលជាមានព្រះជន
ដំបូងទៅនោះទៅហើយ” ។

វត្ថុទិន្នន័យដែលព្រមបានសិលពង្រកចូលចានជើងជល់ព្រមអង្គម្មាស់
នៅពេលយាយឡើដែលព្រមបរមភាពវាំង គឺព្រមអង្គច្រង់បាននាំព្រមអង្គ
ម្មាស់ទៅមិលបន្ទប់ទាំងឡាយក្នុងប្រាសាទ ហើយព្រមអង្គម្មាស់ក៏
ច្រង់ស្វើចសរសើរលម្អិតគ្រឹងសង្គារិម ភាពធីតាមឃាយ ក្បាច់រចនា
ដើរឃើងទិន្នន័យដែលមិនមែនបានប្រើប្រាស់ឡើង នៅទីបំផុតគេក៏រៀបចំអាហារភាគជន
យ៉ាងល្អបំផុតថ្មាយព្រមអង្គម្មាស់សាយ ព្រមបានសិលពង្រកក៏អាណីញ្ញា
ព្រមអង្គម្មាស់គង់តុសោយក្រុយបានសោយជាមួយព្រមអង្គ ។ ព្រមអង្គ
ម្មាស់ទាំងពីរបម្ចុងប្រកែកដែរ បើនេះព្រមអង្គម្មាស់ច្រង់យល់ព្រមតាម
វិញ កាលបីព្រមបានសិលពង្រកមានព្រមបន្ទូលថា គីជាសន្នែ៖ព្រមអង្គ ។

ព្រមបានសិលពង្រកមានជាក្យត្រច្រង់ប្រកបដោយបញ្ហាគុងខ្លួន ហើយ
ច្រង់មានការយល់យ៉ាងដោរជ្រោះខាងវិទ្យាសាស្ត្រ ពិសេសគីជាសន្នែប្រវត្តិ
សាស្ត្រ ។ ដូច្នេះ ព្រមអង្គបានច្រង់ចិត្តាកុកជាមុនថា នឹងធ្វើមរករើឱង
មានព្រមបន្ទូលមុនព្រមអង្គម្មាស់ មិនទុកឱ្យព្រមអង្គម្មាស់មានព្រម
បន្ទូលមុនព្រមអង្គបានឡើយ ។ ដោយហេតុនេះ ព្រមអង្គក៏ចាប់មាន
ព្រមបន្ទូលមុន រួចជាបន្ទូលបន្ទាប់មកការសន្ននាក់ចេះពេមានបុរីហក្សុង
ពេលសោយក្រុយបានសោយ ។ បើនេះនៅត្រូវបៀវិងនៃការសន្ននានោះ
ព្រមអង្គម្មាស់ច្រង់មានព្រមបន្ទូលប្រកបដោយការចេះដីង ការឈ្មាន
នៅ ។ ការវិនិច្ឆ័យនិងការស្វាល់ខុសស្វាល់ត្រូវជាដែកជាប់មុនការ ដែលជាបេតុនាំ
ឱ្យព្រមបានសិលពង្រកច្រង់ស្វើចសរសើរជាមិបំផុត ។ ទីបីព្រមអង្គច្រង់

ព្រះមិនក្នុងព្រះទេយចា : “បើសិនជាកុមារទាំងពីរនេះ ដែលប្រកបដោយបញ្ហាយ៉ាងនេះ ត្រូវប់ហើយ បានទៅជាបុត្របស់ខ្ញុំ ហើយទៅបីខ្ញុំនឹងអប់រំរាជោយខ្លួនខ្ញុំជាតាល់ទៀតក៏ដោយ ក៏យុវជននេះគ្មានចេះអ្នកឱ្យលើសពីនេះទៅទៀតបានដែរ” ។ បន្ទាប់ពីការសន្ននាយ៉ាងវិនជាមួយព្រះអង្គម្មាស់នៅនឹងក្រុងការិយាល័យព្រះអង្គទៀត ។ នៅថ្ងៃបំផុត ព្រះអង្គក៏មានព្រះបន្ទូលចា : “ខ្ញុំតុលានីកស្សានចា នៅថ្ងៃដីបន្ថែមមានអភិជនក្រោងទាំងឡាយ ដូច្នោះដែលជាកុងចោះខ្ញុំ មានការអប់រំយ៉ាងខ្ពស់ខ្ពស់ មានចំណោះបញ្ហាបុន្ណែនប្រសប់ដ្ឋានដូច្នោះស្រាង ។ តាំងពីខ្ញុំកើតមក ខ្ញុំតុលានីកស្សានអ្នកឱ្យបានសប្បាយដូចជាបានសន្ននាដាមួយនឹងឯងនេះទេ ។ បុន្ថែមឈ្មោះគ្រប់គ្រាន់លួមហើយ ព្រះដល់ពេលអ្នកត្រូវឈប់សម្រាកលំដ្ឋាកាយមិនការកំច្រើនដូច្នោះ នៅក្នុងព្រះបរមាបានរាយការពីក្រោងនោះ ស្ថិចឯងអពើពីរទៅស្តាប់ពុរិត្រក្នុងដែលតែកំពុងលេងនោះទេ” ។

កាលបីព្រះបានសិលតងប្រជែងមានព្រះបន្ទូលចប់ភាម អ្នកក្រោងដែលបានទទួលបង្ហាប់ក៏ចូលមកសម្រេចនឹងជាមួនយ៉ាងបុន្ណែនប្រសប់ ។ ពួកអ្នកក្រុមាច់យ៉ាងលើទៅយុវជនកំច្រើនកំប្រើប្រាស់នឹងក្រោង នាគារនាងកិចចាំងស្បាយបានទៀតឱ្យការកំបញ្ញាប់ការសប្បាយយ៉ាងលួមណាស់

ព្រះអង្គម្មាសទាំងពីរ កាលបឹងលំថា ពេលភាពនៃពេលយានិត
យប់ហើយ ក៏ឱនុសុគដម្យចំឆ្លាយបង្គំសុំលាងព្រះបានសុលតង់ ក្រោយ
ពីបានសម្រេចអំណរគុណព្រះអង្គចំពោះព្រះខ័យសប្បុរសនឹងកិត្តិយល
ដែលព្រះអង្គប្រចង់បានធ្វើមកលើខ្លួន ។ ព្រះបានសុលតង់ក៏ប្រចង់យល់
ព្រម ហើយមានព្រះបន្ទូលថា: “យើងអនុញ្ញាតឱ្យឯងឡៅហើយ។ សុម
ឯងនឹកថា យើងបាននាំអ្នកមកការនៃព្រះរាជវាំងយើងដោយជ្រាល់ខ្លួន
យើងដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យឯងស្អាត់ផ្ទូរប្រយោជន៍ដែលធ្វើក្រោយ ឯងមក
លើងជ្រាល់ខ្លួនឯងនៃពេលម្ខាន ។ ឯងនឹងត្រូវបានគេទទួលដោយវិរាយ
ហើយដាក់រាយឯងបានមកលើនឹងយើងពីការយើង ដែលនៅក្នុងកំ
បានធ្វើឱ្យយើងសប្បាយប្រើប្រាស់” ។

មុននឹងថ្លាយបង្គំលាងព្រះរាជវាំងពេញពីព្រះរាជវាំងឡៅ ព្រះអង្គ
ម្មាសទាំងម្រោងបានព្រះបន្ទូលថា: “បពិត្រព្រះនរបតីជាម្មាសជិវិត
លើត្រូង ។ ទូលព្រះបង្គំយើងខ្សែសុមអង្គរព្រះករុណាដែវិសេស សុមព្រះ
អង្គប្រចង់មេត្តាអនុញ្ញាតៗដែលទូលព្រះបង្គំនឹងដែលបង្គំសិទ្ធិទូលព្រះបង្គំ
ឯង គឺសុមព្រះអង្គប្រចង់យាយកាត់តាមជ្រួលដី ទូលព្រះបង្គំ ហើយយាយ
ច្បាលសម្រាកព្រះកាយក្នុងគេហស្សានទូលព្រះបង្គំ តាមពេលជីគ្រោ ។ ឡៅ
ពេលណាម្មាយដែលព្រះអង្គប្រចង់បានយាយឡៅកំសាន្តបរបាត់សត្វនៅទី
ជិត្យនោះ ។ ពីតមើនេះហើយតែកនៅនៅក្នុងនោះមិនសមនឹងព្រះអង្គយាយ
ច្បាលទេ ប៉ុន្តែនៅពេលខ្លះ ។ ព្រះរាជវាំងក៏ប្រចង់សព្វព្រះរាជប្រើយនឹង

ចូលសម្រាកព្រះកាយពលទៅក្នុងដីខ្មែរ” ។ ព្រះបានសិលតង់ក្រោងមានព្រះបន្ទូលពបថា : “គេហស្សានរបស់អធិជនទាំងឡាយដួងជារូបធម៌នេះ ជាពេហស្សានល្អបៀយសមនឹងកិត្តិយសធម៌ណាស់ ។ យើងនឹងមានសេចក្តីសោមនស្សានឱ្យនឹងទៅមេលណាស់ សោមនស្សានដោយបាន យើងព្យាយុងនឹងបុន្ណែនស្រីនង ដែលយើងមានសេចក្តីវិភាគយជាមុន។ ដែលយើងបានទៅយើងព្យាយុងធ្វើជាម្នាស់ដូចនេះ ព្រះយើងបានស្អាត់ គុណសម្រាតូរបស់នាមតាមដីណើរ ដែលនឹងបាននិយាយប្រាប់យើង ខ្លះមកបើយ ។ ដូច្នេះយើងនឹងទៅលេងដីនេះនៅពេលឆាប់ៗ មិនបុសពីថ្វីខាននស្សាកនេះឡើយ ។ នៅពេលព្រាលីមធិំ, យើងនឹងដែលកំន្នែងដែលយើងបានដឹបនឹងនឹងពីថ្វីមុន សូមឯងនៅថាំយើងត្រង់ កំន្នែងនោះតុលាការ ដើម្បីនាំដូរយើងទៅការងដីនេះ ។

នៅថ្វីដែលនោះ ព្រះអង្គម្មាស់បាមាននឹងបែវិសក៍បានយាយ ត្រឡប់ទៅដែលគេហស្សានវិញ ។ ឈុំយាយទៅដែល ព្រះអង្គម្មាស់ក៍ មានព្រះបន្ទូលប្រាប់ព្រះអង្គម្មាស់ក្ស្រព្រីអំពើបងិសណ្តារកិច្ចដីខ្ពង់ខ្ពស់ បំផុត ដែលប្រចង់បានទទួលពីព្រះបានសិលតង់ ហើយព្រះអង្គម្មាស់បានបញ្ញាក់ថា ព្រះអង្គប្រចង់យោលប្រមសប្រចចៅនឹងយាយមកលេងដីនេះ យើងនៅថ្វីខាននស្សាកនេះ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្ស្រព្រីក៍មានព្រះសវនិយ័ថា : “បើសិនជាការនេះ ដូច្នេះមែន, ត្រូវយើងគិតរៀបចំក្រយាប្រាសោយយោងណាមីរសមនឹង

ថានេះព្រះអង្គ ។ បុន្ថែមជាការប្រទេតគ្រូរយើងពីគ្រោះយោបល់បក្សា
ដែលនិយាយសិន ។

បក្សាប្រហែលជានឹងប្រាប់មួយបញ្ហាត្រូវឱ្យយើងធ្វើ ឱ្យបានសម
នឹងពេជ្ធារមីព្រះមហាក្សត្រា ។ ព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀមទាំងពីរក៏
យល់ព្រម រួចទៅពេលព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀមយានចិយចេញទៅ ព្រះ
នាយក៏ទៅពីគ្រោះនឹងបក្សាដែមួយព្រះអង្គឯង ។ ព្រះនាយកមានព្រះ
សវនិយ័យថា : “បក្សាប្រះបានសុលតង់ទ្រង់សព្វព្រះរាជប្រុងទៅយាយងារ
មកលេងដូចសេដ្ឋកិច្ចនិយាយប្រាប់ខ្ពស់មក តើឱ្យខ្ពស់រៀបចំធ្វើ
មុខអារម្មណ៍ម៉ែច ដើម្បីឱ្យបានសព្វព្រះទៅយព្រះអង្គ” ។

បក្សាក៏ធ្វើយថា : “អ្នកស្រីជាចោរបាយដែលបានសង្គម អ្នក
ត្រូវបានចុងកែវយ៉ាងចំណាយទាំងពាណិជ្ជន សូមឱ្យចុងកែវទាំងនេះ ធ្វើមួយបាន
ដូចជាលទ្ធនយល់ចោប្រសិរជានេរតែទាំងអស់ បុន្ថែមសំខាន់បំជុំត សុវិច្ឆ
ចុងកែវធ្វើមួយប្រសលកំពុងតែទិន្នន័យជូយចាន ។ មួយប្រសក់នេះ សូម
អ្នកស្រីលើកយកទៅថ្វាយព្រះរាជបាយមុនគេហង្គស់ ព្រះជារបស់
ប្រសិរជានេរគេ” ។

- ត្រសកំពុងតែទិន្នន័យ ! ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនត្រូវបានសេរកត្រូវ-
បេកជាយសេចក្តីយើងផ្តល់ ។ បក្សា អ្នកតតិកយើងពីព្រះនាយក តិជាប្រុង
មួយបានដែលគេតុំដែលពុទ្ធសារៈ ។ ព្រះបានសុលតង់ទ្រង់នឹងសរសើរពុំខាន់

ចាត់បារស់ដើរនាយកុងហត្ថលួយតម បុំនែនត្រូវដឹងថា ព្រះអង្គទ្រង់
គង់នៅនីងតុ ដើម្បីសាយក្រោយ ធម៌មេនព្រះអង្គទ្រង់សរសើរជាទេ ។
ក្រោពីនេះ កាលបិះខ្ញុំយកគង់ខ្ញុំមកប្រើការដូច្នោះមែន កំខ្ពស់តាមត្រប់
ត្រានៃសម្រាប់ធ្វើឱ្យមានភាពត្រសក់នេះដ៏រៀង ។

- អ្នកស្រី ហក្សារដឹង សូមអ្នកស្រីធ្វើពេតាមខ្លួនប្រាប់ទៅ
ហើយសូមកំព្យូយំក្រោមមានកែត្រូវក្រោមហើយហើយ មានពេអំពើលូ
ទេដែលអាចកែត្រូវបាន ។ ចំណោកងគង់វិញ ស្មោរនេះនៅពេលពី
ត្រលីមបំផុត សូមអ្នកស្រីអារ៉ីញូទៅការនៃគល់ឈើក្នុងសូនអ្នកស្រី
ដែលដុះនៅដើមគេបង្គាល់ ហើយនៅខាងស្តាំដៃ វួចសំខ្បួនដើរត្រង់
គល់ឈើនោះ អ្នកស្រីនឹងបានឈើក្នុងគេលីសចំនួនដែលអ្នកស្រីត្រូវ
ការឡោកឡៅទៅ ។

ចាប់តាំងពីល្អាចន៍ដៅថ្ងៃនោះម៉ែះ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានសារ
បានត្រង់ប្រាប់អ្នកថែរក្សាសូន ឱ្យប្រុងប្រែបខ្ពស់នឱ្យរោល ។ លុះស្មោរ
ឡើង នៅពេលពីត្រលីម ព្រះនាយក់នាំអ្នកថែរក្សាសូនទៅការនៃដើម
ឈើ ដែលបក្សាបានប្រាប់ វួចកំត្រង់បង្គាប់ឱ្យអ្នកថែរក្សាសូនដើរត្រង់
គល់ឈើនោះ ។ កាលបិះអ្នកថែរក្សាសូនចោរដើរក្សាបានដោបន្ទិចទៅ តាត់ក៏
ហាក់ដូចជាតិកលេងមុតទៅឡៅទៅ ។ វួចតាត់ក៏សម្រួលិកឡើងទៅឈើក្នុងប្រអប់
តួចមួយ ធ្វើអំពិមាសមានរាយបុន្ណោះដូរសី មួយដូរសីប្រវិនមួយ
ដំបាន (0.3145៨ម) ។ តាត់ក៏ចងុលបង្គាត់ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីទៅ

មានសវនិយ័ត្រា : “គីរាជ្យបានដោយបានជាតុកាំងមក, ចូរ
ងងជីកទៅឡើត ហើយប្រយ័ត្នកុីឃីប៊ីនីដឹងបែប” ។

នៅទីបំផុត, អ្នកចែសុនច្បារក៍ដីកយកបានប្រអប់នោះថ្ងាយ
ទៅព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្រិ ។ ដោយហេតុថា ប្រអប់នោះបិទភិតដោយ
សិល្បីរឿងតូចស្អាត, ព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្រិក៍ហើយបានហើយទៅយើង
សុខទៅដែល, មានទំហំដីតូច បុន្ថែនស្អាតហើយសមនិងយកមកប្រើបាយ
សេចក្តីត្រូវការណែនាំ ។ បន្ទាប់ពីបានបិទប្រអប់នោះឡើរឲ្យ, ព្រះ
នាយកការនៃប្រអប់នោះយាយត្រឡប់មកលំនៅ ប្រកបដោយសេចក្តី
សោមនស្សជាតិស្ថាបន្ទាល់បាន ទុកអ្នកចែសុនខ្សោយនៅលូបដីត្រង់កន្លែងនោះ
ឱ្យការសិដ្ឋចពីដើមវិញ ។

ព្រះអង្គម្មាស់បាននិងបើរិស ដោយត្រង់បានទៅយើងព្រះ
អង្គម្មាស់ក្បួច្រិជាធ្រះអនុដ នៅក្នុងសុនច្បារទាំងព្រាលីមខុសពីទម្ពាប់
ធម្មតាមកដុះដេះ ក៍យាយចុះពីដីណាក់ព្រះអង្គប្រឈមទូទៅត្រង់ផ្លោះ
ឡើរកព្រះនាយក នៅពេលដែលព្រះអង្គត្រង់ស្អោកបាក់ពេងព្រះកាយ
រួច ។ ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរ ក៍បានយាយឡើងប្រះនាយកនៅត្រង់បាក់
កណ្តាលសុនច្បារ ហើយដោយព្រះអង្គម្មាស់ទៅពិចម្មាយ យើងព្រះ
នាយកមានការនៃរបស់អ្នកនៅនីងព្រះហស្តុ, ឬ៖យាយឡើងលែងជីតឡើ, ព្រះ
អង្គម្មាស់ក៍បានស្អាល់ចាប្រអប់មាសតូចមួយ, ទើបត្រង់កើតសេចក្តី
ឱ្យឱ្យស្អាល់ជាតិស្ថាបន្ទាល់បាន ។ ព្រះអង្គម្មាស់បានក៍ត្រាសំសូរឡើព្រះ

នាយករាជថា : “ម្នាស់អូន, កាលម្នាស់អូនយាយទៅជាមួយអ្នកចែស្សន, ម្នាស់បងគតយើពុមានការអីសោ, តម្បូវលុំម្នាស់អូនយាយត្រឡប់ មកវិញ ក៏ស្រាប់តែយើពុការបំប្រអប់មាសនេះ ។ តើរបស់នេះជាកំណប់ ដែលអ្នកចែស្សនច្បារបានយើពុ ហើយមកប្រាប់ម្នាស់អូនបុ?”

- ម្នាស់ព្រះរៀំម, ព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រិមានសវនិយ័ គឺជាការ យល់ដូចមួយទាំងអស់ គីឡូនម្នាស់អូននេះទេ ដែលបាននាំអ្នកចែស្សនទៅ ប្រាប់កន្លែងប្រអប់នេះ, ហើយអ្នកចែស្សនច្បារក៏បានដឹកយកប្រអប់ នេះបានឱ្យម្នាស់អូន ។ ម្នាស់ព្រះរៀំមវិតត្រកន្លែងសេចក្តីផ្តើមបាន នេះណាស់ កាលបើម្នាស់ព្រះរៀំមបានទេយើពុរបស់នៅក្បួនប្រអប់ នេះទេត ។

ព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រិក៏ហើយប្រអប់នោះឡើង, ព្រះអង្គម្នាស់ក៏ បានយើពុសុទ្ធដែលដោ មានទំហំមិនជាសម្រួលបុក្សានទៅ បុំន្ទូ ជារបស់ មានតម្លៃក្រោលង ហើយប្រើប្រាស់នឹងភាពលូតតខ្លោះនឹងចំនួននៃគណដែ នោះ ។ ដូច្នោះ ព្រះអង្គម្នាស់ក៏ប្រើប្រាស់ត្រាស់ស្អារទៅព្រះនាយក តើដោយ ដឹកឱ្យយ៉ាងណាបានជាប្រះនាយកបានដឹងកន្លែងកំណប់នេះ ។ ព្រះនាយក ប្រើប្រាស់ដឹងឈ្មោះថា : “ម្នាស់ព្រះរៀំម, ហើសិនជាម្នាស់ព្រះរៀំមបានការ ប្រព្រាប់ពេកណាស់ទេ, សូមម្នាស់ព្រះរៀំមមកជាមួយម្នាស់អូនទាំង រៀំបាប់ចូល” ។ ព្រះអង្គម្នាស់បែវិសក៏មានព្រះបន្ទូលពបថា : “ត្រាន ការប្រព្រាប់ឯណាដែលអាចធ្វើឱ្យយើងខាងដឹងរៀងនេះទេ ។ យើង ត្រានការអីទៀតក្រោពិមកដូចបន្ទូលនឹងម្នាស់អូនទេ” ។

នៅពេលនោះ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានសាជប្រជែងយោងត្រឡប់ទៅលំនៅបណ្តឹរ. មានសវនិយ័ទ្ធម្មាស់ព្រះរៀលបណ្តឹរអំពីរើងដែលព្រះនាយកនានិភោគជាមួយបក្សា ។ បន្ទាប់ពីម្មាស់ព្រះរៀលបានយល់ព្រមដី, ដើម្បីរូបចិត្តមួយច្បាយព្រះរាជា. អំពីការដែលព្រះនាយកនានិយ័ទ្ធដាស់និងបក្សា អំពីរើងចិត្តមួយប្រព័ន្ធកំព្យាត់ទីមកដីរឿងអំពីមធ្យាបាយដែលបក្សាបានប្រាប់កំន្លែងលាក់គឺ ដែលម្មាស់អូនទីបន្ទីមយកបានមកនេះ ដើម្បីប្រើការចិត្តមួយបាមសម្រួលបក្សា ព្រះអង្គម្មាស់និងព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីបានប្រជែងបូរយោបល់គ្នាដារចិនដើម្បីឱ្យបានយល់បំណងបក្សា. ដែលចង់ឱ្យគេចិត្តមួយយ៉ាងនេះ ច្បាយព្រះបានសុលតង់ ប្រាមទាំងដូចប្រាប់មធ្យាបាយ ដើម្បីចិត្តមួយបន្ទាន់ ឱ្យមានលំនៅកើតដី ។ បុន្ថែនទៅទីបំផុត, ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយតុំអាចយល់ដូចមេដានឡើយ បុន្ថែនប្រជែងកំពានមួលមគិថា ត្រូវតែបានដិច្ឆនានបក្សាកំហុះកំន្លែងណាមឱ្យសារ៖ឡើយ ។

ឈុះចូលទៅដែលក្នុងដី៖ ព្រះនាយកប្រជែងមានព្រះរាជីអិង្យារីឱ្យគេទៅហេវនាយចុងការកដ្ឋីបន្ទីមិនព្រះនាយនៅក្នុងបន្ទប់ព្រះនាយ ។ រចក្រាយពីព្រះនាយបានបន្ទាប់ដែលនាយចុងការឱ្យប្រុងប្រែបង្រៀនបច្ចុប្បន្ន ដិត្រូវបាយព្រះនាយដើម្បីដំឡើងព្រះបានសុលតង់ ព្រះនាយប្រជែងមានព្រះសវនិយ័ទ្ធបន្ទូមដូច៖ថា : “ក្រោពីការដែលខ្ញុំទីបន្ទីមិនបាននិយាយប្រាប់អូកនេះ. ចូរអូកចិត្តមួយមុខតាមបន្ទាប់ខ្ញុំ ដើម្បីច្បាយ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយអ្នកមិនត្រូវបណ្តាបាយអ្នកណាមីត្រូវក្រាតិដែល
អ្នកធ្លាក់ឡើយ ។ មួយបន្ទាន់គឺត្រសកកំពុងតែមិនបានបានឡើយទេ បើត្រូវឱ្យក្រាតិ
គឺនេះទៅត្រូវ ។ នៅពេលនោះ ព្រះនាយកៗបើកប្រអប់ឡើងបង្ហាញ
គឺមីនាយចុងកោវមិនបាន ។

នាយចុងកោវ ដែលតាំងបាប់បានពុទ្ធគេតាលពិទិ៍មជ្ឈមុំដែនេះនោះ ក៏
ដើរចិះក្រោយពីរដំបាន ។ ត្រូវមុខស្សីកសម្រួលនូវការងើរង្វល់ ។
ព្រះអង្គម្មាសក្បួនត្រួវអាកប្បេរិយាយដូច ព្រះសវនិយ័យ
ថា: “ខ្ញុំដើរចុងកោវសំណាក់ថា អ្នកមុខជាទុកខ្ញុំជាមនុស្សវិកលទ្ធផលបើយើ ។
បានជាបង្ហាប់អ្នកមីនាយចុងកោវ ដែលអ្នកតាំងដែលពុទ្ធគេតិយាយមួយណានោះ
ហើយដែលគេអាចគេតាលយ៉ាងប្រាកដថា ត្រាននវរណាគេតិដែលត្រូវមួយ
ដូច នេះទេ ។ ការនេះពីពួកដូច ខ្ញុំក៏ដើរចុងកោវដែរ បើត្រូវខ្ញុំតែ
អ្នកត្រូវ តីខ្ញុំប្រកបដោយសុវត្ថិភាពយុទ្ធមូលិត ដែលខ្ញុំបង្ហាប់មីនាយអ្នកត្រូវ
នេះ ។ ហើយនេះ ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ប្រុមិតត្រូវឡើងតាមការបុន
ប្រសប់របស់អ្នក ។ ដូច នេះចូរអ្នកយកប្រអប់គឺនេះទៅ រួចយកប្រអប់
និងគឺនេះទៅសល់មកមីន្ទិញ ហើយនឹងជាតុកដែលបើកការមិនអស់” ។
នាយចុងកោវត្រានអីដើរដឹងនឹងព្រះនាយកទៅត្រូវ ក៏ការណួរតាមកប្រអប់
នោះទៅ ។ នៅថ្ងៃដែលនោះ ព្រះអង្គម្មាសក្បួនតារីសាធារណម្មង់
បង្ហាប់មីនាយត្រឡប់ចំណោសសម្ងាត់តាមរបស់អ្នក ឬមីនាយតាមស្តាត ហើយ
មីនាយរបៀបង្វែរយទាំងអស់ ។ ទាំងខាងក្រុងផ្ទះក៏ដូចនោះទៅក្នុងស្តាន

ដើម្បីទទួលព្រះបានសិលពង្រីកបានថ្មីថ្មី. សមរម្យនឹងព្រះរាជមេដែល
ព្រះអង្គ ។

ឯុទ្ធសាស្ត្រ នៅពេលដែលព្រះបានសិលពង្រីកបានថ្មីថ្មី
យាយមកដល់កន្លែងបរាបាត្រូសត្វ. ព្រះអង្គម្មាស់ព្រះរៀបចំពីរបាន
យាយទៅតាតង់រង់ចាំ ទទួលព្រះអង្គនៅត្រង់កន្លែងនៅក្នុងជាមុនស្រែចទោះ
ហើយ ។ ព្រះបានសិលពង្រីកបានថ្មីថ្មី របួនដល់ពេល
ឡើបចេញត្រង់ខិបច្រង់យប់ ។ នៅពេលនោះ ព្រះអង្គម្មាស់បានម៉ាន
បានពង់នៅដីព្រះអង្គដើម្បីដោងព្រះអង្គ ចំណោកជូនព្រះអង្គម្មាស់
ហើយ កំបរសេះយាយចេញទៅមុខក្បែន ដើម្បីបង្ហាញផ្ទុរវ ។ ឬ៖យាយ
ទៅដែលទីមិលទៅយើពុជ្ជៈ ព្រះអង្គម្មាស់ហើយកំបាំងសេះយោង
ឡើងទៅមុន ដើម្បីទទួលព្រះនាមឱ្យដឹងថា ព្រះបានសិលពង្រីកបាន
ដីពេលហើយ ។ បុន្ថែងដោយពុកអ្នកហរមិ ដែលព្រះនាមបង្ហាប់ឱ្យ
យរអមសង្ឃារាយរូកវិទិ បានទូលព្រះនាមមុននេះរួចទៅហើយ. ព្រះអង្គ
ម្មាស់កំបានយើពុជ្ជៈព្រះនាមរៀបចំព្រះការយើងស្រែ ហម្ខុងចំណូល
ព្រះរាជ ។

- ព្រះបានសិលពង្រីកយាយទៅដែល ចូលភាគតំបាមទីផ្ទា រួចកំ
យាយចុងពិខ្ទុងសេះនៅត្រង់ទីខាងមុខលើងរក្សាន់ផ្ទុះ ។ ព្រះអង្គម្មាស់
ក្បែត្រីបានសាធារណ៍ កំយាយចេញមករោងច្បាយបង្កំព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គម្មាស់
ព្រះរៀបដែលពង្រីកបានដីព្រះនោះ កំទូលព្រះបានសិលពង្រីកបានភ្លាមថា នេះគឺ

ព្រះអនុជក្សត្រូវបស់ម្រោង ។ ព្រះបានសុលតង់ក៏ម្រោងនិនាទាព្យព្រះបាល
ព្រះនាមឱ្យម្រោងដើរឡើង ។ រួចរាយពីព្រះអនុបានអង់សរសើររូប
សម្រាតិ. បុរាណិយា ព្រមទាំងទីកព្រះក្រុងសែស់ស្រាយរបស់
ព្រះនាមអស់ពេលមួយសន្នឹះហើយ. ព្រះអនុក៏មានព្រះបន្ទូលថា :
“បងទាំងពីរសែនដូចបុន. ឯធម្មក៏សែនដូចបងអីម៉ែន៖ ហើយបើតាមខ្លួន
ពីចារណាមិលចិត្តតាំងធនបងទាំងពីរនេះទៅ. ខ្ញុំយល់ថាបងទាំងពីរនេះ
តុំដែលបានសម្រេចធ្វើអីមុនបានសូររយាបល់បុនឡើយ ។ បុន្ថែខ្លួនឱ្យម
ថា ខ្ញុំនឹងដឹងឡើងនេះថ្វាស់ទៅឡើត ការលើហើយបើតាមមិលដូនេះរួច
ហើយសិន” ។

នៅពេលនោះ ព្រះអនុម្មាស់ក្សត្រីក៏មានព្រះសវនិយ៍ថា :
“បពិបត្តិព្រះករុណាដៅថ្វីរិសស គឺជាគ្មោះនោះស្មុកវែស ។ ដូនេះសម្រៀត
និងចាន់មនុស្សដូចជាអូម្មាស់នេះ ដែលប្រកបការសែន្យាស្ថាយជាចំពី
ចំណោមមហាផន ។ ដូនេះគ្មានកន្លែងត្រង់ណាអាជីវប្រឈរបង្កើច
បានទៅនឹងជូនេះនោះក្នុងទីក្រុងចំណោះទៅ. ហើយបើប្រឈរទៅនឹងប្រាសាទ
ដែលគេសានងឯកក្រោមដែលព្រះមហាក្សត្រទាំងឡាយអង់នោះ. យើង
ជាគ្មោះនេះវិតវិតអនុវត្តយុណាស់ទៅឡើតទៅហើយ” ។

- ខ្ញុំតុំព្រមដឹងតាមសម្បិតានទាំងអស់បានទេ ព្រះរាជាយាន
ព្រះបន្ទូល? តាមដែលខ្លួនយើងព្យាយេងករហើយនោះទុំហាក់ដូចជា
សង្ឃឹមនឹងសុវាទានាមនេះណាស់ ។ ដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងវិនិច្ឆ័យក្នុងចិត្តថា

ដូចមួចបាន កាលបីនាងនាំខ្សោះមិលជុះនេះសិន ។ ដូច្បែះ សូមនាង
អព្រឹត្តទៅមុខនាំដូរខ្សោះ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិ កំនាំព្រះបានសុលតង់ទៅមិលបន្ទប់ពី
មួយទៅមួយគ្រប់ទាំងអស់ លើកលេងពេបន្ទប់ទូលស្រីរមួយចេញ ។
ព្រះបានសុលតង់ក្រាយពីបានពិនិត្យមិលបន្ទប់គ្រប់កន្លែងទាំងអស់
និងក្រាយពីបានសរសើរនូវភាពផ្សេងៗពីគ្នា កំមានព្រះបន្ទលទោការ់
ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិថា : “នាងក្រម៉ា នាងឱ្យលើយោះជុះនេះថា ជាថ្នូនេះ
នៅដីនបន្ទប់ទៅហើយ ហើយយើងជំងឺនឹងទៅជាកន្លែង
គ្នានមនុស្សទៅទោះហើយ ហើយជាថ្នូនេះទាំងឡាយទៅស្រុកក្រែស្ថុ
ដូចជាថ្នូនេះនាងនេះ ។ ខ្ញុំតែនូលទៅទៀតទៀត នាងសប្បាយចិត្តនឹងរស់
នៅទីនេះណាស់ ហើយនាងប្រហែលជាស្ថុប់ខ្លឹមទីក្រុងហើយ ។ សុំនាំ
ខ្ញុំទៅមិលសូនច្បារជួន ខ្ញុំសង្ឃឹមថា សូនច្បារនោះនឹងលួសមត្តានឹង
ជុះពុំខាន់” ។

ព្រះអង្គម្មាស់ក្សត្រិកំហិញជាផ្លូវទោការនៃសូនច្បារ ហើយរបស់
ដែលធ្វើឱ្យព្រះអង្គចាប់ចក្ខុជានេះទេ គឺទីកនុសជាកណ្ឌាប់ស្រីរ មាន
ពណិតឱ្យដូចជាមាស ។ ព្រះអង្គកំប្រចាំកំណែទៅសូនិយភាពចំម្លក
នេះដោយសេចក្តីរឱ្យដូចជានឹងស្ថុប់សូន រួចកំមានព្រះបន្ទលថា :
“ទីកនុសាស្សារូរឱ្យគយកនៃយើងសប្បាយនេះចេញមកពីណា? តើដើម
ទីកនោះជីណា? ហើយដោយវិជ្ជាសិល្បៈអី បានជាគោមាថធ្វើឱ្យខ្សោះ

បាត់ចេញទីនឹងដូចខាងក្រោម ហើយដែលខ្ញុំយកថានៅក្នុងលោកយើង នេះ ត្បានរបស់យើងនេះមកប្រជុលបានទៀតយ៍? ខ្ញុំមែនរបស់អស្សាយ នេះឱ្យបានដិតបំផុត” មានព្រះបន្ទូលដូចខ្លះបានណូរ. ព្រះអង្គក់យាយ ចូលទៅដិតបានណូរដែរ ។ បន្ទាប់ពីនោះមក. ព្រះអង្គម្មាសសំក្សត្រីក់បាន នាំព្រះអង្គទៅទទួលមើលយើដែលមេដ្ឋានច្រើនឡើង ។

ឯះយាយទៅដិតកវិនិនោះ. ព្រះបានសុលតង់ប្រចាំថ្ងៃ សណ្ឋាប់ពួលមេដ្ឋានត្រូវយើងបែកខុសពីព្រៃនី ដែលព្រះអង្គប្រចាំបានព្រះ សណ្ឋាប់មក. ព្រះអង្គក់យប់គង់នៅលើវិមាន ហើយប្រចាំកំខោករក មើល តើពួកភ្លើងនៅឯណា ។ ឬ៖ព្រះអង្គតែទទួលយើព្រៃនរណាម្ភាក់ នោះនៅទីដិតក្នុងម្មាយកូវ កំបុងព្រះអង្គនៅតែព្រះសណ្ឋាប់ពួកត្រូវធ្វើឡើងទាំង ត្រា ទីប្រះអង្គប្រចាំត្រាសំសូរទៅ ព្រះអង្គម្មាសសំក្សត្រីបានដោ : “នាមក្រម៉ា ឯះពួកអ្នកក្រោងដែលខ្ញុំពួកស្ថាប់នៅឯណា? អ្នកចាំង នោះនៅក្នុងដី បុរីកទាំងនោះបំបាត់ខ្លួនក្នុងអាកាសបូ?”

ហើយពាមសម្រាប់លោងដីសននិវោះគូរឱ្យបាបចិត្តនេះ អ្នកភ្លើង ចាំងនោះ គូរណាស់តែបង្ហាញខ្លួនឱ្យយើព្រៃន ព្រះពួកអ្នកក្រោងចាំង នោះបានធ្វើឱ្យកើតការសប្តាយ ។

- បពិត្យព្រះករណាដែវិសស. ព្រះអង្គម្មាសសំក្សត្រីប្រចាំឆ្នើយ តបដោយពួកម្ខានីម៉ា. មិនមែនមនុស្សទេដែលបានប្រគល់ត្រូវលាង់ពុ ប្រហើងនេះ. គឺជាដើមរើដែលព្រះអង្គទទួលយើព្រៃននៅខាងមុខព្រះអង្គ

នេះ ហើយបើសិនជាព្រះអង្គគ្រោងសព្វព្រះរាជបាលទៅ
មុខចំនួនមួយដែលទេរក នោះព្រះអង្គនឹងត្រឡប់អស់សង្ឃឹម ហើយ
សម្រេចនឹងព្យាការនៃពេជ្រាស់ឡើង ។

ព្រះបានសិលពងក់យាមចូលទៅមុខ ហើយព្រះអង្គហាក់ដូចជាបា
ត្រូវស្ម័គ្រីនភ្លាមដីពីរោះនោះ ហើយត្រឡប់អង្គមិនបានបណ្តុះអារម្មណ៍
ឱ្យឈរដៃទៅតាមសូរភ្លាមនោះទេ ទីប្រឡប់ត្រាស់សូរទៅព្រះអង្គម្មាស់
ក្បួនតីថា : “នាមក្រមុខឱ្យមួយអង្គរ តើដើមឈើក្នុងសីចនេះដីឡើង
ឯងទូក្រឹងសុទ្ធនាមប្រឈរ ? បុម្ភូយកំដាមអំណោយដែលគេបានធ្វើដល់នាម
បុរីនាមបាននាំយកមកពីប្រទេសណាមួយដីឆ្លាយ ? តាមខ្លួនឈានដើម
ឈើ នេះត្រូវស្ថិតនោះទីឆ្លាយណាស់ បើសិនជាមិនដូច្នោះទេ នោះខ្លួន
បានការដារនាមព្យាយុទ្ធដែលរាល់តុខាងក្រោម ព្រះខ្លួនជាមួយក្នុលចិត្តចង់យើង
របស់ក្រោម ដែលគឺតិចមូជាតិណាស់ ។ ដីនាមបោរៈលោយ៉ាំដើម
ឈើនេះដូចមេដែរ ? ”

- បពិត្យព្រះករុណាទ្រូវឲសស ព្រះនាមមានព្រះសវនិយ័យ ដើម
ឈើនេះបានទទួលឱ្យោះថា ដើមឈើចេះច្រោះ ហើយដើមឈើនេះ
តតិដីនោះទូក្រឹងប្រទេសនេះទេ ។ គេត្រូវការពេលច្រើនណាស់ ដើម្បី
និយាយរៀបរាប់ឱ្យបានសព្វគ្រប់ថា តើដោយរឿងហេតុយ៉ានណា បាន
ជាបើសិមឈើនេះបានមកនោះទូក្រឹងទីនេះ ។ គឺជារឿងដែលទាក់ទងទៅ
និងទិកពណិតិយ៍នឹងបក្សរដៃនិយាយ ព្រះដើមឈើនេះបានមក

ជាមួយគ្នានឹងវគ្គពីរមុខនេះដែរ ។ បើនេះបើព្រះអង្គប្រជែងសព្វព្រះរាជ
ហប្បុទ្ទយចង់ដឹង ទុក្ខាស់កំមានសេចក្តីរករាយនិងនិយាយថ្មាយដែរ
បន្ទាប់ពីពេលព្រះអង្គប្រជែងសម្រាក មានព្រះរាយពលស្សែនបូលទ្រឹង
វិញ ក្រោងព្រះអង្គប្រជែងនឹងយហត់នឹងការប្រមាណត្រំកណ្ឌាលកំដៅព្រះ
អាគិត ។

- នាមក្រម៉ា ព្រះបានសុធម៌នៅព្រះបន្ទូល ខ្ញុំតែមាន
នឹងយហត់នឹងស្ថាប់រឿងនាមសោះ រួចរាល់នឹងនាមមានជាលប្បយោជន៍
ប្រើនិងដល់ខ្ញុំ ។ សូមនាមកំបារម្ពក្រោងខ្ញុំធ្លាន់អស់កម្មាធង និងត្រាំ
ស្ថាប់រឿងនាមឱ្យសោះ ។ ដូចេះ សូមយើងទៅមិនមែនទីកពណិតឱ្យឯង
ឱ្យហើយសិន ហើយខ្ញុំមានសេចក្តីអនុះអនុះនឹងពេលប្រមាណបានដែល
បក្សាច់និយាយឡើត ។

កាលបីព្រះបានសុធម៌នៅ ប្រជែងយានទៅដល់កន្លែងទីកពណិតឱ្យឯង ព្រះអង្គកំប្រជែងខំសម្លិនមិនមែនខ្សែទីក ដែលបានឡើងទ្រឹងពី
អាយកកើតទៅជាកណ្ឌាប់ស្សូរ ។ ខ្សែទីកនេះបានឡើងខ្លួន ហើយដ្ឋាកំ
ចុះមកក្នុងអាយកិញ្ញានិញ្ញានិយប់ឈរសោះ ។ ព្រះអង្គអត់ត្រាំពុំបានកំមាន
ព្រះបន្ទូលស្ថូរទៅព្រះអង្គម្មាស់ក្បួច្ឆិថា : “ហើយតាមនាមពោលទីកនេះ
គ្នានិញ្ញានិយប់ឈរសោះ ។ តែខ្ញុំអាចយល់បានខ្លះថា ទីកនេះជារបស់ចំណែក
អស្សាយ ដូចជាដើមឈើចេះប្រែងដែរ” ។

- ហតិត្រព្រះនរបតី, ព្រះអង្គម្មាសសំក្បត្រិមានសវនិយ័យ ឱ្យឱ្យ
នេះដូចជាប្រពេលអង្គមានព្រះបន្ទូលខែន ។ ហើយជាកសុពាយពិតប្រាកដ
ថា ទីកនោះតែបញ្ហាមកពីឈានទេនៅ គឺដោយអាយនេះមានតែមួយ
បន្ទប់បុណ្យណ៍ ។ ដូច្នេះទីកកើមិនអាចបញ្ជូលពីខាង បុត្រោមបាន
ឡើយ ។ ឯការដែលទីកនោះគឺតម្រៃជារបស់អស្សារូ ដល់ចក្ខុព្រះអង្គ
នៅ គឺបណ្តាលមកពីទីកម្មយដបតុច ដែលខ្ញុម្មាសបានចាក់ទៅក្នុង
អាយ វួចទីកម្មយដបនោះក្នុងទំហំឡើងពេញអាយ ដោយគុណចមិ
ពិសសរបស់វា ដូចដែលព្រះអង្គប្រចាំទីតួយិត្សាលាប់នេះ” ។ ឥឡុក
ព្រះបានសិលតងកំយាយថាគោរពចេញឆ្លាយពីអាយទីក ព្រមទាំងមានព្រះ
បន្ទូលថា: “ចំពោះការទស្សនារបស់ខ្ញុលើកដឹបុងនេះ បុណ្យណ៍យើត្សាជា
លួមត្រប់គ្រាន់ហើយ ព្រះខ្ញុសន្យាក្នុងចិត្តថា និងមកមិលកន្លែងនេះ
ឱ្យបានតើកញ្ចប់ និងក្នុងស្តីពីការប្រើប្រាស់និយាយឡើត” ។

បន្ទាប់ពីនោះមក ព្រះបានសិលតងកំយាយត្រឡប់ទៅការសំឡែងព្រះអង្គម្មាសសំក្បត្រិមិត្ស ។ ឬណែនាំព្រះអង្គយាយចូលទៅដឹតបន្ទប់
ទទួលឡើងវិញ ព្រះអង្គកំទេតយើត្សាបក្សាបក្សិជាប្រើប្រាស់ពុំអស់ ទៅនោះ
ធើដើមរូកាលតារិត្សនាកំពុងផ្លូវការយំរៀងទូទៅ លានសូរកកែកករ
ប្រហិងអិងកង ។ ព្រះវាជាក់ប្រចាំព្រះស៊ូរថា ចុះហតុអីបានជាបក្សា
ទាំងនេះ បានបច្ចុប្បន្នមកទំកុំករនោះទីនេះ មេចមិនទៅទំងដើមឈើ
ឱ្យឡើតក្នុងស្តី ព្រះនោះទីនោះព្រះអង្គតំដែលយើត្ស បុព្វសត្វអីយំ

សោរទ្វីយ ។ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីក៏ប្រចាំដើម្បីទូលាដោ ហក្សាទាំងឡាយ
បានហើរមកពិនិតខាងនេះ ដើម្បីបំបន្ទរតាមសម្រួលហក្សាទេនិ-
យាយ ។ ព្រះករុណានឹងអាចទទួលយើពុបក្សាទេនិយាយនោះ នៅ
ក្នុងប្រុងជាក់លើមាត់បង្គុចបន្ទប់ ដែលព្រះអង្គនឹងយាយចូលទៅនេះ ។
ហើយបើសិនជាប្រពេលបង្គុចបន្ទប់ នឹងប្រពេលបង្គុចបន្ទប់បន្ទិច ។ នោះព្រះ
អង្គនឹងបានជ្រាបថា បក្សាទេនេះមានសម្រួលពុជាងសម្រួលហក្សាទេឡើត
ទាំងអស់ ។ សូមវិតសត្វចាបម្បាងដែលល្អិយោះខាងយ៉ាំនោះ ក៏ពី
អាចយំពុជាងហក្សាទេនេះដែរ ។

ព្រះបានសុលតង់កំបានយាយចូលទៅដែលក្នុងបន្ទប់ទូលាក្រែវ ។
ហើយដោយបក្សាទេកំពុងទៅផ្លូវការ ព្រះអង្គម្មាស់ក្បុត្រីក៏មានព្រះ
សវនិយ័ទោកាន់បក្សាទោ : “បក្សា នេះជាប្រពេលសុលតង់ ចូរអ្នក
សម្រួលអភិវឌ្ឍនាការចំពោះព្រះអង្គ” ។ បក្សាទេនិយាយព្រមទាំង
បក្សាទេឡើតក៏យប់យំមួយរំពោះ ហើយបក្សាទេស្ថាយក៏និយាយថា :
“សូមឱ្យព្រះបានសុលតង់បានប្រកបទៅដោយសេចក្តីរករាយ សូមឱ្យ
ព្រះអាជិទេធដូយចម្លងចម្រៀនព្រះអង្គ ឱ្យប្រកបទៅនឹងភាពរុនវិរិះ-
ចូល និងសូមឱ្យព្រះអាជិទេធដូយបង្កើនព្រះជននូវព្រះអង្គឱ្យបានដែង
ផ្ទាំតទៅឡើត” ។

ដោយមួលបញ្ហាប្រយាងព្រះស្មាយបានរៀបចំពម្ពល់ទុកជាសេច
នោះលើការអីទំនេត ក្នុងចំណែកដោក់ប្រុងហក្សាទោះ ព្រះអង្គក៏

ទ្រង់គង់សោយក្រុយព្រះល្អាយ ដោយមានព្រះបន្ទូលថា : “បរិញ្ញា
យើងអារគុណនឹងសេចក្តីភ្លូរសមរបស់ឯងណាស់ ហើយយើងសប្បាយ
ិត្តនិងបានយើពុំងងួចជាប្រព័ន្ធសុលតង់ និងជាស្អាតនៃបក្សាចាំង
អស់” ។

ព្រះបានសុលតង់ កាលបីទ្រង់ទៅយើពុំមួយប្រព័នកកំនោមុខ
ព្រះអង្គ ហើយដែលព្រះអង្គយុទ្ធដោជាក្រសកំព្យាត់ទីមួយមួយតារា កំទ្រង់
លួកព្រះបាស្សទៅចាប់សោយ បុំនែនព្រះអង្គស្រាប់ពេកិតសេចក្តីយើង
ផ្តល់ជាពេក្រលេង ដោយទៅយើពុំទីមនោះធ្វើអំពីគឺជោរិញ្ញា ទីបី
ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលថា : “ចុះអីកីច្បាប់ម៉ែន ! គីកយើពុំយើង
ណាបានជាគោតធ្វើទីមអំពីគឺជួរម៉ែន ? គណៈគោតតបិវិកាតទេ” ។ ព្រះអង្គ
កំទ្រង់សម្រួលឱ្យចាប់ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរ និងព្រះអង្គម្មាស់ក្បារតិ
ដើម្បីចង់ដឹងថា តើរបស់នោះមាននូយងួចមេឡើង បុំនែនបក្សាកំបាន
ផ្តើបួនព្រះអង្គម្មាស់ទាំងឡាយថា : “បពិត្យព្រះរាជាណ៉ែប្រើន。
ព្រះអង្គទ្រង់ចេះកិតសេចក្តីយើងផ្តល់ជាពន្លឹកភាម និងទីមធ្វើអំពី
គឺដែលព្រះអង្គទ្រង់ទៅយើពុំជ្លាល់និងចក្ខុព្រះអង្គនេះ ចុះហេតុអីកី
ព្រះអង្គមិនទ្រង់យើងផ្តល់ភាមឯង មេចកំទ្រង់ដាប់យើគីកីម៉ែន
អំពីការដែលស្រីផ្តល់ប្រាបទូលថា ព្រះនានាសុលតានប្រសុតប្រព័នកជាប
ស្រីនៅ សព្វនា និងជាបុរីយើនោះ ?

- បានជាបុរីយើ ព្រះបានសុលតង់មានព្រះឱ្យការ ព្រះស្រី
ផ្តល់បានព្រាប់ខ្ញុំ ។

- ព្រះករុណាប្រចាំបច្ចេះ, ហក្សាទោល, ស្រីផ្ទូបទទាំងនេះ ជាបងស្រីបង្កើតរបស់ព្រះនានសិលភាពន បុន្ថែមជាបងស្រីអារក្រកំក្រ- លេងមានចិត្តប្រចាំណាមួយប្រចាំឆ្នាំ ដែលបានបង្កើតឡើង ដោយយើព្យាប្រះ អង្គប្រចាំសប្តាប្រះខេត្តស្រីម្រាត់ព្រះនានយកធ្វើជាមហ៌លី មិនធស្រី- ម្រាត់វាងណោះវិញ ។ ហើយដើម្បីបំពេញការចងគមនុវត្តន៍របស់វា, វាតាន នាំត្រាទោលបំភ័ណ្ឌព្រះអង្គ ។ ស្រីទាំងនេះនឹងផ្តើមទទួលសារភាពខ្លួន ពុំខាន, ហើសិនជាប្រះអង្គហេរវាមកសុរចម្លើយ ។ បងបុនប្រុសពី នាក់និងនានស្រីជាបុននេះ គឺជាប្រះរាជបុគ្គារប្រព័ន្ធដែលបានប្រឡាយទីក បុន្ថែមជាយេហោតុតិតុសលជលបុណ្យលោកដូយ, ព្រះអង្គម្មាសនឹងព្រះ អង្គម្មាសក្បុត្រីកំត្រូវសពលលោកនាយកម្រួតស្សន និសយកមកចិត្តឯម ិបមច្ចូមច្ចាក់ហាក់ដូចជាបុគ្គចេញមកពីយោមលោកបង្កើត ។

សម្បូរបស់ហក្សានេះជាសម្បារៈមួយយ៉ាងចំណាន ដូយបំភីការ វិនិច្ឆ័យរបស់ព្រះបានសិលតង់ឱ្យការនៃពេញរាល់ទៅឯធនមួយរំពោះ ទីប ព្រះអង្គប្រចាំលាន់ព្រះឱិស្សយ៉ាងខ្សោះថា : “ហក្សា, យើងតែមានអល ឯកក្បុងចិត្តនិងព្រមឱ្យឈ្មោះការពិត ដែលឱងបានបានបំជុសទៅឯធន និងបានប្រាប់យើងឱ្យឈើននេះទេ ។ អំពើទៅក្នុងនិងពាក្យដើមទៀត របស់យុវជន ដែលធ្វើឱ្យយើងមានសេចក្តីស្អែកមាមកជាប្រើប្រាស់ហើយនោះ, បានប្រាប់យើងច្បាស់ណាស់ទៅហើយថា យុវជនយុវវិ ទាំងនេះប្រាកដជាត្រាតិសារលោកហិតរបស់យើង ។ ដូច្នេះបុគ្គារប្រពី

ទាំងឡាយ ចូរដឹងចូលមកជិតបិតា. បិតានីងឱ្យវិគុណ ដើម្បីសម្រេច
សញ្ញាថែនសេចក្តីផ្លូវហារបស់បិតាដាកេវិកដីបុងបំផុត ចំពោះងងរាល់
ត្បាត់ ។ ព្រះបាទសុលតង់ក៍ ត្រង់ដើម្បីរឡើង ចូលទៅថាថាប់ត្រកន
ឱ្យវិតព្រះអង្គម្មាស់និងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួចជាបន្ទូបន្ទាប់ត្បាត់ ហើយក៍
ត្រង់ព្រះកន្លែងជាមួយនឹងព្រះរាជបុត្រាបុត្រិទាំងនោះយ៉ាងយុរៈ ។
បន្ទាប់មកព្រះអង្គក៍មានព្រះបន្ទូលថា : “បុណ្យឯះមិនទាន់ត្រប់ត្រាន់ទេ
ក្នុងប្រុសក្នុងស្រីបិតាអើយ ! សូមកូនទាំងឡាយឱ្យវិតត្បាត់ទាំងបីនាក់
ឡើង ក្នុងថានេះជាកូនបិតា កើតចេញមកពីព្រះលោកហិតសេចប្រទេស
ពេញឯ៍. ដែលមានងងរាល់ត្បានេះហើយ ត្រូវរក្សាកិត្តិគុណរបស់ប្រទេស.
មិនមែនឱ្យវិតត្បាត់ ក្នុងថានេះជាបុត្រលោកនាយកម្មត្រួតសូន្យទេ ដែល
បិតាផ្លូវវែតដើមគុណលោកកត់ក្រោចនោះឡើយ ព្រះលោកបានដូរយ
ស្រោចស្រែងអ្នក. ឱ្យមានជីវិតរស់ឡើងជាមនុស្សនឹងគេ ម៉ែនសមបិតា
ខាងបានយើងឲ្យមុខក្នុងនឹង ហើយកូនងងក់ខាងបានយើងឲ្យព្រះរក្សាបិតា
ដែរ” ។

បន្ទាប់ពីព្រះអង្គម្មាស់និងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួចជានុវត្តឱ្យវិតត្បាត់
ដោយសេចក្តីផ្លូវជាទីបំផុត និងដោយសេចក្តីសប្បាយមួយនឹងតាម
បំណងព្រះបាទសុលតង់ហើយ. ព្រះបាទសុលតង់ក៍ ត្រង់ថាប់សោយ
ក្រហាប់ព្រះស្មាយជាមួយនឹងបុត្រាបុត្រិព្រះអង្គដោយសេចក្តីរករាយ
រកអីប្រែបគាន់ ។ បុណ្យ ព្រះអង្គត្រង់សោយយ៉ាងប្រពុធប្រពោប់ជាតិ
ទិបំផុត ។ លុះសោយហើយភ្លាម ត្រង់កំមានព្រះបន្ទូលថា : “ក្នុងទាំង

ឡាយ. ឯងការលំគ្តាបានស្ថាល់រូបបិតាបើយ ដែលកនេះបិតានឹងនាំមាតា
ឯងមកឱ្យឯងអស្សាល់ទៀត សូមកូនរៀបចំខ្លួនចំណេះដឹងមាតានឹងចុះ” ។

ព្រះបាទសុលតង់កំយាយឡើងគឺសេស់ត្រឡប់ទៅរាជធានី
វិញ្ញូយាយណែលឱ្យឯកក្រោលន ។ ឈុះព្រះអង្គយាយទៅដើលមហាថ្មាន
ភ្នាម. ការដើលព្រះអង្គត្រូវធ្វើជាដើរបង្គុងបង្គុស គឺត្រូងត្រាស់បង្គាប់ទៅ
លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីឱ្យទៅកោះហេវបង្រិយត្រៃសាន្តរាល់ទាំងពីរ
នាក់ ឱ្យចូលមកគាល់ព្រះអង្គជាប្រព្រឹប ។ គេកំពានទៅថាប់នាំខ្លួន
ស្រីពីរនាក់ទោះមកស្ថាបិយម្នាក់ម្នងទ ។ យើងចាបានប្រព្រឹត្តអំពើ
លាមកម្រិន. ហើយកំផ្តល់នៅទោសតាមកំបុល ដោយត្រូវយកដែលដើង
ទាំងបុន្តែចងជាប់និងសត្វសេខបុន្តែដែរ ហើយរាយសេស់ទោះឱ្យបាល
ទៅទីផ្ទុយគ្នា. ប្រទាស់ប្រឡងខ្លួនមនុស្សទោសឈុះប្រាជាច់ជាបុន្តែ
កំណាត់ ។

នៅពេលទោះ ព្រះបាទសុលតង់ក្បែរសា ដោយមានព្រះរាជ
បរិបារក្នុងព្រះបរមាណនាំរំហាមដឹង កំយាយដ្ឋាន់ព្រះបាទឈុះត្រា
ទៅដើលមាត់ទ្វារវិនព្រះវិហារអីស្សាមដើលជំជាន់គេ ។ រួច បន្ទាប់ពី
ព្រះអង្គបានយាយចូលទៅដ្ឋាន់ព្រះអង្គទាំងនេះសុលតានិទិត្តកីឡ់
ត្បូច ដើលជាកំន្លែងដើលព្រះនានាពានត្រូវគេជាកំយុំយំងឱ្យទោះសង្កែ
សង្រែ លោយទុក្ខសោយទោសពន្ល់ប្រមាណជាប្រើប្រាស់ផ្ទាល់មកហើយ ។
ចេញជុំធមកខាងក្រោហើយ. ព្រះអង្គកំខុវិត្តព្រះនាន ហើយត្រូង
ព្រះកន្លែងរាក់រអូលប្រកបដោយទីក្រោមព្រះនៅត្រាបុរចេញមកយ៉ាង

សញ្ញាកំតតយប់ឈរ ដោយព្រះអង្គទេយិញ្ច្រោះនាមមានភាពគុរីយុ
អាណិតអាសូរជាតន់ពេកណាស់. ទីប្រពេលអង្គខំប្រើបានព្រះបន្ទូល
ដូច្នេះថា : “ម្នាស់អូន, ខ្ញុំមកនេះ ដើម្បីសួមទោសម្នាស់អូន ចំពោះ
អំពើអយុត្តិធមិផែលខ្ញុំបានប្រពិត្តដោយអចេតនាថោលីរូបអូន. ហើយ
នឹងដើម្បីសួមជួលដើម្បីចិត្តអូន ការណីនេះខ្ញុំបានធ្វើឡើងខ្លះទៅហើយ
គឺខ្ញុំបានផ្តល់ទោសអូកផែលបានទាំងខ្ញុំឱ្យធើខ្លួន ដោយកិច្ចិកបាបពេកត
ខ្ញុំយើងអបីយើ ហើយខ្ញុំសួមម្នាស់អូននឹងយល់ថា ការជួលជួល
ដូរចិត្តនោះលូមត្រប់ត្រាន់ណាស់ហើយ កាលបីខ្ញុំនឹងធ្វើអំណោយ
ព្រះអង្គម្នាស់ពីរព្រះអង្គយើងប្រសិរ, និងព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រីមួយ
ព្រះអង្គជាជិស្សបាននេះ ព្រះព្រះអង្គម្នាស់, ព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រីទាំង
នេះ គឺជាបុត្រាបុត្រីម្នាស់អូនឯង នឹងជាបុត្រាបុត្រីយើងទាំងអស់គ្នា ។
ដូច្នេះ សួមយើងម្នាស់អូន, ហើយសួមម្នាស់អូនទទួលចោរនេះប្រមូលទាំង
កិត្តិយសទាំងឡាយ ដែលម្នាស់អូនត្រូវមានដូចតីដើមវិញ” ។

ការសំទោសនេះ បានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃចំពោះមុខប្រជាធិបតេយ្យ
អនេក ដែលបានរត់ទាំងហុងមាគកពិត្របំទិស នៅពេលដែលបានពួក
វិណិននេះភ្នាម ។ ដូរការនេះបានឱ្យរាយពាសពេញទីក្រុងក្នុងពេលដែលជៀ
ភាប់បំជុំត ។

ស្អូកទីនឹង នៅពេលពិត្រលីមធិំ. ព្រះបានសុលតងនឹងព្រះ
នាមសុលពាន. ដោយមានព្រះរាជបរិបារជាភ្លើងទៅបានដែល កំប្រែង
យើងធ្វើដីហើរទៅកាន់គេហស្សានព្រះអង្គម្នាស់នឹងព្រះអង្គម្នាស់ក្បុត្រី ។

លុះយានទៅដែល បន្ទាប់ពីត្រង់យានចុះពីរាជអាជារេយ្យមក ព្រះបាន
សុលតង់ កំព្យង់បង្ហាញព្រះនាងសុលតាន ឯុវត្សៈអង្គម្មាស់បានម៉ាន ព្រះ
អង្គម្មាស់បើវិស និងព្រះអង្គម្មាស់ក្រុត្រីថាវិសាងតានស្អាល់ រួចព្រះ
អង្គកំមានព្រះបន្ទូលថា : “ម្មាស់អូន, ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរនេះជាប្រពេ
រាជបុគ្គាសាអូន, ឬព្រះអង្គម្មាស់ក្រុត្រីនេះជាប្រពេរាជបុគ្គី ។ សូមម្មាស់
អូនឱបីរិតបុគ្គាស់ក្រុត្រីយើងឱ្យបានខ្លួនឱបីរិតរួចមកហើយដែរ ។ ព្រះ
អង្គម្មាស់ព្រះអង្គម្មាស់ក្រុត្រីទាំងបីព្រះអង្គនេះ សមជាបុគ្គាស់ក្រុត្រី
យើងណាយស់” ។ នៅក្នុងការឱបីរិតដីរកើតិច្ចនៅទៅ ព្រះដួលនៃគ្រោ
បានហូរចេញមកជាប្រើនបំផុត ពិសេសគឺព្រះនាងសុលតាន ព្រះជាតិ
មួកតារបស់មាតា ដែលបានបែកមុខបុគ្គីធិតាមសំណង់ពេលជាប្រើនឆ្នាំ
ដោយក្រៀមក្រំ ហើយដែលគ្មានសង្ឃឹមថានឹងបានជួបវិញ្ញុដឹង ហើយ
ស្រាប់តែបានជួបមុខកូនកម្រួតវិញ្ញុយ៉ាងនេះ ។

ព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរព្រះអង្គ និងព្រះអង្គម្មាស់ក្រុត្រីបានខ្សោះ
ខ្សោះខ្លួនរៀបចំអាបាររការជន ថ្វាយព្រះបានសុលតង់ និងព្រះនាងសុល
តានសោយ ព្រមទាំងមត្តិអូករាជការទាំងអស់ ដែលបានបែកមួយព្រះ
អង្គទៅបីរិករាជទាំងអស់គ្នា ។ ឬុះក្រោយពេលបាយរួចមក ព្រះបាន
សុលតង់កំនាំងព្រះនាងសុលតានទៅក្នុងសុន្ធផ្សារ បង្ហាញព្រះនាងឯុវ
ទតដើមឈើមេដែលប្រើប្រាស់ថ្វាយ និកពណិតិយីធន ។ ចំណោកងបក្សព្រះនាង
តានទតនៅក្នុងត្រូវបែកឃើញព្រះអង្គកំពោលសរសើរប្រាប់ព្រះនាងសព្វ
គ្រប់អំពីក្រើងបក្សនោះ នៅពេលកំពុងសោយក្រុងព្រះស្រាយ ឬុះ

អស់មានការដឹងល្អត្រូវការឱ្យព្រះអង្គភាពនៅទីនោះនៅទៅឡើតហើយ
ព្រះអង្គក៏ប្រចាំខែឱ្យការងាររាជការរាជការរាជការរាជការរាជការ
នៅព្រះបរមាជាតវាំងវិញ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បាមានការងារនៃនៅពីខាងស្តាំ
ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គម្មាស់បើវិសពីខាងឆ្លេង ព្រះនាយកុធភាពនិងព្រះ
អង្គម្មាស់ក្បួនពីខាងដែរ តែយាយពីក្រាយព្រះបានស្តិ៍ពង់ បន្ទាប់
មកទីបុរិកម្មត្រីក្បានព្រះបរមាជាតវាំងអពើពីបន្ទបន្ទាប់គ្មាមថានេះ
យសសក្តី ។ ឬវិក្សនដឹងបានទៅដឹងលំដើរទីក្រុង ពួកប្រជាធិន័យដឹងបាន
ទៅដឹងលំមុនក៏រត់ចេញពីផ្ទះមកប្រសាឡយរចាំមិថក្ស ។ អ្នកទាំង
នោះបានខំសម្រិះមិលព្រះនាយកុធភាព និងព្រះអង្គម្មាស់ទាំងពីរ
ព្រមទាំងព្រះអង្គម្មាស់ក្បួនពីច្បូនជានេះបំផុត ដោយមានការផ្តល់
នៅដីអបអរសាខាឌី ក្រោមគេសប្បាយនិងបានយើងព្រះនាយកុធភាព
បានខំសម្រិះមិលបក្សក្បានច្បាច់ ដែលព្រះនាយកុធភាពដាក់នៅ
មុខព្រះនាយ ។ អ្នកទាំងនោះបានសរសើរដឹងលំសម្រកបក្ស ដែលមែ
ហ៊បក្សរាយឡើតឱ្យហើរតាម ដោយទាំងឯធមិជីនាក្សន្តស្តុកវែស
និងនោះលើដឹងបុណ្យជុះតាមវិធីនៃការងារ។

នៅទីបំផុត ព្រះអង្គម្មាស់បាមាន បើវិសនិងព្រះអង្គម្មាស់
ក្បួនពីបានយាយការងារនៅទៅដឹងលំព្រះបរមាជាតវាំង ដោយសេចក្តីរង
រើងជានៅទីបំផុត ។ ហើយនៅល្អាចនោះ គោបានរៀបចំអុដប្រទិបង្ហាញ
ភ្នៀត្រាយក្រារព្រាតដូចជានៅ ព្រមទាំងមានលេងលើល្អានក្សន្តស្តុកវែស

នៅខាងក្រុងព្រះរាជការ និងនៅក្នុងទីក្រុងទាំងមូល ។ ពីដីនេះបាន
បន្ទាន់ជាយុវវត្ថុទីបិយប៉ែ ។

កាលបីច្បាច់ព្រះសណ្ឋាប់រើនមកដល់ត្រង់កន្លែងនេះ ព្រះ
ថោសិលតង់ប្រទេសតណ្ហា ក៏ច្បាច់អត់ច្រាំពុសរសិរបញ្ញាផីខ្ពង់ខ្ពស់
របស់ព្រះនាមសុលតាន ជាមហ៌សិព្រះអន្តតុបាន ដែលចេះរករើន
យ៉ាងប្រុកទិរោះទិន្នន័យច្បាប់ព្រះអន្តប្រចំព្រះសណ្ឋាប់កំសាន្តជា
រាល់ភាណតិតតដែលខាងលេខៈឡើយ ។

រើនមួយពាន់មួយប់កំសន្តិតថា ចប់សព្វគ្រប់នៅកណ្តាល
ការសហ្ថាយទាំងនេះ ។ គឺរើនមួយពាន់មួយប់នេះឯងហើយ ដែល
បានដូរឃុំបន្ទូយការប្រមាណខុសរបស់ព្រះបានសុលតង់នៅលើកភីភាព
នៃស្ថិទាំងអស់ ។ ព្រះអន្តក៏ច្បាច់បានត្រដាក់ព្រះទេរីនិងវិញ ហើយ
ព្រះអន្តប្រចំដើរដាក់ដល់គុណុបការ៖ និងគិតិបណ្ឌិតដីទូលំទូលាយ
របស់ព្រះនាមលេហ៊វាសាធ ។ ព្រះអន្តប្រចំព្រះចិន្ទាយើញដល់សេចក្តី
ភាពបានរបស់ព្រះនាម ដែលព្រះនាមបានសុខ្នួនដោយស្ថិតិមកធ្វើ
ជាមហ៌សិព្រះអន្ត គ្មានខ្សោចស្អាប់លោះ ព្រះព្រះនាមកើតឱ្យខ្នួនឯងថា
ព្រះនាមនឹងត្រូវគេយកទៅសម្បាប់ថាលនោះត្រូវស្ថិកបន្ទាប់ពិយប់ដែល
នាមត្រូវមកនៅរូមរក្សាស្មោះស្ថិតិមកធ្វើ ។ ដូចជានាមវិ
មុនុងឡើតដែរ ។

ការពិចារណាខាយុយើញដេចេះ រួមជាមួយនិងគុណាសម្បតិដីលូជា
ត្រឹមដែលព្រះអន្តប្រចំផ្តាប់មានមក ក៏បានចូលរាយព្រះអន្តថា

ត្រូវតែលើកលេងទោសព្រះនាន ទីប្រព័ន្ធមានព្រះបន្ទូលថា : “សេ-
ហេរីសាចជាតិស្អុហា ខ្ញុំយល់ច្បាស់ហើយថា នានមិនខ្លះរឿងនិយាយ
ប្រាប់ខ្ញុំទេ បើនឹងអស់ពេលជាយុវវដ្ឋរណាស់មកហើយ ដែលនានបានធ្វើឱ្យ
ខ្ញុំសិរីយាយចិត្ត គឺនានដួយសម្រាលកំហើងខ្ញុំ ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំសូមបានបង់
ចោលដោយវិករាយ ដើម្បីជាការអនុញ្ញាតដែលនាននូវច្បាប់ដែរយោរបោរ
តតមេត្តា ដែលខ្ញុំបានបង្កើតដោយខ្ពុនងង ។ ដូច្នេះខ្ញុំសូមលើកលេងទោស
នានពីត្រីមពេលនេះ ហើយសូមនានសម្ងាត់ក្នុងចិត្តថា គឺនាននេះហើយ
ដែលជាអ្នកជួយដោះទួកនារីទាំងអស់ ដែលត្រូវគេសម្ងាប់ចោលតាមគំនុ
របស់ខ្ញុំ” ។ ព្រះនានសេហេរីសាចកំសុះទៅឱិប្រព័ន្ធបានព្រះអង្គ សម្រេច
អំណរគុណដីជ្រាលប្រជុំក្រោលចំពោះព្រះអង្គ ។ លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី
បានទទួលដីលើកនុញ្ញនេះមុនគេ ផ្ទាល់ពីព្រះអិស្សព្រះបានសូលតង់ហើយមិន
យុទ្ធប័ន្ទានដីលើកលេងទោសនេះ កំបានជួយពាណិជ្ជកម្មត្រូវក្រោងនឹង
អាយារខ្ពស់ ។ ប្រជាផន្លំទាំងអស់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានប្រសិទ្ធភាព
បានប្រើបានព្រះបានសូលតង់ជាប្រើបាន និងជាតិសេសពោលសរសើរនឹងកងល់គុណ
ព្រះនានសេហេរីសាចជាប្រើបានអនេកក្រោលងរកអីប្រចាំឆ្នាំឡើយ ។

ស្រីចិន្ទយត្តាល់ចិន្ទយត្ត

ខាងចាប្បៃចំណោយចិន្ទុល៌

ବୁଦ୍ଧାଙ୍କରାତ୍ରିକଣ୍ଠେ

ଚୁପ୍ପାଟ୍ ଚନ୍ଦ୍ର

ଚନ୍ଦ୍ର

